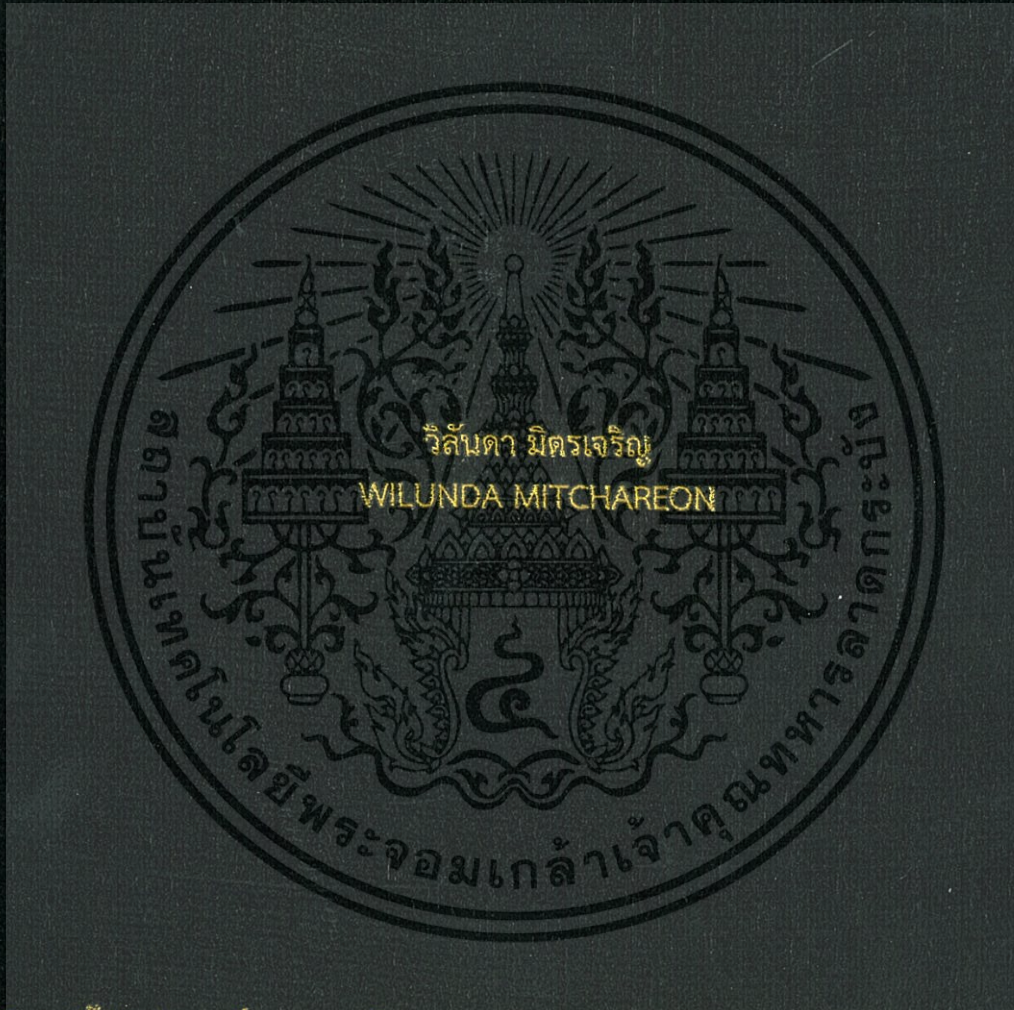

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบ
เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

STUDY OF IDENTITY BAAN KRUA THAI SILK DESIGN
FOR MUSLIMAH'S CLOTHES

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-222-046

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบ
เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

STUDY OF IDENTITY BAAN KRUA THAI SILK DESIGN
FOR MUSLIMAH'S CLOTHES

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรบัณฑิต
สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตรอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

พ.ศ. 2561

KMITL-2018-ED-M-222-046

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

STUDY OF IDENTITY BAAN KRUA THAI SILK DESIGN
FOR MUSLIMAH'S CLOTHES

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR THE DEGREE OF
MASTER OF SCIENCE IN INDUSTRIAL EDUCATION
IN INDUSTRIAL DESIGN TECHNOLOGY
FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION AND TECHNOLOGY
KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

2018

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้ KMUTL-2018-ED-M-222-046 อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

COPYRIGHT 2018

FACULTY OF INDUSTRIAL EDUCATION

KING MONGKUT'S INSTITUTE OF TECHNOLOGY LADKRABANG

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ใบรับรองวิทยานิพนธ์

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบ
เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

STUDY OF IDENTITY BAAN KRUA THAI SILK
DESIGN FOR MUSLIMAH'S CLOTHES

นักศึกษา

นางสาววิไลندا มิตรเจริญ

รหัสประจำตัว

57603127

ปริญญา

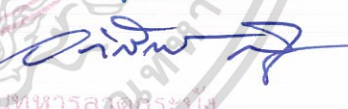
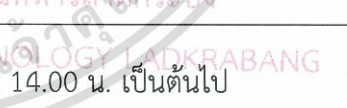
ครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต

สาขาวิชา

เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เชะวิเศษ

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	ลายมือชื่อ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิตติศักดิ์ อริยะเครือ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เชะวิเศษ	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธเนศ ภิรมย์การ	
รองศาสตราจารย์ ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา	
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อภิศักดิ์ สินธูศักดิ์	

วัน / เดือน / ปี ที่สอบ

18 กรกฎาคม 2561 เวลา 14.00 น. เป็นต้นไป

สถานที่สอบ

ณ ห้อง ค. 424 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีรับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงศ์ มะโน)

คณบดี คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

วันที่ 31 เดือน ๗ - ๑ พ.ศ. 2561

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
นักศึกษา	นางสาววิไลندا มิตรเจริญ
รหัสประจำตัว	57603127
ปริญญา	ครุศาสตรบัณฑิต สาขาออกแบบทัศนศิลป์
สาขาวิชา	เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
พ.ศ.	2561
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมชาย เศษวิเศษ

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว 2) เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม 3) เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

โดยได้ทำการศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว จากนั้นนำรูปแบบของอัตลักษณ์ที่ได้นำมาออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยผ่านกระบวนการวิเคราะห์ร่วมกับกรอบแนวความคิดการออกแบบเครื่องแต่งกาย การศึกษาผลิตภัณฑ์เดิม SWOT Analysis และหลักการวิศวกรรมย้อนรอย นำการออกแบบภาพร่างที่ได้ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ นำข้อเสนอแนะที่ได้ไปแก้ไขและปรับปรุงการออกแบบภาพร่าง นำภาพร่างที่ผ่านการแก้ไขปรับปรุง ไปประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม และแบบประเมินความพึงพอใจ โดยใช้วิธีการทางสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อการวิเคราะห์และสรุปผล

ผลการวิจัยพบว่า อัตลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุดของผ้าไหมบ้านครัว คือ ลวดลายที่ทอลงบนผ้าไหมจะเป็นลวดลายที่เรียบง่ายได้แก่ ผ้าไหมลายเกล็ดเต่า ผ้าไหมลายหางกระรอก และผ้าไหมลายลูกฟูก ในด้านการออกแบบได้รับแรงบันดาลใจจาก ชุดไทยพระราชานิยม (ชุดไทยศิวาลัย) พบว่า รูปแบบที่ 2 มีการนำเอกลักษณ์ของชุดไทยมาประยุกต์ตัดทอนใหม่ โดยตัวชุดด้านบนเป็นแบบห่มสไบยาวไปด้านหลัง แขนยาว ชุดส่วนล่างเป็นการตัดเย็บกระโปรงทรงหางปลาเพื่ออำนวยความสะดวก แต่ยังคงความเป็นไทยมีการจับจีบหน้านาง ชายพก นำลูกบิดมาปักเพื่อเพิ่มเสน่ห์ ความหรูหราให้กับผลงานการออกแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.80 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 และระดับความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Title	Study of Identity Baan Krua Thai Silk Design for Muslimah's Clothes
Student	Miss Wilunda Mitchareon
Student ID.	57603127
Degree	Master of Industrial Education
Program	Technology of Industrial Product Design
Year	2018
Thesis Advisor	Assistant Professor Dr. Somchai Seviset

ABSTRACT

This research has the objectives as this following: 1. To study for the identity of Baan krua Thai Silk 2. To design Baan krua Thai Silk costumes for Muslim ladies and 3. To take satisfaction assessment of the consumers affecting to Baan krua Thai Silk costumes for Muslim ladies.

In this case, it has studied method for the identity information of Baan krua Thai Silk before bringing the uniqueness pattern to design for Thai Silk costumes of Muslim ladies. Then, it should apply for the analysis procedure with the designing framework of costumes. Therefore, the study of the original products by using of SWOT Analysis and the reverse engineering principle should be brought to design of the drafts by asking for the expert and the specialist opinions. After that, it can bring the recommendation to be improved for designing of the drafts prior to bring them to be taken of the customer satisfaction assessment affecting to Baan krua Thai Silk for Muslim ladies. Therefore, the tools using in this research are interview, questionnaires and satisfaction assessment by applying of statistic methods, such as descriptive statistic, percentages and standard deviation for using in analyzing and making of the summary.

According to the result, it was found that the most outstanding uniqueness for Baan krua Thai Silk is the weaved pattern on the Thai Silk as the simple ones , such as Kred-Tao silk pattern , Hang-Karok silk pattern and Luak-Fuak silk pattern. In addition, the designing has been made with the inspiration from using of Exquisite Thai Needle Work costumes or Thai Siwalai Costumes. Thus, according to the second pattern it has brought for the uniqueness of Thai costumes to apply in

the new ways. With this case, it can apply with the top part as the long back slippers as well as the long sleeves and the bottom part for being needed as the fish tail skirt shape easily for walking. On the same way, it should be conserved for the Thai style by frilling of the front and the tail to be stick for increasing of charm. Besides, it includes with increasing of the luxury to the designing works for gaining in the excellent level of suitability with the overall Means equally to 4.80 and the standard deviation value equally to 0.40. As the result, it had the satisfaction level of the consumers affecting to Baan krua Thai silks for Muslim ladies in the excellent level of satisfaction with the overall Means equally to 4.24 and the standard deviation value equally to 0.52.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จได้ด้วยความอนุเคราะห์และความช่วยเหลือจากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกๆ ท่าน ที่อยู่เบื้องหลังความสำเร็จของงานวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอย่างยิ่งที่กรุณาต่อผู้วิจัย ให้การสนับสนุนช่วยเหลือ ชี้แนะแนวทางและแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ ให้ผู้วิจัยได้นำไปปรับปรุงแก้ไข ด้วยความเอาใจใส่เสมอมา อีกทั้งได้มอบโอกาสและประสบการณ์อันเป็นประโยชน์อย่างสูงแก่ผู้วิจัย

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ผู้เป็นคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ผศ.ดร.กิตติศักดิ์ อริยะเครือ, ผศ.ดร.ธเนศ ภิรมย์การ, รศ.ดร.ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา และ ผศ.ดร.อภิศักดิ์ สินธุภัก ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แนะ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้วิจัย ให้คำปรึกษาทฤษฎี และแนวคิดใหม่ๆ ต่อผู้วิจัย แม้จะไม่ใช่อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย แต่ก็ให้คำแนะนำเสมอมาจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านเป็นอย่างสูง ที่ได้ให้ความรู้คำแนะนำ ตลอดจนข้อคิดต่างๆ อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการศึกษา ค้นคว้า และเป็นแนวทางในการดำเนินวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบพระคุณบิดา มารดา ที่ให้การสนับสนุนผู้วิจัยให้ได้รับการศึกษาด้วยดีตลอดมา ขอขอบพระคุณญาติพี่น้อง และเพื่อนทุกคนที่ได้มอบกำลังใจ และให้ความช่วยเหลือแก่ผู้วิจัย ในทุกๆ เรื่อง จนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์อันใดที่เกิดจากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้กับคุณบิดา มารดา ครู อาจารย์ที่เคารพ ญาติพี่น้อง ตลอดจนเพื่อนทุกคน และผู้มีอุปการคุณทุกท่านด้วยความเคารพยิ่ง หากมีข้อผิดพลาดประการใด ผู้วิจัยขออภัยมา ณ ที่นี้ด้วย

วิไลندا มิตรเจริญ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	I
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	II
กิตติกรรมประกาศ.....	IV
สารบัญ.....	V
สารบัญตาราง.....	VII
สารบัญภาพ.....	IX
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
1.3 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	3
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย.....	7
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย.....	9
1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งทอ.....	10
2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไหม.....	23
2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบ้านครัว.....	37
2.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาสี.....	46
2.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภค.....	49
2.6 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีอิสลาม.....	64
2.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องแต่งกาย.....	69
2.8 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ.....	117
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	121

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	126
3.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว.....	126
3.2 เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม.....	129
3.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม.....	133
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	138
4.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว.....	138
4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรี มุสลิม.....	152
4.3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม บ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม.....	171
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย และ ข้อเสนอแนะ.....	175
5.1 สรุปผลการวิจัย.....	175
5.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	177
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	179
บรรณานุกรม.....	180
ภาคผนวก.....	183
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์.....	184
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	207
ภาคผนวก ค ภาพถ่ายการเก็บข้อมูลในงานวิจัย.....	233
ภาคผนวก ง ผลงานการออกแบบ.....	239
ประวัติผู้เขียน.....	251

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
4.1 ตารางสรุปการเปลี่ยนแปลงของสภาพ วิธีการดำเนินชีวิต และเศรษฐกิจ ของชาวชุมชน บ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน.....	141
4.1 ตารางสรุปการเปลี่ยนแปลงของสภาพ วิธีการดำเนินชีวิต และเศรษฐกิจ ของชาวชุมชน บ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน (ต่อ)	142
4.2 ตารางแสดงการเปรียบเทียบภาวะการทอผ้าไหมของบ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน.....	145
4.3 ตารางแสดงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว โดยใช้กรอบแนวความคิดการวิเคราะห์สวดลายอัตลักษณ์.....	151
4.3 ตารางแสดงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว โดยใช้กรอบแนวความคิดการวิเคราะห์สวดลายอัตลักษณ์ (ต่อ)	151
4.4 ตารางแสดงการศึกษาลิขิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ประเภทชุดทำงาน (Business Wear).....	154
4.5 ตารางแสดงการศึกษาลิขิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ประเภทชุดลำลอง (Casual Wear).....	155
4.6 ตารางแสดงการศึกษาลิขิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ประเภทชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear).....	156
4.7 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 1.....	163
4.7 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 1 (ต่อ).....	164
4.8 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 2.....	165
4.8 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 2 (ต่อ).....	166
4.9 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 3.....	167
4.9 ตารางแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 3 (ต่อ).....	168

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.10 ผลการประเมินแบบ 3 รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้านกาย ออกแบบเครื่องแต่งกาย.....	169
4.10 ผลการประเมินแบบ 3 รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้านกาย ออกแบบเครื่องแต่งกาย (ต่อ)	170
4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม บ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้านประชากรศาสตร์.....	172
4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม บ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม.....	173

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 ภาพเส้นใยจากขนแกะ.....	11
2.2 ภาพขนแกะที่ได้จากการตัด ยังไม่ผ่านการทำความสะอาดและการทอ.....	12
2.3 ภาพเส้นใยจากลินิน.....	13
2.4 ภาพเส้นใยฝ้าย.....	14
2.5 ภาพเส้นใยไหม.....	15
2.6 ภาพผ้าฝ้าย.....	16
2.7 ภาพผ้าฝ้ายผสมกับผ้าใยสังเคราะห์.....	17
2.8 ภาพผ้าโพลีเอสเตอร์.....	18
2.9 ภาพผ้าขนสัตว์.....	18
2.10 ภาพผ้าสแปนเด็กซ์.....	19
2.11 ภาพผ้าไหม.....	20
2.12 ภาพผ้าไนลอน.....	21
2.13 ภาพผ้าทอ.....	21
2.14 ภาพผ้าถัก.....	22
2.15 ภาพผ้าลินิน.....	22
2.16 ภาพการทอผ้าไหม.....	29
2.17 ภาพกี่ทอผ้า.....	34
2.18 ภาพกระสวย.....	34
2.19 ภาพหลอดด้าย.....	35
2.20 ภาพไม้เหยียบหูก.....	35
2.21 ภาพไม้หาบหูก.....	36
2.22 ภาพพืม.....	36
2.23 ภาพตะกอ.....	37
2.24 ภาพจิมป์ ทอมสัน.....	41
2.25 ภาพจิมป์ ทอมสัน กับ ผ้าไหมบ้านครัว.....	43
2.26 ภาพจิมป์ ทอมสัน กับ ผ้าไหมบ้านครัว.....	44
2.27 ภาพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถกับจิมป์ ทอมป์สัน.....	45
2.28 ภาพแสดงตัวแบบพฤติกรรมการณ์ของผู้บริโภค.....	50

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่		หน้า
2.29	ภาพแสดงปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภค.....	51
2.30	ภาพแสดงกระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ.....	53
2.31	ภาพแสดงลักษณะการแต่งกายของสตรีมุสลิม.....	65
2.32	ภาพแสดงลักษณะชุดอบายะ.....	66
2.33	ภาพแสดงลักษณะชุดญิลบับ.....	66
2.34	ภาพแสดงลักษณะชุดคาฟตาน.....	67
2.35	ภาพแสดงลักษณะชุด紗หรี.....	67
2.36	ภาพการคลุมฮิญาบแบบต่างๆ.....	69
2.37	ภาพแสดงสายวัดตัว.....	70
2.38	ภาพแสดงไม้บรรทัด.....	70
2.39	ภาพแสดงไม้ฉาก.....	71
2.40	ภาพแสดงไม้โค้งส่วนสะโพก.....	71
2.41	ภาพแสดงไม้โค้งเอนกประสงค์.....	72
2.42	ภาพแสดงกรรไกรตัดผ้า.....	72
2.43	ภาพแสดงกรรไกรตัดกระดาษ.....	73
2.44	ภาพแสดงกรรไกรตัดเส้นด้าย.....	73
2.45	ภาพแสดงที่ไล่ผ้า.....	74
2.46	ภาพแสดงกระดาษสร้างแบบ.....	74
2.47	ภาพแสดงดินสอ.....	75
2.48	ภาพแสดงยางลบ.....	75
2.49	ภาพแสดงชอล์กขีดผ้า.....	76
2.50	ภาพแสดงลูกกลิ้ง.....	76
2.51	ภาพแสดงกระดาษกรวย.....	77
2.52	ภาพแสดงเข็มมือ.....	77
2.53	ภาพแสดงเข็มจักร.....	78
2.54	ภาพแสดงเข็มหมุด.....	79
2.55	ภาพแสดงหมอนเข็ม.....	79
2.56	ภาพแสดงที่สนเข็ม.....	80

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.57 ภาพแสดงด้ายเนา.....	80
2.58 ภาพแสดงด้ายเย็บ.....	81
2.59 ภาพแสดงจักรเย็บผ้าแบบธรรมดา.....	81
2.60 ภาพแสดงจักรเย็บผ้าแบบกระเป๋าหัว.....	82
2.61 ภาพแสดงจักรอุตสาหกรรมเข็มเดียว.....	82
2.62 ภาพแสดงจักรพั่นริมธรรมดา.....	83
2.63 ภาพแสดงจักรพั่นริมอุตสาหกรรม.....	83
2.64 ภาพแสดงเตารีดธรรมดา.....	84
2.65 ภาพแสดงเตาไอน้ำ.....	85
2.66 ภาพแสดงที่รองรีด.....	85
2.67 ภาพแสดงที่รองรีดแขนเสื้อ.....	86
2.68 ภาพแสดงกระบอกลีดน้ำ.....	86
2.69 ภาพแสดงการตัดเย็บเครื่องแต่งกาย.....	95
2.70 การแบ่งกรอบโครงร่างเบื้องต้นของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบ.....	98
2.71 การร่างโครงร่างที่เป็นโครงกระดูกของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบลงใน กรอบโครงร่างเบื้องต้น.....	99
2.72 การสร้างรูปทรงของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบทำโดยตรง.....	100
2.73 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบทำโดยตรงที่มีกล้ามเนื้อเหมือนจริง.....	100
2.74 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบทำโดยตรงที่มีกล้ามเนื้อเหมือนจริง.....	101
2.75 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 1.....	102
2.76 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 2.....	103
2.77 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 3.....	103
2.78 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 4.....	104
2.79 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 5.....	104
2.80 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 6.....	105
2.81 การกำหนดตำแหน่งของข้อศอกเมื่อวางมือบนสะโพกในชั้นตอนที่ 6.....	105
2.82 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 7.....	106
2.83 การจัดทำที่สวयงามของโครงหุ่นจำลอง ชั้นตอนที่ 8.....	106

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
2.84 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางซ้าย.....	107
2.85 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางซ้าย.....	107
2.86 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางขวา.....	108
2.87 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางขวา.....	108
2.88 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่าที่นั่งน้ำหนักตัวไว้ที่เท้าขวา.....	108
2.89 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่ายืนกอดอก.....	109
2.90 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่าเดิน (หน้าตรง).....	109
2.91 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่าเดิน (หน้าตรง).....	109
2.92 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่าเดิน (ด้านข้าง).....	110
2.93 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่ายืนที่นั่งน้ำหนักไว้ที่ขาซ้าย (ด้านหลัง).....	110
2.94 ภาพแสดงแบบคอเสื้อ.....	111
2.95 ภาพแสดงแบบปกเสื้อ.....	112
2.96 ภาพแสดงแบบแขนเสื้อ.....	113
2.97 ภาพแสดงแบบกางเกง.....	114
2.97 ภาพแสดงแบบกางเกง (ต่อ).....	115
2.98 ภาพแสดงแบบกระโปรง.....	115
2.98 ภาพแสดงแบบกระโปรง (ต่อ).....	116
2.98 ภาพแสดงแบบกระโปรง (ต่อ).....	117
2.99 ภาพแสดงคุณค่าที่ส่งมอบแก่ลูกค้า.....	118
2.100 ภาพแสดงทัศนคติของผู้บริโภค.....	120
4.1 ภาพการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ชุมชนบ้านครัว.....	146
4.2 ภาพแสดงกระบวนการหาอัตลักษณ์ชุมชนบ้านครัว.....	149
4.3 ภาพแสดงแรงบันดาลใจในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับ สุภาพสตรีมุสลิม.....	157
4.4 ภาพแบบภาพร่าง การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรี มุสลิม จำนวน 12 แบบ.....	158

สารบัญภาพ (ต่อ)

ภาพที่	หน้า
4.5 ภาพการวิเคราะห์การออกแบบภาพร่าง เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม จำนวน 12 แบบ โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรมัยอ่อนรอย.....	159
4.6 ภาพแสดงแบบ Sketch Design รูปแบบที่ 1.....	160
4.7 ภาพแสดงแบบ Sketch Design รูปแบบที่ 2.....	161
4.8 ภาพแสดงแบบ Sketch Design รูปแบบที่ 3.....	161
4.9 ภาพต้นแบบ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม.....	171

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ศาสนาไม่ว่าจะศาสนาใดก็ตาม นับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน นอกจากจะเป็นรากฐานของวัฒนธรรม เอกลักษณ์ และจิตวิญญาณของคนในชุมชน และสังคมนั้นๆแล้ว ศาสนายังสอนให้เป็นคนดี มีศีลธรรม เป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งและควบคุมพฤติกรรมของคนให้เป็นไปตามแนวทางของสังคม ดังนั้นศาสนาจึงเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตของมนุษย์ในทุกรูปแบบ ไม่ว่ามนุษย์จะเจริญหรือล้าหลัง ต่างก็ต้องมีศาสนาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ คุณค่าของศาสนาเป็นคุณค่าที่ได้ทางจิตใจ ซึ่งถือว่าสูงกว่าคุณค่าทางวัตถุ เพราะศาสนาช่วยให้คนมีจิตใจสูงและประเสริฐกว่าสัตว์ ศาสนาช่วยให้คนมีวินัย ศาสนาช่วยให้คนในสังคมสามารถอยู่รวมกันอย่างสงบสุข ศาสนาสอนให้มนุษย์มีจิตใจสะอาด ไม่กล้าทำความชั่วทั้งในที่ลับและที่แจ้ง ศาสนาช่วยส่งเสริมและสร้างสรรค์ผลงานอันมีคุณค่าทางด้านศิลปะ วัฒนธรรมแก่สังคม และอื่นๆอีกมากมาย เมื่อมนุษย์นำหลักศาสนาไปปฏิบัติในชีวิตประจำวันย่อมก่อให้เกิดประโยชน์อย่างอเนกอนันต์ ต่อตนเองและส่วนรวมอย่างแน่นอน (รจนา พูลเกิด, 2558)

อิสลาม หมายถึง วิธีการสร้างความสงบและความสันติ ศาสนาอิสลาม เป็นศาสนาที่มีข้อบัญญัติครอบคลุมวิถีชีวิตของมุสลิมในทุกมิติ ถือได้ว่ามีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมุสลิมอย่างมาก กระทั่งบางคนเรียกว่า วัฒนธรรมอิสลาม และวัฒนธรรมอิสลามให้ความสำคัญกับการแต่งกายเป็นอย่างมาก โดยมีข้อบัญญัติในเรื่องของการแต่งกายที่ถูกต้อง เหมาะสมทั้งผู้ชายและผู้หญิง โดยการกำหนดให้สตรีมุสลิมต้องปกปิดทุกส่วนของร่างกายยกเว้นส่วนที่ได้รับการยกเว้น เช่น หน้าและมือ เสื้อผ้าที่สวมใส่ต้องไม่รัดรูป เน้นสัดส่วน สตรีอิสลามต้องสวมใส่เครื่องแต่งกายที่มิดชิด ปกปิดรูปร่าง นอกจากนี้ยังต้องมีฮิญาบ หรือ ผ้าคลุมผม ที่ยาวมากพอสำหรับปกปิดบริเวณหน้าอก ซึ่งโลกตะวันตกอาจมองว่า เป็นสัญลักษณ์ของการจัดสิทธิและเสรีภาพของสตรี แต่ในความเป็นจริงนั้น การแต่งกายของสตรีมุสลิมตามหลักการของศาสนาอิสลามนั้นหมายถึง การรักษานวลสงวนตัว การให้เกียรติแก่สตรีเพศและเพื่อปกป้องสตรีเหล่านั้นจากการถูกล่วงละเมิดของเพศตรงข้าม (บรรจง บินกาชัน, 2558)

อาเซียน หรือ สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : The Association of South East Asian Nations) ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2510 ปัจจุบันมีประเทศสมาชิกทั้งสิ้น 10 ประเทศ อาเซียน รวมตัวกันเพื่อ สร้างความร่วมมือกันทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ปัจจุบันอาเซียนมีประชากรรวมกันประมาณ 630 ล้านคน เป็นประชากรมุสลิมมากกว่า 220 ล้านคน ซึ่งถือว่ามีอยู่จำนวนมากประกอบกับแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อย่างรวดเร็วทั่วโลก ส่งผลให้มีความต้องการทางด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายมุสลิมในอาเซียนสูงขึ้นด้วย (นิสารัตน์ นิลสว่าง. 2556)

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงมากแห่งหนึ่งของโลก มีแรงงานในอุตสาหกรรมจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานในชนบท ปัจจุบันผ้าไหมและผลิตภัณฑ์ผ้าไหมของไทยนั้น ต่างได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั้งจากชาวไทยและชาวต่างประเทศ ไทยเป็นสินค้าหัตถกรรมที่มีขั้นตอนการผลิตที่ใช้แรงงานคนไทยเป็นหลัก ซึ่งเหมาะสมกับโครงสร้างเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีแรงงานฝีมือดีเป็นจำนวนมาก (ข่าวเศรษฐกิจ กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม. 2549)

รัฐบาล และหน่วยงานต่างๆ มีนโยบายมุ่งส่งเสริมให้คนไทยหันมาบริโภคสินค้าไทย อาทิ ส่งเสริมให้คนไทยสวมใส่ผ้าไทยในชีวิตประจำวันมากขึ้น ไม่เพียงแต่เฉพาะในวันสำคัญเท่านั้น แต่เพื่อให้ประชาชนชาวไทยทั้งชาติตระหนักถึงคุณค่าของผ้าไทย โดยเฉพาะผ้าไหมซึ่งเป็นผ้าที่ทอขึ้นจากเส้นใยจากธรรมชาติ มีเสน่ห์ในตัวเอง มีเอกลักษณ์ที่ไม่เหมือนกับผ้าไหมจากประเทศอื่นๆ ผ้าไหมและผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมไทยจึงกลายเป็นที่นิยมมากขึ้น ซึ่งผ้าไหมไทยถือเป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่ล้ำค่าของชาติให้ดำรงอยู่คู่คนไทยตลอดไป ไม่เฉพาะแค่ในประเทศเท่านั้น ต่างชาติก็ให้ความสนใจในผ้าไหมของไทยเป็นอย่างมาก (หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ. 2559)

ผ้าไหมบ้านครัว เป็นผลิตภัณฑ์ผ้าทอที่อยู่คู่ชุมชนบ้านครัวมาอย่างยาวนาน เพราะในอดีตชาวมุสลิมบ้านครัวมีอาชีพหลักคือการทอผ้าไหม โดยในยุคแรกๆมีการทอเฉพาะผ้าขาวม้าและผ้าโสร่ง ปัจจุบันผ้าไหมบ้านครัวยังคงดำเนินกิจการ การทอผ้าไหมมาอย่างยาวนานและสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันและยังคงใช้ชื่อ “ผ้าไหมบ้านครัว” โดยมีชาวบ้านในชุมชนจำนวนหนึ่งที่ยังยึดอาชีพทอผ้าไหมเป็นกำลังสำคัญในการทอ การทอผ้าไหมของที่นี่ยังคงรักษาคุณภาพและเอกลักษณ์อันโดดเด่นนั่นคือเส้นไหมเนื้อแน่นละเอียด สีสวยและมีความคงทน ที่สำคัญคือยังคงรักษาภูมิปัญญาแบบดั้งเดิมในการทอผ้าโดยใช้เครื่องทอแบบกี่กระตุก และมีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีการผลิตเข้ากับสมัยนิยมบ้าง นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์ออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้าไหมหลายแบบเพื่อตอบสนองความต้องการที่หลากหลายของผู้บริโภคที่นิยมชมชอบผ้าไหมไทย (ศูนย์ข้อมูลกลางทางวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม. 2555)

จากการศึกษาและสอบถามข้อมูลเบื้องต้นกับผู้บริโภคพบว่า ประชากรมุสลิมก็มีแนวโน้มที่คาดว่าจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การทำความเข้าใจในวิถีของชาวมุสลิมรวมถึงการผลิตสินค้าและบริการเพื่อรองรับความต้องการของประชากรมุสลิมจึงถือเป็นโอกาสทางธุรกิจที่สำคัญ เนื่องจากตลาดที่มีขนาดใหญ่มองว่า อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายมุสลิม มีศักยภาพในการเติบโต อีกทั้งการเปิดประตูสู่อาเซียน จะส่งเสริมโอกาสทางการตลาดให้แก่ผู้ประกอบการไทยเพิ่มมากขึ้นในการส่งออก อีกทั้งชาวมุสลิมโดยเฉพาะสตรี เริ่มตื่นตัวและให้ความสนใจเกี่ยวกับแฟชั่นการแต่งกาย และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สอบถามความคิดเห็น ทำให้ทราบความต้องการเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีอิสลามมากขึ้น คือ โดยส่วนใหญ่ต้องการเครื่องแต่งกายที่เหมาะสมกับยุคสมัย มีความสวยงาม มีเอกลักษณ์เฉพาะท้องถิ่น เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และถูกต้องเหมาะสมกับหลักการทางศาสนา ซึ่งไม่เอกลาตินเป็นเอกลาตินที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นานมานี้มีบทความที่กล่าวว่า เมื่อ 30 ปีที่ผ่านมา เริ่มมีการรณรงค์ให้มุสลิมหันมาแต่งกายอย่างถูกต้องตามข้อบัญญัติของศาสนา เริ่มแรกสตรีมุสลิมจำนวนมากหันมาสวมใส่เสื้อผ้าที่มิดชิด และคลุมอิญาบที่มีลักษณะเรียบง่าย แต่กับประเทศที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามเป็นส่วนใหญ่อย่าง มาเลเซีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน และประเทศแถบอาหรับการแต่งกายของมุสลิมโดยเฉพาะสตรีนั้นมีการตกแต่งและตัดเย็บอย่างสวยงาม หลังจากนั้นสตรีมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้จึงเริ่มแต่งตัวให้สวยงามแต่ในขณะเดียวกันก็ยังคงถูกต้องตามข้อบัญญัติของศาสนา บทความนี้ชี้ให้เห็นปรากฏการณ์แพชชั่นที่กำลังได้รับความนิยมในหมู่สตรีมุสลิมในประเทศไทย (คมกฤษ กล่อมเกลี้ยง, 2555)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิด ที่จะนำผ้าไหมบ้านคร้วซึ่งมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่สวยงาม โดดเด่น มาทำการออกแบบให้เป็นเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีมุสลิม ที่สามารถตอบสนองกับความต้องการของคนในชาติและต่อยอดไปถึงชาวมุสลิมในกลุ่มประเทศอาเซียน เพื่อส่งผลให้มีความต้องการทางด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายมุสลิมในอาเซียนสูงขึ้นด้วย สะท้อนให้เห็นว่าแม้ศาสนาอิสลามจะมีหลักการ ข้อบัญญัติทางศาสนาเรื่องการแต่งกายที่ต้องเรียบร้อยและมิดชิด แต่สตรีอิสลามก็สามารถสร้างสรรค์รูปแบบการแต่งกายที่สวยงาม ปกปิดมิดชิด ที่ถูกต้องตามข้อบัญญัติของศาสนาไว้ได้ ส่งผลให้เกิดการสร้างสรรคแนวทางใหม่ในการออกแบบ พร้อมทั้งช่วยสืบสานภูมิปัญญาการทำผ้าไหมบ้านคร้วที่แสดงเอกลักษณ์ของไทยให้คงอยู่สืบไป ตลอดจนเกิดประโยชน์ สร้างมูลค่าที่มากขึ้น และอาจเกิดการพัฒนาต่อยอดไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่น ๆ ได้อีก

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1.2.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

1.2.2 เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

1.2.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

1.3 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1.3.1 กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว ผู้วิจัยใช้กรอบแนวความคิด ดังนี้

1. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ Identitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งหมายถึง เหมือนกัน อัตลักษณ์มิใช่เป็นสิ่งที่มียู่ในตัวของมันเอง หรือ กำเนิดขึ้นมาพร้อมคน หรือ สิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Berger and Luckmann (1967: 173) ที่ว่าอัตลักษณ์ถูก สร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคม ครั้นเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความคงที่ หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลัก สังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือ กลุ่มอื่น ๆ ด้วย อัตลักษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ อัตลักษณ์ระดับปัจเจกบุคคล (Individual Identity) และอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม (Collective Identity) ในระดับปัจเจกบุคคล อาจมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง ในขณะที่อัตลักษณ์ร่วมก่อให้เกิดความสงบอยู่ร่วมกันของกลุ่มชน และไม่สามารถแยกออกจากกัน กระทำหรือละทิ้งสถานภาพของปัจเจกในกลุ่มได้ คำว่า อัตลักษณ์ มีความหมายที่ครอบคลุม ตั้งแต่เรื่องของเชื้อชาติ เพศ สีผิว โดยปัจจุบันเรา พบความเปลี่ยนแปลงและความไม่ชัดเจนของการแสดงอัตลักษณ์ในหลาย ๆ กลุ่มชน เนื่องจากอิทธิพลของการพัฒนาและการเปิดรับอารยธรรมของชนเผ่าที่มองว่า ตนเองเป็นผู้มีอารยธรรมเหนือกว่า ดังนั้นการพยายามเปลี่ยนแปลงโดยไม่เข้าใจที่มาของรูปแบบวัฒนธรรมนั้นย่อมทำให้ผู้รับเอาวัฒนธรรมมาตีความหมายที่ผิดแปลกออกไป การดูถูกทางวัฒนธรรมหรือการเหยียดสีผิว การเหยียด ชนชั้นจึงเป็นสิ่งที่ตามมา (ประสิทธิ์ ลิบริษา. 2547 : 33)

2. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับคติความเชื่อ

ขอบเขตของความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในสังคมนั้นกว้างขวางมาก อาจดูได้ทุกอย่าง ตั้งแต่ในชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม ไปจนถึงการเมือง คติความเชื่อจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและสภาพสังคมอย่างแยกไม่ออก ส่วนสาเหตุของความเชื่อนั้น เกิดจากความไม่รู้ และความไม่รู้ก็ทำให้เกิดความกลัวเป็นหลัก จึงทำให้เกิดความพยายามในการแสวงหาคำตอบของความไม่รู้นั้น ซึ่งการตัดสินใจเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นอาจตัดสินใจเอาเองว่าสิ่งนั้นมีเหตุผล หรืออาจไม่มีเหตุผลเลยก็ได้ ความกลัวและความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อ และความเชื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศาสนาในสังคมมนุษย์สมัยโบราณ อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปมาก มนุษย์ก็ยังมีพฤติกรรมแสดงออกทางความเชื่อกันอยู่ในชีวิตประจำวัน (ภิญโญ จิตต์ธรรม. 2522 : 2)

ความเชื่อเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดการแสดงออกของคนในสังคม ความเชื่อเป็นตัวกำหนดคติชนแขนงอื่น ๆ ในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อคนในสังคมมีความเชื่อในเรื่องใดๆ ย่อมประพฤติ ปฏิบัติ หรือแสดงออกด้วยประเพณี พิธีกรรม และอื่นๆ ให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้นๆ อาจกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและพัฒนาการของคนในสังคม (จิราภรณ์ ภัทรภาณุภัทร. ม.ป.ป. : 3-6)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน

วิถีชีวิตชุมชนเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม หมายถึง วัฒนธรรมในทางสังคมศาสตร์นั่นเอง ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งที่กำหนดพฤติกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอนพฤติกรรมต่างๆ ที่มนุษย์กระทำล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของครอบครัว เศรษฐกิจ การปกครอง การศึกษา ศาสนา เป็นต้น วัฒนธรรมจะกำหนดว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด รวมทั้งเป้าหมายในชีวิตว่าควรเป็นอย่างไร ฉะนั้นกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการกิน การดื่ม การพูด การอ่าน การเขียน การคิด การทำงาน การเล่น การติดต่อสัมพันธ์กัน ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น วัฒนธรรมจึงเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมหนึ่งหรือชุมชนหนึ่งๆ จะต้องมีการดำเนินชีวิตเป็นลักษณะเฉพาะของสังคม วิถีชีวิตจึงเป็นเสมือนเอกลักษณ์หรือตราประจำสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันไป (พวงเพชร สุรัตน์กวีกุล, 2542 : 50-51)

1.3.2 กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวความคิด ดังนี้

1. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ วิบูลย์ ลี้สุวรรณ (2538 : 90) และเพียงจิตต์ มาประจง (2550 : 8) เรื่อง หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ และเคหะสิ่งทอจากผ้าทอมือเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยสรุปเป็นกรอบแนวความคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ดังนี้ 1. ประโยชน์ใช้สอย 2. ความสวยงาม และ 3. ขั้นตอนการผลิต ความหมายของการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Fashion Design หรือ Costume Design ในวงการ การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ได้มีการนำคำศัพท์เหล่านี้มาใช้เรียกทับศัพท์อยู่เสมอ ซึ่งความหมายคำศัพท์ที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ 1. Fashion หมายถึง การวางรูป ทำแบบ รูปแบบของเสื้อผ้าหรือสิ่งอื่นๆที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมในห้วงเวลาหนึ่ง 2. Costume หมายถึง เครื่องแต่งกายซึ่งได้รับการออกแบบขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะหรือเป็นพิเศษ สำหรับสถานที่หรือใช้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง 3. Design หมายถึง การออกแบบแบบแผน ลวดลายเค้าโครง ซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการหรือแนวทางในการทำบางสิ่งบางอย่าง สรุปการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย หมายถึง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดยมีแรงบันดาลใจจากสิ่งต่างๆ การนำแบบเสื้อผ้าในสมัยโบราณมาดัดแปลงให้เข้ากับยุคสมัย ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการด้านต่างๆตลอดจน ค่านิยม ประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสม และความทันสมัย (จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง, 2543)

2. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบอย่างยั่งยืน

การออกแบบอย่างยั่งยืน คือ แนวทางการออกแบบที่ไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมโดยรวม การใช้ทรัพยากรอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ขั้นตอนการออกแบบไปจนถึงตลอดหมดอายุการใช้งานของ

ผลิตภัณฑ์ และคำนึงถึงสังคมหรือคนในชุมชนที่อาศัยอยู่ เช่น การสร้างงานให้กับคนในชุมชนเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในท้องถิ่น เป็นต้น (สุวิทย์ วงศ์จุริจาวณิช. 2554:18)

1.3.3 กรอบแนวความคิดตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยใช้กรอบแนวความคิด ดังนี้

1. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การจงใจเป็นสิ่งเร้าและความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมาย ส่วนความพึงพอใจ หมายถึงความพอใจเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ดังนั้นการจงใจจึงเป็นสิ่งเร้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์คือ ความพึงพอใจซึ่งเป็นผลลัพธ์ ซึ่งเมื่อเกิดแรงจูงใจขึ้น แล้วสามารถตอบสนองแรงจูงใจนั้น ผลลัพธ์ก็คือ ความพึงพอใจ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2539:365)

ความพึงพอใจเป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวัง หรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย (วิรุฬ พรรณเทวี. 2542 : 11)

2. กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการวัดความพึงพอใจ

ภณิดา ชัยปัญญา กล่าวว่า การวัดความพึงพอใจนั้น สามารถทำได้หลายวิธีดังต่อไปนี้

2.1 การใช้แบบสอบถาม โดยผู้ออกแบบสอบถาม เพื่อต้องการทราบความคิดเห็นซึ่งสามารถกระทำได้ในลักษณะกำหนดคำตอบให้เลือก หรือตอบคำถามอิสระ คำถาม ดังกล่าวอาจถามความพอใจในด้านต่าง ๆ

2.2 การสัมภาษณ์เป็นวิธีการวัดความพึงพอใจทางตรง ซึ่งต้องอาศัยเทคนิคและวิธีการที่ดีจะได้ข้อมูลที่แท้จริง

2.3 การสังเกต เป็นวิธีวัดความพึงพอใจ โดยการสังเกตพฤติกรรมของบุคคลเป้าหมายไม่ว่าจะแสดงออกจากการพูดจา กริยา ท่าทาง วิธีนี้ต้องอาศัยการกระทำอย่าง จริงจัง และสังเกตอย่างมีระเบียบแบบแผน (ภณิดา ชัยปัญญา. 2541)

3. กรอบแนวความคิดหลักการออกแบบที่ดี

ผลงานของการออกแบบที่มีคุณค่าย่อมต้องมาจากหลักการออกแบบที่ดี ซึ่งผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับการออกแบบนั้นควรพิจารณาอยู่เสมอในการสร้างสรรค์ผลงานโดยยึดหลักการดังต่อไปนี้ (อารีย์ สุทธิพันธุ์, 2521, หน้า 134-135)

3.1 ควรจะเป็นการออกแบบที่มีลักษณะเหมาะสม ตรงกับความมุ่งหมายตามประโยชน์ใช้สอย มีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของสังคม และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้

3.2 ควรเป็นการออกแบบที่มีลักษณะง่าย มีจำนวนผลิตภัณฑ์ตามความต้องการของสังคม และมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน

3.3 ควรจะมีสัดส่วนที่ดีมีความกลมกลืนกันทั้งส่วนรวม เช่น รูปร่าง ลักษณะผิว เส้น สี เป็นต้น และมีสัดส่วนที่เหมาะสมในการใช้งานด้วย

3.4 ควรมีความเหมาะสมกับวัสดุและวิธีการ มีคุณภาพ มีวิธีการใช้งานง่าย สะดวก สามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของสังคมในปัจจุบัน

3.5 ควรมีเอกลักษณ์ของการตกแต่งอย่างพอดี ไม่รกรุงรัง

3.6 ควรมีโครงสร้างที่เหมาะสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมและความต้องการของสังคม

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งเน้นที่ การศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม และเพื่อสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และสอบถามระดับความพึงพอใจที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ดังนี้

1.4.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาในการทำวิจัย เพื่อให้ครอบคลุมถึงเนื้อหาที่จะทำการศึกษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่จะศึกษา ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งทอ
2. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไหม
3. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบ้านคร้ว
4. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาสี
5. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภค
6. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีอิสลาม
7. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องแต่งกาย
8. ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ
9. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1.4.2 ขอบเขตด้านพื้นที่

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่ในการศึกษาข้อมูล ดังนี้

1. พื้นที่ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว และศึกษาข้อมูลด้านวัสดุ ได้แก่ ชุมชนบ้านคร้วเหนือ เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร
2. พื้นที่ในการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับวัสดุและอุปกรณ์ต่างๆในการผลิตเครื่องแต่งกาย ได้แก่ สำเพ็ง พาหุรัด กรุงเทพมหานคร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. พื้นที่ในการสอบถามข้อมูลความต้องการของผู้บริโภค และในการสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้บริโภค หรือผู้ที่สนใจในเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม สำหรับสภาพสตรีมุสลิม ได้แก่ เขตสวนหลวง เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

1.4.3 ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ทอวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

2. ทอวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม

2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม จำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

(Purposive Sampling)

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3. ทอวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม

3.1 ประชากร ได้แก่ ผู้บริโภคสภาพสตรีที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัด กรุงเทพมหานคร ที่เคยมีประสบการณ์การใช้เครื่องแต่งกายมุสลิม โดยจำนวนของกลุ่มประชากรได้จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สังเกตการณ์จำนวนผู้บริโภคภายใน 1 วัน พบว่า จำนวนของผู้บริโภค หรือผู้ที่สนใจในเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม มีจำนวนประมาณ 200 คน

3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคสภาพสตรีในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยมีประสบการณ์การใช้เครื่องแต่งกายมุสลิม ที่ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 132 คน โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ และระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

1.4.4 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาเอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกาย สำหรับสภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้กำหนดตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ตัวแปรต้น คือ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม

2. ตัวแปรตาม คือ ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสภาพสตรีมุสลิม

1.5 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

1.5.1 อัตลักษณ์ หมายถึง การสร้างความแตกต่าง มีลักษณะเด่นเฉพาะที่ไม่เหมือนใคร ยากแก่การลอกเลียนแบบ ช่วยให้ผลิตภัณฑ์ที่ทำการออกแบบมีลักษณะที่พิเศษ แสดงความเป็นตัวตน

1.5.2 ผ้าไหมบ้านคร้ว หมายถึง ผ้าชนิดหนึ่งที่มีการถักทอจากเส้นใยธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวที่ลวดลาย ลวดลายที่สื่อถึงความเป็นผ้าไหมบ้านคร้วคือลายตารางหมากรุก

1.5.3 เครื่องแต่งกาย หมายถึง ชุดจากผ้าไหมบ้านคร้ว ออกแบบให้สุภาพสตรีมุสลิมสวมใส่ โดยการคำนึงถึงความสวยงามตามยุคสมัย แต่ยังคงถูกต้องตามข้อบัญญัติที่ศาสนาระบุไว้

1.5.4 สุภาพสตรีมุสลิม หมายถึง ผู้หญิงที่นับถือศาสนาอิสลาม รู้จักการแต่งกายตามแฟชั่นมากขึ้น แต่ในขณะเดียวกันก็ต้องให้มีความเหมาะสม ถูกต้องตามข้อบัญญัติที่ศาสนาระบุไว้

1.5.5 อิสลาม หมายถึง ศาสนาที่มีข้อบัญญัติต่างๆไว้มากมาย และให้ความสำคัญกับการแต่งกายของสตรีมุสลิมเป็นอย่างมาก

1.5.6 ความพึงพอใจ หมายถึง การยอมรับและความชื่นชอบที่แสดงออกมาด้วยความคิดเห็นของ ผู้บริโภคที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ที่ได้รับการออกแบบแล้ว

1.6 ประโยชน์ที่ได้รับ

1.6.1 ได้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

1.6.2 ได้แบบร่างและต้นแบบของเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

1.6.3 ได้ระดับความพึงพอใจ ของผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่าย ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว

1.6.4 สำหรับสุภาพสตรีมุสลิมได้อนุรักษ์และเผยแพร่วัฒนธรรมของผ้าไหมบ้านคร้ว

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าข้อมูลเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยมีการศึกษาข้อมูล ดังต่อไปนี้

- 2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งทอ
- 2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไหม
- 2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบ้านครัว
- 2.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาสี
- 2.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมทางเลือกซื้อของผู้บริโภค
- 2.6 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีอิสลาม
- 2.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องแต่งกาย
- 2.8 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ
- 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสิ่งทอ

2.1.1 ความหมายของสิ่งทอ

ศูนย์เทคโนโลยีโลหะและวัสดุแห่งชาติ : เอ็มเทค (สื่อออนไลน์) ได้กล่าวว่า สิ่งทอ หมายถึง เส้นใย เส้นด้าย ผ้า หรือผลิตภัณฑ์ที่ทำจาก เส้นใย เส้นด้าย หรือจากผ้า สิ่งทอ (Textile) คำนิยามเดิมจะหมายถึง เฉพาะผ้าทอ เท่านั้น แต่ในปัจจุบันมีการขยายความหมายครอบคลุมถึง เส้นใย ด้าย ผืนผ้า หรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจาก เส้นใย เส้นด้าย หรือผืนผ้าด้วย สิ่งทอสามารถแยกตามประเภทการใช้งานเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่ม สิ่งทอทั่วไป (Conventional textiles) และ สิ่งทอเฉพาะทาง (Technical textiles) ผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เป็นปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในการทำเครื่องนุ่งห่มเพื่อความอบอุ่นแก่ร่างกาย ไปจนถึงการตกแต่งเพื่อให้เกิดความสวยงาม ดังนั้นผลิตภัณฑ์สิ่งทอจึงนับว่ามีความสำคัญอย่างมากทั้งในเชิงปัจจัยพื้นฐานและในเชิงพาณิชย์ อุตสาหกรรมสิ่งทอในประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นสิ่งทอทั่วไป (Conventional textiles) ซึ่งมีผลผลิตอยู่ในรูปของผลิตภัณฑ์ในรูปของผลิตภัณฑ์เสื้อผ้า หรือคล้ายคลึงเป็นหลัก มีกระบวนการผลิตต่อเนื่องครบวงจรตั้งแต่อุตสาหกรรมต้นน้ำ (Upstream industries) คืออุตสาหกรรมผลิตเส้นใย อุตสาหกรรมกลางน้ำ (Midstream industries) คืออุตสาหกรรมผลิตเส้นด้าย อุตสาหกรรมถักทอผ้า

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

และอุตสาหกรรมปลายน้ำ (downstream industries) คืออุตสาหกรรมฟอกย้อม ไปจนถึง อุตสาหกรรมออกแบบแฟชั่นเสื้อผ้าและการตัดเย็บ ซึ่งปัจจุบันนี้อุตสาหกรรมสิ่งทอได้เจริญก้าวหน้า ไปมาก จึงก่อให้เกิดผลกระทบในด้านเศรษฐกิจตามมาด้วย ดังนั้นเราจึงควรศึกษาและทำความเข้าใจ เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เป็นที่ทราบกันดีอยู่โดยทั่วไปว่า ในทุกกระบวนการฟอกย้อมสิ่งทอ จำเป็นต้องใช้สารเคมีต่างๆ เพื่อช่วยให้สามารถกระทำกระบวนการนั้นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ คุณภาพของสารเคมีจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ประกอบการควรทราบเพื่อช่วยควบคุมการผลิตให้มีคุณภาพที่ สม่าเสมอ

2.1.2 เส้นใยในยุคก่อนประวัติศาสตร์

กล่าวคือ ความรู้เกี่ยวกับเส้นใย และผ้าต่างๆในสมัยโบราณนั้นได้มาจากการศึกษาค้นคว้า และวินิจฉัยกันมาโดยตลอด เพราะเศษผ้าที่พบตามโบราณสถานต่างๆไม่สามารถที่จะบ่งบอก หรือ ยึดถือได้ว่าเป็นตัวอย่างของสิ่งทอที่มีมาตั้งแต่ยุคสมัยใด มนุษย์ได้ค้นพบการใช้ประโยชน์จากหนังสัตว์ เป็นเครื่องนุ่งห่ม การสานถักด้วยปอ การทำเชือกมนิลา เส้นใยที่ได้มาจากพันธุ์ไม้เลื้อยและพืชผักต่างๆ และเป็นการลอกเปลือกไม้ เพื่อทำเป็นผ้าเยื่อเปลือกไม้ มานานแล้วก่อนที่จะเริ่มรู้จักการประดิษฐ์สิ่ง ทอที่มาจาก การถัก การทอ และการปั่นด้วยด้าย แต่เส้นใยที่นับได้ว่าเป็นเส้นใยหลักที่มีกรดัดแปลง แก่ไข มาตั้งแต่ครั้งโบราณกาลจนกระทั่งถึงปัจจุบันนั้นมี 4 ชนิด คือ ขนแกะ แพล็คซ์หรือลินิน ฝ้าย และไหม ทั้งนี้ยังมีเส้นใยชนิดอื่นๆที่มีความสำคัญรองลงไปอีก

2.1.3 เส้นใยขนแกะ (Wool)

ภาพที่ 2.1 เส้นใยจากขนแกะ

ที่มา : <https://pixabay.com> [Online]

อรุณี คงดี (สื่อออนไลน์) ได้กล่าวว่า ขนแกะ เป็นเส้นใยธรรมชาติประเภทเส้นใยโปรตีน ดูดซึมน้ำได้ดี เนื่องจากขนแกะมีลักษณะฟู เมื่อทำการปั่นเส้นด้ายจะมีการเก็บกักอากาศไว้ระหว่าง เส้นใย อากาศที่อยู่ระหว่างเส้นใยนี้จะทำหน้าที่เป็นฉนวน ทำให้อบอุ่นเมื่อสวมใส่ เฝ้าพันธุ์ของแกะมี ต้นกำเนิดมาจากแกะ 2 กลุ่ม ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

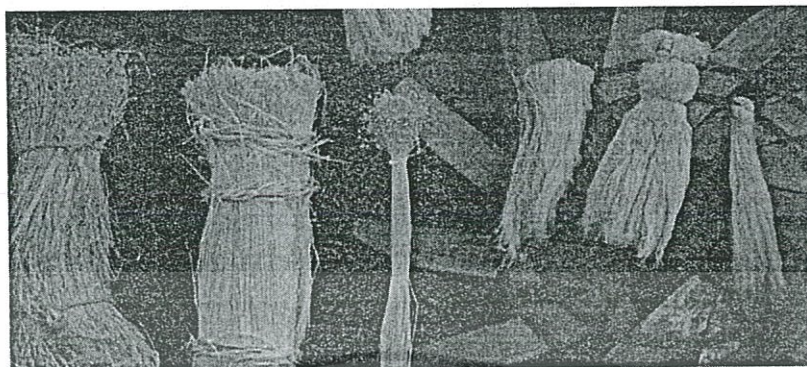
1. แกะภูเขา กลุ่มนี้จะเป็นแกะที่นิยมเพาะพันธุ์มากที่สุดในโลกในปัจจุบันนี้ แกะพันธุ์เมอริโน (Merino) ซึ่งแต่เดิมมีต้นกำเนิดที่ประเทศสเปน เพราะมีอากาศที่แห้ง โดยอากาศ จะร้อนช่วงกลางวัน และอากาศเย็นในเวลากลางคืน ดังนั้นแกะจึงต้องมีการผลิตขนเพื่อทนต่อความหนาวเย็น และร้อนจัดตามสภาวะอากาศนี้ ทำให้เส้นใยมีความยาว ตั้งแต่ 40-150 มิลลิเมตร และมีความกว้าง 17-24 ไมโครเมตร กลุ่มนี้เป็นกลุ่มที่สำคัญที่มาจากประเทศ ออสเตรเลีย ซึ่งมีการผลิตได้ถึง 40% ของโลก

2. แกะที่ราบต่ำ กลุ่มนี้มีต้นกำเนิดอยู่ในสภาวะอากาศที่ชื้นกว่า และ อากาศไม่เปลี่ยนแปลงมากนักในประเทศอังกฤษ ประเทศในแถบรอบๆ ทะเลเหนือ นิวซีแลนด์ และแอฟริกาใต้ ซึ่งพันธุ์ที่มีในประเทศอังกฤษ ชื่อลินคอน เลสเตอร์ มีความยาวเส้นใยตั้งแต่ 120-300 มิลลิเมตร บางพันธุ์ให้เส้นใยยาวถึง 550 มิลลิเมตร และมีเส้นผ่านศูนย์กลางประมาณ 24-48 ไมโครเมตร เนื่องจากการผสมพันธุ์ข้ามกันระหว่าง แกะชนิดนี้กับ แกะพันธุ์เมอริโน ทำให้ได้เส้นใยที่มีความละเอียด เกือบเท่ากับของแกะพันธุ์เมอริโน พันธุ์ผสมมีความ ทนทานต่อโรคสูงกว่าเดิม และมีขนหนา กว่าเดิม

ภาพที่ 2.2 ขนแกะที่ได้จากการตัด ยังไม่ผ่านการทำความสะอาดและการทอ
ที่มา : <https://writer.dek-d.com> [Online]

2.1.4 เส้นใยลินิน (Flax and Linen)

ภาพที่ 2.3 เส้นใยจากลินิน

ที่มา : <https://writer.dek-d.com> [Online]

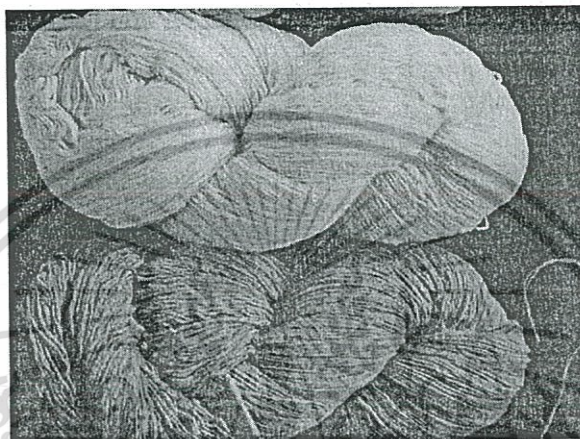
ลินินเป็นเส้นใยที่ได้จากธรรมชาติที่เก่าแก่ มีความทนทานที่สุดนำมาทำเครื่องนุ่งห่มถึงขนาดที่ชาวอียิปต์นำผ้าลินินมาห่อหุ้มมัมมี่เมื่อหลายพันปี ลินินเป็นพืชล้มลุก ใบเลี้ยงคู่ลักษณะใบเดี่ยว ลำต้นตั้งตรง สูงประมาณ 70 – 120 ซม. ลินินมีประโยชน์ในส่วนของเมล็ดที่มีน้ำมัน 33-47% เป็นน้ำมันแห้งเร็ว ใช้ในการทำหมึกพิมพ์ สีนํ้ามัน น้ำมันชักเงา เป็นต้น เส้นใยจากลำต้นทำผ้า เชือก กระดาษ ฯลฯ ลินิน เส้นใยพืชที่เก่าแก่ที่สุด คือเมื่อประมาณ 3,400 ปี ก่อนคริสต์ศักราชชาวอียิปต์โบราณผู้สร้างอารยธรรมแห่งลุ่มน้ำไนล์ ได้ค้นพบวิธีการนำเส้นใยจากต้นแฟลกซ์ (Flax) ซึ่งเป็นพืชที่ขึ้นอยู่ตามป่ามาทอเป็นผืนผ้าที่เรียกว่า "ผ้าลินิน" จนเป็นผลสำเร็จ

ลินินเป็นเส้นใยที่ได้จากส่วนเปลือกของลำต้นแฟลกซ์ (Flax Linum usitatissimum) ปัจจุบันแหล่งสำคัญที่ปลูกต้นแฟลกซ์เพื่อทำผ้าลินิน คือ เบลเยียม สหภาพโซเวียต นิวซีแลนด์ ไอร์แลนด์ โปแลนด์ และประเทศในแถบยุโรปตะวันออก สำหรับสหรัฐอเมริกาจะปลูกต้นแฟลกซ์เพื่อนำเมล็ดมาสกัดน้ำมันลินีสีด (Linseed oil) ผ้าลินินมีคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับใช้ประโยชน์หลายประการ คือ มีทั้งความเหนียว ทนทาน ให้ความสบายในการสวมใส่ในขณะที่มีอากาศร้อน มีความสวยงามเฉพาะตัว เนื่องจากความเงามันของเส้นใย ความแข็งตัวและคงรูป ผ้าลินินมีทั้งที่ทอจากเส้นใยยาว ละเอียดเป็นผ้าเนื้อบาง เหมาะแก่การใช้ตัดเสื้อ ทำผ้าเช็ดปาก ผ้าหนาปานกลางทอเรียบเหมาะ แก่การใช้ทำผ้าเช็ดด้วยขาม ผ้าปูโต๊ะ ผ้าหนา ได้แก่ ผ้าใบแคนวาส (Canvas) ซึ่งใช้ทำผ้าชิงเต็นท์ หรือ ผ้าที่ทอตัวนมิลวดลาย (Damask) เหมาะที่จะใช้ทำผ้าปูโต๊ะ หรือผ้าปูโต๊ะ ผ้าลินินมีความเหนียวแข็งแรง แต่มีความแข็งตัวมากกว่าผ้าฝ้าย ความโค้งงอไม่ตีเท่าฝ้ายตรงบริเวณรอยพับ ถ้าพับอยู่นานๆ และถูกเสียดสีอยู่เสมอจะเป็นบริเวณที่ขาดง่าย เช่น บริเวณนอกของรอยพับ ตามปลายแขนเสื้อ ชายเสื้อ กระโปรง ขอบคอเสื้อ ปกเสื้อบริเวณที่สัมผัสกับคอผู้สวมใส่ การเก็บผืนผ้าลินินไว้นานๆ จึงควรม้วนไว้แทนที่จะพับ ผ้าลินินยังง่ายแต่ถ้าได้รับการตกแต่งเพื่อกันยับก็จะแก้ปัญหานี้ได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุป คำว่า ลินิน หมายถึง ผ้าที่นำมาจากเส้นใยต้นแฟลกซ์ (Flax) เป็นเส้นใยที่มีค่าหายาก และราคาแพง ในสมัยโบราณแม่บ้านชาวยุโรปและอเมริกาส่วนใหญ่ปั่นด้ายและทอผ้าลินินใช้เอง โดยใช้เป็นผ้าที่ใช้ในบ้านทุกชนิด เช่น ผ้าปูที่นอน ปลอกหมอน ผ้าม่าน ผ้าปูโต๊ะ ฯลฯ ทำให้เป็นที่ยอมรับกันว่า ผ้าลินินเป็นผ้าที่ใช้กับงานในบ้านได้เกือบทุกชนิด

2.1.5 เส้นใยฝ้าย (Cotton)

ภาพที่ 2.4 เส้นใยฝ้าย

ที่มา : <http://www.nanagarden.com> [Online]

ฝ้าย เป็นไม้พุ่ม อยู่ในตระกูล *Goosypium* วงศ์ *Malvaceae* เรานำปุ๋ยมาปั่นเป็นผืนผ้าได้ และเมล็ดฝ้าย สกัดทำน้ำมันได้ ต้นฝ้ายเป็นพืชที่ทนทานต่อความแห้งแล้งขึ้นมากในภูมิภาคที่อากาศร้อน ฝ้าย (Cotton) คือ เส้นใยเก่าแก่และมีมาช้านานตั้งแต่สมัยโบราณ อารยะธรรมเริ่มแรกของมนุษย์ ชนิดหนึ่งซึ่งใช้ ในการทอผ้า โดยมีหลักฐานทางโบราณคดีที่บ่งบอกให้รู้ว่ามี การเพาะปลูกฝ้าย และการปั่นฝ้ายเป็นเส้นด้าย คือ การขุดพบซากฝ้าย อายุประมาณ 3,000 ปี ก่อนคริสตกาล ที่ โมฮันโจ ดาโร (Mohenjo daro) บริเวณสถานที่แหล่งอารยธรรมลุ่มแม่น้ำสินธุ ในดินแดนประเทศปากีสถาน ในปัจจุบัน

ใยฝ้าย ได้มาจากส่วนที่ห่อหุ้มเมล็ดของต้นฝ้าย หรือที่เราเรียกว่า ปุยฝ้าย มีลักษณะเป็นเส้น เล็กๆ ลักษณะของฝ้ายมีคุณสมบัติ เนื้อนุ่ม โปร่งเบา สามารถระบายอากาศได้ดี ฝ้าย จึงเหมาะกับสภาพอากาศในฤดูร้อนหรือร้อนชื้น การใช้ฝ้ายมาใช้งานทำได้โดยนำฝ้ายมาปั่นเป็นเส้นด้าย แล้วนำมาทอเป็นผืนผ้า และตัดเย็บ เป็นเครื่องนุ่งห่ม

เส้นใยฝ้าย คือ ขน (hair) เป็นเซลล์เดี่ยว เกิดจากผิวเปลือกเมล็ดฝ้าย ขนหรือเส้นใยนี้เริ่มเกิดขึ้นเมื่อดอกฝ้ายเริ่มบาน หลังจากรังไข่ได้รับการผสมแล้ว เส้นใยนี้จะยาวขึ้นอย่างรวดเร็วภายใน 25 วัน รูปของเส้นใยจะเป็นรูปท่อกกลม เมื่อสมอฝ้ายแตกเปิดออก ท่อกลมนี้อาจยุบแฟบลงและบิดตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นเกลียว ถ้าหากสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสม เช่น ฝนไม่พอ ผนังของเซลล์นี้ จะบาง อ่อนแอ ไม่เหนียว เส้นใยฝ้ายหนัก 1 ปอนด์ อาจมีเส้นใยกว่า 100 ล้านเส้น ความยาวของเส้นใยแต่ละเส้นมีตั้งแต่ 1,000–3,000 เท่าของความหนา หรือยาวตั้งแต่ 10-15 นิ้ว และมีความหนาตั้งแต่ 0.006-0.008 นิ้ว ฝ้ายพันธุ์ที่มีเส้นใยยาว มักจะมีเปอร์เซ็นต์ ปุยต่ำกว่าพันธุ์ที่มีเส้นใยสั้น

เส้นใยฝ้ายที่ยาวและละเอียดจะปั่นได้เส้นด้ายที่เล็กและเหนียว ซึ่งเป็นความต้องการของอุตสาหกรรมสิ่งทอ เพราะสามารถผลิตผ้าได้เนื้อละเอียดและทนทาน เส้นใยฝ้ายที่ไม่เจริญเต็มที่ ความเหนียวจะลดลงและเมื่อนำไปปั่นเป็นเส้นด้ายจะมีจุดไขเปลา่มาก ซึ่งไม่เป็นที่ต้องการ

ฉะนั้น การจัดแบ่งคุณภาพของฝ้ายจึงต้องพิถีพิถันมาก โดยเฉพาะประเทศที่มีการปลูกฝ้าย เพื่อส่งเป็นสินค้าออก การแบ่งชั้นคุณภาพของฝ้ายอาจแตกต่างกันไปตามสภาพความเหมาะสมของแต่ละประเทศดังจะได้อธิบายย่อ ๆ ของบางประเทศดังต่อไปนี้

การจัดแบ่งคุณภาพเส้นใยฝ้ายมีหลายระบบ ในสหรัฐอเมริกามีหลักการแยกประเภทฝ้าย ออกเป็น 2 ระบบ คือ แบ่งเป็นชั้น (grade) หมายถึง แบ่งตามความสะอาดของปุยฝ้าย และแบ่งตามความยาวของเส้นใย (staple length) ความยาวของเส้นใยนี้ เป็นความยาวที่คาดคะเนด้วยสายตา ผลที่ได้จะแน่นอนใกล้เคียงมากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับความชำนาญของผู้ตรวจ ความยาวของเส้นใย ฝ้ายเป็นส่วนสำคัญที่สุดสำหรับผู้ปั่นด้าย ส่วนคุณลักษณะอื่น ๆ เช่น ความละเอียด (fineness) และความเหนียวของเส้นใย (strength) นั้น ก็มีความสำคัญเท่า ๆ กัน เช่น เส้นด้ายที่มีขนาดเล็กจะปั่นจากฝ้ายที่มีเส้นใยยาว และฝ้ายที่มีเส้นใยยาวจะปั่นเป็นเส้นด้ายที่มีความเหนียวมากขึ้น

มีบ่อยครั้งที่มีการนำเอา เอาเส้นใยฝ้ายมาปั่นผสมกับไหม หรือลินิน เพื่อทำเป็นผ้าชนิดเส้นใยผสม ในการย้อมลินิน และฝ้ายทำได้เหมือนกัน แต่โดยธรรมชาติของเส้นใยแฟล็กซ์ที่แข็งแกร่งกว่า อาจเป็นสาเหตุที่ทำให้การย้อม หรือการพิมพ์ผ้าลินินนั้นทำได้ยากกว่าเส้นใยธรรมชาติ

2.1.6 เส้นใยไหม (Silk)

ภาพที่ 2.5 เส้นใยไหม

ที่มา : <http://www.qsds.go.th> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

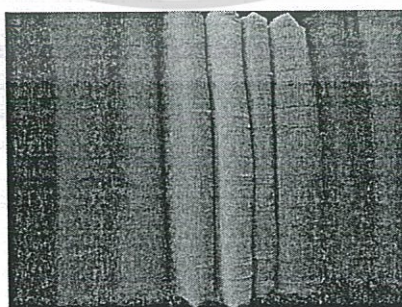
ต้นกำเนิดของการเลี้ยงไหมจากประเทศจีน เมื่อประมาณ 4,500 ปีก่อน และความลับของการเลี้ยงไหมถูกเก็บไว้ประมาณเกือบ 4,000 ปี หลังจากนั้นจึงได้แพร่กระจายไปที่ เกาหลี และญี่ปุ่น เส้นใยไหมได้ชื่อว่าเป็น 'ราชินีแห่งเส้นใย' เป็นเส้นใยที่ได้มาจาก โปรตีนที่หนอนไหมขับออกมา เพื่อป้องกันตัวมันเองขณะเป็น ดักแด้ เส้นใยจะมีความยาวต่อเนื่อง (Filaments) ความจริงเส้น ใยไหมจะถูกผลิตด้วยสัตว์ชนิดอื่นๆ เช่น แมงมุม แต่เราไม่ค่อย จะน มาพิจารณาเนื่องจากเส้นใยเล็กมาก และไม่สามารถจะ เพาะเลี้ยงเพื่อน มาท าเป็นเส้นใย านวนมากได้ ดังนั้นในที่นี้ถ้า กล่าวว่ เส้นใยไหม จะหมายถึงเส้นใยที่ได้มาจากหนอนไหม (Silk Worm) เท่านั้น

ไหม เป็นเส้นใยโปรตีนธรรมชาติ มีความเหนียว ทนทาน และมันวาว สามารถนำไปใช้ทอ เป็นผืนผ้าได้อย่างงดงาม ไหมที่พบได้ทั่วไปส่วนมากมาจากตัวอ่อนของตัวไหมหรือผีเสื้อไหมมัลเบอร์รี่ ชนิดที่เรียกว่า Bombyx mori ซึ่งชักใยออกมาพันรอบตัวขณะเป็นดักแด้ก่อนจะเจาะออกมาเป็น ผีเสื้อตัวเต็มวัย การดึงเส้นไหมออกจากดักแด้ หรือปลอกไหม เรียกว่า การสาวไหม ความเงามันวาว ของเส้นไหมนั้น มาจากคุณสมบัติของโครงสร้างที่คล้ายปรีซึมสามเหลี่ยมของเส้นใยนั่นเอง ด้วยเหตุนี้ ผ้าไหม (ผ้าที่ทอจากเส้นไหม) จึงมีความมัน สะท้อนแสงเป็นประกายแวววาวจากมุมต่างๆ ที่ทำให้ สะท้อนออกเป็นสีต่างๆ โดยทั่วไปสามารถจำแนกไหมออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. ไหมเลี้ยง (Mulberry Silk: หรือไหมบอมบิกซ์มอริ (Bombyx mori)) เป็นหนอนไหมที่ มนุษย์เพาะ เลี้ยง โดย จัดหาอาหารคือ ใบหม่อน (Mulberry Leaves) สดๆ ซึ่งไหม ชนิดนี้จะมีสี ค่อนข้างขาว และหลังการลอกกาแล้วจะมีความ มันเงาเพิ่มขึ้น
2. ไหมป่า (Wild Silk) เป็นไหมที่มนุษย์ไม่ได้เพาะเลี้ยง โดย ปกติไหมทาชาร์ (Tussah Silk) จะเป็นกลุ่มตัวแทนที่มีจำนวน มากสำหรับไหมชนิดนี้ ไหมทาชาร์จะมีแหล่งกำเนิดอยู่ที่จีน และ อินเดีย แต่พวกนี้จะเลี้ยงตัวเองด้วยใบโอ๊ค ซึ่งไหมป่าจะ ให้เส้นใยที่มีสีน้ำตาล มีความหยาบ และไม่ สม่่าเสมอเมื่อ เทียบกับเส้นใยจากไหมเลี้ยง

2.1.7 ประเภทของเนื้อผ้าชนิดต่างๆ

1. ผ้าฝ้าย (cotton)

ภาพที่ 2.6 ผ้าฝ้าย

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นใยเซลลูโลสได้จากดอกของฝ้าย ฝ้ายที่ผลิตจากฝ้ายพันธุ์ดีเส้นใยยาว ผิวของฝ้ายจะเรียบเนียน และทนทาน คุณภาพของผ้าฝ้ายขึ้นอยู่กับพันธุ์ ความยาวและความเรียบของเส้นใย ใยฝ้ายเองไม่ค่อยแข็งแรงนัก แต่เมื่อนำมาทอเป็นผ้า จะได้ผ้าที่แข็งแรง ยิ่งทอเนื้อหนาและแน่นจะยิ่งแข็งแรงทนทาน ดูดความชื้นได้ดี เหมาะสำหรับทำผ้าเช็ดตัว ผ้าเช็ดหน้า ผ้าฝ้ายเนื้อบางถึงเนื้อหนาปานกลางใช้เป็นชุดสวมในฤดูร้อนจะรู้สึกเย็นสบาย

คุณลักษณะเด่นของผ้าฝ้ายคือ

- 1.1 ยับง่าย รีดให้เรียบได้ยาก แต่ปัจจุบันมีการตกแต่ง (Finish) ทำให้ผ้าไม่ค่อยยับและรีดให้เรียบได้ง่ายขึ้น
  - 1.2 ซักได้ด้วยผงซักฟอก ซักรีดได้ที่อุณหภูมิสูง
  - 1.3 แผลงไม่กินแต่จะขึ้นรา
2. ผ้าฝ้ายผสมกับผ้าใยสังเคราะห์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าผ้า T/C หรือ TC

ภาพที่ 2.7 ผ้าฝ้ายผสมกับผ้าใยสังเคราะห์

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เป็นผ้าที่มีส่วนผสมเป็นใยสังเคราะห์ และนำเนื้อฝ้ายเข้ามาผสมรวมด้วย คุณสมบัติก็จะอยู่กลางระหว่างผ้า cotton และผ้า TK ผ้าชนิดนี้นิยมทอผ้าให้มีลักษณะเป็นรู เนื่องจากผ้าประเภท TK และ TC มีสมบัติในการระบายอากาศที่ไม่ค่อยดีนัก การทอผ้า จึงนิยมทอผ้าให้มีรูเล็กๆ เพื่อช่วยระบายอากาศ และเพื่อความสบายในการสวมใส่เนื้อผ้า จะมีลักษณะความมัน (น้อยกว่า TK) ผ้าใยสังเคราะห์ หรือที่เรียกกันทั่วไปว่าผ้า T/K หรือ TK เป็นผ้าที่มีส่วนผสมหลักเป็นใยสังเคราะห์ เนื้อผ้าจะมีลักษณะมัน คุณสมบัติ ทั่วๆไป คือ ผ้า TK จะไม่ค่อยยับ อยู่ทรง ไม่ย้วย สีไม่ตก แต่ข้อเสียก็คือเสื้อที่ทำจากผ้า TK ใส่แล้วจะร้อน เนื่องจากระบายอากาศไม่ดีผ้า TK จึงนิยมทอให้มีลักษณะเป็นรูเช่นกัน ทนทานหาได้ง่ายและวางขายตามท้องตลาด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. ผ้าโพลีเอสเตอร์ (Polyester)

ภาพที่ 2.8 ผ้าโพลีเอสเตอร์

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เส้นใยยาวมีลักษณะนุ่ม เงามัน เส้นใยสั้นมีลักษณะคล้ายฝ้าย และขนสัตว์ จึงเป็นเส้นใยที่ใช้เลียนแบบ และผสมกับเส้นใยอื่นได้ดี ใช้มากในวงการอุตสาหกรรมเสื้อผ้า ดูดความชื้นได้น้อย น้ำหนักเบา ไม่ค่อยยับรีดจับจีบถาวรได้ มักผลิตเป็นผ้าประเภท Wash and Wear คือ รีดเพียงเล็กน้อย หรือไม่จำเป็นต้องรีด ปัญหาที่พบ คือ ถ้าผลิตจากใยสั้นใช้ไปแล้วจะเป็นขุย เมื่อเผาจะละลายเป็นยางสีดำ ถ้าเผาจนสิ้นสุดเกือบบางส่วนจะกรอบ

4. ผ้าขนสัตว์ (wool)

ภาพที่ 2.9 ผ้าขนสัตว์

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลิตจากขนสัตว์หลายชนิด เช่น แกะ แพะ อูฐ และกระต่าย แต่ที่ผลิตมากที่สุดได้แก่ขนแกะ ขนสัตว์จะให้ความอบอุ่นเพราะไม่นำความร้อน ดูดความชื้นได้ดีจึงสามารถถ่ายเทความชื้นจากร่างกาย หรือบรรยากาศทำให้ไม่เหนอะหนะเวลาสวมใส่ เมื่อถูกความร้อนและชื้น ผ้าขนสัตว์จะเชื่อมติดกันเป็นแผ่น หดทุกครั้งเมื่อเปียก (Progressive Shrinkage) จึงไม่แนะนำให้ซักรีดเอง ควรส่งร้านที่มีความชำนาญในการซักรีดผ้าขนสัตว์ เว้นเสียจาก จะมีป้ายที่ติดมากับเสื้อบอกว่า ซักรีดได้ (Washable)

ผ้าขนสัตว์บางชนิดจะตกแต่งกันหด (Shrinkage Control) และป้องกันไม่ให้เชื่อมติดกันเมื่อซักรีด วิธีการดูแลรักษาอย่างง่าย คือใช้แปรงนุ่ม ๆ แปรงฝุ่นออกทุกครั้งหลังการใช้ ถ้าถูกน้ำให้สับดอออกอย่าแปรงขณะผ้าเปียก แขนงในที่ที่มีอากาศโปร่ง อย่าใช้เสื้อผ้าชุดเดียวติดต่อกันหลายวัน เพราะเมื่อขนสัตว์ถูกแรงถูไถไปมานานๆ จะแข็งเป็นมัน บางชนิดขนจะหลุดถ้าจะเก็บผ้าขนสัตว์ไว้ ควรซักแห้ง เก็บในถุงพลาสติกมึนให้สนิท มอด (Moth) ชอบกินขนสัตว์มาก

ผ้าทอขนสัตว์จะผลิตจากด้าย 2 ประเภท ทำให้คุณสมบัติและราคาต่างกันมากผ้าที่ผลิตจากด้าย woolen เรียก woolen fabric ทำจากเส้นใยที่ผ่านการสาวครั้งเดียว เส้นใยมีความสั้น ยาว ปนกัน ผ้าค่อนข้างหยาบ บริเวณที่ถูกน้ำหนักกดทับเช่น ศอก เข่า กันมักจะเป็นโป่งเป็นถุงและเรียบเป็นมันผ้าที่ผลิตจากด้าย Worsted เรียก Worsted Fabric ทำจากเส้นใยที่ผ่านการสาวสองครั้ง เส้นใยเล็ก ยาว ละเอียดย ด้ายเข้าเกลียวแน่น ผ้าเนื้อเบา ละเอียดยราคาแพง กว่า Woolen มาก

5. ผ้าสแปนเด็กซ์ (Spandex)

ภาพที่ 2.10 ผ้าสแปนเด็กซ์

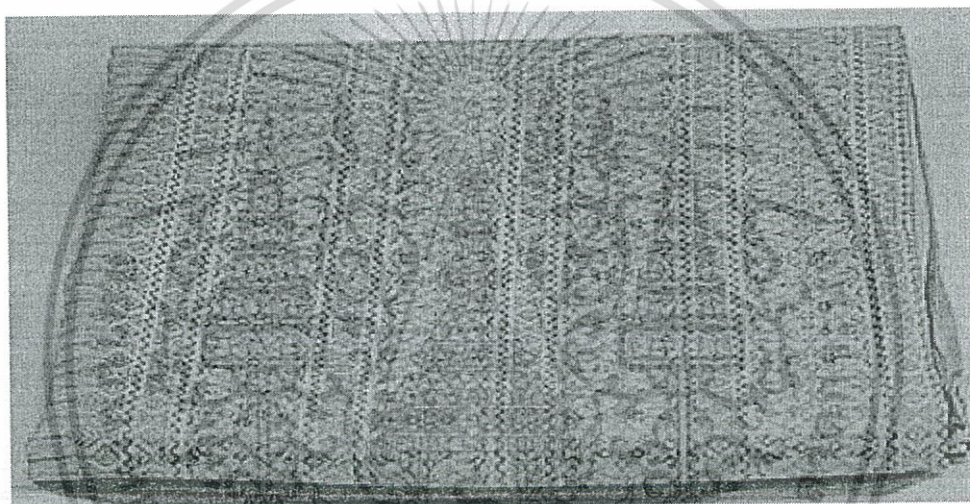
ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เป็นใยสังเคราะห์ที่รู้จักกันในนาม Lycra ดึงยืดได้ 6-7 เท่าของความยาวเดิม ด้านทานแรงดึงได้สูง

5.1 คุณสมบัติของผ้าชนิดนี้คือ น้ำหนักเบา มีความยืดหยุ่นได้ดี เมื่อสวมใส่แล้วสามารถยืดขยายออกได้ถึง 500% และสามารถคืนตัวกลับมาในสภาพเดิม และสามารถระบายเหงื่อได้ดี

5.2 นอกจากคุณสมบัติที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น กางเกงจักรยานที่ตัดเย็บจากผ้าสแปนเด็กซ์นี้ยังช่วยต้านแรงลมได้ดี และยังช่วยป้องกันผิวหนังจากการเสียดสีกับอานจักรยาน หรือตัวถัง (Frame) ได้อีกด้วย ยิ่งไปกว่านั้น ผ้าชนิดนี้ ยังช่วยระบายเหงื่อออกจากผิวหนังได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งจะไม่ทำให้เกิดการระคายเคืองหรือผดผื่นเมื่อสวมใส่เป็นเวลานานอีกด้วย

6. ผ้าไหม (silk)

ภาพที่ 2.11 ผ้าไหม

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เป็น เส้นใยโปรตีน ได้จากรัง (Cocoon) ของไหม ผ้ามีความมันนุ่มเป็นเงา ไม่ค่อยยับ คงรูปร่างได้ดีเหมาะสำหรับตัดชุด ดูดความชื้นได้ดี มีคุณสมบัติพิเศษคือ สามารถปรับตัวให้เข้ากับอุณหภูมิได้ดี จะรู้สึกเย็นสบายในหน้าร้อน และจะอบอุ่นในหน้าหนาว การซักผ้าไหม ถ้าจะให้คงความเงามัน คงรูปร่างควรซักแห้ง ไหมบางชนิดซักได้ด้วยมือในน้ำสบู่อ่อน (ผงซักฟอกจะทำลายความเงามันของไหม) ใช้ผ้าหมาด ๆ ปิดทับขณะรีด เผาไฟจะหดหนีไฟ พองตัว ตัดไฟได้ เหนียว

7. ไนลอน (Nylon)

ภาพที่ 2.12 ผ้าไนลอน

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

ค้นพบเมื่อ 1930 ครั้งแรกได้เป็นเส้น ๆ นำมาทำแปรงสีฟัน ในปี ค.ศ. 1940 ผลิตเป็นถุงน่องสตรี หลังจากนั้นได้พัฒนาเป็นเสื้อผ้าและของใช้มากมายหลายชนิดเส้นใยมีความเหนียว แข็งแรง ทนทานมาก ยืดหยุ่นง่าย เมื่อถูกไฟจะละลาย ไม่ค่อยไหม้ ออกจากไฟจะดับ ถ้าเป็นก้อนแข็งบีบไม่แตก

8. ผ้าทอ (woven fabrics)

ภาพที่ 2.13 ผ้าทอ

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เป็นผ้าที่เกิดจากกระบวนการทอโดยใช้เครื่องทอ (weaving loom) โดยมีเส้นยืน (warp yarn) และเส้นพุ่ง (filling or weft yarn) ที่ทอขัดในแนวตั้งฉากกัน และจุดที่เส้นทั้งสองสอดประสานกัน (interlacing) จะเป็นจุดที่เส้นด้ายเปลี่ยนตำแหน่งจากด้านหนึ่งของผ้าไปด้านตรงข้าม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทอในปัจจุบันมีการพัฒนา จากการทอด้วยมือ (hand looms) ไปเป็นการใช้เครื่องจักรในการทอ โดยใช้เทคนิคหลากหลายรูปแบบ แตกต่างกันไป เช่น Air-jet loom, Rapier loom, Water-jet loom, Projectile loom, Double-width loom, Multiple-shed loom, Circular loom, Triaxial loom

9. ผ้าถัก (knitted fabrics)

ภาพที่ 2.14 ผ้าถัก

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เป็นผ้าที่เกิดจากการใช้เข็ม (needles) ถักเพื่อให้เกิดเป็นห่วงของด้ายที่มีการสอดขัดกัน (interlocking loops) โดยจะมีเส้นที่อยู่แนวตั้ง (Wales) และเส้นที่อยู่แนวนอน (courses)

10. ผ้าลินิน (linen)

ภาพที่ 2.15 ผ้าลินิน

ที่มา : [http:// www.tgipremium.com](http://www.tgipremium.com) [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทำจากต้น flax สามารถนำมาผลิตเป็นผ้าที่มีเนื้อบางมาก ๆ จนถึงผ้าเนื้อหนามาก เป็นเส้นใยธรรมชาติที่แข็งแรงที่สุดใช้จนผ้าสึกบางจึงขาด ผ้ามีความเงามัน ผิวเรียบแข็ง ดูดซับน้ำได้ดี คุณลักษณะเด่นของผ้าฝ้ายคือ

- 10.1 ยับง่าย รีดให้เรียบได้ยาก ควรตากแห้งกันยับ
- 10.2 ซักด้วยผงซักฟอก รีดขณะขึ้นที่อุณหภูมิสูง
- 10.3 ถ้าเก็บผ้าลินินไว้นาน ๆ ต้องม้วนใส่แกนเก็บไว้ เพราะถ้าพับรอยพับจะหัก

2.2 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับผ้าไหม

การเพาะไหมได้เริ่มขึ้นเมื่อก่อน 2,640 ปีก่อนคริสตศักราชในประเทศจีนโดยเริ่มจากจักรพรรดินีซีลิ่งซี ซึ่งเรียนรู้การสาวไหมจากรังและพัฒนาเป็นอุตสาหกรรมการทอผ้าไหมทำให้ประเทศจีนผูกขาดผ้าไหมมาเป็นเวลา 3,000ปี จนกระทั่งต่อมาได้แพร่หลายไปยังประเทศอื่นๆ เช่น เกาหลี ญี่ปุ่น แล้วสู่ตะวันตกทางอินเดีย สเปนและอิตาลี ไหมถูกจัดเป็นเส้นใยที่หรูหราสวยงามมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเอง เช่น มีความเงามันตามธรรมชาติ ดูดซึมความชื้นได้ดีมีชีวิตชีวาและการทึงตัวดีมีความแข็งแรงสูงประเทศที่ประสบความสำเร็จในการเพาะเลี้ยงไหมโดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ช่วยก่อให้เกิดปริมาณการผลิตสูงเป็นที่ยอมรับในด้านคุณภาพ คือ ประเทศญี่ปุ่นเส้นใยไหมเป็นเส้นใยธรรมชาติชนิดเดียวที่เป็นเส้นใยยาว โดยมีความยาวต่อเนื่องตลอดเส้นที่เกิดจากรังไหมแต่ละรัง ความยาวอยู่ระหว่าง 1,300-2,000 ฟุต แต่ละเส้นใยไหมประกอบไปด้วยเส้นใย 2 เส้นใย เกาะติดกันและเคลือบด้วยกาวไหมที่เป็น Sericin

การใช้งานของไหม ไหมมีคุณสมบัติที่ดีหลายประการสามารถใช้งานได้อย่างกว้างขวางเป็นที่นิยมผ้าไหมมีความสวยงามน่าสัมผัสเป็นเส้นใยที่ถือว่ามีค่าความแข็งแรงสูงเมื่อเทียบกับความละเอียดของเส้นใย มีสภาพยืดหยุ่นและทนต่อการยับได้ดี สวมใส่สบาย เพราะเส้นใย ดูดซึมความชื้นได้ดีแห้งเร็วไม่จับฝุ่นง่ายสามารถย้อมหรือพิมพ์สีได้หลายชนิด สามารถทอเป็นผ้าที่มีโครงสร้างหลากหลาย ทั้งชนิดที่เบาบางทั้งตัวดีไปจนถึงผ้าที่มีโครงสร้างแน่นหนัก ความแข็งแรง ทนทานสูง ไหมสามารถซักได้ ทั้งซักธรรมดาและซักแห้ง ขึ้นอยู่กับชนิดของสีที่ใช้ย้อมผ้าและตกแต่งสำเร็จบนผ้า การใช้สบู่และความร้อนจากเตารีด ที่สูงเกิน 171 องศา เซลเซียสจะทำให้ไหมอ่อนแอลงและเปลี่ยนสีเป็นสีเหลือง เช่นเดียวกับแสงแดดและเหงื่อที่มีผลต่อไหมในลักษณะเดียวกัน นอกจากนี้ไหมยังอาจถูกทำลายได้ด้วยสารเคมีทั้งกรดและด่าง

2.2.1 เส้นไหม

เส้นไหมเกิดจากส่วนของต่อมไหม ในช่วงระยะที่เป็นตัวหนอน ต่อมไหมมีอยู่ในตัวไหมมาตั้งแต่กำเนิด แต่จะพัฒนาอย่างรวดเร็วในช่วงหนอนไหมวัยที่ 5 ส่วนของต่อมไหม (silk gland) ประกอบด้วยส่วนสำคัญ 5 ส่วน คือ

1. Spinneret เป็นส่วนที่พ่นเส้นใยไหม อยู่ด้านข้างของปากไหมทำหน้าที่พ่นใยไหมออกมาภายนอกตัวหนอน เป็นตัวกำหนดขนาดความโตของเส้นไหมว่ามีขนาดเส้นโตเท่าใด ซึ่งขึ้นอยู่กับพันธุ์ไหม อุณหภูมิ และความชื้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับขนาดความโตของเส้นด้วยเช่นเดียวกัน

2. Filippis' gland มีอยู่สองข้างด้านในของ Spinneret ทำหน้าที่ควบคุมบังคับการพ่นเส้นใยของต่อมไหม หรือทำหน้าที่เป็นประตูเปิดปิดบังคับการพ่นเส้นใย

3. Anterior division เป็นส่วนที่ต่อจากท่อพ่นเส้นใยไหมกับต่อมไหมส่วนกลางมีความยาว 35-40 มิลลิเมตร เส้นผ่าศูนย์กลางท่อ 0.05-0.30 มิลลิเมตร ทำหน้าที่สร้างกาวไหม (Sericin) เคลือบส่วนของ Fibroin

4. Middle division เป็นต่อมไหมส่วนกลาง ซึ่งเป็นส่วนใหญ่ที่สุด มีขนาดความยาว 60-65 มิลลิเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 1.20-2.50 มิลลิเมตร ทำหน้าที่ผลิตสารโปรตีน Fibroin ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเส้นไหม และต่อมไหมส่วนกลางนี้ยังมีการแบ่งเป็นสามส่วนย่อย

5. Posterior division เป็นส่วนหลังของต่อมไหม ที่ต่อออกมาจากส่วนกลางยังไม่ทราบหน้าที่แน่ชัด มีลักษณะเป็นท่อยาว 200-250 มิลลิเมตร เส้นผ่าศูนย์กลาง 0.40-0.80 มิลลิเมตร

เส้นไหมเมื่อยังอยู่ในตัวของหนอนไหม จะมีลักษณะเป็นของเหลวอยู่ในต่อมไหม เมื่อต่อมไหมเจริญเต็มที่จนเข้าไปเบียดส่วนของกระเพาะอาหาร ทำให้ไม่สามารถกินอาหารต่อไปได้จึงเกิดกระบวนการบีบตัวเองให้ของเหลวในต่อมไหมพ่นออกมาทางรูพ่นเส้นใยไหม การทำให้สารเหลวเปลี่ยนสภาพเป็นเส้นไหมแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 เป็นระยะเริ่มเคลื่อนสาร Fibroin ออกจากต่อมไหมส่วนหลังตอนกลาง ในระหว่างนี้หนอนไหมจะลดปริมาณน้ำออกจากสาร Fibroin จาก 84 เปอร์เซ็นต์ เหลือประมาณ 75 เปอร์เซ็นต์ เพื่อให้สารนี้แข็งตัวขึ้น และความชื้นที่ถูกขับออกไปนี้จะถูกถ่ายออกนอกตัวไหมในรูปปัสสาวะก่อนการทำรังของหนอนไหม

ระยะที่ 2 เป็นระยะที่สาร Fibroin เคลื่อนตัวไปยังท่อพ่นไหมซึ่งเป็นรูแคบ สาร Fibroin จะถูกเป่าผ่านรู Spinneret และเกิดตกผลึกแห้งเป็นเส้นใยตามขนาดเส้นใยและรูปร่างของรูที่พ่นออกมานั้น ในขั้นนี้ Sericin มีส่วนร่วมที่สำคัญในเส้นไหม โดย Serucin จะสังเคราะห์และเคลื่อนตัวจากส่วนหน้าของต่อมไหม สาร Sericin มีส่วนประกอบของน้ำอยู่ประมาณ 86 เปอร์เซ็นต์ และจะเคลื่อนตัวไปยัง Spinneret พร้อมกับ Fibroin โดยเคลือบอยู่รอบนอก Fibroin ทำหน้าที่สำคัญสองอย่าง คือ

- เป็นสารหล่อลื่นให้แก่การเคลื่อนตัวของ Fibroin เพื่อลดการเสียดสีของสารนี้กับต่อมไหมเนื่องจาก Fibroin มีลักษณะค่อนข้างแข็งและมีความฝืดสูง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทำหน้าที่เป็นกาวธรรมชาติ เชื่อมแต่ละเส้นไหมเข้าด้วยกัน เป็นรูปร่าง

2.2.2 ลักษณะและส่วนประกอบของเส้นไหม

เส้นไหมที่ท่อนไหมฟ่อนออกมานั้น ประกอบด้วยสาร Sericin และ Fibroin มีคุณสมบัติเป็นสารโปรตีน เกิดจากการรวมตัวของ amino acid หลายชนิด มาจากการสังเคราะห์ของต่อมไหม

คุณสมบัติของ Sericin ซึ่งผลิตได้จากต่อมไหมส่วนหน้า ทำหน้าที่เหมือนกาวและสารหล่อลื่นแก่สารซึ่งเป็นตัวเส้นไหม สารนี้จะเป็นส่วนของสีเส้นไหมในกรณีซึ่งพันธุ์ไหมนั้นๆ มีสี เช่น สีเหลือง เหลืองอมน้ำตาล เหลืองอมเขียว เป็นต้น Sericin จะละลายน้ำได้เพียงเล็กน้อย นอกจากส่วนของรังไหมสีเขียวยจะตกสีในน้ำร้อนทั้งหมด ปริมาณของ Sericin เคลือบเส้นไหมที่แตกต่างกันออกไปตามชนิดและพันธุ์ไหม เช่น ไหมพันธุ์ bivoltine เช่น พันธุ์จีน ญี่ปุ่น จะมี Sericin 20-30 เปอร์เซ็นต์ การปรับปรุงพันธุ์ไหมได้พยายามลดปริมาณของสาร Sericin ลง เพื่อให้ผลผลิตเส้นไหมสูง และสาวไหมได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ยังจะลดต้นทุนเกี่ยวกับสารเคมีและระยะเวลาฟอกกาวไหมให้น้อยลงด้วย การทดสอบปริมาณของ Sericin ในสมัยก่อนทำได้โดยการหาน้ำหนักของเส้นไหมไปฟอกเอาสาร Sericin ออด้วยวิธีการต้มกับสารที่มีสภาพเป็นด่าง เช่น Ca(OH)_2 , NaOH เป็นต้น และนำกลับมาชั่งน้ำหนักที่ขาดหายไป คือ สาร Sericin แต่ในปัจจุบันการตรวจสอบสาร Sericin ทำได้ถูกต้องและรวดเร็วขึ้นโดยการส่องด้วยรังสีเอกซ์เรย์ และรังสีอินฟราเรด เป็นต้น

คุณสมบัติของ Fibroin ผลิตโปรตีนนี้เกิดจากการรวมตัวของ amino acid พวก glycine, alanine และ serine ประมาณ 80 เปอร์เซ็นต์ นอกนั้นเป็น tyrosine และ สารอื่นอีกเล็กน้อย สาร Fibroin เป็นผลตกแข็งทนต่อการซักล้าง เป็นสิ่งที่นำมาใช้ประโยชน์ ทอเป็นผืนผ้า โดยปกติสาร Fibroin เป็นสีขาวขุ่น ไหมผลิตจากต่อมไหมส่วนในปริมาณมากเพียงใดขึ้นอยู่กับพันธุ์ไหม และการเอาใจใส่เลี้ยงดู

2.2.3 การสาวไหม (Silk Reeling)

การสาวไหม คือ การดึงเส้นใยออกจากรังไหม โดยนำรังไหมไปต้ม ทำละลายกาวที่ผนึกเส้นใยที่อัดแน่นออกจากกัน แล้วดึงเอาเส้นใยออกมาตามกรรมวิธี บ้านเรามีการสาวไหมแบบพื้นเมืองมานานแล้ว

เส้นไหมแบ่งได้ตามกรรมวิธีการทอผ้าเป็น 2 ชนิด คือ เส้นไหมพุ่ง (warp) และ เส้นไหมยืน (weft)

1. เส้นไหมพุ่ง เป็นเส้นไหมที่สาวด้วยมือเป็นส่วนใหญ่ แบ่งออกเป็น 3 ชนิด ดังนี้

1.1 เส้นไหมหนึ่งหรือเส้นไหมยอด ได้แก่ เส้นไหมที่ได้จากการสาวเส้นใยชั้นในของรังไหม การสาวไหมยอดคือการสาวเอาปุ๋ยและเส้นใยชั้นนอกของรังไหมออกเสียก่อนแล้วจึงสาวเอาแต่เพียงเส้นใยชั้นในเท่านั้น เส้นไหมที่สาวได้นี้จะมีลักษณะเส้นเล็ก ละเอียด และเรียบ ส่วนมากนิยมใช้แทนเส้นไหมยืนในการทอผ้าไหม

1.2 เส้นไหมสองหรือเส้นไหมสาวเลย ได้แก่ เส้นไหมที่ได้จากการสาวควบกันทั้งปุย และเส้นใยทั้งหมดให้เสร็จคราวเดียวกัน ลักษณะเส้นไหมที่สาวได้หยาบและเส้นใหญ่กว่าไหมหนึ่งใช้เป็นเส้นไหมพุ่งได้เพียงอย่างเดียว

1.3 เส้นไหมสาม ได้แก่ เส้นไหมที่ได้จากการสาวเส้นใยชั้นนอก ลักษณะเส้นไหมที่สาวได้จะเป็นเส้นหยาบและเส้นใหญ่กว่าไหมสอง

นอกจากนี้ยังมีเส้นไหมพุ่งอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งสาวด้วยเครื่องจักร โดยทั่วไปเรียกเส้นไหมชนิดนี้ว่า ดูเปียน (dupion) หมายถึงเส้นไหมที่สาวมาจากรังไหมเสีย (หรือรังที่คัดออก) เช่น รังแฝด รังหลวม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งรังไหมเหล่านี้ไม่สามารถนำไปสาวเป็นไหมยืนได้แล้ว เส้นไหมชนิดนี้เมื่อเทียบกับเส้นไหมพุ่งที่สาวด้วยมือก็ใกล้เคียงกับไหมสองหรือไหมสาวเลย

2. เส้นไหมยืน เป็นเส้นไหมที่ละเอียดไม่มีปมปม มีความยืดหยุ่นและความเหนียวได้มาตรฐาน การสาวไหมเส้นยืน จะดำเนินการได้ก็ต้องมีวัตถุดิบในการป้อนโรงงานสาวไหมได้เพียงพอและมีคุณภาพ วัตถุดิบในที่นี้ก็คือรังไหม รังไหมที่มีคุณภาพต้องประกอบด้วย

2.1 สาวออกได้ง่าย ไม่ขาดบ่อยและมีเศษไหมน้อย ให้ปริมาณเส้นใยสูง

2.2 ความหนาและบางของรังสม่ำเสมอตลอดทั้งรัง

2.3 ให้เส้นไหมที่มีคุณภาพดีเหมาะที่จะใช้เป็นเส้นไหมยืน

นอกจากนี้ยังมีเส้นไหมพุ่งอีกชนิดหนึ่ง ซึ่งสาวด้วยเครื่องจักร โดยทั่วไปเรียกเส้นไหมชนิดนี้ว่า ดูเปียน (dupion) หมายถึงเส้นไหมที่สาวมาจากรังไหมเสีย (หรือรังที่คัดออก) เช่น รังแฝด รังหลวม ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งรังไหมเหล่านี้ไม่สามารถนำไปสาวเป็นไหมยืนได้แล้ว เส้นไหมชนิดนี้เมื่อเทียบกับเส้นไหมพุ่งที่สาวด้วยมือ ก็ใกล้เคียงกับไหมสอง หรือไหมสามเลย

2.2.4 วิธีการสาวไหม

การสาวไหมเพื่อให้ได้เส้นไหมตามกรรมวิธีสำหรับใช้ทอผ้าไหมแล้วก็มีอยู่ 2 วิธีด้วยกัน คือ

1. การสาวเส้นไหมพุ่งด้วยมือแบบพื้นบ้าน เป็นอุตสาหกรรมในครอบครัวที่มีวิธีการสืบทอดต่อกันมาแต่ช้านาน สำหรับเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับสาวเส้นไหมก็มีดังนี้

1.1 เครื่องสาวไหม ประกอบด้วยรอกและมุเล่

1.2 หม้อดิน หรือหม้ออลูมิเนียม หรือหม้อเคลือบ สำหรับใส่น้ำต้มรังไหม

1.3 เตาไฟ สำหรับตั้งหม้อต้มรังไหม

1.4 ไม้คืบ สำหรับเกลี่ยรังไหมและเส้นใยไหม

1.5 กระดัง สำหรับใส่รังไหม

1.6 ถังน้ำ สำหรับใส่เติมน้ำลงในหม้อต้มรังไหม

สำหรับวิธีการสาวไหม ต้องติดไฟต้มน้ำเสียก่อน เมื่อน้ำร้อนดีแล้ว (ประมาณ 80 องศาเซลเซียส) เอารังไหมที่จะสาวไหมใส่ลงไปในหม้อสักพักหนึ่ง (2 - 3 นาที) เวลาต้มต้องหมั่นเขี่ยเพื่อให้รังไหมสุกทั่วกัน แล้วเอาไม้คืบเกลี่ยรังไหมเบา ๆ เส้นไหมจะติดไม้ขึ้นมา แล้วใช้มือรวบเส้น

ไหมจากไม้เกลียว ดึงมารวมสาวเป็นไหมใหญ่ก่อน ไหมใหญ่นี้เป็นไหมชั้นนอกหรือปุ๋ยไหม เมื่อสาวไหมใหญ่เสร็จแล้วก็ตัดรังไหมออกพักไว้ก่อนแล้วเติมรังไหมใหม่ลงไปอีก ทำการสาวอย่างทีกล่ามาแล้วไปเรื่อย ๆ จนหมดรังไหมที่กะจะสาวในวันนั้น ในระหว่างทำการสาวนี้ ต้องหมั่นคอยเติมน้ำเย็นลงเป็นระยะ ๆ ระวังอย่าให้น้ำถึงกับร้อนเดือดได้ เพราะจะทำให้การสาวนั้นยากลำบาก ไหมที่สาวครั้งแรกนี้ เรียกว่าไหมชั้น 3 หรือไหมชั้นนอก หรือไหมใหญ่ หรือไหมหัว

เมื่อสาวเอาไหมชั้นนอกออกหมดแล้ว ชั้นต่อไปก็คือการสาวไหมชั้นในต่อไปหรือเรียกว่าไหมน้อย หรือไหมยอด จะสาวเส้นเล็กหรือใหญ่ก็เติมรังไหมลงไปตามที่ต้องการ สิ่งสำคัญคือเส้นไหมจะต้องมีเกลียว 4-8 เกลียวต่อ 1 นิ้ว การสาวไหมชั้นนี้ผู้สาวต้องคอยเติมรังไหม เพื่อให้ได้เส้นไหมที่สม่ำเสมออยู่เรื่อย ๆ และรังไหมที่สาวเอาเส้นหมดแล้ว จะเหลือแต่เปลือกเป็นเยื่อบาง ๆ ท่อหุ้มดักแด่จมลงไปก้นหม้อ เมื่อเห็นว่ามิดักแด่จมลงไปมาก ผู้สาวก็ต้องดักเอาออกมาเสียบ้าง ไหมที่สาวได้นี้ เรียกว่าไหมชั้น 1 หรือไหมน้อย หรือไหมยอด

อีกวิธีหนึ่งยังมีผู้นิยมทำกัน คือ การสาวไหมรวมกันทั้งหมด โดยไม่ต้องแยกเป็นไหมชั้นนอกและชั้นใน ซึ่งผู้สาวที่ชำนาญจะสาวได้เส้นไหมที่สม่ำเสมอ ดีเกือบเท่าไหมชั้น 1 การสาวไหมแบบนี้เรียกว่าไหมสาวรวม หรือไหมชั้น 2 (หรือไหมสาวเลย) แต่ไหมสาวรวมนี้ปัจจุบันไม่เป็นที่ต้องการของตลาด เพราะเมื่อนำมาทอเป็นผ้าจะได้ผ้าไหมที่ไม่สวยงามเท่าไหมชั้น 1 เกษตรกรจึงควรสาวไหมชั้น 1 และ 3 เท่านั้น

เมื่อสาวเสร็จแล้วก็ทำเป็นเช็ด (เป็นใจ) โดยแยกชนิดต่าง ๆ ของเส้นไหม เช่น ไหมใหญ่ ไหมสาวเลย หรือไหมยอด โดยใช้เครื่องทำเช็ด ซึ่งชาวบ้านเรียกว่า “เหล่ง” เพื่อให้สะดวกแก่ผู้ใช้ เหล่งที่ใช้ก็ควรใช้ขนาดมาตรฐาน คือ เส้นรอบวง 150 เซนติเมตร และไหมแต่ละเช็ดควรมีน้ำหนักประมาณ 100 กรัม

วิธีการสาวไหม ที่จะได้ปริมาณเส้นไหมมากน้อยขึ้นอยู่กับ

- การต้มรังไหม (cocoon cooking) การต้มรังไหมเพื่อจะดึงเอาเส้นใยออกจากรังไหมได้ง่ายขึ้น และเส้นใยสามารถคลายตัวออกอย่างเป็นระเบียบ เพื่อสาวหาเงื่อนได้สะดวก ทำให้ sericin อ่อนตัว ดึงเส้นใยออกได้ง่าย ความมุ่งหมายของการต้มรังไหมเพื่อ

ทำให้สาวออกได้ง่าย คือตลอดเวลาการสาวไหมนั้นเส้นไหมไม่ขาดบ่อย

ทำให้เหลือเศษไหมชั้นนอก (outside-waste) เศษไหมชั้นใน (inside-waste) และรังสาวไม่ออก มีปริมาณน้อยที่สุด

ทำให้รังไหมอ่อนนุ่มสม่ำเสมอตลอดทั้งรัง ทำให้สาวหาเงื่อนได้ง่ายและไม่ขาดบ่อย

การต้มรังไหมเป็นงานเทคนิคอย่างหนึ่งซึ่งคนควบคุมหม้อต้มต้องศึกษาและหาความชำนาญ จึงจะต้มรังไหมได้ดี บางครั้งถ้าต้มรังไหมและมากไปก็จะเกิดเศษไหมมากตอนดึงหาเงื่อน ถ้าต้มรังไหมแข็งเกินไปก็จะทำให้สาวขาดบ่อย ๆ ดึงเส้นใยยาก จะต้องนำไปต้มหาเงื่อนซ้ำอีก ทำให้เกิดเศษไหมมากยิ่งขึ้น ปริมาณเส้นใยที่สาวได้ก็ลดลง

- การหาเงื่อนไขเส้นไหม (groping end) ผู้มีความชำนาญในการสาวไหมย่อมหาเงื่อนไขได้รวดเร็ว ทำให้เหลือเศษไหมน้อย เส้นไหมที่สาวได้ก็มาก

ประสิทธิภาพของการสาวไหม (reeling efficiency) ขึ้นอยู่กับ คุณภาพของรังไหม และวิธีการสาวไหม

2. การสาวเส้นไหมยืนด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย เพื่อให้ได้เส้นไหมยืนที่ละเอียดไม่มีปมปม มีความยืดตัว และความหนาแน่นได้มาตรฐานแล้ว จึงนิยมสาวด้วยเครื่องจักรที่ทันสมัย เช่น เครื่องสาวแบบมัลติเอ็น (multiends type) หรือเครื่องสาวแบบที่เรียกว่า ZASO เป็นต้น โดยรังไหมที่ใช้เป็นวัตถุดิบจะต้องมีคุณสมบัติ เช่น

- สาวออกได้ง่ายไม่ขาดบ่อย มีเศษไหมน้อยและให้ปริมาณเส้นใยสูง
- มีความหนาบางของรังไหมที่สม่ำเสมอตลอดทั้งรัง
- ได้เส้นไหมยืนที่มีคุณภาพดี

สำหรับวิธีการสาวไหมก็มีหลักการโดยทั่วไป ดังนี้

2.1 การเตรียมรังไหม โดยจัดหารังไหมวัตถุดิบนำมาคัดเลือกแยกเป็นพวก ๆ เช่น รังไหมที่มีคุณภาพดีและเลว เพื่อให้ได้เส้นไหมที่มีคุณภาพสม่ำเสมอ

2.2 การด้อมรังไหม การด้อมรังไหมก็เพื่อให้เส้นใยไหมคลายตัวออกอย่างเป็นระเบียบ เพื่อสาวหาเส้นใยได้สะดวก ทำให้อ่อนตัว และดึงเส้นใยออกได้ง่าย

2.3 การสาวเส้นไหม ก็หมายถึงการดึงเส้นใยจากรังไหม ในการสาวไหมเส้นยืนต้องทำการหาเส้นใยให้ได้ก่อนจึงจะนำเข้าเครื่องสาว (ในรังปกติ 1 รังจะมีเงื่อนไขอยู่ 1 เส้นเท่านั้น) และ การสาวไหมเส้นยืนนั้นจำเป็นต้องกำหนดของเส้นไหมที่แน่นอนด้วย สำหรับขนาดของเส้นไหมที่นิยมใช้ในเมืองเราคือ ไหมดิบ 21 ดีเนียร์ แล้วนำมาควบเป็น 3 เส้น

2.4 การกรอเส้นไหม โดยการนำเส้นไหมที่สาวได้มาเข้าเครื่องกรอ เพื่อขยายเส้นไหมจากอ๊ก โดยใช้ น้ำอุ่นเป็นตัวช่วยชุบเส้นไหมที่จะกรอพร้อมกับเป็นการรวบรวมเงื่อนปลายของเส้นไหม มาผูกด้วยกันและทำเช็ด เช็ดหนึ่ง ๆ หนัก 130 กรัม ซึ่งเส้นไหมที่ได้นี้เรียกว่าไหมดิบ สามารถบรรจุหีบห่อ ส่งขายได้

2.5 การแช่น้ำยาเส้นไหม จุดประสงค์เพื่อ

- ลดความฝืดของเส้นไหม
- ทำให้เส้นไหมเรียบและยืดตัวตรง
- ทำให้ลดการเกิดไฟฟ้าสถิตย์
- ทำให้เส้นไหมมีความสม่ำเสมอ

โดยใช้สารเคมีที่มีลักษณะขุ่นขาว ซึ่งเป็นส่วนประกอบของน้ำมันพืช ซึ่งอัตราส่วนการใช้ขึ้นอยู่กับชนิดสารเคมี และคำแนะนำของผู้ผลิตไม่สามารถกำหนดตายตัวลงไปได้

2.6 การเข้าหลอด โดยนำเอาเส้นไหมดิบ ผ่านการจุ่มแช่น้ำยา ที่เสร็จจากการกรอมา บรรจุลงในหลอดเล็ก ๆ เพื่อเตรียมนำไปควบต่อไป

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7 การควบเส้นไหม โดยนำเอาเส้นไหมดิบมารวมกันตั้งแต่ 2 เส้นขึ้นไป หลังจากควบก็นำไปตีเกลียวต่อไป และในบ้านเรานิยามเส้นไหมขนาด 21 ดีเนียร์ ควบ 3 เส้น

2.8 การตีเกลียวเส้นไหม การตีเกลียวเพื่อให้เส้นไหมรัดกันแน่นและเพิ่มความยืดหยุ่นในแก่เส้นไหมอีกด้วย นอกจากนี้การตีเกลียวทำให้เส้นไหมกลมเรียบมากขึ้น ในบ้านเรานิยมตีเกลียว 300-500 เกลียว/เมตร

2.9 การอบฆ่าเกลียว เพื่อมิให้เส้นไหมคลายตัวออกจากกัน ซึ่งจำเป็นมากสำหรับเส้นไหมที่มีจำนวนการตีเกลียวสูง ๆ โดยการให้ความอบฆ่าเกลียวให้อยู่ตัว

2.10 การกรอกกลับเพื่อทำเช็ด โดยนำเอาเส้นไหมที่ตีเกลียวและอบฆ่าเกลียวเสร็จเรียบร้อยแล้วมากกรอกกลับเพื่อทำเป็นเช็ด (เส้นไหม 1 เช็ด หนัก 50 กรัม) และทำเป็นมัด ๆ ละ 2 กิโลกรัม เพื่อเตรียมจำหน่ายต่อไป

การสาวไหมทั่วไปใช้รังไหมอบแห้งเป็นวัตถุดิบในการสาวไหม เพราะรังไหมอบแห้งสามารถเก็บไว้ได้นาน ศูนย์วิจัยหม่อนไหมนครราชสีมา สถาบันวิจัยหม่อนไหม ได้ศึกษาคุณสมบัติรังไหมด้านการสาวไหมระหว่างรังไหมสดและรังไหมอบแห้ง โดยทดสอบเปอร์เซ็นต์การสาวง่าย เปอร์เซ็นต์เส้นใยคุณภาพของเส้นไหม ได้แก่ ความเรียบ ความเหนียว พบว่าไม่มีความแตกต่างกันทางสถิติ แต่รังไหมอบแห้งจะมีคุณภาพที่ดีกว่าการสาวไหมจากรังสดเล็กน้อย เนื่องจากการอบรังไหมเป็นการไล่ความชื้นออกไปทำให้เส้นไหมในรังไหมมีแรงดึงเพิ่มขึ้น

2.2.5 การทอผ้าไหม

ภาพที่ 2.16 การทอผ้าไหม

ที่มา : <http://www.lukhamhan.ac.th> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

การทอผ้าไหม นับเป็นงานศิลปหัตถกรรมอย่างหนึ่งที่มีมาช้านานแล้วซึ่งแต่เดิมมีทำกันเป็นอุตสาหกรรมในครอบครัว ปัจจุบันแม้จะมีหลายๆแห่งได้ขยายกิจการจนกลายเป็นโรงงานอุตสาหกรรมขนาดเล็ก แต่การทอผ้าไหมส่วนใหญ่แล้วก็ยังเป็นการทอด้วยมือ โดยใช้เครื่องมือเครื่องใช้พื้นเมืองแบบง่ายๆที่เรียกว่า”หูก และกี่กระตุก”ดังนั้น จึงจำเป็นต้องอาศัยฝีมือ ความรู้ ความชำนาญ และความประณีต ในการทอเป็นผืนผ้าไหมของแต่ละคนไป ซึ่งพอจะกล่าวให้ทราบโดยคร่าวๆได้ ดังนี้

1. การเตรียมเส้นไหม

เส้นไหมที่ใช้ในการทอผ้าไหมก็มีอยู่ 2 ชนิด ตามกรรมวิธีคือ เส้นไหมพุ่งและเส้นไหมยืน ซึ่งตามปกติแล้วผ้าไหมที่ทอส่งไปจำหน่ายยังต่างประเทศจะใช้เส้นไหมจากไหมพันธุ์ต่างประเทศเป็นเส้นไหมยืน และใช้เส้นไหมจากไหมพันธุ์พื้นเมืองเป็นเส้นไหมพุ่ง แต่สำหรับผ้าไหมที่ทอจำหน่ายในประเทศแล้ว ชาวไทยเรานิยมเฉพาะผ้าไหมไทยแท้ๆจึงจำเป็นต้องใช้เส้นไหมพุ่งจากไหมพันธุ์พื้นเมืองทอทั้งผืน ตามความต้องการของผู้ใช้

2. การพอกย้อมสีเส้นไหม

เมื่อเตรียมเส้นไหมมาได้เป็นที่เรียบร้อยแล้ว ก็นำเส้นมาพอกย้อมสีโดยจะต้องทำการพอกเอากาวออกเสียก่อน วิธีการพอกเส้นไหมของชาวบ้านเดิมจะใช้ผักขม เหง้ากล้วย ใบกล้วย ก้านกล้วย งวงตาล ไม้ขี้เหล็ก ใบเพกาอย่างใดอย่างหนึ่ง มาหั่นบางๆนำไปตากแดดให้แห้ง แล้วนำไปเผาจนกระทั่งเป็นเถ้าจากนั้นก็นำเอาเถ้าที่ได้มาใส่แช่น้ำทิ้งไว้ให้ตกตะกอนนอนกัน จึงเอาเส้นไหมเตรียมไว้ลงพอก แต่ปัจจุบันนิยมใช้วิธีต้มกับน้ำสบู่อผสมโซดาแอช เป็นเวลา 1-2 ชั่วโมง จากนั้นก็นำไปซักน้ำจนสะอาดแล้วจึงนำไปย้อมสีที่ต้องการ ซึ่งก็มีกรรมวิธีพิเศษเฉพาะ เช่น การมัดหมี่ โดยใช้พอกกล้วย มัดตามลวดลายที่ต้องการก่อนการย้อมสี เพื่อป้องกันไม่ให้สีติดตรงที่มัดไว้ทำให้ไม่สามารถย้อมหรือแแต่สีที่ต้องการได้

สำหรับสีจากธรรมชาติที่ใช้ย้อมเส้นไหมก็มีดังนี้

- 2.1 สีแดง ได้จาก ดอกคำฝอย รากยอ ครั่ง
- 2.2 สีนํ้าเงิน ได้จาก ต้นคราม
- 2.3 สีเหลือง ได้จาก แก่นขนุน ขมิ้นชัน แก่นเข
- 2.4 สีดำ ได้จาก ลูกกระเจาย ลูกมะเกลือ
- 2.5 สีชมพู ได้จาก ต้นมหากาฬ ต้นฝาง
- 2.6 สีนํ้าตาลแก่ ได้จาก เปลือกไม้โกงกาง
- 2.7 สีม่วงอ่อน ได้จาก ลูกหว้า
- 2.8 สีกากี้แกมเขียว ได้จาก เปลือกเพกากับแก่นขนุน
- 2.9 สีกากี้แกมเหลือง ได้จาก หมากสงกับแก่นแกล
- 2.10 สีส้ม (แดงเลือดนก) ได้จาก ลูกสะตี่

2.11 สีทองอ่อน (กระด้าง) ได้จาก เปลือกต้นมะริดไม้ ใบหูกวาง เปลือกกะหล่ำ
เปลือกสมอครามแล้วย้อมทับด้วยแกลง

2.12 สีเปลือกไม้ ได้จาก ต้นลพฟ้า หนามทราย ไม้โก่งกาง เปลือกตะบูน

สีย้อมที่ได้จากธรรมชาตินี้ยังคงเป็นที่ใช้กันอยู่ จนกระทั่งเมื่อราวๆ 20 ปีมานี้ทางโรงงาน
ทอผ้าก็เริ่มรู้จักใช้สีเคมี ซึ่งสั่งซื้อจากต่างประเทศ และมีอยู่หลายประเภท คือ สีเบสิก (Basic
Dyestuff) สีไดเรคท์(Direct Dyestuff) สีแอซิด (Acid Dyestuff) สีโครมมอร์แดนท์ (Chrom
Mordant Dyestuff) สีเมตบคอมเพลกซ์ (Metal Complex Dyestuff) สีเว็ต (Vet
Dyestuff) สีเว็ตที่ละลายน้ำได้ (Solubilised Vet Dyestuff) และสีรีแอคตีฟ (Reactive
Dyestuff) ก็เป็นสีแบบล่าสุด ซึ่งใช้กันอยู่ในวงการอุตสาหกรรมทอผ้าไหมไทยในปัจจุบัน ความ
ทนทานอยู่ในเกณฑ์ดีและวิธีย้อมง่ายเหมาะแก่สภาพท้องถิ่นมากที่สุด หลังจากทำการย้อมสีเส้นไหม
แล้ว ก็นำขึ้นน้ำกระตุกให้เส้นกระจายและตากแดดให้แห้งก็พร้อมที่จะนำไปทอเป็นผืนไหมต่อไป

3. การทอผืนผ้าไหม

การทอผ้าไหมนั้นต้องอาศัยฝีมือและความรู้ความชำนาญของผู้ทอเป็นอย่างมากจึงจะทำให้
ไหมไทยที่ได้มีลักษณะและลวดลายสมบูรณ์ตามต้องการดังเช่น ถ้าเป็นการทอผ้าที่มีลวดลายพิสดาร
เช่น ผ้ายกดอกทอง หรือดอกเงิน ก็ต้องทอทุกพื้นเมือง ที่ใช้การทอนานมาก อาจใช้เวลาถึง 2-3
เดือน ก็เป็นได้จึงจะได้ผ้าที่มีลวดลายพิสดารมากๆ 1 ยก นอกจากจะใช้เวลาอันยาวนานแล้วคนทอยังต้อง
มีผู้ช่วยอีก 2 คน สำหรับคอยช่วยยกตะกอให้ขณะที่ทอด้วย ส่วนการทอผ้ามัดหมี่ผ้าชนิดนี้ทอด้วย
เส้นพุ่งซึ่งย้อมเป็นแบบลวดลายตามต้องการและเส้นยืนที่ย้อมเป็นสีเดียว เวลาทอต้องนำไปใช้ทอ
ตามลำดับระว่างมิให้สลับกัน ผู้ทอจึงต้องใช้ความระมัดระวังเป็นอย่างมากให้เส้นพุ่งทุกเส้นทอให้ถูกที่
และจะขาดไปไม่ได้แม้แต่เส้นเดียว มิฉะนั้นและลวดลายผ้าที่ออกมาจะไม่ถูกต้องตามที่ต้องการ
สำหรับผ้าไหมไทยที่ทอแล้วสามารถแบ่งออกเป็นชนิดต่างๆได้กว้างๆ 6 ชนิดคือ

3.1 ผ้าไหมไทยชนิดบางมาก มีน้ำหนัก 51-85 กรัมต่อหนึ่งตารางเมตร เหมาะ
สำหรับทำผ้าพันคอ ผ้าคลุมผมและเสื้อผ้าบางๆ

3.2 ผ้าไหมไทยชนิดบาง มีน้ำหนัก 86-120 กรัมต่อหนึ่งตารางเมตร ใช้ทำ
เครื่องนุ่งห่มต่างๆ

3.3 ผ้าไหมไทยชนิดหนา มีน้ำหนัก 121-179 กรัมต่อหนึ่งตารางเมตร เหมาะ
สำหรับตัดเสื้อผ้าใช้ในเขตประเทศเมืองหนาว จึงเป็นที่นิยมในตลาดต่างประเทศอย่างยิ่ง

3.4 ผ้าไหมไทยชนิดหนามาก มีน้ำหนัก 180-275 กรัมต่อหนึ่งตารางเมตร เหมาะ
สำหรับตัดเสื้อและกางเกงผู้ชาย หรือใช้ในต่างประเทศ

3.5 ผ้าไหมไทยชนิดหนามากพิเศษ มีน้ำหนัก 239 กรัมขึ้นไปต่อเนื้อที่หนึ่งตาราง
เมตร (แต่ใช้เส้นไหมยืนขนาดใหญ่กว่า) เหมาะสำหรับใช้ทำม่านหรือเครื่องประดับบ้านและตกแต่ง
สถานที่

3.6 ผ้าไหมไทยชนิดหนามากพิเศษ มีน้ำหนัก 239 กรัมขึ้นไปต่อเนื้อที่หนึ่งตารางเมตร เป็นชนิดที่ทอยาก และเสียเวลามาก จึงราคาสูงกว่าผ้าไหมชนิดอื่นเหมาะสำหรับใช้ในการเครื่องเรือน

จากเส้นใยไหมที่มีคุณสมบัติเป็นเงางามโดยธรรมชาติ และมีลักษณะเป็นปมปมผิดจากไหมจากประเทศอื่นๆแล้ว เมื่อนำมาประกอบเข้ากับวิธีการผลิตด้วยมือ และทำให้เป็นลวดลายพิเศษอันเป็นลักษณะเฉพาะของผ้าไหมไทย ที่แสดงถึงวัฒนธรรมอันสูงส่งของชาวไทยแล้ว จึงไม่น่าสงสัยเลยว่าเหตุใดผ้าไหมไทยจึงเป็นที่นิยมของหมู่ชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ ที่ต้องการซื้อหาเฉพาะผ้าไหมไทยแท้เท่านั้น

จากเส้นใยไหมที่มีคุณสมบัติเป็นเงางามโดยธรรมชาติ และมีลักษณะเป็นปมปมผิดจากไหมประเทศอื่นๆแล้ว เมื่อนำมาประกอบเข้ากับวิธีการผลิตด้วยมือ และทำให้เป็นลวดลายพิเศษอันเป็นลักษณะเฉพาะของผ้าไหมไทย ที่แสดงถึงวัฒนธรรมอันสูงส่งของชาวไทยแล้ว จึงไม่น่าสงสัยเลยว่าเหตุใดผ้าไหมไทยจึงเป็นที่นิยมของหมู่ชนทั่วไปทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่ต้องการซื้อหาเฉพาะผ้าไหมไทยแท้เท่านั้น

2.2.6 คุณสมบัติของไหม

1. คุณสมบัตินอกกายภาพของไหม

1.1 ลักษณะภายนอกไหมดิบ จะเป็นลักษณะของเส้นใยคู่และเกาะติดกันด้วย กาวไหม มีความมัน นุ่มนวลเป็นแบบอย่างของการทำเส้นใยประดิษฐ์ผิวนอกดูเรียบแต่ไม่สม่ำเสมอ ความยาวของเส้นใยหลังจากลอกเอา กาวไหมออกแล้วจะเป็นเส้นใยเดี่ยวพื้นที่หน้าตัดเป็นสามเหลี่ยมมุมมน เป็นเส้นใยที่มีความละเอียดสูง ขนาด 1.25 แตนเนียร์ต่อเส้นเท่านั้น

1.2 ความยาว ปรกติไหมเป็นเส้นใยธรรมชาติชนิดเดี่ยวที่เป็นเส้นใยาวความยาวโดยทั่วไป อยู่ระหว่าง 1,300-2,000 ฟุต

1.3 สี ไหมมีตั้งแต่สีเหลืองไปจนถึงเทา

1.4 ความมัน ภายหลังจากที่ลอกกาวไหมออกแล้วไหมมีความมันดีมากอ่อนนุ่มสวยงามเป็นรูปแบบเส้นใยประดิษฐ์

1.5 ความแข็งแรง ไหมเป็นเส้นใยธรรมชาติ ที่มีความแข็งแรงสูงที่สุดด้วยผิวที่เรียบมัน ทำให้ลดปัญหาจากการขัดถู ความละเอียดของเส้นใยทำให้ผ้าไหมสามารถที่จะได้รับการออกแบบให้มีโครงสร้างที่เบาบางและคงทน

1.6 สภาพยืดหยุ่น ไหมเป็นเส้นใยที่ยืดหยุ่นตัวได้ดี อาจแปรไปบ้างตามชนิดของพันธุ์ และการเจริญเติบโต สามารถยืดได้ถึง 20 เปอร์เซ็นต์ ของความยาวเดิม

1.7 การคืนตัวจากแรงอัด ไหมมีความสามารถในการคืนตัวกลับได้ดีไม่เกิดการยับย่นง่ายสามารถกลับรูปเดิมได้เพียงแขวนทิ้งไว้ระยะเวลาหนึ่ง

1.8 การดูดซึมความชื้น ที่ภาวะมาตรฐานความสามารถในการดึงดูดซึมความชื้นจะอยู่ที่ 11 เปอร์เซ็นต์ นับว่าดูดซึมความชื้นได้ดีทำให้รับสีย้อม สีพิมพ์ได้ดี ผ้าไหมทำให้ผู้ใส่รู้สึกสบายไม่ระคายผิว ผ้าไหมเป็นตัวนำความร้อนที่ไม่ดีจึงรักษาความอบอุ่นได้นาน

1.9 ทนความร้อนได้ประมาณ 171 องศาเซลเซียส ในเวลาสั้นๆ มิฉะนั้นแล้วจะสลายตัวนับได้ว่าค่อนข้างอ่อนไหวต่อความร้อนแต่ดีกว่าขนสัตว์

2 คุณสมบัติทางเคมีของไหม

2.1 กรด คล้ายกับขนสัตว์ คือ ไม่ถูกทำลายด้วยกรดทั่วไปแต่กรดที่มีความเข้มข้นสูงสามารถทำลายไหมได้

2.2 ด่าง ไม่อ่อนไหวต่อด่างเท่ากับขนสัตว์แต่อาจถูกทำลายได้ด้วยด่างที่มีความเข้มข้นสูงและอุณหภูมิสูงพอ ด่างแก่มีผลทำให้ไหมมีความมันลดลงผ้าไหมบางชนิดอาจซักด้วยน้ำสบู่อ่อน

2.3 เกลือคลอไรด์ ไหมถูกทำลายที่ส่วนผสมของเกลือคลอไรด์ผสมอยู่ ได้แก่ เหนือ น้ำยาดับกลิ่น น้ำเกลือทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เหนือจะไปทำให้ผ้าไหมติดคราบ ดังนั้น การใช้ผลิตภัณฑ์ไหมที่ต้องสัมผัสถูกผิวจะต้องรักษาความสะอาดให้ดีภายหลังใช้งานทุกครั้ง

2.4 สารละลายอินทรีย์ ผลิตภัณฑ์ไหมส่วนใหญ่มักใช้การซักแห้งอยู่เสมอทั้งนี้ อาจเนื่องจากโครงสร้างของเส้นด้ายไหมหรือสีที่สีย้อม โดยตัวมันเองแล้วไหมสามารถซักด้วยน้ำยาซักแห้งได้

2.5 สารซักฟอกไหมมีความทนต่อสารซักฟอก คล้ายขนสัตว์ถูกทำลายได้ด้วยสารซักฟอก ประเภทออกซิไดส์ เช่น โซเดียม ไฮโปคลอไรท์ผสมอยู่แต่สารซักฟอกประเภท ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์หรือโซเดียม เปอร์บอเรตภายใต้ภาวะการซักปกติไม่เกิดผลเสียต่อไหม

2.6 ราและแมลง ปกติไหมจะเกิดราได้ง่าย ยกเว้น ถูกทิ้งไว้ในภาวะที่ค่อนข้างเปียกชื้นเป็นเวลานานไหมสะอาดไม่มีปัญหาของแมลงและรา ยกเว้นแต่ได้ผลจากสารตกแต่งสำเร็จ หรือสิ่งสกปรกติดมา

2.7 แสง ผ้าไหมอ่อนไหวต่อแสงแดดโดยตรงเป็นเวลานาน ผ้าไหมจะเปลี่ยนเป็นสีเหลืองและความแข็งแรงลดลง ดังนั้นการนำผ้าไหมมาทำเป็น ผ้าม่าน หรือบุเครื่องเรือน ควรมียูวีการป้องกันไม่ให้ถูกแสงแดดมาก

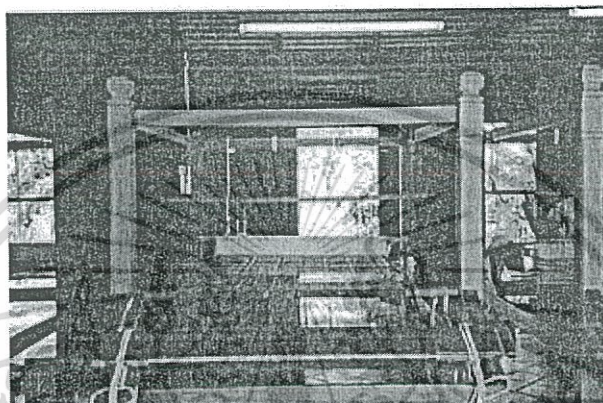
2.8 การย้อมสี ไหมมีความสามารถในการรับสีย้อมได้ดีมาก อาจย้อมได้ด้วย สีแอสิด สีเบสิด สีรีแอคทีฟและสีไดเร็กซ์ ผ้าไหมเมื่อย้อมสีจะได้สีเข้มกว่าขนสัตว์และสามารถย้อมได้ในอุณหภูมิต่ำกว่าด้วย (วีระศักดิ์ อุทุมกิจเดชา,2542:87-96)

2.2.7 เครื่องมือ/อุปกรณ์ทอผ้าไหม

เครื่องมือที่สำคัญใช้ในการทอผ้า เรียกว่า กี่ทอผ้าหรือทูก เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการทอผ้าที่พบโดยทั่วไป มี 2 ชนิด คือ กี่ตั้งและกี่กระตุก ซึ่งประกอบด้วย กระจสวย หลอดด้าย ไม้เหยียบทูก

ไม้ทาบทุก ไนสำหรับปั่นหลอด กงสำหรับใส่ใจด้าย ฟืม ผังสำหรับดึงผ้า ส่วนหลักในการทอผ้าไหม คือ ใช้หลักของการขัดกันของเส้นไหม ที่เรียกว่า เส้นยืนและเส้นพุ่ง

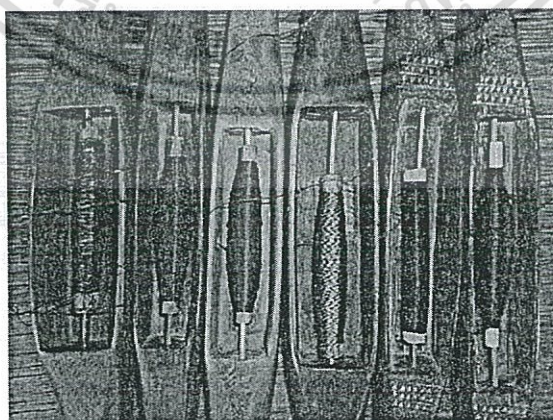
1. กี่ทอผ้าไหม เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญยิ่งอีกอันหนึ่ง ลักษณะของกี่ จะมีโครงสร้างเป็นรูปสี่เหลี่ยม ประกอบด้วยเสาหลัก 4 เสา ไม้ยึดติดกัน เป็นแบบดั้งเดิมที่ใช้มาในอดีตและปัจจุบันยังนิยมใช้อยู่ เพราะกี่ยุคนี้ใช้ทอผ้าที่มีลวดลายต่างๆ ได้ดีกว่าชนิดอื่นๆ กี่กระตุกเป็นกี่ยุคใหม่ที่ได้วิวัฒนาการให้มีคุณภาพในการทอรวดเร็วยิ่งขึ้น

ภาพที่ 2.17 กี่ทอผ้า

ที่มา : [http:// www.qsds.go.th](http://www.qsds.go.th) [Online]

2. กระจสวย ทำจากไม้เนื้อแข็ง ยาวประมาณ 1 ฟุต หัวหน้าท้ายเรียวยาวจน ตรงกลางเป็นราง สำหรับใส่หลอดด้ายทางต่ำ (เส้นพุ่ง) เป็นเครื่องมือที่บรรจุหลอดไหมเส้นพุ่ง เพื่อนำเส้นไหมไปขัดกับเส้นไหมยืน เดิมมักจะทำด้วยไม้แต่ปัจจุบันมีทั้งทำด้วยไม้และพลาสติก

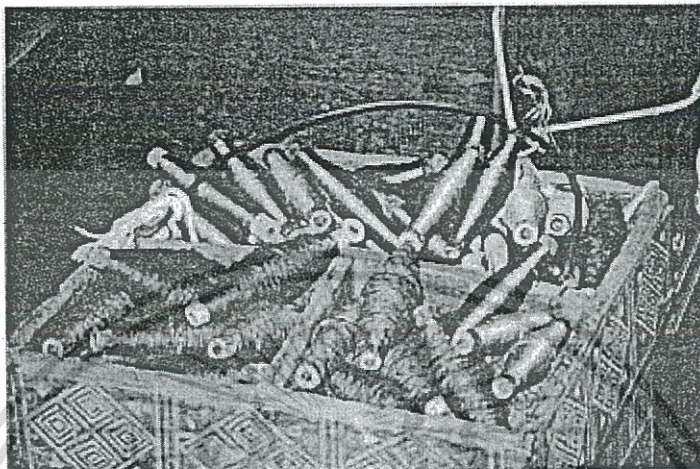

ภาพที่ 2.18 กระจสวย

ที่มา : [http:// www.qsds.go.th](http://www.qsds.go.th) [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. หลอดด้าย (ไหม) นิยมทำจากเถาว์วัลย์ชนิดหนึ่ง เรียกว่า เครือไต้ตัน เครือไต้ตันนี้จะมีรูกลวงตลอด ตัดเป็นท่อนๆ ท่อนละประมาณ 3 นิ้ว อาจจะใช้ไม้อีกอย่างอื่นก็ได้ที่มีรูตรงกลาง เช่น ลำปอก แก้ว เพื่อใช้ไม้สอดยึดติดกับกระสวย ไม้นี้เรียกว่าไม้ขอหลอด

ภาพที่ 2.19 หลอดด้าย

ที่มา : [http:// www.qsds.go.th](http://www.qsds.go.th) [Online]

4. ไม้เหยียบหูก เป็นไม้กลมๆ ยาวประมาณ 1.50 - 2.00 เมตร สำหรับสอดกับเชือกที่ผูกโยง จากด้านล่างของเขาลงมาทำเป็นห่วงไว้เมื่อจะให้เขาขึ้น - ลง ในกรณีเปลี่ยนสีของเส้นไหมก็เหยียบไม้นี้ ไม้เหยียบหูก จะมีจำนวนเท่ากับจำนวนของพืมนั้นๆ

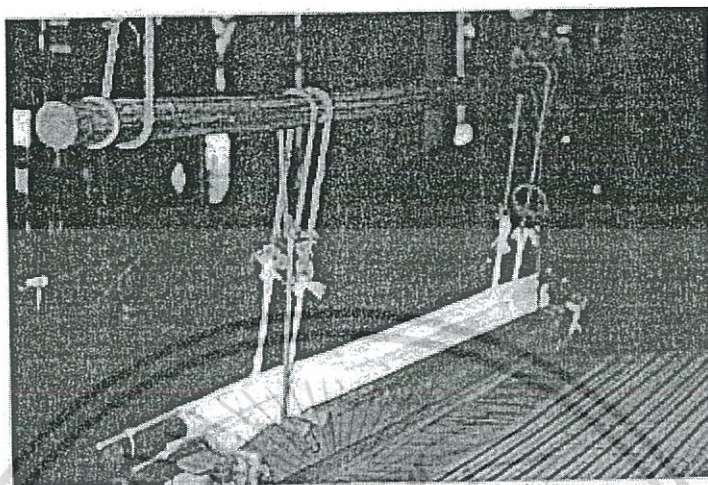

ภาพที่ 2.20 ไม้เหยียบหูก

ที่มา : [http:// www.qsds.go.th](http://www.qsds.go.th) [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

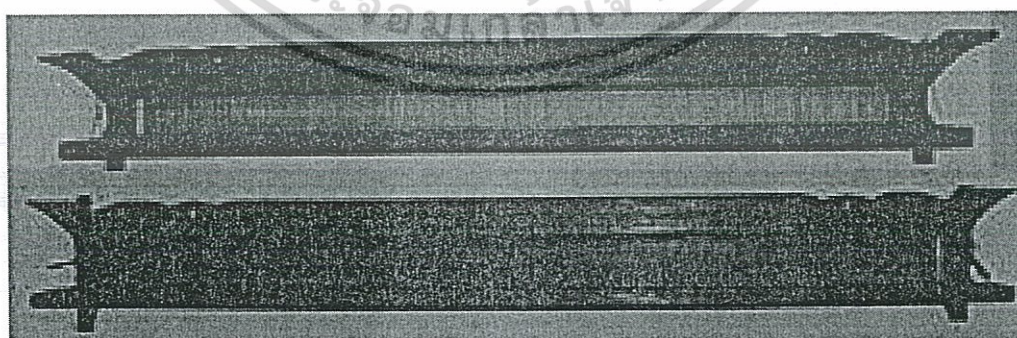
5. ไม้หาบหูก เป็นไม้ที่สอดร้อยกับเชือกที่ผูกเขาด้านบน เพื่อให้หูกยึดติดกับไม้หาบหูกจะมีอันเดียวไม่ว่าจะใช้ฟืมที่มี 2 เขา, 3 เขา หรือ 4 เขา

ภาพที่ 2.21 ไม้หาบหูก

ที่มา : [http:// www.qsds.go.th](http://www.qsds.go.th) [Online]

6. ฟืม เป็นเครื่องมือที่ใช้สำหรับทอผ้า มีตัวฟืมที่ทำจากไม้ เนื้อแข็ง เป็นกรอบสี่เหลี่ยม มีฟันซี่เล็ก ๆ เรียงกันเป็นตัวยูกกลางและระยะห่างของฟันเป็นที่ใช้สำหรับสอดเส้นไหมผ่าน ความกว้างของฟืม ประมาณ 5 - 6 เซนติเมตร ส่วนความยาวของฟืมคือความกว้างของผืนผ้าในการใช้ฟืม เนื่องจากการทอครั้งต่อไปจะต้องเหลือเส้นไหมที่ทอครั้งก่อนไว้ เพื่อนำมาผูกกับเส้นไหมที่ต้องการทอครั้งต่อไปโดยไม่ให้เส้นไหมจากการทอครั้งก่อนหลุดออกจากฟืม ไม่เช่นนั้นจะต้องนำเส้นไหมมาสอดผ่านฟันของใหม่ ซึ่งจะต้องใช้เวลานานมาก

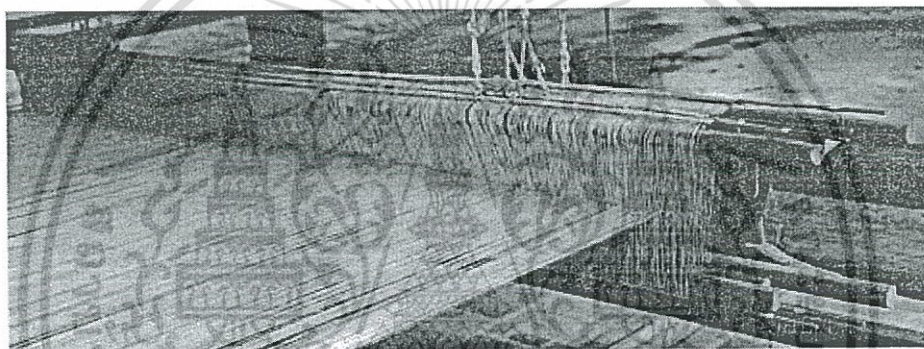

ภาพที่ 2.22 ภาพฟืม

ที่มา : <http://bestsilk.in.th> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

7. ตะกอ เป็นส่วนประกอบของกี่ทอผ้า ส่วนใหญ่จะใช้เส้นเชือกจัดกลุ่มด้ายเส้นยืนเพื่อเปิดช่องด้ายยืน โดยมีไม้สอดเป็นโครง 2 อันเรียกว่าเขาหูก เวลาสอดด้ายต้องสอดสลับกันไปเส้นหนึ่ง เว้นเส้นหนึ่ง และมีเชือกผูกเขาหูกแขวนไว้กับโครงที่ด้านบนสามารถเลื่อนไปมาได้ ส่วนด้านล่างผูกเชือกติดกับคานเหยียบ เมื่อต้องการดึงด้ายให้เป็นช่องจะใช้เท้าเหยียบที่คานเหยียบทำให้เขาหูกเลื่อนขึ้น-ลง เกิดเป็นช่องสำหรับใส่ด้ายพุ่ง หากต้องการทอผ้าเป็นลวดลายที่งดงาม จะต้องใช้ตะกอและคานเหยียบจำนวนหลายอัน เป็นอุปกรณ์ใช้สำหรับแยกด้ายเส้นยืนให้ขึ้นลงสลับกัน เช่น ในผ้าลายขัดเส้นยืนที่ 1 ขึ้น เส้นยืนที่ 2 ลง เส้นยืนที่ 3 ขึ้น เส้นยืนที่ 4 ลง สลับกันไปจนหมดจำนวนเส้นยืน โดยการเหยียบไม้เหยียบทุกขึ้น-ลงในขณะทอ ซึ่งในขณะที่เส้นยืนแยกจากกันจะพุ่งกระสวยผ่านตลอดแนวเกิดเป็นผ้าลายขัดขึ้น วิธีการเก็บตะกอหรือเก็บเขาจะแตกต่างกันไปตามลักษณะของผ้าและลวดลายของผ้าที่จะทำการทอ

ภาพที่ 2.23 ตะกอ

ที่มา : <http://www.kknic.ac.th> [Online]

2.3 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับบ้านครัว

ในจำนวนผ้าทั้งหลาย ผ้าไหมจัดเป็นผ้าที่มีความงดงาม มีอายุการใช้งานนานหลายปีผ้าไหมที่มีชื่อเสียงของไทยก็คงเป็นผ้าไหมจากภาคเหนือ ภาคอีสาน ซึ่งคนส่วนใหญ่รู้จักกันดี เช่น ผ้าไหมจากเชียงใหม่ อุดรดิตถ์ สุรินทร์ ของแก่น ฯลฯ แต่ใครจะคิดว่าในกรุงเทพมหานคร จะมีแหล่งผลิตผ้าไหมอันลือชื่อที่มีคุณภาพทัดเทียมกับผ้าไหมจากแหล่งมีชื่ออื่น ๆ นั้นคือ ผ้าไหมจากบ้านครัว

ชุมชนบ้านครัว เป็นหนึ่งในชุมชนดั้งเดิมของกรุงเทพมหานครที่มีประวัติศาสตร์ความเป็นมาและวิถีชีวิตที่สืบทอดกันมาเป็นระยะเวลากว่า 200 ปี มีรกรากทางวัฒนธรรมที่ฝังแน่นและมีอัตลักษณ์เป็นของตัวเอง ตั้งอยู่ริมคลองแสนแสบใต้ มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตราชเทวี แบ่งเป็นชุมชนบ้านครัวเหนือ ชุมชนบ้านครัวตะวันตก และมีพื้นที่อีกส่วนในเขตปทุมวัน เป็นชุมชนบ้านครัวใต้ ประชากรส่วนใหญ่ของบ้านครัวนับถือศาสนาอิสลาม ภายในชุมชนมีโรงเรียน มัสยิด สุสาน ศูนย์

ชุมชน ศูนย์ดับเพลิง และสาธารณะสุขชุมชน เป็นชุมชนมุสลิมที่ใหญ่ที่สุดแห่งกรุงเทพมหานคร ที่มีสาธารณูปโภคพื้นฐานครบถ้วน

ชุมชนบ้านครัวเหนือ หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในนามของบ้านแขกครัว เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนซอยกิ่งเพชรที่มีลักษณะเด่นๆ น่าสนใจหลายประการ เช่น เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ร่วมสมัยกับกรุงเทพมหานคร เป็นชุมชนของคนเชื้อสายแขกจามซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกกลืนออกไปจากแผนที่โลกในปัจจุบันนี้ นอกจากแขกจามหรือแขกครัวที่เป็นคนกลุ่มเดิมของชุมชนบ้านครัวเหนือแล้วยังมีกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน กลุ่มคนไทยพุทธจากภาคอีสานและภาคอื่นๆ เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสงบสุข ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ต่างก็มีประวัติความเป็นมา แบบแผนการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่ขณะเดียวกันแต่ละกลุ่มก็ต่างมีแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านครัวเหนือจากอดีตจนถึงปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับผูกพันอยู่กับการทอผ้าไหมที่ถือว่าเป็นอาชีพหลักอันสำคัญของชุมชน

ประวัติศาสตร์ชุมชน เมื่อ พ.ศ. 2376 ตรงกับรัชสมัยสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว ไทยทำสงครามกับเขมรได้กวาดต้อนเชลยสงครามชาวเขมรรวมทั้งชาวจามเข้ามาตั้งบ้านเรือนอยู่ในกรุงเทพฯ ผ่านทางเมืองปราจีนบุรี ครอบครัวยุคแรกมีประมาณ 3,000 คนเศษ ได้แบ่งครอบครัวไว้สำหรับเมืองปราจีนบุรีบ้าง ที่เหลือนั้นทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้จัดครอบครัวเขมรไปอยู่ที่คลองมหานาคตลอดไปจนคลองหัวหมาก บางกะปิ พร้อมทั้งพระราชทานที่บ้านสวนให้อยู่ทำมาหากินตามปกติและให้เป็นไพร่หลวง รักษาเรือรบตามริมคลองบางกะปิ เขมรพวกนี้ได้ชื่อว่าเป็นแขกเขมร โดยมีบิดาเป็นแขก มารดาเป็นเขมร ไทยเรียกว่าแขกครัว เพราะไทยกวาดครอบครัวมาทั้งหมด (ชวน ธนากรขำ สุวัฒน์, 2514 : 21-22) ดังนั้นพวกจามหรือแขกจามที่บ้านครัวชุมชนกิ่งเพชร จึงมีชื่อเรียกอีกอย่างว่า “แขกครัว” แขกครัวอพยพมาจากเมืองพระตะบอง ประเทศกัมพูชา มาอยู่ที่ชุมชนบ้านครัวเหนือนี้ประมาณ 4 ชั่วอายุคนแล้ว สมัยก่อนบริเวณนี้เรียกว่า บ้านแขกครัว เป็นมุสลิมมาจากหลายๆตำบลในเขมร (เสาวภา พรสิริพงษ์, พรทิพย์ อุศุภรัตน์ และดวงพร คำคุณวัฒน์, 2532 : 6)

ศาสนา ที่สำคัญของชุมชนบ้านครัวเหนือ คือ ศาสนาอิสลาม โดยที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 70 ที่เหลือ นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลามมีอิทธิพลต่อการจัดองค์กรทางสังคมในชุมชนนี้ เนื่องจากชาวไทยพุทธส่วนใหญ่อพยพมาจากภายหลังและส่วนใหญ่มาจากอีสาน เพื่อมาหางานทำในเมืองหลวงและอยู่ในฐานะผู้เช่าอาศัย และเป็นลูกจ้าง ในขณะที่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่อยู่ในฐานะผู้ให้เช่า และเป็นนายจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวไทยพุทธในชุมชนนี้จึงต่ำกว่าชาวไทยมุสลิมเล็กน้อย (จรรยาศรี ลิ้มสังจาง, 2528 : ภาคผนวก 2)

พื้นที่บ้านครัวในเขตราชเทวี เดิมที่มีชาวมุสลิมอาศัยอยู่ เริ่มตั้งแต่รอยต่อเขตวัดพระยาอภัยยาวตามคลองแสนแสบใต้ จรดปากคลองพญาไทซึ่งถูกปรับปรุงเป็นถนนเพชรบุรีซอย 12 และพื้นที่รอยต่อเขตวัดพระยาอภัยบางส่วนถูกเวนคืนสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 ไปแล้ว

พื้นที่บ้านครัวในเขตปทุมวัน เดิมที่มีชาวมุสลิมอาศัย เริ่มตั้งแต่รอยต่อปากคลองนางหงษ์ ข้างวัดบรมนิวาสยามตามคลองแสนแสบใต้ จรดปากคลองนางหงษ์ที่ออกสู่คลองแสนแสบใต้ อยู่ด้านหลัง ตลาดเจริญผล และมีพื้นที่บางส่วนได้ถูกเวนคืนสร้างทางด่วนชั้นที่ 2 ไปแล้วเหมือนกัน

2.3.1 บ้านครัวตามที่บรรพชนเล่าขาน

บรรพชนเล่าขานสืบสานให้อนุชนลูกหลานในครอบครัวว่า เดิมพวกเรามีเทือกเขาเหล่ากอ อยู่ในเขมร มีอาชีพทำการประมง บางครั้งต้องต่อสู้รบราฆ่าฟันกับคนต่างเผ่าพันธุ์ที่บุกรุกแย่งที่ดินทำ มาหากิน บางครั้งแพ้บางครั้งชนะจึงถอยร่นเรื่อยๆ เมื่อแพ้จึงถูกกวาดต้อนครอบครัวมาเป็นบ่าวไพร่ ให้เจ้านายในกรุงเทพมหานคร ยังมีพวกเราบางส่วนที่เป็นชาวมลายูปัตตานี ถูกกวาดต้อนครอบครัว มาจำนวนมากเหมือนกัน

บรรพชนเล่าด้วยว่า หลายครั้งที่กองทัพสยามทำศึกสงครามกับเมืองเขมร และเมืองมลายู ปัตตานี ในที่สุดทั้งเขมรและมลายูแพ้สงคราม ราชฎจึงถูกกวาดต้อนครอบครัวมาเป็นเชลยศึกถูก เจาะร้อยหวายที่ข้อเท้า บ้างก็ถูกเจาะร้อยใบหูเจ็บปวดทรมาน ให้เดินเป็นแถวไปลงเรือกำปั่นทะเลเข้า มากรุงเทพฯ บางคนยอมเจ็บปวดอย่างสุดทนกระซอกตนเองให้พื้นที่จะไปเป็นบ่าวไพร่ จนใบหูฉีกขาด และบางส่วนบาดเจ็บล้มตายระหว่างเดินทาง ยามศึกสงครามต้องถูกเกณฑ์ไปสงครามร่วมกับ เจ้านายต่อสู้กับพม่าบ้างครั้งไม่ถ้วน มีชาวมลายูปัตตานีบางส่วนถูกนำมาพักในบ้านครัวรวมอยู่กับกอง อาสาจามและชาวเขมร และแต่งงานกันใช้ชีวิตอยู่กินในบ้านครัวสืบลูกหลาน ต่อมาชาวมลายูปัตตานี ส่วนใหญ่ถูกนำไปตั้งถิ่นฐานที่เมืองมิน หนองจอก ตลอดแนวฝั่งคลองแสนแสบ และยังคงติดต่อไปมาหาสู่ กันเสมอมาทุกปี

บรรพชนเล่าว่า สงครามเก้าทัพสมัยรัชกาลที่ 1 (ช่วงปี พ.ศ. 2328 – 2329) พม่ายกทัพมา ล้อมประชิดไทยหลายด้าน สงครามครั้งนี้พวกเขาได้เข้าร่วมรบด้วย เพราะมีลูกหลานเกิดในแผ่นดิน ไทยแล้ว โดยเข้าสมทบกับกองอาสาจาม สงครามครั้งนี้พม่าพ่ายแพ้แตกทัพ แต่กองอาสาจาม และ ชาวเขมรล้มตายบาดเจ็บพิการมาก ที่เหลืออยู่ได้ยืนหยัดต่อมาทุกวันนี้ เป็นเกียรติยศความดี ความชอบมาก พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ที่ดินผืนหนึ่งให้ตั้งหลักแหล่งอยู่อาศัยรวมกันเป็นหมวดหมู่นอกอาณาเขตพระนคร โดยมีต้นไม้สูงใหญ่ เป็นแนวเขตเป็นระยะๆ ในผืนดินที่ได้รับพระราชทานมีร่องน้ำลำกระดงไหลผ่าน จึงถูกเกณฑ์ให้ขุด เบิกร่องน้ำให้กว้างเป็นคลอง และชาวบ้านส่วนมากนับถือศาสนาอิสลามร่วมแรงกันจัดสร้างสุเหร่าเพื่อ ใช้ปฏิบัติศาสนกิจตามหลักศาสนา และเล่าอีกว่ามีบรรพชนเป็น “พระยาราชบังสัน” อยู่ในบันครัว ด้วย หมู่บ้านแต่เดิมนั้นเรียกขานกันว่า “บ้านแขกครัว” ตามที่บรรพชนเล่าขาน มีสาระสำคัญใน ประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. บรรพชนเป็น กองอาสาจาม ชาวเขมร และชาวมลายูปัตตานี
2. ถูกกวาดต้อนครอบครัวเข้ามาเป็น เชลยศึกสงคราม
3. ออกสนามรบใน สงครามเก้าทัพ

4. ได้รับพระราชทาน ที่ดินอยู่อาศัย และ จัดสร้างสุเหร่า ขึ้นในหมู่บ้าน
5. เป็นผู้ขุดร่องน้ำลำกระโดงจนเป็น คลองแสบแสนได้
6. ในหมู่บ้านมีขุนนาง เป็น พระยาราชบังสัน
7. หมู่บ้านแต่เดิมเรียกกันว่า บ้านแขกคร้ว
8. บรรพชนชาวมลายูปัตตานีส่วใหญ่ถูกโยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่ มีนบุรี หนองจอก

ประวัติศาสตร์บ้านคร้วที่บรรพชนเล่าขานไว้ มิได้ถูกบันทึกเรื่องราวไว้เป็นลายลักษณ์อักษร การเรียบเรียงประวัติศาสตร์บ้านคร้วครั้งนี้ถ้าไม่มีข้อมูลเอกสารราชการมาเป็นหลักฐานรองรับ เพื่อจะพิสูจน์ความจริงแล้ว บุคคลทั่วไปอาจจะเห็นว่าเป็นเรื่องไร้สาระลวงโลก อนุชนลูกหลานจึงค้นหาพยานหลักฐานมาพิสูจน์เรื่องราวในอดีต ตามที่บรรพชนเล่าขานเพื่อยืนยันความจริงที่เกิดขึ้น

ชุมชนบ้านคร้วเหนือ ถ้า "จิม ทอมป์สัน" คือตำนานการประสบความสำเร็จของคนขายผ้าไหม ชุมชนบ้านคร้วเหนือก็เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังความยิ่งใหญ่ของเขาเช่นกัน เป็นเวลานานหลายสิบปีที่ชุมชนแห่งนี้ยึดอาชีพทอผ้าไหมกันทุกครัวเรือน ฝีมือการทอผ้าไหมได้รับการยอมรับจากจิม ทอมป์สัน ที่เข้ามาเลือกซื้อเพื่อนำไปจำหน่ายที่ร้าน พื้นเพของชาวบ้านในชุมชนบ้านคร้วเหนือเป็นชาวจามที่อพยพเข้ามาพึ่งพระบรมโพธิสมภารของพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช (รัชกาลที่ 1)

โดยมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่ริมคลองมหาราช ซึ่งเป็นที่ดินที่พระองค์พระราชทานให้ และได้อาสาเข้าร่วมรบขับไล่ข้าศึกที่ยกทัพมารุกรานกรุงรัตนโกสินทร์ อาชีพดั้งเดิมของชาวจามก็คือการทำประมงและการทอผ้าไหมพื้นเมือง แต่ฝีมือการทอผ้าไหมของชาวบ้านในชุมชนแห่งนี้จะมีความโดดเด่นมากกว่า และได้สืบทอดมาหลายชั่วคนนับตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2

การทอผ้าไหมของชุมชนแห่งนี้ในยุคแรกจะทอเป็นผ้าขาวม้า ผ้าโสร่ง ต่อมาเมื่อ จิม ทอมป์สัน ได้เข้ามาประกอบธุรกิจผ้าไหมส่งออกต่างประเทศ ก็ได้ช่วยพัฒนาปรับปรุงออกแบบลวดลายสีสันทัน และใช้ฝีมือการทอจากชาวจามเป็นหลัก ซึ่งจุดเด่นของผ้าไหมของชาวจามชุมชนแห่งนี้ก็คือ เนื้อผ้าจะมีคุณภาพสูง เส้นไหมจะเนื้อแน่นละเอียด สีจะสดสวย ใช้งานคงทน เป็นที่ถูกอกถูกใจและเป็นที่ยอมรับของชาวต่างประเทศเป็นอย่างมาก จนกระทั่งได้รับการคัดเลือกให้ใช้เป็นเครื่องแต่งกายของนักแสดงในภาพยนตร์ยิ่งใหญ่อย่าง "เบนเฮอร์" รวมทั้งบุคคลที่มีชื่อเสียงอย่าง โรเบิร์ต เคนเนดี ก็ยังให้ความสนใจ จึงทำให้อาชีพทอผ้าไหมในสมัยนั้นเจริญรุ่งเรืองมาก

เมื่อปี พ.ศ. 2510 เหตุการณ์การหายตัวของ จิม ทอมป์สัน ที่ประเทศมาเลเซีย ทำให้ส่งผลกระทบต่อการค้าเนินงานของชุมชนแห่งนี้เป็นอย่างมาก หลายครอบครัวหันไปประกอบอาชีพอื่น ประกอบกับสภาพสังคมเปลี่ยนแปลงไป จึงทำให้ในปัจจุบันนี้เหลือครัวเรือนอยู่เพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่ยังคงยึดอาชีพการทอผ้าไหม เนื่องจากขั้นตอนการเตรียมเส้นไหมตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงการทอสำเร็จเป็นผืนผ้า ต้องอาศัยความชำนาญ ความอดทน และมีขั้นตอนการดำเนินงานที่ยุ้งยาก

อย่างไรก็ดีการทอผ้าไหมของชาวจามชุมชนบ้านคร้วเหนือ ยังคงคุณภาพ ความงดงาม และยังคงรักษาเอกลักษณ์ไว้ได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่ากาลเวลาจะผ่านมาถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังได้มีการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการคิดลายผ้าที่สวยงาม และเน้นเรื่องการใช้สีสันทันมากกว่าที่อื่นๆ อาทิ ผ้าไหมพูก ผ้าสายฝน ผ้าลายน้ำ ผ้าดั้นพูก ลายสายรุ้ง และลายหินอ่อน ล้วนแต่เป็นเสน่ห์ที่ทำให้งานผ้าไหมทอของชุมชนแห่งนี้ดูแปลกตากว่าใครชุมชนบ้านครัวเหนือ ตั้งอยู่ที่ริมคลองแสนแสบ ซ.เกษมสันต์ 3 เขตราชเทวี นักท่องเที่ยวที่ สนใจตำนานการผลิตผ้าไหมไทยคุณภาพดี ชุมชนบ้านครัวกับการผลิตผ้าไหม (เรื่องศักดิ์ ดำริห์เลิศ, 2545)

“เพราะมีไหมไทยบ้านครัว

จึงมีไหมไทยจิม ทอมป์สัน

เพราะมีไหมไทยจิม ทอมป์สัน

ต้องจารึกไว้ในประวัติศาสตร์บ้านครัว”

2.3.2 จิมป์ ทอมสัน

1. ชีวิตและตำนานของจิมป์ ทอมสัน

จิม ทอมป์สันหรือเจมส์ แฮริสัน วิลสัน ทอมป์สันเกิดที่เมืองกรีนวิลล์ รัฐเดลาแวร์ เมื่อ ค.ศ. ๑๙๐๖ (พ.ศ. ๒๔๔๙) เข้าเรียนที่โรงเรียนรัฐที่เมืองวิลมิงตัน ไปอยู่โรงเรียนประจำที่เซนต์ปอลส์ และเข้าศึกษาในมหาวิทยาลัยพรินซ์ตัน ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยประจำตระกูล ระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๒๔ – ๑๙๒๘ (พ.ศ. ๒๔๖๗ – ๒๔๗๑)

ภาพที่ 2.24 จิมป์ ทอมสัน

ที่มา : <http://www.jimthompsonhouse.com> [Online]

จิม ทอมป์สันมีใจรักในเรื่องศิลปะอย่างมาก แต่เขาก็เลือกอาชีพสถาปนิก โดยเข้าศึกษาสาขาวิชาสถาปัตยกรรมศาสตร์ที่มหาวิทยาลัยเพนซิลเวเนีย เขาทำงานเป็นสถาปนิก อยู่ที่นครนิวยอร์กจนถึง ค.ศ. ๑๙๔๐ (พ.ศ. ๒๔๘๓)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เมื่อสงครามในยุโรปทวีความรุนแรงขึ้นในช่วงต้นทศวรรษ ๑๙๔๐ (พ.ศ. ๒๔๘๓ - ๗๒) จิม ทอมป์สัน สมัครเข้าเป็นทหารในกองทัพสหรัฐฯ ซึ่งนับเป็นจุดผันแปรครั้งสำคัญในชีวิตของเขา ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ จิม ทอมป์สันได้รับมอบหมายให้ประจำการที่สำนักงานงานด้านยุทธศาสตร์ (Office of Strategic Services หรือ OSS) งานที่นี้เปิดโอกาสให้เขาท่องเที่ยวในต่างแดน และเปิดหูเปิดตาเขาสู่โลกกว้างหน่วยงานโอเอสเอสที่จิม ทอมป์สันสังกัดอยู่มอบหมายภารกิจให้เขาไปทำงานร่วมกับกองกำลังของฝรั่งเศสใน แอฟริกาเหนือ นอกจากนี้ เขายังได้รับมอบหมายให้ไปปฏิบัติงานในอิตาลี ฝรั่งเศสและเอเชีย จิม ทอมป์สันเข้ารับการศึกษาอย่างทรหดในวิชาการเอาชีวิตรอดในป่า เพื่อเตรียมการสำหรับภารกิจที่เขาจะต้อง ปฏิบัติต่อไป เขาผ่านการอบรมนั้นด้วยผลสำเร็จดีเยี่ยม แต่แล้วสงครามก็ยุติลงอย่างไม่ได้คาดคิดขณะที่จิม ทอมป์สันกับเจ้าหน้าที่โอเอสเอสคนอื่นๆ กำลังเดินทางมากรุงเทพฯ อยู่แล้ว ไม่กี่สัปดาห์หลังจากนั้น เขาได้รับแต่งตั้งให้เป็นหัวหน้าหน่วยประจำการในท้องถิ่นของโอเอสเอส ในช่วงปลายปี ค.ศ. ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) เขาได้รับคำสั่งให้เดินทางกลับสหรัฐฯ เพื่อปลดประจำการจากกองทัพ

จิม ทอมป์สันเชื่อมั่นว่าเมื่อเกิดสันติภาพขึ้นแล้วและการเดินทางด้วยเครื่องบินขยายตัวแพร่หลายขึ้น จะต้องมีคนเดินทางมาท่องเที่ยวในวันออกไกลเพิ่มมากขึ้นแน่นอน และยามที่นักท่องเที่ยวเดินทางมาถึงเมืองหลวง พวกเขาจะต้องการที่พักที่สะอาด สบาย ขณะนั้นยังแทบจะไม่มีโรงแรมใดในกรุงเทพฯ ที่จัดอยู่ในระดับมาตรฐานสากลเลย มีเพียงแห่งเดียวที่ตั้งอยู่ในทำเลดีเยี่ยมคือ โรงแรมโอเรียนเต็ลเดิม ซึ่งดัดแปลงจากวังเก่าทำเลที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ไหลผ่านนครหลวงแห่งนี้

นี่เป็นแหล่งพบปะของนักเดินทางท่องเที่ยวและเป็นจุดพบปะสังสรรค์ของชุมชนชาวต่างชาติในกรุงเทพฯ ชาร์ลี แชลิน โนเอล เคาเวิร์ดและชอมเมอร์เซต มอห์มอยู่ในรายชื่อของบรรดาคนเด่นคนดังจำนวนมากมายี่เคยมาพำนักอยู่ที่นี่ จิม ทอมป์สันนึกตื่นตื่นกับโอกาสอันสวยงามที่รอคอยอยู่เบื้องหน้า เขาเริ่มเข้าไปมีส่วนร่วมในการปรับปรุง โรงแรมโอเรียนเต็ลอย่างเต็มตัว จุดนี้ จิม ทอมป์สันเกิดความรู้สึกผูกพันกับประเทศไทยและคนไทยเสียแล้ว เขาเริ่มคิดจะลงหลักปักฐานที่นี่และดำเนินธุรกิจในประเทศไทย เขาวาดฝันสวยหรูถึงอนาคตอันรุ่งเรืองของประเทศไทย และประสงค์จะมีส่วนร่วมอยู่ในอนาคตอันสวยงามนั้น เขาตัดสินใจว่าเมื่อได้รับการปลดประจำการแล้ว เขาจะกลับมาอยู่เมืองไทยเป็นการถาวร

2. จิมป์ ทอมป์สันกับผ้าไหมบ้านครัว

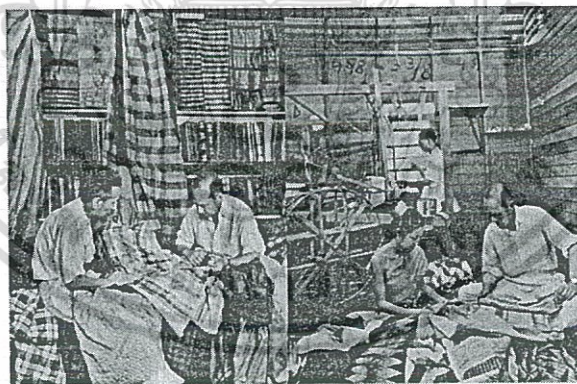
ผ้าไหมไทย เป็นผ้าทอมือ มีความโดดเด่นอยู่ที่เนื้อผ้ามันวาวเป็นประกาย จับตากับสีเส้นที่โดดเด่นที่ตัดกันอย่างสะดุดตา เช่นสีเขียวมรกตตัดกับสีม่วง แดง หรือสีน้ำเงินเข้มตัดกับสีชมพูสด ซึ่งกลับกลายเป็นความกลมกลืน

จิม ทอมป์สันมีนิยน์ตามองเห็นศิลปะ เขารู้สึกทึ่งและหลงใหลในความงามสะดุดตาและคุณสมบัติโดดเด่นของผ้าไหมไทยตามขนบดั้งเดิม การสาวไหมดิบเป็นแหล่งรายได้เสริมสำหรับชาวบ้านหลายต่อหลายครอบครัวในภาคอีสาน โดยที่ชาวบ้านส่วนใหญ่จะมีอาชีพทำนาเป็นหลัก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากนั้นไหมดิบที่สาวไว้แล้วจะส่งมาถึงมือช่างทอในกรุงเทพฯ เพื่อทอเป็นผ้า แต่เมื่อมาถึง ค.ศ. ๑๙๔๖ (พ.ศ. ๒๔๘๙) การทอผ้าไหมไทยด้วยมือได้กลายเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่ใกล้จะสาบสูญแล้วคนไทยจะเก็บผ้าไหมไว้สวมใส่ในงานสำคัญๆ หรือพิธีรีตองเท่านั้น ดังนั้นความต้องการใช้ผ้าไหมจึงมีอยู่น้อยมาก การทอผ้าไหมเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยทั้งเวลาและความพากเพียรมาก เพื่อให้ผ้าไหมที่ทอขึ้นไปนุ่มหรือตัดเป็นชุดไทย ตามประเพณี แม้ว่าไหมไทยจะมีสีสดใส แต่สีก็จะตกซีดจาง หายไปอย่างรวดเร็วหลังจากนำไปซักไม่กี่ครั้ง เนื่องจากใช้สีย้อมที่ทำจากพืชธรรมชาติ

เมื่ออุตสาหกรรมการผลิตเริ่มแพร่ขยายเข้ามาในช่วงต้นของคริสต์ศตวรรษที่ ๒๐ (พ.ศ. ๒๔๔๓-๒๕๔๒) ผ้าที่ทอด้วย เครื่องจักรซึ่งมีราคาถูกกว่าและผลิตจากโรงงานในยุโรปและ ญี่ปุ่นเข้ามาตีตลาดจนทำให้การทอผ้าไหมแบบดั้งเดิมต้องประสบปัญหาจนแทบจะไม่มีใครสนใจจะทอผ้าไหมกันอีกแล้ว ครัวเรือนต่างๆ ยังคงทอผ้าไหมกันอยู่บ้าง แต่ก็ทอสำหรับใช้เองเป็นส่วนใหญ่และ แทบไม่มีใครสนใจในเรื่องคุณภาพของผ้าไหมเลย ครัวเรือนที่ทอผ้าไหมมีจำนวนลดน้อยลงทุกที และความหายนะของอุตสาหกรรมทอผ้าไหมก็ดูเหมือนว่าจะหลีกเลี่ยงไม่ได้และไม่มีทางพลิกฟื้นกลับขึ้นมาได้อีก แม้จะต้องเผชิญกับสภาพย่ำแย่ที่เป็นอยู่ แต่จิม ทอมป์สันก็เชื่อมั่นว่าความมั่งคั่งสดใสและคุณสมบัติโดดเด่นของ ไหมไทยจะต้องสะดุดตาตลาดต่างประเทศได้อย่างมาก เขาสั่งให้ทอผ้าไหมไทยหลากสีหลายพันตามสีเส้นที่เขาเจาะจงเลือก และออกเดินทางไปนิวยอร์กเพื่อทำการสำรวจตลาดไหมไทยและเสาะหาผู้ซื้อที่มีรสนิยมหรูหราเลิศวิไลสำหรับสินค้าที่โดดเด่นของเขา เพื่อเป็นการประเมินศักยภาพของไหมไทยในตลาดโลก

ภาพที่ 2.25 จิมป์ ทอมป์สัน กับ ผ้าไหมบ้านครัว

ที่มา : <http://www.jimthompsonhouse.com> [Online]

จิม ทอมป์สันรู้จักเพื่อนชื่อแฟรงค์ คราวนินซิลด์ อดีตบรรณาธิการของนิตยสารแวนิตี้แฟร์ ระหว่างที่เขาไปนิวยอร์ก คราวนินซิลด์เป็นบุคคลผู้เดียวที่เป็นช่องทางนำให้เขาเข้าสู่โลกของแฟชั่น คราวนินซิลด์มีบทบาทสำคัญในการจัดการให้จิม ทอมป์สันได้เข้าพบเอ็ดนา วูลแมน เซลซึ่งขณะนั้นเป็นบรรณาธิการของนิตยสารไวท์และเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและเป็นผู้ที่ชี้แนะทิศทางวงการ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แพชั่นชั้นสูง ของอเมริกา เซสรัฐสภพิทวงงงกับความงามของผ้าไหมแคววาระยับพาดอยู่ที่โต๊ะทำงาน เธอพูดถึงผ้าไหมไทยว่าเป็น "การค้นพบสิ่งสุดยอดครั้งใหม่" ความชื่นชมจากนิตยสารไวท์ซึ่งเป็นทัศนะที่มีน้ำหนักต่อผู้คนในวงการแล้ว เป็นนิมิตหมายว่าไหมไทยได้เปิดตัวเองเข้าสู่โลกแฟชั่นแล้ว ไม่นานจากนั้น ดีไซน์เนอร์ชื่อวาเลนตินา ก็มีภาพลงในนิตยสารไวท์ในชุดผ้าไหมไทย โดยมีชื่อของจิม ทอมป์สันปรากฏอยู่ในคำบรรยายภาพด้วย ผลสำเร็จนี้สร้างกำลังใจให้ จนจิม ทอมป์สันเดินทางกลับเมืองไทยด้วยความมั่นใจเรื่องศักยภาพของตลาดต่างประเทศสำหรับไหมไทย

ต้นปี ค.ศ. ๑๙๔๘ (พ.ศ. ๒๔๙๑) จิม ทอมป์สันเปิดร้านจำหน่ายผ้าไหม ไม่ใช่ในรูปแบบของบริษัทตามความหมายที่แท้จริง แต่ดำเนินงานผ่านร้านค้าปลีกอิสระชื่อร้าน "ลา-วัน" ซึ่งเป็นร้านจำหน่ายของที่ระลึกหลากหลายนอกเหนือไปจากไหมไทยด้วย เรื่องต่อไปนี้สะท้อนให้เห็นใจว่าทอมป์สันมีใจรักและทุ่มเทให้แก่การทอผ้าไหมไทยมากเพียงใด ดาราสาว พอลแล็ตต์ กอดดาร์ด เป็นแขกในงานเลี้ยงอาหารค่ำที่ปารีสซึ่งจิม ทอมป์สันไปร่วมงานด้วย "มิสกอดดาร์ดกล่าวชื่นชมสุทไหมไทยที่จิม ทอมป์สันสวมอยู่ และแสดงความปรารถนาจะได้สุทแบบนี้สักชุดสำหรับเพื่อนผู้ชาย คนหนึ่งของเธอ จิม ทอมป์สันไม่ได้ลังเลแม้แต่น้อยเมื่อเขาถอดสุทชุดนั้นมอบให้เธอเป็นของขวัญและกลับโรงแรมโดยสวมชุดเสื้อผืนที่เจ้าภาพในงานให้ยืมใส่"

ภาพที่ 2.26 จิมป์ ทอมสัน กับ ผ้าไหมบ้านครัว

ที่มา : <http://www.greenwoodtravel.nl> [Online]

จิม ทอมป์สันยืนยันให้นุรักษ์คุณลักษณะดั้งเดิมหลายประการในการทอผ้าไหมเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือน แต่เขาก็ได้ริเริ่มสิ่งใหม่ๆหลายอย่างที่ช่วยยกระดับมาตรฐานการทอผ้าไหมให้ดีขึ้น เป็นผลให้เกิดพัฒนาการอย่างสำคัญในคุณภาพของไหมที่ผลิตตลอดจนถึงปริมาณที่ผลิตได้ เพื่อความสำเร็จในการเจาะตลาดที่อเมริกาและยุโรปให้ เป็นผลสำเร็จนั้นต้องอาศัยการผลิตให้ได้มาตรฐานเป็นปัจจัยสำคัญในการเจาะตลาดดังนั้น เขาเริ่มกำหนดแนวทางขั้นตอนการผลิตผ้าไหมอย่างเข้มงวด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ไม่นานต่อมา ไหมไทยก็ก้าวเข้าสู่โลกของการละคร ผ้าไหมไทยไปวัดโฉมตระการตาครั้งแรกที่บรอดเวย์ในการแสดง "พีปโซว์" ของไมค์ ทอดด์ ทอดด์ได้ทราบมาว่าพระมหากษัตริย์ไทยทรงเป็นคีตกวีเพลงแจ๊ซและทรงเป็นนักแซกโซโฟนที่ทรงพระปรีชาสามารถยิ่ง รายการของทอดด์ อัญเชิญเพลงแจ๊ซพระราชนิพนธ์ไปแสดง โดยเลือกเครื่องแต่งกายที่ตัดเย็บด้วยผ้าไหมไทยตามากกรุสีน้ำเงินสลักเขียว ให้นักดนตรีสวมใส่เพื่อให้สอดคล้องกับบรรยากาศของรายการ

นักออกแบบเครื่องแต่งกายชื่อไอรีน ชาราฟฟ์ก็มีส่วนสำคัญในการช่วยให้ผ้าไหมไทยประสบความสำเร็จในระดับนานาชาติ เอนำผ้าไหมไทยไปใช้ในละครเพลงของรูดเจอร์สและแซมเมอร์สไตน์เรื่อง "เดอะ คิง แอนด์ ไอ" ซึ่งเป็นการนำหนังสือของมาร์กาเร็ต แลนด์อน เรื่อง "แอนนาที่พระเจ้ากรุงสยาม" มาสร้างเป็นละคร หนังสือเล่มนี้ได้แรงบันดาลใจมาจากนิยายเรื่องเดิมที่เขียนขึ้นในสมัยวิกทอเรีย ซึ่งเป็นบันทึกความทรงจำของหม่อมแอนนา ลีโอโนเวนส์ในชื่อเรื่องว่า "ครูสตรีชาวอังกฤษที่ไปถวายการสอนในราชสำนักสยาม" ซึ่งเล่าประสบการณ์ของเธอที่มาถวายการสอนแก่เจ้าฟ้าจุฬาลงกรณ์ซึ่งจะขึ้นครองราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๕ ในเวลาต่อมา

ผ้าไหมไทยเป็นที่รู้จักแพร่หลายมากขึ้นทุกที กิตติศัพท์ที่แพร่กระจายไปอย่างกว้างขวางหลังจากที่ชาวต่างชาติได้ "ค้นพบ" ความงามของไหมไทย เป็นผลให้มีการซื้อเข้ามาอย่างท่วมท้น เมื่อถึงต้นทศวรรษ ๑๙๕๐ (พ.ศ. ๒๔๙๓-๒๕๐๒) จิม ทอมป์สันได้เปิดร้านเล็กๆ ของตัวเองที่ถนนสุรวงศ์ และธุรกิจไหมไทยได้กลายเป็นเรื่องที่จิม ทอมป์สัน ให้ความสนใจอย่างสม่ำเสมอ เมื่อช่างทอผ้าไหมได้เห็นความมานะพากเพียรที่ลงทุนลงแรงลงไปส่งผลเป็นรูปธรรม จึงเกิดกำลังใจที่จะทอผ้าไหมเพิ่มขึ้นกว่าแต่ก่อนทำให้ผลผลิตแต่ละเดือนสูงขึ้นมาก

ภาพที่ 2.27 ภาพสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถกับจิม ทอมป์สัน
ที่มา : <http://www.jimthompsonhouse.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตลอดเวลาที่เขาพาทีมเพื่อรูดสาหะสร้างเนื้อสร้างตัวขึ้นมาจิม ทอมป์สันยึดถือหลักการข้อหนึ่งไว้อย่างมั่นคง ไม่ว่าจะประสบความสำเร็จใดๆในประเทศไทย ผลสำเร็จนั้นจะต้องอำนวยประโยชน์ให้แก่คนไทยด้วยเขาเลือกใช้แรงงานของคนไทยในท้องถิ่นและยื่นกรานให้ผลกำไรส่วนใหญ่ที่เกิดจากธุรกิจของเขาแม้จะไม่ใช่ว่าทั้งหมดกลับไปคืนสู่มือคนไทยด้วยกันเอง เนื่องมาจากธุรกิจของเขาได้มาจากฝีมือและน้ำพักน้ำแรง ของชาวบ้านทั้งสิ้น ในทัศนะของจิม ทอมป์สัน สิ่งที่ยังบอกความสำเร็จที่แท้จริงของอุตสาหกรรมไหมไทยนั้นไม่ได้อยู่ที่ผลกำไรที่เกิดจากบริษัทบริษัทอุตสาหกรรมผ้าไหมไทยที่เขาก่อตั้งขึ้น แต่อยู่ที่จำนวนของบริษัทคู่แข่งที่ผุดขึ้นราวดอกเห็ด เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๖๒ (พ.ศ. ๒๕๐๕) รัฐบาลไทยกราบบังคมทูลขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์ประถมาภรณ์ช้างเผือกแก่จิม ทอมป์สัน เพื่อเป็นการประกาศเกียรติคุณในคุณูปการที่เขาสร้างให้แก่ประเทศไทย นับถึงเวลาที่เขาหายสาบสูญไปในค.ศ. ๑๙๖๗ (พ.ศ. ๒๕๑๐) มีบริษัทกว่าร้อยแห่งที่แข่งขันกันแย่งส่วนแบ่ง ตลาดของธุรกิจไหมไทย ปัจจุบันนี้ ธุรกิจผ้าไหมไทยสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่ครอบครัวของช่างทอผ้า ประมาณ ๒๐,๐๐๐ ครอบครัว

2.4 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับจิตวิทยาสี

2.4.1 จิตวิทยาของสี

สีมีอิทธิพลต่อมนุษย์มาก สีเป็นเหตุให้เกิดอารมณ์เปลี่ยนแปลงได้หลายอารมณ์ การใช้สีคล้อยตามไปกับหน้าที่และประโยชน์ใช้สอยของสถานที่นั้นๆ ทำให้สีมีประสิทธิภาพมากขึ้นในบางเวลา สีช่วยแก้ความรู้สึกบกร่องต่างๆ ได้ด้วย

1. ความรู้สึกของสีที่ไปปฏิบัติต่อความรู้สึกของมนุษย์โดยตรง
  - 1.1 สีเทา ให้ความรู้สึก เศร้าซึมสุขภาพเป็นผู้ตีเรียบร้อย
  - 1.2 สีดำ ให้ความรู้สึก ลึกลับ มีด ทุกข์โศก บาป
  - 1.3 สีขาว ให้ความรู้สึก สะอาด บริสุทธิ์ ปราศจากมลพิษ
  - 1.4 สีแสด ให้ความรู้สึก ตื่นเต้น เร้าใจ สนุก อันตราย
  - 1.5 สีเหลือง ให้ความรู้สึก เปรี๊ยะ ร่าเริง ดีใจ อานาจ
  - 1.6 สีแดง ให้ความรู้สึก มั่งคั่งสมบูรณ์ความสวยความสุข
  - 1.7 สีน้ำเงิน ให้ความรู้สึก สุขภาพ ถ่อมตน หนักแน่น
  - 1.8 สีม่วง ให้ความรู้สึก ความรัก ความเศร้า
  - 1.9 สีเขียว ให้ความรู้สึก ร่าเริง สดชื่น กระชุ่มกระชวย

2. จิตวิทยาการใช้สี

สีเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นสิ่งกระตุ้นความสนใจของมนุษย์ และยังเป็นสิ่งที่ทางด้านของนักวิทยาศาสตร์ได้พยายามค้นคว้าวิจัยจนได้พบว่า สีที่เกิดจากคลื่นแสงซึ่งมีความยาวและความสั้นสะท้อนแตกต่างกันจึงทำให้มีสีและความเข้มไม่เหมือนกันสีต่างๆ ส่งผลต่อมนุษย์ทั้งทางด้าน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ร่างกายและจิตใจอวัยวะถ่ายทอดการมองเห็นสีจะส่งความรู้สึกต่อไปสมองและจิตใจสำนึกของมนุษย์ ทำให้เกิดความรู้สึกเกี่ยวกับสี ความรู้สึกที่เกิดจากสีอาจแตกต่างกันในแต่ละบุคคลและอาจเกี่ยวเนื่องกับสัญลักษณ์ที่มีอยู่ในคุณสมบัติของแต่ละสีรวมทั้งธรรมชาติของบุคคล และทางด้านประสบการณ์ในเรื่องสีที่ได้รับโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ สีในด้านจิตวิทยาถือว่า เป็นสิ่งเร้าทำให้เกิดความรู้สึกตอบสนอง ขบวนการของสิ่งเร้าจะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ ในทางทฤษฎีสีแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ๆ 2 กลุ่ม คือ สีร้อน (Warm color tone) เป็นสีที่ดึงความรู้สึก มีความสะดุดตาเมื่อมองเห็น เป็นสีที่ให้ความรู้สึกร่าเริงสดชื่น ส่วนสีเย็น (Cool color tone) เป็นสีที่ไม่ดึงดูดความรู้สึก แต่ให้ความรู้สึกสบายตาเมื่อมองเห็นและรู้สึกสงบ เยือกเย็น สามารถมองได้นานโดยไม่ระคายเคือง

3. อิทธิพลของสีที่มีต่อความรู้สึกของมนุษย์โดยทั่วไป

สีที่มีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์แบ่งเป็นสกุลใหญ่ๆ โดยทั่วไปได้ดังนี้

3.1 สีแดง จัดอยู่ในกลุ่มสีร้อนเป็นสีที่มีอำนาจและดึงดูดสายตามากที่สุดจะให้ความรู้สึกจริงจัง ตื่นเต้น เร้าใจและร้อนแรง รุนแรง กล้าหาญ สีแดงที่ดูกระด้างแสดงความสูงส่ง ภูมิฐานมั่นคงและมีอำนาจ ในทางด้านอุตสาหกรรมในโรงงานใช้เป็นสีที่แสดงความหมายเกี่ยวข้องกับอันตราย การห้าม การระมัดระวัง การใช้สีแดงในการผลิตภัณฑ์เพียงเล็กน้อยอาจทำให้ผลิตภัณฑ์ดูเด่นขึ้นมาได้ สีแดงอ่อนให้ความรู้สึกร่าเริง

3.2 สีเหลือง จัดอยู่ในกลุ่มสีร้อนหรือสีเย็นก็ได้ ขึ้นอยู่กับความเข้มและความแรง เป็นสีที่มีความจ้ำมากให้ความรู้สึกสดชื่น ร่าเริง มีชีวิตชีวา สีเหลืองอ่อนมีลักษณะเด่น สะอาดสีเหลืองทองดูกระปรี้กระเปร่า ถ้าเติมสีแดงเข้าไปเล็กน้อยจะเป็นสีที่นำดูและพึงพอใจ และเป็นสีที่มองเห็นได้อย่างชัดเจนทั้งกลางวันและในที่มืด เป็นแม่สี ที่ให้ความสะดุดตาต่อการจดจำ

3.3 สีน้ำเงินจะอยู่ในกลุ่มสีเย็นแสดงความรู้สึกสงบเยือกเย็นและทำให้เกิดสมาธิ แสดงความเป็นผู้ใหญ่ สง่า สีน้ำเงินเข้มทำให้เกิดความรู้สึกถึงความไม่สิ้นสุด สีน้ำเงินอ่อนให้ ความรู้สึกว่างเปล่าหรือความฝันสีน้ำเงินอมเขียว สามารถให้ความรู้สึกตื่นเต้นและเมื่อใช้ร่วมกับสีขาวจะทำให้รู้สึกสดชื่นและสะอาด

3.4 สีม่วง จัดอยู่ในกลุ่มสีร้อนหรือสีเย็นก็ได้ ขึ้นอยู่กับความแรงของตัวสีเองที่ให้ความรู้สึก ลึกลับ เยือกเย็นเศร้าสร้อย สีม่วงอ่อนให้ความรู้สึกตื่นเต้นและมีอำนาจในทางลึกลับทำให้เกิดความรู้สึกกว้าง ความทรงจำ

3.5 สีส้ม จัดอยู่ในกลุ่มสีร้อนเป็นสีที่สดใสจะมองเห็นได้ไกลให้ความรู้สึกที่ดึงดูดระมัดระวัง ถ้านำมาใช้กับผลิตภัณฑ์จะทำให้ดูสะอาด เบาขึ้น

3.6 สีชมพู จัดอยู่ในกลุ่มสีร้อน เป็นสีอ่อนหวานดูนุ่มนวล และให้ความรู้สึกร่าเริงบริสุทธิ์ ไร้เดียงสา เกียรติยศ เป็นสัญลักษณ์ของผู้หญิงและความรัก ไม่มีอุปสรรค

3.7 สีฟ้า จัดอยู่ในกลุ่มสีเย็น จะให้ความรู้สึกสว่างสดใสและมีอิสระไม่มีขอบเขตเป็นสัญลักษณ์ของท้องฟ้า อากาศ สีน้ำทะเลแสดงความชุ่มชื้น ความเย็น

3.8 สีน้ำตาล จัดอยู่ในกลุ่มสีร้อนให้ความรู้สึกเป็นกลาง แสดงถึงความอบอุ่นทำให้เกิดความรู้สึกแห้งแล้ง เศร้าสลด

3.9 สีขาว แสดงความบริสุทธิ์ สะอาด สงบ ดูว่างเปล่าไม่สิ้นสุด จะแสดงถึงไม่มีทางออก ทางแทรกเข้าไปได้ เมื่อใช้ร่วมกับสีน้ำเงินทำให้ดูสดชื่น สะอาด

3.10 สีเทา เป็นสีกลางๆ แสดงความภูมิฐาน ผู้ดี ดูเคร่งขรึม ลังเล ไม่มีกำลัง ให้ความรู้สึกสงบเย็น ความซัดของสีเทาสะท้อนถึงความกลัว ความเก่าแก่และเริ่มนำไปสู่ความตาย ความเบื่อหน่ายอึดอัด โดยความรู้สึกของคนทั่วไป สีเทาเข้มเป็นสีของความเก่าแก่สกปรก สีเทาทำให้เกิดความกลมกลืนกับสีอื่นๆ ดูแล้วสบายตา เป็นสีระหว่างสีขาวสีดำใช้ลดความจ้าของสีขาวและวลีกลับของสีดำ

3.11 สีดำ เป็นสีที่แสดงความมืดและแน่นทึบ ให้ความรู้สึกหดหู่ ลึกลับหนักแน่น มั่นคง แข็งแรง สีดำเป็นสัญลักษณ์ของความตาย ความสิ้นหวัง ถ้าใช้สีดำกับขาวในพื้นที่ร่วมกับสีอื่นๆ จะทำให้เกิดความกระปรี้กระเปร่า มีชีวิตชีวา ถ้าใช้กับผลิตภัณฑ์จะทำให้ดูแข็งแรง และทันสมัย โฉบเฉี่ยว น่าสนใจ

4. ผลของการใช้สีต่อผลิตภัณฑ์

4.1 ความหนาแน่นของเนื้อสี

- สีอ่อน ทำให้ผลิตภัณฑ์ให้ใหญ่ขึ้นและอยู่ไกล
- สีเข้ม ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูเล็กลงและอยู่ใกล้
- สีร้อน ทำให้ดูใกล้
- สีเย็น ทำให้ดูไกล

4.2 น้ำหนัก

- สีอ่อนและสีร้อน ทำให้ผลิตภัณฑ์ดูเบาขึ้น
- สีเข้มและเย็น ทำให้ผลิตภัณฑ์หนัก

4.3 ความแข็งแรง

- สีร้อนที่มีความจ้ามัก จะทำให้ดูแข็งแรงมาก
- สีเย็น จะทำให้ดูแข็งแรงน้อย

4.4 อุณหภูมิ

- สีร้อน ทำให้รู้สึกร้อน สดชื่น อบอุ่น
- สีเย็น ทำให้รู้สึกเย็น สงบ นอกจากนี้สีอ่อนจะดูความร้อนน้อยกว่าสีเข้ม

4.5 สีขาวเป็นสีที่สะอาดที่สุด

- สีขาว เป็นสีที่สะอาดที่สุด
- สีอ่อนเช่น สีเหลืองอ่อน สีแดงอ่อน เป็นต้น แสดงความสะอาดและถูก

สัญลักษณ์ นุ่มนวล

5. เทคนิคการใช้สี

หลักในการใช้กว้างๆ อยู่ 2 ประการ คือ การใช้สีกลมกลืนกันและการใช้สีตัดกัน

5.1 การใช้สีกลมกลืนกัน การใช้สีให้กลมกลืน เป็นการใช้สีหรือน้ำหนักของสีให้ใกล้เคียงกันหรือคล้ายคลึงกัน เช่น การใช้สีแบบเอกรงค์ เป็นการใช้สีเดียวที่มีน้ำหนักอ่อนแก่หลายลำดับการใช้สีข้างเคียงเป็น การใช้สีที่เคียงกัน 2 - 3 สี ในวงสี เช่น สีแดง สีส้มแดง และสีม่วงแดง การใช้สีใกล้เคียงเป็นการใช้สีที่อยู่เรียงกันในวงสีไม่เกิน 5 สี ตลอดจนการใช้สีวรรณะร้อนและวรรณะเย็น (Warm tone colors and cool tone colors) ดังได้กล่าวมาแล้ว

5.2 การใช้สีตัดกัน สีตัดกันคือสีที่อยู่ตรงข้ามกันในวงจรสี การใช้สีให้ตัดกันมีความจำเป็นมากในงานออกแบบ เพราะช่วยให้เกิดความน่าสนใจในทันทีที่พบเห็น สีตัดกันอย่างแท้จริงการใช้สีตัดกัน ควรคำนึงถึงความเป็นเอกภาพด้วย วิธีการใช้มีหลายวิธี เช่น ใช้สีให้มีปริมาณต่างกัน เช่น ใช้สีแดง 20 เปอร์เซ็นต์ สีเขียว 80 เปอร์เซ็นต์ หรือใช้เนื้อสีผสมในกันและกันหรือใช้สีหนึ่งสีใด ผสมกับสีคู่ที่ตัดกันด้วยปริมาณเล็กน้อย รวมทั้งการนำสีที่ตัดกันมาทำให้เป็นลวดลายเล็กๆ สลับกันในผลงานชิ้นหนึ่ง อาจจะใช้สีให้กลมกลืนกันหรือตัดกันเพียงอย่างเดียวอย่างหนึ่งหรืออาจจะใช้พร้อมกันทั้ง 2 อย่าง ทั้งนี้แล้วแต่ความต้องการและความคิดสร้างสรรค์ของเราไม่มีหลักการหรือรูปแบบที่ตายตัว

2.5 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการเลือกซื้อของผู้บริโภค

2.5.1 ความหมายของผู้บริโภค

ทัศนะของนักเศรษฐศาสตร์ ผู้บริโภค หมายถึง บุคคลต่างๆที่มีความสามารถในการซื้อ (Ability to buy)

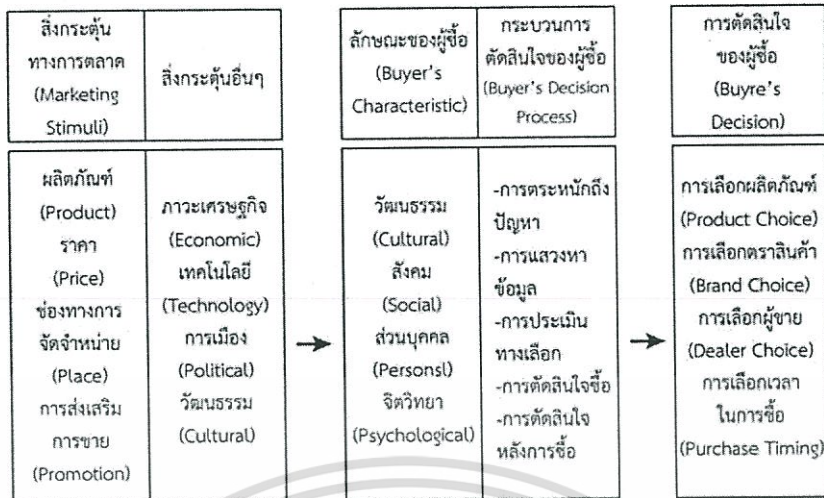
ทัศนะของนักการตลาด ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ที่มีความเต็มใจในการซื้อสินค้าหรือบริการ (Willingness to buy)

ทัศนะอื่นๆ ผู้บริโภค หมายถึง ผู้ซื้อสินค้าไปเพื่อใช้ประโยชน์ส่วนตัว หรือเพื่อไปขายต่อ ความหมายพฤติกรรมของผู้บริโภค

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 45) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นส่วนที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ผู้บริโภคซึ่งต่างต้องจัดหาสิ่งจำเป็นสำหรับความเป็นอยู่ในชีวิตประจำวัน คือ สินค้าและบริการ จากระบบเศรษฐกิจมาตอบสนองความต้องการของคน ในเวลาเดียวกันกิจกรรมทางด้านการตลาด (Marketing) ก็เป็นส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการตอบสนองความต้องการของมนุษย์ในสังคม

ธงชัย สันติวงษ์ (2540 : 30) กล่าวว่า พฤติกรรมผู้บริโภค เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหรือการแสดงออกของมนุษย์เฉพาะเรื่อง ที่เกี่ยวกับกระบวนการของตัวบุคคลที่ตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการ การตัดสินใจดังกล่าวจะประกอบด้วยกิจกรรมต่างๆ ทั้งทางใจและทางกายที่จำเป็นสำหรับการตัดสินใจและพฤติกรรมผู้บริโภคจะเน้นการซื้อของ ซึ่งผู้ซื้อนำไปใช้บริโภคเอง การซื้อของผู้บริโภคเกือบทั้งหมดจะซื้อมาเพื่อตอบสนองความต้องการส่วนตัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.28 ตัวแบบพฤติกรรมกรรมการซื้อของผู้บริโภค

ที่มา : Kotler, Phillip. (2003). Marketing Management millennium Edition. p 184.

คอตเลอร์ (Kotler, 2000) ได้อธิบายตัวแบบพฤติกรรมกรรมการซื้อของผู้บริโภค (Model of Buyer Behavior) ว่า มูลเหตุจูงใจที่ทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อ มีจุดเริ่มต้นที่ผู้ซื้อได้รับสิ่งกระตุ้นเข้าสู่ความนึกคิดทำให้เกิดความต้องการ ผู้ซื้อจะแสวงหาสินค้าและบริการใดมาตอบสนองความต้องการ ขึ้นอยู่กับลักษณะของผู้ซื้อและกระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ ขั้นตอนสุดท้าย ทำการตัดสินใจ ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดของตัวแบบดังกล่าวได้ ดังนี้

1. สิ่งกระตุ้น (Stimuli) สิ่งกระตุ้นอาจเกิดขึ้นเองจากภายในร่างกาย (Internal Stimuli) และสิ่งกระตุ้นจากภายนอก (External Stimuli) ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายสินค้า จะต้องสนใจและจัดการ เพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการในสินค้าโดยถือเป็นเหตุจูงใจให้เกิดการซื้อ (Buying Motive) ซึ่งอาจใช้เหตุผลจูงใจซื้อด้านเหตุผลและด้านจิตวิทยาก็ได้ สิ่งกระตุ้นภายนอกประกอบด้วย 2 ส่วน คือ

1.1 สิ่งกระตุ้นทางการตลาด (Marketing Stimuli) เป็นสิ่งกระตุ้นที่นักการตลาดสามารถควบคุมและต้องให้มีขึ้น ประกอบด้วย สิ่งกระตุ้นด้านผลิตภัณฑ์ สิ่งกระตุ้นด้านราคา สิ่งกระตุ้นด้านการจัดช่องทางการจัดจำหน่าย และสิ่งกระตุ้นด้านการส่งเสริมการขาย

1.2 สิ่งกระตุ้นอื่นๆ (Other Stimuli) เป็นสิ่งซึ่งอยู่ภายนอกธุรกิจผู้ผลิตหรือผู้ขายมีอาจควบคุมได้ ประกอบด้วย สิ่งกระตุ้นทางเศรษฐกิจ (Economic) สิ่งกระตุ้นทางเทคโนโลยี (Technological) และสิ่งกระตุ้นทางวัฒนธรรม (Cultural)

2. ลักษณะของผู้ซื้อ (Buyer's Characteristics) ได้รับอิทธิพลจากปัจจัยต่างๆ ได้แก่ ปัจจัยด้านวัฒนธรรม ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยด้านส่วนบุคคลและปัจจัยด้านจิตวิทยา

วัฒนธรรม (Cultural)	ด้านสังคม (Social)	ด้านส่วนบุคคล (Personal)	ด้านจิตวิทยา (Psychological)	ผู้ซื้อ (Buyer)
วัฒนธรรม (Cultural) วัฒนธรรมย่อย (Subculture) ชั้นของสังคม (Social Class)	กลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) ครอบครัว (Family) บทบาทและ สถานภาพของบุคคล (Roles and Status)	อายุและวัฏจักรชีวิต ของครอบครัว (Age and life cycle Stage) อาชีพ (Occupation) โอกาสทางเศรษฐกิจ รูปแบบการดำเนินชีวิต บุคลิกภาพ แนวคิดของตนเอง	การจูงใจ (Motivation) การรับรู้ (Preception) การเรียนรู้ (Learning) ความเชื่อ (Belief) ทัศนคติ (Attitudes)	

ภาพที่ 2.29 ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมกรรมการซื้อของผู้บริโภค
ที่มา : Kotler, Phillip. (2003). Marketing Management millennium Edition.

p 184.

2.1 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม (Culture Factors) วัฒนธรรมเป็นเครื่องผูกพันบุคคลในกลุ่มไว้ด้วยกันบุคคลจะเรียนรู้วัฒนธรรมภายใต้กระบวนการทางสังคม วัฒนธรรมจะเป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการและพฤติกรรมของบุคคล แบ่งออกเป็น

- วัฒนธรรมพื้นฐาน (Culture) เป็นสิ่งที่กำหนดความต้องการซื้อและพฤติกรรมการซื้อของบุคคล
- วัฒนธรรมกลุ่มย่อยหรือชนบทร่วมนิยม (Subculture) มีรากฐานมาจากเชื้อชาติ ศาสนา สัตว์ พันธุ์ภูมิศาสตร์ ที่แตกต่างกันทำให้วัฒนธรรมย่อยแต่ละกลุ่มมีพฤติกรรมการซื้อและบริโภคสินค้าที่แตกต่างกัน
- ชั้นของสังคม (Social Class) เป็นการจัดลำดับบุคคลในสังคมออกเป็นกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายคลึงกันจากระดับที่สูงไประดับต่ำ สิ่งที่น่าสนใจมาแบ่งชั้นของสังคม คือ อาชีพ ฐานะ รายได้ ชาติกำเนิด ตำแหน่งหน้าที่ บุคลิกลักษณะบุคคล การศึกษา ชั้นของสังคมจะเป็นแนวทางในการแบ่งส่วนตลาดและกำหนดตลาดเป้าหมาย กำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการจัดส่วนผสมทางการตลาดให้สามารถสนองความต้องการได้ถูกต้อง

2.2 ปัจจัยด้านสังคม (Social Factors) เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวันและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อ ซึ่งประกอบไปด้วยกลุ่มอ้างอิง (Reference Groups) เป็นกลุ่มที่บุคคลเข้าไปเกี่ยวข้องด้วย คือ กลุ่มปฐมภูมิ (Primary Groups) ได้แก่ ครอบครัว เพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน และกลุ่มทุติยภูมิ (Secondary Groups) ได้แก่ กลุ่มบุคคลชั้นนำในสังคม เพื่อนร่วมอาชีพ และร่วมสถาบัน บุคคลต่างๆในสังคม-กลุ่มอ้างอิง จะมีอิทธิพลต่อบุคคลในกลุ่มทางการเลือกพฤติกรรม

และการดำเนินชีวิต รวมทั้งทัศนคติและแนวความคิดของบุคคล เนื่องจากบุคคลต้องการเป็นที่ยอมรับของกลุ่ม

2.3 ปัจจัยด้านส่วนบุคคล (Personal Factors) ประกอบไปด้วย

- เพศ (Gender) เพศหญิงหรือเพศชายจะมีความต้องการและการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์แตกต่างกัน
- อายุ (Age) อายุที่แตกต่างกันจะมีความต้องการผลิตภัณฑ์ต่างกัน รายได้ (Income) รายได้ของบุคคลจะกระทบต่อสินค้าและบริการที่เขาตัดสินใจซื้อ ซึ่งผู้ผลิตหรือผู้ขายต้องคำนึงถึงแนวโน้มของเศรษฐกิจและรายได้ของบุคคล อันจะนำไปสู่การปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมการขาย
- อาชีพ (Occupation) อาชีพของแต่ละบุคคลจะนำไปสู่ความจะเป็นและความต้องการของสินค้าบริการที่แตกต่างกัน
- การศึกษา (Education) ผู้ที่มีการศึกษาสูงมักมีแนวโน้มจะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพดีมากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ
- รูปแบบการดำเนินชีวิต (Life Style) แบบการดำเนินชีวิตขึ้นกับวัฒนธรรม ชั้นของสังคมและกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคล เช่น คนที่ชอบเที่ยวกลางคืนจะบริโภคสินค้าต่างจากคนที่สมถะ

2.4 ปัจจัยด้านจิตวิทยา (Psychological Factors) การเลือกซื้อของบุคคล ได้รับอิทธิพลจากกระบวนการทางจิตวิทยา ประกอบด้วย การจูงใจ การรับรู้ การเรียนรู้ ทัศนคติและบุคลิกภาพ ดังนี้

- การจูงใจ (Motivation) เป็นวิธีการที่จะชักนำพฤติกรรมของบุคคลให้ปฏิบัติตามวัตถุประสงค์ พฤติกรรมมนุษย์เกิดขึ้นต้องมีสิ่งจูงใจ (Motive) หรือสิ่งกระตุ้น การจูงใจมีวัตถุประสงค์เพื่อ กระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการ (Needs) โดยอาศัยสิ่งจูงใจหรือสิ่งกระตุ้นทางการตลาด การที่จะจัดสิ่งกระตุ้นอย่างไรนั้นจำเป็นต้องศึกษาความต้องการของมนุษย์
- การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการที่บุคคลเลือกจัดประเภท ตีความ และรับรู้ข้อมูลที่ได้รับ บุคคลที่ถูกกระตุ้นให้ตัดสินใจปฏิบัติจะมีการรับรู้ที่แตกต่างกัน บุคคลสองคนในภาวะที่ถูกกระตุ้นอย่างเดียวกันและสถานการณ์อย่างเดียวกันจะปฏิบัติต่างกัน เนื่องจากการรับรู้ที่ต่างกันการรับรู้ของบุคคลจึงมีความสำคัญต่อผู้กำหนดกลยุทธ์ทางการตลาด
- การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมซึ่งเป็นผลจากประสบการณ์ของบุคคล การเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับสิ่งกระตุ้น (Stimuli) และจะเกิดการตอบสนอง (Response) สิ่งกระตุ้นนั้น ซึ่งการโฆษณาซ้ำแล้วซ้ำอีกถือว่าเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้และซื้อสินค้า อลະใช้สินค้านั้นเป็นประจำ (เป็นการตอบสนองของผู้บริโภค)
- ทัศนคติ (Attitude) เป็นตัวที่ทำให้เกิดการตอบสนองในระหว่างบุคคลออกมาแตกต่างกัน ซึ่งหมายถึง ความโน้มเอียงที่เกิดจากการเรียนรู้ในการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นไปใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ทิศทางที่สม่ำเสมอ ทศนคติเป็นสิ่งที่มื่ออิทธิพลต่อความเชื่อในขณะเดียวกัน ความเชื่อก็มีอิทธิพลต่อ ทศนคติ และความเชื่อเป็นพลังโดยตรงที่ส่งผลกระทบต่อ การรับรู้ของผู้บริโภคพฤติกรรมในการรับซื้อ และการรับรู้ของบุคคล โดยการเลือกกลั่นกรองเอาตัวกระตุ้นใดๆที่ไม่ขัดแย้งกับทศนคติที่มีอยู่ของ บุคคล นอกจากนี้ยังสามารถบิดเบือนการรับรู้ข่าวสารและส่งผลกระทบต่อระดับความทรงจำของ บุคคล

- บุคลิกภาพ (Personality) เป็นโครงสร้างทางจิตวิทยาที่มีความซับซ้อนเกี่ยวกับ เรื่องของความเข้าใจตนเองของบุคคล คุณลักษณะท่าทางและบทบาท บุคลิกภาพ หมายถึง ผลรวม ของแบบแผนของคุณลักษณะของบุคคลแต่ละคนที่ทำให้มีลักษณะเฉพาะ

- ความเข้าใจตนเอง (The Self-Concept) เป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดพฤติกรรม ของบุคคล ได้มีนักจิตวิทยาบางคนได้แยกความแตกต่างระหว่างความเข้าใจตนเองเป็นอุดมคติ (Idea Self-Concept) คือ วิธีการที่บุคคลต้องการให้ตนเองถูกมองหรือปรารถนาให้ตนเองเข้าเกี่ยวกับตนใน แบบใด ซึ่งทำให้นักการตลาดสามารถคาดได้ว่า อะไรคือเป้าหมายของผู้บริโภค

3. กระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ (Buyer's Decision Process) มี 5 ขั้นตอน คือ การ รับรู้ปัญหา การค้นหาข้อมูล การประเมินผลทางเลือก การตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมหลังการซื้อ

ภาพที่ 2.30 กระบวนการตัดสินใจของผู้ซื้อ

ที่มา : Kotler, Phillip. (2003). Marketing Management millenniu Edition. p 40.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นที่ 1 การรับรู้ปัญหา (Problem Recognition) หรือการรับรู้ความจำเป็น (Need Recognition) คือการที่ผู้บริโภครับรู้ความจำเป็นและความต้องการสินค้าว่าต้องการสินค้าใด

ขั้นที่ 2 การค้นหาข้อมูล (Information Search) คือ หลังจากที่เราว่าต้องการสินค้าใดแล้ว ก็จะแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ

ขั้นที่ 3 การประเมินทางเลือก (Evaluation of Alternatives) ผู้บริโภคจะนำข้อมูลที่ได้อามา พิจารณาความสำคัญและประโยชน์ที่ได้รับก่อนตัดสินใจซื้อ ซึ่งต้องใช้เวลาในการประเมิน

ขั้นที่ 4 การตัดสินใจซื้อ (Purchase Decision) เมื่อผู้บริโภคประเมินผลได้แล้วว่าจะซื้อ สินค้าใดที่เหมาะสมกับความต้องการของตนมากที่สุดก็จะปฏิบัติการซื้อ

ขั้นที่ 5 พฤติกรรมภายหลังการซื้อ (Post purchase Behavior) หลังจากใช้สินค้าที่ซื้อไป แล้วผู้บริโภคจะตรวจสอบการใช้ ถ้าพอใจก็จะบริโภคซ้ำอีก ซึ่งทำให้มีผลต่อการตัดสินใจซื้อครั้งต่อไป แต่ถ้าไม่พอใจก็จะไม่บริโภคสินค้านั้นอีกต่อไปเช่นกัน

เสรี วงษ์มณฑา.(2542:182) การตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์ ต้องอาศัยกระบวนการตัดสินใจ หลหลายอย่าง การแสวงหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจซื้อจึงมีความสำคัญ ซึ่งผู้บริโภคต้องใช้เวลาในการ แสวงหาข้อมูลให้ได้เพียงพอเพื่อนำมาประเมินก่อนการซื้ออิทธิพลที่มีต่อพฤติกรรมผู้บริโภคที่ส่งผลต่อ กระบวนการตัดสินใจ (Decision Process) เมื่อผู้บริโภคเข้าไปเกี่ยวข้องกับตัดสินใจซื้อสินค้าที่ เกิดก่อนการซื้อ ระหว่างการซื้อ และหลังการซื้อ

คอตเลอร์ (Kotler.2000) อธิบายว่า พฤติกรรมผู้บริโภค จะเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ กระบวนการตัดสินใจซื้อของผู้บริโภค 5 ขั้น (Five-Stage Model of the Consumer Buying Process) ซึ่งจะมีความสัมพันธ์กับความนึกคิด (Thought) ความรู้สึก (Feeling) การแสดงออก (Action) ในการดำรงชีวิตของมนุษย์แต่ละคนซึ่งไม่จำเป็นต้องเหมือนกัน ทั้งนี้เพราะแต่ละคนมี ทัศนคติ สิ่งจูงใจ ประสบการณ์การรับรู้ หรือสิ่งกระตุ้น ทั้งภายในและภายนอกแตกต่างกัน ปัจจัย ดังกล่าว จะมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดที่นำไปสู่กระบวนการตัดสินใจซื้อและพฤติกรรมภายหลังการซื้อ

4. การตัดสินใจของผู้ซื้อ (Buyer' Decisions) หรือการตอบสนองของผู้ซื้อ (Buyer's Response) ประกอบด้วยการตัดสินใจในประเด็นต่างๆ เช่น การเลือกซื้อผลิตภัณฑ์ (Product Choice) การเลือกตราสินค้า (Brand Choice) การเลือกผู้ขาย (Dealer Choice) การเลือกเวลาในการซื้อ (Purchase Timing) และปริมาณการซื้อ (Purchase Quantity) เป็นต้น

การตัดสินใจของผู้ซื้อ เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจย่อย 9 ประการ คือ

- ระดับความต้องการ ซึ่งผู้บริโภคต้องรู้ว่าต้องการอะไร
- ประเภทผลิตภัณฑ์ ที่สามารถตอบสนองความต้องการ
- ชนิดของผลิตภัณฑ์ ต้องคำนึงถึงรายได้ อาชีพ สถานภาพและบทบาททางสังคม
- รูปแบบของผลิตภัณฑ์ขึ้นอยู่กับราคา ความชอบและคุณภาพของผลิตภัณฑ์
- ตราผลิตภัณฑ์ ขึ้นอยู่กับความเชื่อและทัศนคติที่มีต่อตราสินค้า ความมีชื่อเสียงของ

สินค้าและการให้บริการ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผู้ขาย ถ้ามีผู้ขายหรือตัวแทนจำหน่ายหลายรายจะเลือกรายใดขึ้นอยู่กับบริการที่ผู้ขายเสนอ หรือความรู้จักมักคุ้น
- ปริมาณที่จะซื้อ ผู้ซื้อต้องตัดสินใจว่าจะซื้อผลิตภัณฑ์เป็นจำนวนเท่าใด การตัดสินใจเกี่ยวกับปริมาณที่จะซื้อ ขึ้นอยู่กับความจำเป็นและอัตราการใช้
- เวลา เมื่อตัดสินใจได้แล้วว่าจะซื้อจำนวนเท่าหมด ก็มาตัดสินใจเรื่องเวลาที่ซื้อโอกาสในการซื้อขึ้นอยู่กับฤดูกาลและภาวะเศรษฐกิจ
- วิธีการชำระเงิน จะจ่ายเป็นเงินสดหรือเงินผ่อน

การวิเคราะห์พฤติกรรมผู้บริโภคในทัศนะของ ดร.เสรี วงษ์มณฑา (2542) การศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภค (Consumer Behavior) เป็นการศึกษาเรื่องการตอบสนองความต้องการและความจำเป็นของผู้บริโภคให้เกิดความพึงพอใจ (Satisfaction) นักการตลาดจะตอบสนองผู้บริโภคให้เกิดความพอใจได้นั้น จึงต้องทำความเข้าใจผู้บริโภค เพราะถ้าไม่เข้าใจว่าผู้บริโภคคือใคร ไม่เข้าใจว่าเขาต้องการอะไร ชอบสิ่งใด ก็ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของเขาได้

ตัวกำหนดพื้นฐาน (Basic determinants) ปัจจัยภายใน (ปัจจัยด้านจิตวิทยา) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค และปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภคมีรายละเอียด ดังนี้

ปัจจัยภายใน (ปัจจัยด้านจิตวิทยา) ที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค คือ ความต้องการ (Needs) สิ่งจูงใจ (Motive) บุคลิกภาพ (Personality) การเรียนรู้ (Learning) การรับรู้ (Perception) ทัศนคติ (Attitude)

ความต้องการ (Needs) แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้

ความต้องการขั้นปฐมภูมิหรือความต้องการทางชีวภาพ (Primary needs or physiological needs) เช่น ความหิว ความกระหาย ความง่วง การพักผ่อน การขับถ่าย ความต้องการทางเพศ เป็นต้น เป็นสิ่งที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่เกิดเป็นสิ่งที่สังคมไม่จำเป็นต้องสอน แต่เป็นลักษณะทางชีวภาพของมนุษย์ที่เกิดมาแล้วต้องหิว ต้องกระหาย ต้องพักผ่อน ต้องขับถ่าย

ความต้องการขั้นทุติยภูมิหรือความต้องการทางสังคม (Secondary needs or social needs) ความต้องการนี้หมายถึง ความต้องการที่เกิดจากการเรียนรู้ถึงการอยู่ร่วมกันในสังคม ได้แก่ ความต้องการความรัก ความต้องการความภาคภูมิใจ ความต้องการเพื่อน ความต้องการความปลอดภัย ความต้องการมีสุขภาพดี เป็นต้น ความต้องการทุติยภูมิเป็นความต้องการที่ไม่ได้เกิดขึ้นโดยสภาพร่างกายแต่เกิด แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้จากคนอื่นที่อยู่ในสังคม และความต้องการทุติยภูมิที่จะเป็นความต้องการครอบคลุมความต้องการขั้นปฐมภูมิ ความต้องการขั้นปฐมภูมิเป็นสิ่งที่มนุษย์หลีกเลี่ยงไม่ได้เพราะเป็นสิ่งที่บังคับให้เกิดขึ้นกับตัวเรา แต่ความต้องการขั้นทุติยภูมิจะเป็นตัวกำหนดทางเลือกของการบริโภคว่าถ้าหิวแล้วเราจะรับประทานอะไร ที่ไหน

แรงจูงใจ (Motive) หมายถึง ปัญหาที่ถึงจุดวิกฤตที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่สบายใจ แรงจูงใจจึงเป็นความต้องการที่เกิดขึ้นรุนแรงบังคับให้บุคคลค้นหาวิธีมาตอบสนองความพึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อาจจะเป็นความไม่สบายทางร่างกายหรือจิตใจก็ได้จนก่อให้เกิดความพยายามในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวนั้น โดยแรงจูงใจ ก็จะไม่เกิดแรงจูงใจ และความจำเป็นเมื่อเกิดเป็นความรุนแรงขึ้นในใจก็จะกลายเป็นต้นเหตุแห่งความต้องการ แต่ถ้าความต้องการนั้นไม่รุนแรงพอก็จะไม่เกิดแรงจูงใจ ดังนั้นนักการตลาดจึงมีหน้าที่กระตุ้นให้ผู้บริโภคเกิดความต้องการซื้อจนกระทั่งผู้บริโภคเกิดความต้องการจนเข้าสู่จุดวิกฤต ที่ทำให้ผู้บริโภคเกิดความไม่สบายใจรุนแรง (Tension) ทำให้ผู้บริโภคค้นหาวิธีมาตอบสนองความต้องการนั้น

บุคลิกภาพ (Personality) คือ ลักษณะนิสัยโดยรวมของบุคคลที่พัฒนาขึ้นมาในระยะยาว ซึ่งมีผลกระทบต่อข้อกำหนดรูปแบบในการตอบโต้หรือตอบสนอง (Reaction) ที่ไม่เหมือนกัน เช่น เมื่อเกิดเหตุการณ์ไฟไหม้ บุคคลแต่ละคนจะมีปฏิกิริยาตอบสนองที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นบุคลิกภาพจึงเป็นตัวกำหนดการตอบสนองของมนุษย์

ทัศนคติ (Attitude) คือ การประเมินความพอใจหรือไม่พอใจ และทำที่ความรู้สึกที่คนเรามีต่อความคิดหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติเป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งการปฏิบัติของผู้บริโภค สิ่งที่จะเข้ามากำหนดทัศนคติ มี 3 ประการ คือ ความรู้ ความรู้สึก และแนวโน้มของนิสัย หรือความพร้อมที่จะทำ ทั้ง 3 ประการนี้ เป็นสิ่งที่นักการตลาดพยายามจะเปลี่ยนแปลง โดยผู้บริโภคผู้ใดมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้าของเราก็พยายามรักษาไว้ แต่ถ้าผู้บริโภคคนใดมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อสินค้าเรา ก็พยายามเปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เขาชอบสินค้าเราในที่สุด การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้บริโภคนั้นเป็นงานที่ยากกว่าการตลาดที่ตามพฤติกรรมผู้บริโภค ตัวแทนบุคคลที่ทำการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมถือว่าเป็นตัวแทนกระบวนการทางสังคม (Socializing Agent) โดยเราอาจแบ่งการตลาดได้เป็น 2 แบบ คือ

การตลาดแบบปรับตัวตามความต้องการของตลาด (Adaptive Marketing) เป็นตลาดแบบปรับตัวตามพฤติกรรมผู้บริโภค โดยศึกษาผู้บริโภคแล้วปรับตัวตาม

การตลาดแบบจงใจเปลี่ยนแปลงผู้บริโภค (Manipulative Marketing) เป็นการตลาดที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้บริโภค สินค้าที่จะใช้การตลาดแบบจงใจเปลี่ยนแปลงผู้บริโภคจะเป็นสินค้าที่นำสังคม โดยก่อนการที่จะมีสินค้านั้นสังคมไม่มีทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับสินค้านั้น แต่เมื่อมีสินค้าเข้ามาสนองความต้องการก็จะเป็นสิ่งที่เปลี่ยนแปลงทัศนคติให้เกิดความต้องการและพฤติกรรมการใช้สินค้า

การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลเลือกจัดองค์และตีความข้อมูลเพื่อกำหนดภาพที่มีความหมาย การรับรู้เป็นสิ่งสำคัญมากในแง่การตลาด จนมีคำกล่าว “สงครามการตลาดความจริงไม่ใช่สงครามสินค้าแต่เป็นสงครามการสร้างการรับรู้” ซึ่งหมายถึง การแข่งขันทางการตลาดไม่ใช่แข่งขันกันเพียงทำให้สินค้าดีเท่านั้น แต่จะแข่งขันกันในการสร้างภาพพจน์สินค้าให้ดีกว่า การสร้างภาพพจน์ตราสินค้า (Brand Image) ให้คนมองสินค้าของบริษัท การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Product Positioning) ก็ล้วนแต่เป็นเรื่องของการรับรู้ทั้งสิ้น

การเรียนรู้ (Learning) เป็นการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมของบุคคลซึ่งเกิดจากประสบการณ์ดังนั้นการเรียนรู้จึงเป็นประสบการณ์ที่บุคคลสะสมไว้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจัยภายนอกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้บริโภค

สภาพเศรษฐกิจ (Economy) เป็นสิ่งที่กำหนดอำนาจการซื้อของผู้บริโภค ตัวอย่างเช่น บางคนเชื่อว่าสมภาพลัทธิรับประทานแล้วบำรุงกำลังก็เกิดความต้องการ แต่เมื่อไปเห็นราคาแล้วแพงเกินไปไม่สามารถซื้อได้ บางคนชอบสินค้าที่มียี่ห้อดังๆ แต่ไม่สามารถซื้อได้เพราะมีราคาแพง สิ่งนี้คือปัจจัยที่จะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของผู้บริโภคประการหนึ่ง

ครอบครัว (Family) ครอบครัวทำให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการ ผลิตภณัที่ที่ตอบสนองความต้องการของร่างกายจะได้รับอิทธิพลจากสมาชิกของครอบครัว ซึ่งสามารถหล่อหลอมพฤติกรรมของผู้บริโภคได้ นักการตลาดต้องเป็นนักพฤติกรรมศาสตร์ในเรื่องของครอบครัว โดยต้องเข้าใจว่าครอบครัวนั้นเป็นส่วนหนึ่งของตัวแทนกระบวนการทางสังคม เป็นกระบวนการที่เตรียมคนเข้าสู่สังคม ซึ่งประกอบด้วยโรงเรียน ครอบครัว ศาสนา สื่อมวลชน สถาบันการเมือง การเตรียมพร้อมเข้าสู่สังคมครอบครัวจะเป็นพื้นฐานการดำรงชีวิตของแต่ละบุคคล ขณะเดียวกันโรงเรียนก็ชี้แนะทางในการดำเนินชีวิตของบุคคลได้หลายประการ ศาสนาที่เรานับถือก็สอนบุคคลได้หลายอย่าง เป็นต้น

สังคม (Social Group) ลักษณะด้านสังคมประกอบด้วยรูปแบบการดำรงชีวิต ค่านิยมสังคม และความเชื่อ นักการตลาดต้องเป็นนักสังคมวิทยาเพื่อที่จะได้มองว่าอิทธิพลของสังคมที่มีต่อการอยู่ร่วมกันของมนุษย์นั้นมีอะไรบ้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องบรรทัดฐาน กล่าวคือ ต้องทราบว่าสิ่งใดที่สังคมยอมรับได้ สิ่งใดที่สังคมยอมรับไม่ได้ เช่น สินค้าต่างประเทศบางอย่างขายในประเทศไทยได้แต่บางอย่างขายไม่ได้ การโฆษณาจากต่างประเทศ บางครั้งนำมาโฆษณาในเมืองไทยไม่ได้เพราะบรรทัดฐานต่างกัน ความคิดในแต่ละสังคมเมืองมีบรรทัดฐานที่ไม่เหมือนกัน

วัฒนธรรม (Culture) เป็นกลุ่มของค่านิยมพื้นฐาน การรับรู้ ความต้องการ และพฤติกรรม ซึ่งเรียนรู้จากการเป็นสมาชิกในครอบครัว วัฒนธรรมจึงเป็นรูปแบบหรือวิถีทางในการดำเนินชีวิต ที่คนส่วนใหญ่ในสังคมยอมรับ ประกอบด้วยค่านิยมแสดงออก ค่านิยมในการใช้วัตถุสิ่งของ

2.5.2 การแบ่งส่วนตลาด การกำหนดตลาดเป้าหมาย และการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์

การแบ่งส่วนแบ่งตลาด (Market Segmentation) เป็นการแบ่งตลาด (Market) ออกเป็นตลาดย่อย (Sub Market) หรือส่วนตลาด (Market Segment) ตามลักษณะและความต้องการหรือลักษณะเฉพาะอย่างที่เกี่ยวข้องกัน เพื่อเลือกส่วนตลาดใดส่วนตลาดหนึ่ง หรือหลายส่วนตลาด หรือทั้งหมด เป็นตลาดเป้าหมาย (Target Market) แล้วนำเสนอผลิตภัณฑ์และส่วนประสมการตลาดในแต่ละตลาดเป้าหมายนั้นอย่างเหมาะสม

1. หลักเกณฑ์ในการแบ่งส่วนตลาด (Bases of market segmentation) ขั้นตอนแรกในการพัฒนากลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาดก็คือ การเลือกเกณฑ์ที่เหมาะสมที่สุด ซึ่งประกอบด้วย

1.1 การแบ่งส่วนตลาดตามหลักภูมิศาสตร์ (Geographic Segmentation) เป็นการแบ่งส่วนตลาดตามหลักภูมิศาสตร์ที่แตกต่างกัน ประกอบด้วย ขอบเขต ขนาดของจังหวัด อากาศ ความหนาแน่น ขนาดของประเทศ เป็นต้น โดยยึดหลักว่าบุคคลที่อาศัยอยู่ในเขตภูมิศาสตร์เดียวกัน จะมีความจำเป็นและ ความต้องการคล้ายคลึงกัน ซึ่งจะแตกต่างกับบุคคลที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นอื่น เช่น ในภาคเหนือและภาคอีสาน การขายเสื้อกันหนาวจะมีโอกาสขายได้ดีกว่าในภาคกลางและภาคใต้ เพราะอากาศ หนาวกว่า เป็นต้น

1.2 การแบ่งส่วนตามลักษณะประชากรศาสตร์ (Demographic Segmentation) เป็นการแบ่งส่วนตลาดโดยใช้หลักด้านประชากรศาสตร์ ประกอบด้วย

- อายุ (Age) ผลิภัณฑ์แต่ละประเภทจะสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้บริโภคที่มีอายุ แตกต่างกัน อีกทั้งความชอบและรสนิยมของบุคคลจะเปลี่ยนแปลงไปตามวัย เช่น วัยรุ่นมักจะสนใจสินค้าตามสมัยนิยม ส่วนผู้สูงอายุมักจะสนใจสินค้าเกี่ยวกับสุขภาพ เป็นต้น
- เพศ (Sex) ผู้หญิงกับผู้ชายมีแนวโน้มที่จะมีทัศนคติและพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ในอดีต ผู้หญิงจะเป็นกลุ่มเป้าหมายของผลิตภัณฑ์ประเภทครีมบำรุงผิว น้ำหอม ครีมเปลี่ยนสีผม ยา ระวังกลิ่นกาย แต่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่าสินค้าเหล่านี้เจริญเติบโตสูงมากในส่วนตลาดชาย
- วงจรชีวิตครอบครัว (Family life cycle) แนวความคิดนี้ยึดหลักว่าครอบครัวส่วนใหญ่จะผ่านขั้นตอน 3 ขั้นตอนคือ ขั้นการสร้างครอบครัว ขั้นเจริญเติบโต และ ขั้นสุดท้าย เช่น คู่รักที่เพิ่งแต่งงานมักจะต้องการบ้านขนาดเล็ก ตลอดจนรถยนต์ขนาดเล็ก ครอบครัวที่มีบุตรหลายคน จะต้องการบ้านและรถยนต์ขนาดใหญ่สำหรับครอบครัว ส่วนครอบครัวที่มีบุตรยังเล็กอยู่จะต้องการผลิตภัณฑ์สำหรับเด็ก เช่น ผ้าอ้อม นมผง เป็นต้น
- รายได้ (Income) โดยทั่วไปนักการตลาดจะสนใจผู้บริโภคที่มีรายได้สูง แต่อย่างไรก็ตามผู้ที่มีรายได้ปานกลางและมีรายได้ต่ำจะเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่กว่า สินค้าและบริการที่นิยมใช้การแบ่งส่วนตลาดตามรายได้ ได้แก่ บ้าน รถยนต์ โทรศัพท์มือถือ เสื้อผ้า เครื่องสำอาง และการท่องเที่ยว เป็นต้น
- การศึกษา (Education) ผู้ที่มีการศึกษาสูงมีแนวโน้มที่จะบริโภคผลิตภัณฑ์ที่มีคุณภาพที่ดีกว่าและมีราคาที่สูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ
- อาชีพ (Occupation) บุคคลในแต่ละสาขาอาชีพจะมีความจำเป็นและความต้องการในสินค้าและบริการที่ ต่างกัน เช่น นักธุรกิจ ต้องการรถยนต์ที่ดูดีมีระดับ เช่น เบนซ์ (Benz) ผู้ใช้แรงงานต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวัน เช่น สบู่ ยาสีฟัน และอาหาร เป็นต้น นักการตลาดจะต้องศึกษาว่าสินค้าและบริการของบริษัทเป็นที่ต้องการของกลุ่ม อาชีพประเภทใด เพื่อจะได้จัดเตรียมสินค้าให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเหล่านี้ได้ อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ การศึกษา อาชีพ และรายได้นั้น มักจะมีความสัมพันธ์กันอย่างยิ่ง บุคคลที่มีการศึกษาสูงมักจะมีอาชีพ การงานที่ดี มีรายได้สูง ส่วนบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ โอกาสที่จะมีอาชีพการงานในระดับสูงนั้นย่อม เป็นไปได้ยาก จึงมีรายได้ต่ำ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 การแบ่งส่วนตลาดตามหลักจิตวิทยา (Psychographic Segmentation)

เป็นการแบ่งส่วนตลาดออกเป็นกลุ่มที่แตกต่างกัน โดยถือหลักเกณฑ์ด้านชั้นของสังคม รูปแบบการดำรงชีวิต และบุคลิกภาพ ดังนี้

- ชั้นของสังคม (Social Class) หมายถึง ลำดับชั้นของสถานะบุคคลในสังคมโดยถือหลักเกณฑ์การศึกษา อาชีพและรายได้ บุคคลในชั้นสังคมที่แตกต่างกันจะมีค่านิยม ความพึงพอใจ ความต้องการในผลิตภัณฑ์ ตลอดจนอุปนิสัยในการซื้อแตกต่างกัน สินค้าที่นิยมใช้การแบ่งส่วนตลาดโดยถือเกณฑ์ชั้นของสังคมได้แก่ บัตรเครดิต รถยนต์ เสื้อผ้า นาฬิกา ปากกา กระเป๋า เป็นต้น

- ค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต (Value and lifestyle (VALs)) ค่านิยม (Value) หมายถึง ความนิยมในสิ่งของหรือบุคคล หรือความคิดในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งค่านิยมของแต่ละบุคคลจะแตกต่างกันไป เช่น ผู้นิยมในวัตถุ (วัตถุนิยม) มักจะสวมเสื้อผ้ามียี่ห้อ (Brand Name) ขับรถที่มีราคาแพงเพื่อแสดงฐานะของตน เป็นต้น

รูปแบบการดำรงชีวิต (Lifestyle) หมายถึง รูปแบบของการดำรงชีวิตในโลกมนุษย์ ซึ่งขึ้นอยู่กับวัฒนธรรม ชั้นของสังคม หรือกลุ่มอาชีพของแต่ละบุคคลซึ่งแตกต่างกันไป ประกอบด้วย กิจกรรม (Activities) ความสนใจ (Interests) และความคิดเห็น (Opinions) ซึ่งบางครั้งเรียกว่า AIOs เกณฑ์การแบ่งส่วนตลาดตามค่านิยมและรูปแบบการดำรงชีวิต [Value and lifestyle (VALs)] เป็นที่นิยมใช้กันอย่างมาก ซึ่งลักษณะของ VALs อาจจะแบ่งออกเป็นกลุ่มต่างๆได้ดังนี้

- ผู้ที่ชอบเข้าสังคม (Actualizers)
- ผู้ที่ประสบความสำเร็จในชีวิต (Fulfilleds)
- ผู้ที่ยึดมั่นในหลักการ (Believers)
- ผู้ที่มีความทะเยอทะยาน (Achievers)
- ผู้ที่มีความพยายาม (Strivers)
- ผู้ที่ต่อสู้ดิ้นรน (Strugglers)
- ผู้ที่มีประสบการณ์ (Experiencers)
- ผู้ปฏิบัติการณ์ (Makers) หรืออาจจะแบ่งเป็นกลุ่มต่างๆได้ดังนี้

กลุ่มที่ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด (Survivors)

กลุ่มที่ยืนยันแข็ง (Sustainers)

กลุ่มที่ต้องการการยอมรับจากสังคม (Belongers)

กลุ่มที่ชอบเลียนแบบ (Emulators)

กลุ่มที่ต้องการความสำเร็จ (Achievers)

กลุ่มที่ต้องการความเป็นตัวของตัวเอง (I-AM-ME)

กลุ่มที่ชอบผจญภัย (Experimental)

กลุ่มที่ชอบเข้าสังคม (Socially Conscious)

กลุ่มที่ชอบพบปะสังสรรค์ (Integrated)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- บุคลิกภาพ (Personality) หมายถึง ลักษณะด้านจิตวิทยาที่แตกต่างกันของบุคคล ซึ่งจะนำไปสู่พฤติกรรมการตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมที่สอดคล้องกันและมีความคงที่ นักการตลาดได้ใช้ตัวแปรทางด้านบุคลิกภาพในการแบ่งส่วนตลาด โดยพยายามสร้างแนวความคิดและภาพลักษณ์เกี่ยวกับตรา เช่น ออกแบบให้สอดคล้องกับบุคลิกภาพของผู้บริโภค เช่น รถสปอร์ต กำหนดลักษณะกลุ่มเป้าหมายว่า เป็นผู้ที่มิชอบคล่องแคล่ว ปราดเปรียว และอยู่ในวัยหนุ่มสาว เป็นต้น

1.4 การแบ่งส่วนตลาดตามพฤติกรรม (Behavioristic Segmentation)

นักการตลาดเชื่อว่าตัวแปรทางด้านพฤติกรรมศาสตร์เป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญในการแบ่งส่วนตลาด โดยจะพิจารณาเฉพาะปัจจัยสำคัญ ดังนี้

- โอกาสในการซื้อ (Purchase Occasion) เป็นการจำแนกผู้ซื้อได้จากโอกาสที่ผู้บริโภคจะซื้อสินค้า เช่น โอกาสในการซื้อตั๋วการเดินทางสายการบิน เพื่อการเดินทางท่องเที่ยว เพื่อการทำธุรกิจหรือเพื่อศึกษาต่อ เป็นต้น การแบ่งส่วนตลาดตามโอกาสในการซื้อยังสามารถช่วยเพิ่มอัตราการใช้สินค้าได้มาก ยิ่งขึ้นตัวอย่างเช่น ปกติผู้บริโภคมักจะดื่มนมในตอนเช้า บริษัทผู้ผลิตนมอาจกระตุ้นให้ดื่มนมในโอกาสต่างๆเพิ่มขึ้นโดยการโฆษณาณรงค์ ให้ดื่มนมทุกเวลาเพื่อสุขภาพที่แข็งแรง

- การแสวงหาผลประโยชน์ (Benefit sought) ผู้ซื้อเลือกผลิตภัณฑ์โดยมีสิ่งกระตุ้นในการซื้อที่แตกต่างกัน เช่น การซื้อยาสีฟัน ผู้บริโภคซื้อเพื่อต้องการป้องกันฟันผุ ฟันขาว รสชาติดี มีส่วนผสมของสมุนไพร จะเห็นว่าลักษณะที่ผู้บริโภคต้องการจะเป็นลักษณะทางประชากรศาสตร์ จิตวิทยา และผลประโยชน์ที่ได้รับร่วมกัน

- สถานะของผู้ใช้ (User Status) นักการตลาดจะแบ่งส่วนตลาดตามสถานะของผู้ใช้ออกเป็น ผู้ที่ไม่เคยใช้ ผู้ที่เคยใช้ ผู้ที่เลิกใช้ ผู้ที่มีอำนาจซื้อ ผู้ใช้ครั้งแรก และผู้ใช้ประจำ ตัวอย่างบริษัทที่มีส่วนครองตลาดสูง เช่น โกดัก จะสนใจผู้ที่มีอำนาจซื้อ ได้แก่ ผู้ผลิตภาพยนตร์ สตูดิโอถ่ายภาพ หรือผู้ที่มีรายได้สูง เนื่องจากผู้ใช้ที่มีอำนาจซื้อและผู้ใช้สินค้าเป็นประจำจะสามารถสร้างผลกำไร ที่สูงสุดให้กับบริษัทได้

- อัตราการใช้ (Usage rate) นักการตลาดสามารถแบ่งกลุ่มผู้ซื้อผลิตภัณฑ์ ออกเป็น ผู้ซื้อปริมาณมาก ปานกลาง และน้อย ซึ่งเรียกว่าการแบ่งส่วนตลาดตามปริมาณ ตัวอย่าง ผู้ที่ดื่มเบียร์ปริมาณมากมักจะมีความภักดีต่อตราสินค้ามากกว่าผู้ที่ดื่ม เบียร์ปริมาณน้อย และจะมีการซื้อในปริมาณมากกว่าและบ่อยกว่า ดังนั้นนักการตลาดจึงจำเป็นต้องรู้ว่าผู้ที่ซื้อผลิตภัณฑ์มากนั้นมีลักษณะ ทางประชากรศาสตร์ และบุคลิกลักษณะอย่างไร ซึ่งนักการตลาดจะนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้ในการปรับปรุงราคา ข่าวดสาร และกลยุทธ์การตลาดให้สอดคล้องกับลักษณะของผู้บริโภค

- สภาพความภักดีต่อสินค้า (Loyalty status) เป็นคำมั่นสัญญาของผู้ซื้อที่จะทำการซื้อสินค้านั้นซ้ำในอนาคต ไม่ว่าจะมีส่วนการณหรือความพยายามทางการตลาดที่มีอิทธิพลมากระทบให้เกิด พฤติกรรมเปลี่ยนไปซื้อสินค้าของบริษัทอื่น ตัวอย่างของผู้ซื้อที่ภักดีต่อตราสินค้ามาก เช่น นักดื่มสุราหรือเบียร์ซึ่งบริษัทจะต้องพิจารณาถึงระดับความภักดีต่อตราสินค้าที่แตกต่างกันของ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผู้บริโภค เพื่อใช้ความพยายามทางการตลาดให้บรรลุเป้าหมายได้อย่างเหมาะสม นักการตลาดสามารถแบ่งผู้ซื้อตามสถานะของความภักดีต่อตราสินค้าได้เป็น 4 กลุ่มดังนี้

ความภักดีแบบมั่นคง (Hard-core loyals) ผู้บริโภคจะซื้อสินค้าเดียวตลอดเวลา

ความภักดีแบบปันส่วน (Split loyals) ผู้บริโภคจะมีความภักดีต่อตราสินค้า 2-3 ตรา

ภักดีแบบย้ายตราสินค้า (Shifting loyals) ผู้บริโภคจะเปลี่ยนจากตราสินค้าหนึ่งไปอีกสินค้าหนึ่ง

ผู้บริโภคที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลง (Switchers) นั่นคือผู้บริโภคที่ไม่มีความภักดีต่อตราสินค้าใดเลย และพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลาตามอิทธิพลจากเหตุการณ์หรือความพยายามทางการตลาด

- **ขั้นความพร้อมของผู้ซื้อ (Buyer - Readness stage)** ผู้บริโภคจะมีความพร้อมในการซื้อผลิตภัณฑ์ที่แตกต่างกัน ผู้บริโภคที่มีอำนาจซื้ออาจยังไม่รู้จักผลิตภัณฑ์ บางคนรู้จักอย่างดีแล้ว บางคนเริ่มเข้าใจ บางคนสนใจ บางคนพอใจ และ บางคนต้องการจะซื้อ การจำแนกผู้บริโภคตามขั้นตอนของความพร้อมในการซื้อ จะทำให้เกิดแผนการทางการตลาดที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างแผนการตลาดต้องปรับปรุงให้เหมาะสมกับขั้นความพร้อมของผู้ซื้อ

- **ทัศนคติ (Attitude)** เป็นการแบ่งส่วนตลาดตามความรู้สึกนึกคิดของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์ เช่น พอใจมาก ชอบ เฉยๆ ไม่ชอบ เกลียด การแบ่งส่วนตลาดของผู้บริโภคสามารถแบ่งตามเกณฑ์นี้ การเผยแพร่ศาสนาจะใช้เครื่องมือที่แตกต่างกันสำหรับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย การแบ่งส่วนตลาดโดยใช้คุณลักษณะที่หลากหลาย (Multi attribute Segmentation) หรือการแบ่งกลุ่มทั้งทีม (Geoclustering segmentation)

การแบ่งกลุ่มทั้งทีม (Geoclustering) เป็นการแบ่งส่วนตลาดตามเกณฑ์ประชากรศาสตร์แบบเดิม โดยใช้ดัชนีการให้คะแนนศักยภาพตามพื้นที่ของตลาด (Potential rating index by zip markets (PRIZM)) โดยพิจารณาจากปัจจัยดังนี้

- การศึกษาและอิทธิพลต่างๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อ
- วงจรชีวิตครอบครัว
- การเปลี่ยนแปลงจากชนบทสู่เมือง
- เชื้อชาติและจริยธรรม
- ความสามารถในการเคลื่อนย้าย

2. การกำหนดตลาดเป้าหมายหรือการเลือกตลาดเป้าหมาย การกำหนดตลาดเป้าหมาย (Market targeting) หรือการเลือกตลาดเป้าหมาย (Target Market Selection) หมายถึง การเลือกส่วนตลาดใดส่วนตลาดหนึ่ง หรือหลายส่วนตลาด หรือทั้งหมด เพื่อใช้เป็นเป้าหมายสำหรับการใช้ส่วนประสมทางการตลาดในส่วนที่เลือกนั้น กลยุทธ์ในการเลือกตลาดเป้าหมายมี 3 กลยุทธ์ มีรายละเอียดดังนี้

2.1 กลยุทธ์การตลาดที่ไม่แตกต่างกัน (Undifferentiated marketing strategy) หรือกลยุทธ์ตลาดรวม (Market aggregation strategy) ตอบสนองความต้องการด้วยส่วนประสมการตลาดชุดเดียว ประกอบด้วย ผลิตภัณฑ์หนึ่งรูปแบบ ราคาเดียว โปรแกรมส่งเสริมการตลาดชุดเดียว และระบบการจัดจำหน่ายหนึ่งชุด เพื่อเข้าถึงลูกค้าทุกรายในตลาดรวม

2.2 กลยุทธ์การตลาดที่แตกต่างกัน (Differentiated marketing) หรือกลยุทธ์หลายส่วนตลาด (Multiple Segment Strategy) ดำเนินการในส่วนการตลาดมากกว่า 1 ส่วนขึ้นไป แล้วแต่ทรัพยากรและกำลังความสามารถของบริษัท โดยออกแบบผลิตภัณฑ์ และส่วนประสมการตลาดให้แตกต่างกันตามความเหมาะสมกับแต่ละส่วนภาค

2.3 กลยุทธ์การตลาดมุ่งเฉพาะส่วน (Concentrated Marketing) หรือกลยุทธ์มุ่งเฉพาะตลาดส่วนเดียว (Single segment strategy) ตัดสินใจเลือกดำเนินการในส่วนตลาดเพียงส่วนเดียว (Single Segment) โดยใช้ส่วนประสมการตลาด ซึ่งประกอบด้วยผลิตภัณฑ์ ราคา การส่งเสริมการตลาด และวิธีการจัดจำหน่าย 1 ชุด เพื่อตอบสนองต่อความต้องการในตลาดส่วนนั้น

3. ขั้นตอนในการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ (Step in positioning strategy)

3.1 ขั้นที่ 1 การระบุถึงข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน เป็นการนำเสนอสิ่งที่มีคุณค่าในสายตาของลูกค้าเหนือกว่าคู่แข่ง หลังจากได้ใช้ผลิตภัณฑ์หรือบริการนั้นแล้ว ข้อได้เปรียบทางการแข่งขันมีดังนี้

- การสร้างความแตกต่างด้านผลิตภัณฑ์ (Product differentiation) เป็นการออกแบบลักษณะต่างๆของผลิตภัณฑ์ให้แตกต่างและเหนือกว่าคู่แข่งที่สามารถทำให้ลูกค้าพึงพอใจได้ในด้านต่างๆ ได้ดังนี้ เช่น รูปแบบ ลักษณะ คุณภาพการดำเนินงาน คุณภาพในมาตรฐานการผลิต ความทนทาน ความไว้วางใจได้ ความสามารถซ่อมแซมได้ การออกแบบ

- การสร้างความแตกต่างด้านบริการ (Services differentiation) เป็นการสร้างความแตกต่างด้านการบริการให้เหนือกว่าคู่แข่ง การสร้างความแตกต่างด้านบริการถือว่าเป็นผลิตภัณฑ์ควบ ประกอบด้วย ความง่ายในการสั่งซื้อ การขนส่ง การติดตั้ง การฝึกอบรมลูกค้า บริการให้คำแนะนำลูกค้า การบำรุงรักษาและซ่อมแซม การบริการอื่นๆ

- การสร้างความแตกต่างด้านบุคลากร (Personnel differentiation) เป็นการสร้างความแตกต่างในด้านคุณสมบัติของบุคลากรที่เหนือกว่าคู่แข่ง โดยคำนึงถึงการตอบสนองความต้องการของลูกค้าเป็นหลัก ประกอบด้วย ความสามารถ ความสุภาพอ่อนโยน ความเชื่อถือได้ ความไว้วางใจได้ การตอบสนองต่อลูกค้า การติดต่อสื่อสาร

- การสร้างความแตกต่างด้านช่องทางจัดจำหน่าย (Channel differentiation) เน้นการสร้างแตกต่างผ่านช่องทางการจัดจำหน่ายแบบขายตรง ผ่านคนกลาง การสื่อสารการตลาด หรือผ่านพื้นที่บนเว็บไซต์ ซึ่งต้องคำนึงถึง ความครอบคลุม ผู้เชี่ยวชาญ การดำเนินงาน

- การสร้างความแตกต่างด้านภาพลักษณ์ (Image differentiation) เป็นการสร้างความแตกต่างด้านความรู้สึกนึกคิดของลูกค้าที่มีต่อผลิตภัณฑ์ โดยเน้นหลักด้านจิตวิทยาหรืออารมณ์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หรือสัญลักษณ์ การพัฒนาภาพลักษณ์ในตราสินค้าต้องอาศัยการติดต่อสื่อสารผ่านสื่อต่างๆดังนี้ ความ เป็นเอกลักษณ์เปรียบเทียบกับภาพลักษณ์ สัญลักษณ์ สี สโลแกน คุณสมบัติพิเศษ สิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ และ โทรทัศน์ บรรยากาศ เหตุการณ์

3.2 ขั้นที่ 2 การเลือกข้อได้เปรียบทางการแข่งขันที่เหมาะสม

- ความแตกต่างที่ควรส่งเสริม (Difference to promote) ความแตกต่างที่จะ นำมากำหนดเป็นผลิตภัณฑ์นั้นจะต้องเป็นสิ่งที่ มีความสำคัญ มีลักษณะเด่น มีลักษณะที่เหนือกว่า สามารถสื่อสารได้ เป็นรายการที่เข้าถึงจิตใจของลูกค้า สามารถรับภาระค่าใช้จ่ายได้ สามารถสร้าง กำไรและมีคุณค่า

- จำนวนความแตกต่างที่จะส่งเสริม นักการตลาดจะต้องตัดสินใจว่าควรจะมีเท่าไร พยายามทั้งหมดเพื่อกำหนดตำแหน่ง ผลิตภัณฑ์เพียงประเด็นเดียวหรือมากกว่า ตลอดจนมีการ พัฒนาจุดขาย [Unique Selling Point (USP)] เพื่อใช้เป็นหลักในการสื่อสารและการโฆษณา

3.3 ขั้นที่ 3 การเลือกกลยุทธ์การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์โดยรวม

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามคุณสมบัติหรือลักษณะของผลิตภัณฑ์ [Positioning by product attributes (characteristic)] เป็นการกำหนดตำแหน่งตามคุณสมบัติ หรือลักษณะของผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าในสายตา ผู้บริโภค เช่น ขนาด ลักษณะที่ใช้

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามคู่แข่ง (Positioning by competitor) เป็นการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์โดยเปรียบเทียบกับคู่แข่ง ซึ่งส่วนใหญ่จะระบุว่าเหนือกว่าคู่แข่ง

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามสัญลักษณ์ด้านวัฒนธรรม (Positioning by cultural symbols) กำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์โดยคำนึงถึงสัญลักษณ์ด้านวัฒนธรรม

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามผลประโยชน์และคุณค่า (Positioning by product's benefits and values) เป็นการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามผลประโยชน์หรือคุณค่าที่ ผู้บริโภคจะได้รับ

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามราคาและคุณภาพ (Positioning by price/quality) โดยยึดหลักข้อเสนอที่มีคุณค่า (Value proposition) แสดงทางเลือกของข้อเสนอที่มี คุณค่าที่เป็นไปได้ในการกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ เพื่อสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน 5 ทางเลือก ทางเลือก 5 ประการมีดังนี้

- คุณภาพดีเลิศราคาสูง
- คุณภาพดีเลิศราคาปานกลาง
- คุณภาพปานกลางราคาต่ำ
- คุณภาพต่ำราคาต่ำมาก
- คุณภาพดีเลิศราคาต่ำ

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามการใช้หรือการนำไปใช้ (Positioning with respect to use or application)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามลักษณะของผู้ใช้ผลิตภัณฑ์ (Positioning by product user)
- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามระดับชั้นของผลิตภัณฑ์ (Positioning by product class)
- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์จากหลายวิธีรวมกัน (Positioning by combination of ways)
- การกำหนดตำแหน่งผลิตภัณฑ์ตามรูปแบบการดำรงชีวิต (Positioning by lifestyles)

3.4 ขั้นที่ 4 การออกแบบลักษณะที่จะสื่อสารตำแหน่งผลิตภัณฑ์ให้เกิดประสิทธิผลสูงสุด ตำแหน่งผลิตภัณฑ์นั้นอาจจะสื่อออกมาด้วยสิ่งต่างๆดังนี้ ชื่อตราสินค้า สโลแกน ลักษณะของผลิตภัณฑ์

3.5 ขั้นที่ 5 การสื่อสารและการส่งมอบตำแหน่งผลิตภัณฑ์ที่เลือกสรร เป็นการส่งมอบและสื่อสารตำแหน่งที่พอใจไปยังลูกค้าเป้าหมาย โดยที่ส่วนประสมการตลาดอื่นๆ จะต้องให้การสนับสนุนตำแหน่งผลิตภัณฑ์นี้ ไม่ว่าจะเป็น ผลิตภัณฑ์ ราคา การจัดจำหน่าย การส่งเสริมการตลาด

2.6 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

2.6.1 หลักการแต่งกายของสุภาพสตรีและสุภาพบุรุษมุสลิมตามหลักอิสลาม

การแต่งกายของมุสลิม และมุสลิมะห์ การแต่งกาย ผู้หญิงมุสลิม และผู้ชายมุสลิม ตามหลักอิสลามในอิสลาม วัตถุประสงค์สำคัญ ของการแต่งกายคือ การปกปิดสิ่งพึงละอายของร่างกาย โดยเฉพาะร่างกายของ ผู้หญิงมุสลิม ทั้งนี้ เพื่อที่จะไม่ให้ส่วนหนึ่งส่วนใด ของเรือนร่างเพศหญิง กระตุ้นอารมณ์ทางเพศ ของผู้ชาย ซึ่งจะก่อให้เกิด ความเสียหาย ขึ้นมาในสังคม จึงได้วางหลักเกณฑ์ ดังนี้

1. เสื้อผ้าของทั้ง ผู้ชายมุสลิม และ ผู้หญิงมุสลิม จะต้องสะอาด ประณีต เรียบร้อย ดูสวยงาม เหมาะสมกับบุคลิกภาพของ ผู้หญิงมุสลิม และ ผู้ชายมุสลิม การดำรงตนสมณะ หรือการเคร่งครัดในศาสนา ไม่จำเป็นต้องหมายถึงการใส่เสื้อผ้าเก่าๆ ดูซอมซ่อ เพื่อให้คนอื่นดูว่าตัวเอง ไม่ใช่ใจดีต่อโลก อย่าแต่งกาย ให้คนอื่นดูถูก หรือมองเห็นเรา เป็นตัวตลก

2. อิสลาม ไม่ห้ามการแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าที่ดีมีราคา ถ้าหากว่าฐานะทางเศรษฐกิจ เอื้ออำนวย และต้องการแสดงออก ให้เห็นว่าตน ได้รับความโปรดปรานจากพระเจ้า แต่ในขณะเดียวกัน อิสลามก็ห้ามการแต่งกาย โดยมีเจตนา ที่จะโอ้อวด ถึงความมั่งคั่ง และความทงงตนว่าเหนือกว่าคนอื่น

3. เสื้อผ้าของทั้ง ผู้หญิงมุสลิม และ ผู้ชายมุสลิม ต้องปกปิด สิ่งพียงละอายของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะสำหรับ ผู้หญิงมุสลิม นั้นสิ่งที่พียงปกปิด (เอาเราะฮ) ก็คือทุกส่วนของร่างกาย ยกเว้นใบหน้า และฝ่ามือ ส่วนเอาเราะฮ ของผู้ชายนั้นคือบริเวณตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า
4. ผู้หญิงมุสลิม จะต้องไม่แต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าที่รัดรูป แนบเนื้อ หรือเสื้อผ้าที่โป่งบาง หรือมีรูที่ทำให้มองเห็นผิวหนัง หรือเรือนร่างภายใน
5. ผู้ชายมุสลิม จะต้องไม่ใส่เสื้อผ้า หรือแต่งกายเลียนแบบผู้หญิง และผู้หญิงจะต้องไม่ใส่เสื้อผ้า หรือแต่งกายเลียนแบบผู้ชาย ทั้งนี้เพื่อดำรงรักษาบุคลิกและเอกลักษณ์แห่งเพศของตัวเองไว้ ท่านศาสดามุฮัมมัด ได้สาปแช่งคน ที่แต่งกายเลียนแบบ ของเพศตรงข้าม
6. อิสลามห้ามมุสลิมชาย สวมใส่เสื้อผ้า ที่ตัดมาจากผ้าไหม และสวมใส่เครื่องประดับทองคำ ทั้งนี้เพราะว่า สิ่งเหล่านี้เหมาะสม ที่จะเป็นอาภรณ์ และเครื่องประดับของ ผู้หญิง
7. หลักเลียงการแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาด หรือแต่งกาย เลียนแบบนักบวชหรือนักพรต สำหรับการแต่งกายของสตรีมุสลิมในประเทศมุสลิมที่ใช้การปกครองตามหลักการอิสลาม จะแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับสังคม ธรรมเนียม วัฒนธรรม และประเพณี ตลอดจนนโยบายของแต่ละประเทศ ซึ่งสามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เช่น ประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นิยมสวมเครื่องแต่งกายสีดำและโทนสีเข้ม ในขณะที่ประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย ปากีสถาน ฯลฯ นิยมสวมเครื่องแต่งกายการสีฉูดฉาดและหลากหลายสี นอกจากนี้รูปแบบของเครื่องแต่งกายก็ยังต่างกันอีกด้วย

ภาพที่ 2.31 ลักษณะการแต่งกายของสตรีมุสลิม

ที่มา : <http://news.tlcthai.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เสื้อผ้า การแต่งกายจะขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมตามแต่ละภูมิภาค โดยจะมีรายละเอียดแตกต่างกันไป ดังนี้

- อบายะ (Abaya) เป็นเสื้อคลุมยาวถึงพื้น แขนยาว สวมใส่ชั้นนอกสุดเพื่ออำพรางค์ทรวดทรง โดยสวมจากทางศรีษะ ดั้งเดิมจะเป็นสีดำเย็บติดกับผ้าปิดหน้า แต่ปัจจุบันมีสีอื่นและรูปแบบที่ทันสมัยขึ้น อาจมีที่ตัดเข้ารูปหรือปกคลุมลายที่ชายผ้าหรือที่แขนเสื้อ

ภาพที่ 2.32 ลักษณะชุดอบายะ

ที่มา : <https://my.dek-d.com> [Online]

- จิลบับ (Jilbab) ลักษณะคล้ายอบายะแต่เข้าทรงมากกว่า ดูแล้วเหมือนเสื้อโค้ตตัวยาว ใช้เนื้อผ้าและสีได้หลากหลายกว่า

ภาพที่ 2.33 ลักษณะชุดจิลบับ

ที่มา : <https://my.dek-d.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- คาฟตาน (Kaftan / Caftan) มีลักษณะเป็นเสื้อคลุมกว้างยาว แบบดั้งเดิมจะมีกระดุมด้านหน้าตลอดทั้งแถว แต่ปัจจุบันอาจมีแบบสวมทางศรีษะ ต้นกำเนิดมาจากชาวเมโสโปเตเมีย และได้แพร่หลายไปในหลายวัฒนธรรม ปัจจุบันมีหลากหลายเนื้อผ้าและสีสันทึ เป็นเสื้อผ้าแฟชั่นที่แพร่หลายแบบหนึ่ง

ภาพที่ 2.34 ลักษณะชุดคาฟตาน

ที่มา : <https://my.dek-d.com> [Online]

- สารี (Sari / Shari) เป็นผ้าผืนใหญ่ยาวตั้งแต่ 2 – 8 เมตร มักมีสีสันทึและลวดลายงดงาม นิยมนุ่งห่มในภูมิภาคเอเชียใต้ แต่ใช้ได้เฉพาะในการแต่งงาน การอยู่ต่อหน้าสามีของตัวเอง หรืออยู่ในหมู่ผู้หญิงด้วยกันเท่านั้น

ภาพที่ 2.35 ลักษณะชุดสารี

ที่มา : <https://my.dek-d.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

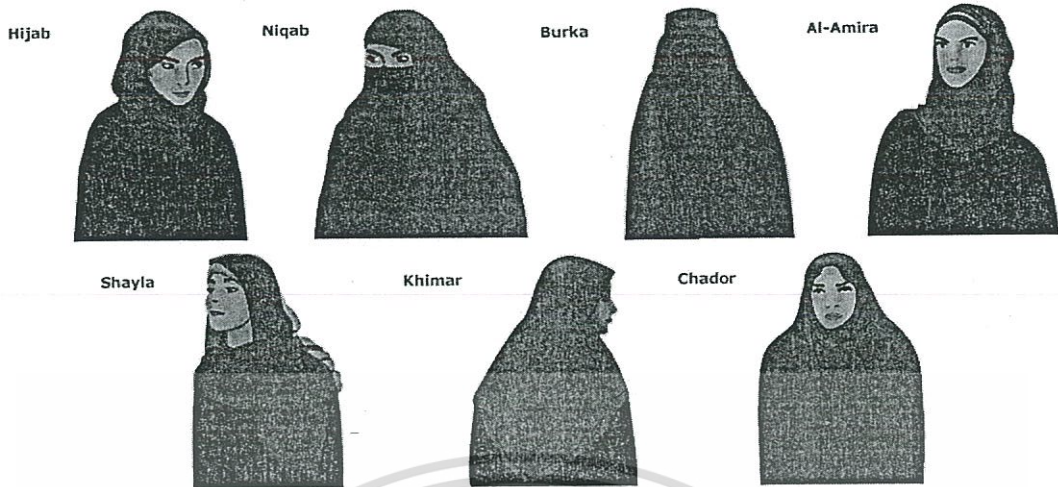
การแต่งกายของสตรีมุสลิมตามหลักการศาสนาที่เรียกว่าฮิญาบ (hijab) เป็นข้อปฏิบัติของสตรีมุสลิมทุกคน โดยมีหลักการทั่วไปว่า สตรีมุสลิมที่บรรลุนิติภาวะ (อายุ 9 ปีขึ้นไป) ต้องสวมใส่เครื่องแต่งกายอย่างมิดชิดเมื่ออยู่ในสถานที่สาธารณะ โดยอนุญาตให้เปิดเผยได้เฉพาะส่วน คือ ใบหน้าและฝ่ามือเท่านั้น

ฮิญาบ เป็นชุดที่จะทำให้ผู้หญิงมุสลิม ปลอดภัยจากการรบกวนลาม และแทะโลม ทุกวันนี้ ผู้แต่งชุดฮิญาบ ไม่ใช่สิ่งแปลกใหม่ ในสายตาสังคม แต่คือความงาม ความสุภาพ และความลุ่มลึก ในความรู้สึก ที่สงบของผู้สวมใส่ และผู้พบเห็น เป็นความเย็นตาเย็นใจ ด้วยสายตา ของผู้มีศรัทธา ในอิสลาม ย่อมเห็นว่า หญิงที่สวมใส่ชุดฮิญาบน่าเลื่อมใสและน่าให้เกียรติ

2.6.2 การคลุมฮิญาบของสตรีมุสลิม

ฮิญาบ คือ การแต่งกายที่ศาสนาอิสลามบังคับสำหรับมุสลิม เพื่อเป็นการป้องกันพวกเธอไม่ให้เกิดการเกี้ยวพาราสีและถูกรบกวนจากบรรดาบุรุษที่ไม่มีมารยาท ดังนั้นการคลุมฮิญาบจึงมีไว้เพื่อปกป้องเกียรติภูมิความมีศักดิ์ศรีของสตรี และการคลุมฮิญาบก็มิได้เป็นอุปสรรคต่อการเคลื่อนไหว หรือประกอบกิจกรรม อิสลามมิได้บังคับให้สตรีต้องปิดหน้าหรือใส่ถุงมือ การคลุมฮิญาบมิใช่จะมีเพียงแต่ศาสนาอิสลามเท่านั้น แต่มีในศาสนาคริสต์อีกด้วย ซึ่งจะเห็นว่าแม่ชีชาวคริสต์แต่งกายคลุมศีรษะ และปกปิดร่างกายอย่างมิดชิด จะเปิดเผยใบหน้าและฝ่ามือเท่านั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งขณะทำการสวดมนต์ ซึ่งเกี่ยวกับเรื่องนี้มีบทบัญญัติในคัมภีร์ไบเบิล นอกจากนั้นจะเห็นว่าภรรยาของผู้นำชาติตะวันตก หรือบรรดาดาราดาวที่มีชื่อเสียง ก็มีการคลุมศีรษะในขณะที่เข้าเฝ้าพระสันตปาปา

1. ลักษณะผ้าคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) มีทั้งแบบเรียบและแบบที่ปกคลุมลาย เป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้เป็นปกติในชีวิตประจำวันโดย แบ่งลักษณะการคลุมตามความเข้มงวดได้เป็น
  - 1.1 ชาญา (Shayla) เป็นการใส่ผ้าคลุมศีรษะ โดยตัวชายด้านหนึ่งรอบลำคอหลวมๆ ไปด้วยด้านหลัง ส่วนชายผ้าอีกด้านปล่อยลงมาด้านหน้า
  - 1.2 ฮิญาบ (Hijab) เป็นการคลุมโดยพับผ้าพันรอบคอ เปิดเผยใบหน้า
  - 1.3 อัล อามิรา (Al-amira) เป็นการคลุมลักษณะคล้ายฮิญาบ แต่ปิดหน้าผากและชายผ้าปิดลงมาถึงช่วงอก
  - 1.4 คิมาร์ (Khimar) หรือ ตอร์ฮะฮ์ (Tarha) เป็นการใส่ผ้าคลุมศีรษะโดยเปิดเผยใบหน้า
  - 1.5 ชาดอร์ (Chador) เป็นผ้าคลุมยาวตั้งแต่ศีรษะจรดปลายเท้า ไม่เย็บปิดด้านหน้า หากต้องการปกปิดร่างกาย สามารถพับชายผ้าทั้งสองด้านเข้าหาตัวได้ในลักษณะห่ม
  - 1.6 นิกอบ (Niqab) เป็นการใส่ผ้าคลุมศีรษะโดยปิดบังใบหน้า แต่เปิดเผยเฉพาะดวงตาใช้มากในซาอุดีอาระเบีย
  - 1.7 บอร์เกาะ (Burqa) เป็นการใส่ผ้าคลุมศีรษะปิดบังใบหน้าทั้งหมด

ภาพที่ 2.36 การคลุมฮิญาบแบบต่างๆ

ที่มา : <http://www.azizstan.ac.th> [Online]

2.7 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับหลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

ในการศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย จะต้องเรียนรู้เกี่ยวกับหลักการพื้นฐานในการออกแบบเครื่องแต่งกายจนเกิดเป็นความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับ

2.7.1 วัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นจะต้องใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย

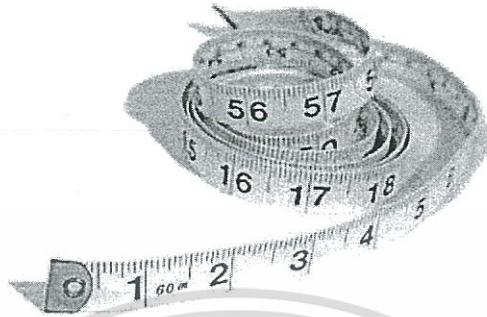
การใช้งาน การดูแลรักษาเครื่องมือ อุปกรณ์การตัดเย็บที่ถูกต้องให้อยู่ในสภาพดี เป็นสิ่งที่ช่วยให้งานตัดเย็บมีความละเอียดเรียบร้อย รวดเร็วและได้ผลงานดีมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะจักรเย็บผ้า เป็นอุปกรณ์ที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ผู้เป็นช่างจะต้องให้ความสำคัญ ต้องศึกษาการใช้งานให้ถูกต้อง การดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพดีพร้อมใช้งาน ฝึกปฏิบัติให้มีทักษะความชำนาญ เพราะงานตัดเย็บต้องใช้ฝีมือมีความละเอียดเรียบร้อย มีความประณีตและมีความเที่ยงตรงเป็นหลักสำคัญ การดูแลรักษาและเก็บรักษาเครื่องมือเป็นคุณลักษณะที่ดีของช่าง

วัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือการตัดเย็บ เป็นสิ่งที่ช่วยให้งานตัดเย็บมีความละเอียดเรียบร้อย รวดเร็วและได้ผลงานดี อุปกรณ์และเครื่องมือที่ใช้งานของช่างจะต้องอยู่ในสภาพที่สมบูรณ์มีการทำความสะอาด และควรเก็บรักษาให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อยู่เสมอ เพราะงานตัดเย็บต้องใช้ฝีมือมีความละเอียดเรียบร้อย มีความประณีตและมีความเที่ยงตรงเป็นหลักสำคัญ ซึ่งการใช้และการดูแลรักษาเครื่องมือเป็นคุณลักษณะที่ดีของช่างเสีย ดังนั้นจึงควรรู้จักวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อการเลือกใช้ให้เหมาะสมตามชนิดของงานและดูแลรักษาให้อยู่ในสภาพที่ดี เพื่อประสิทธิภาพในการใช้งาน แบ่งได้เป็นหลายประเภท ได้แก่

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัด

1.1 สายวัดตัว

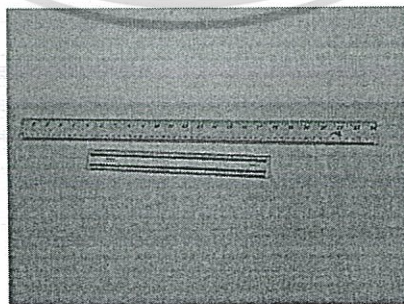
ภาพที่ 2.37 สายวัดตัว

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้ในการวัดสัดส่วนขนาดรูปร่าง เพื่อใช้ในการสร้างแบบตัด
- ลักษณะ สายวัดตัวโดยมาตรฐาน มีขนาดความยาว 150 ซม หรือ 60 นิ้ว เป็นเส้นแบนๆ ทำด้วยไฟเบอร์กลาสเทป และทำด้วยผ้าเทป บนสายวัดตัวจะมี 2 ด้าน ด้านหนึ่งมีหน่วยเป็นหลักนิ้ว อีกด้านหนึ่งเป็นหลักเซนติเมตรหรือบางครั้งอาจจะมีทั้งหลักนิ้วและหลักเซนติเมตรอยู่ด้านเดียวกันแต่อยู่คนละข้าง ด้านปลายของสายวัดตัวจะห่อหุ้มด้วยโลหะทั้ง 2 ด้าน จะมีรูตาไก่กลมๆ เจาะไว้ใช้สำหรับแขวน

- การเก็บดูแลรักษา ไม่ใช่สายวัดแทนสายคาดเอว เพราะจะทำให้สายวัดบิดเบี้ยวเสียรูปและควรเก็บรักษาโดยวิธีการแขวน เพราะจะทำให้สายวัดอยู่สภาพเดิมไม่เสียรูป สะดวกต่อการใช้งาน

1.2 ไม้บรรทัด

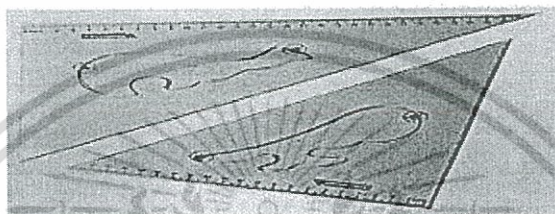
ภาพที่ 2.38 ไม้บรรทัด

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้สำหรับขีดเส้นในการสร้างแบบ
- ลักษณะ ไม้บรรทัดมาตรฐานมีขนาดความยาว 12 นิ้ว หรือ 30 เซนติเมตร ใช้ในงานสร้างแบบใช้โค้งส่วนต่างๆ แทนไม้โค้งได้ ไม้บรรทัดขนาด 18 นิ้ว หรือ 45 เซนติเมตร และขนาด 24 นิ้ว หรือ 60 เซนติเมตร ใช้สำหรับต้องการขีดเส้นยาวๆที่ต่อเนื่องกัน
- การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บโดยวิธีแขวน ถ้าเป็นไม้บรรทัดพลาสติกควรระวังไม่ให้เกิดรอยขีดเพราะจะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลื่อนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้

1.3 ไม้ฉาก

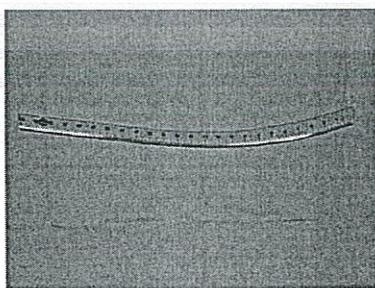
ภาพที่ 2.39 ไม้ฉาก

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับสร้างแบบจะได้สัดส่วนเกณฑ์ตามมาตราส่วนมุมฉาก
- ลักษณะ เป็นรูปสามเหลี่ยม ด้านหนึ่งทำมุมฉาก 90 องศา ด้านตรงข้ามทำมุมแหลมใช้ลากเส้นตั้งฉากในงาน สร้างแบบเส้น ไม้ฉากมีขนาด 23 นิ้ว คูณ 11 นิ้ว มีเพียง 2 ด้าน ด้านหนึ่งสั้น และอีกด้านหนึ่งยาว เป็นรูปตัวแอล จะมีมาตราเกณฑ์สัดส่วนและวิธีคำนวณอยู่บนไม้ฉาก
- การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บโดยวิธีแขวน ถ้าเป็นไม้พลาสติก ควรระวังอาจจะหักได้และระวังไม่ให้เกิดรอยขีดเพราะจะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลื่อนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้

1.4 ไม้โค้ง

- ไม้โค้งส่วนสะโพก

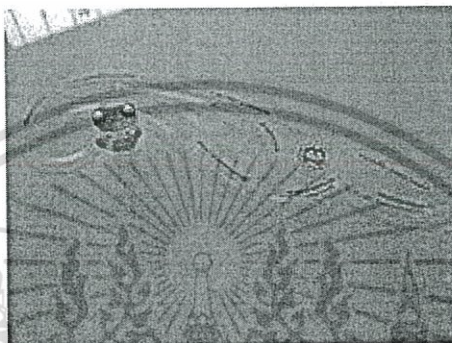

ภาพที่ 2.40 ไม้โค้งส่วนสะโพก

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้โค้งแนวสะโพกและแนวตะเข็บข้าง
- ลักษณะ เหมือนไม้บรรทัดยาวขนาด 24 นิ้ว เป็น รูปโค้ง โค้งตรงช่วงด้านบนของไม้และมีความกว้างกว่าช่วงปลาย มีทั้งชนิดที่ทำด้วยไม้และพลาสติก ตรงปลายมีรูสำหรับแขวน
- การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บโดยวิธีแขวน ถ้าเป็นไม้บรรทัดพลาสติกควรระวังไม่ให้เกิดรอยขีดข่วนเพราะจะทำให้ตัวเลขระยะวัดเลื่อนหายไม่สามารถอ่านระยะวัดได้
- ไม้โค้งเอนกประสงค์

ภาพที่ 2.41 ไม้โค้งเอนกประสงค์

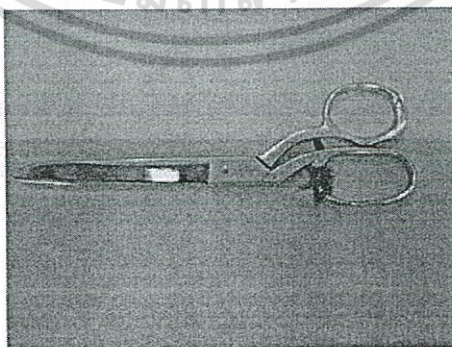
ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้โค้งส่วนวงคอเสื้อ วงแขนเสื้อ แนวตะเข็บข้างของตัวเสื้อ กระโปรง กางเกงและแนวชายเสื้อ

- การเก็บรักษา โดยการแขวนจะทำให้ไม่เป็นรอย ตัวอักษรไม่ลบเลือน

2. อุปกรณ์ที่ใช้ในการตัด

2.1 กรรไกรตัดผ้า

ภาพที่ 2.42 กรรไกรตัดผ้า

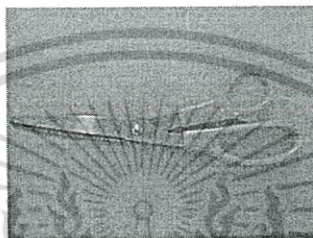
ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้สำหรับตัดผ้า ไม่ตัดวัสดุอย่างอื่นที่ไม่ใช่ผ้าและไม่ควรตัดผ้าซ้อนกันหลายชั้น ระวัง ไม่ให้ตกจะทำให้ไม่คม คุณภาพของกรรไกรทำด้วยเหล็กกล้า มีความคมของกรรไกรจากโคนกรรไกรถึงปลายกรรไกร โดยทดลองตัดผ้าแล้วผ้าจะขาดตลอด ขนาดของกรรไกรวัดความยาวเป็นนิ้วมีขนาดความยาว 8 นิ้ว ถึง 9 นิ้ว ด้ามโค้งตัดได้เที่ยงกว่า

- การเก็บดูแลรักษา หลังจากใช้งานควรปิดฝัก ใช้ผ้าชุบน้ำมันเช็ดทำความสะอาดป้องกันสนิม เก็บในกล่องอุปกรณ์ตัดเย็บ

2.2 กรรไกรตัดกระดาษ

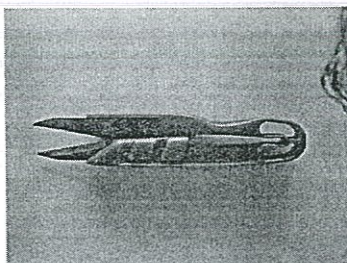
ภาพที่ 2.43 กรรไกรตัดกระดาษ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับตัดกระดาษ สร้างแบบ ราคาไม่แพงทำด้วยเหล็กหรืออะลูมิเนียม มีด้ามเป็นพลาสติกสีต่าง ๆ เช่น สีส้ม สีแดง สีเขียว เป็นต้น ขนาดที่เหมาะสมแก่การใช้งานคือ ขนาดยาว 7-8 นิ้ว เมื่อใช้แยกเฉพาะงานออกไป ไม่ควรใช้ปนกันจะทำให้ความคมหมดไป ขณะใช้งานควรระมัดระวังไม่ให้กรรไกรตกเพราะจะทำให้ด้ามพลาสติกแตกหักได้ ไม่ควรนำกรรไกรไปตัดลวดเพราะทำให้คมกรรไกรเสีย เนื่องจากกรรไกรตัดกระดาษทำด้วยเหล็กเนื้ออ่อนหรืออะลูมิเนียม

- การเก็บดูแลรักษา ไม่ควรตัดวัสดุ อย่างอื่น และไม่ให้เกิดพื้น ควรใช้ผ้าชุบน้ำมันเช็ดทำความสะอาดหลังจากใช้งาน เก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

2.3 กรรไกรตัดเส้นด้าย

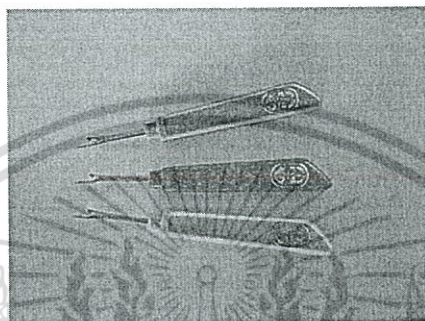
ภาพที่ 2.44 กรรไกรตัดเส้นด้าย

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้สำหรับตัดเศษด้าย
- ลักษณะ เป็นเหล็กกรรมตาปลายกรรไกรแหลมคมด้ามกรรไกรจะจับเป็นแบบหนีบ เหมาะสำหรับใช้ตัดเส้นด้ายหลังจากเย็บตะเข็บต่าง ๆ เสร็จแล้ว
- การเก็บดูแลรักษา ใช้แล้วควรเช็ดทำความสะอาด ไม่ควรให้สัมผัสของเปียกชื้น เพราะจะทำให้เป็นสนิมควรจัดเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

2.4 ที่เลาะผ้า

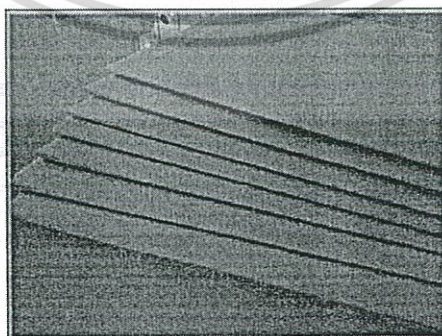
ภาพที่ 2.45 ที่เลาะผ้า

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับเลาะแนวตะเข็บต่างๆ ที่ต้องการแก้ไขหรือเลาะด้ายเนา
- ลักษณะ ของที่เลาะผ้าหนึ่งอันจะมีส่วนที่เป็นด้ามทำด้วยพลาสติกหรือไม้
- การเก็บดูแลรักษา ไม่ควรให้สัมผัสของเปียกชื้นเพราะจะทำให้เป็นสนิมควรจัดเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

3. อุปกรณ์ที่ใช้สำหรับทำเครื่องหมาย

3.1 กระดาษสร้างแบบ

ภาพที่ 2.46 กระดาษสร้างแบบ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้สำหรับสร้างแบบตัด
- ลักษณะ เป็นแผ่นใหญ่เนื้อกระดาษมีความเหนียวใช้สำหรับงานการสร้างแบบก่อนที่จะนำไปวางแบบตัดเสื้อผ้าลงบนผ้า อีกทีหนึ่ง
- การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บในที่อากาศถ่ายเทได้ดี ไม่เปียกชื้นวางกระดาษตามแนวนอนโดยทับซ้อนกันและอย่าให้กระดาษถูกแสง เพราะ จะทำให้กระดาษเหลืองกรอบ

3.2 ดินสอ

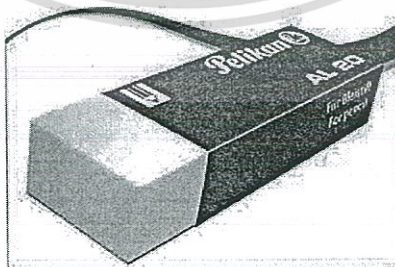

ภาพที่ 2.47 ดินสอ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับขีดเส้นหรือทำเครื่องหมายบนแบบตัด ควรเหลาดินสอให้แหลมเพื่อความคมชัดของเส้น
- ลักษณะ ดินสอที่นำมาใช้ส่วนใหญ่จะเป็นดินสอดำ HB สำหรับงานการสร้างแบบตัดเย็บเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย และทำเครื่องหมายของตำแหน่งในการวางแบบ
- การเก็บดูแลรักษา ควรจัดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์ให้สะดวกต่อการใช้งาน

3.3 ยางลบ

ภาพที่ 2.48 ยางลบ

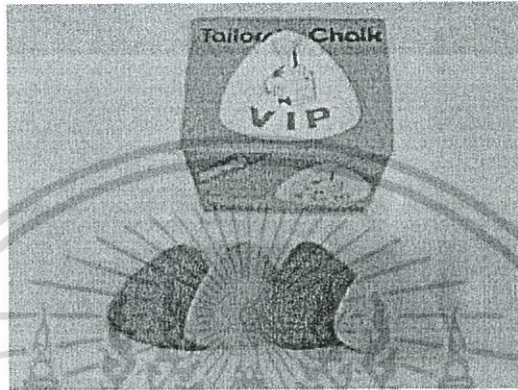
ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้สำหรับลบเส้นดินสอที่ใช้ในการสร้างแบบตัด ยางลบที่นำมาใช้จะต้องเป็นยางลบที่ใช้ลบดินสอ ใช้กับงานการสร้างแบบตัด ยางลบ ควรมีความหนาดี สามารถลบรอยดินสอได้สะอาด

- การเก็บดูแลรักษา ควรจัดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ให้สะดวกต่อการใช้

3.4 ขอล้กขีดผ้า

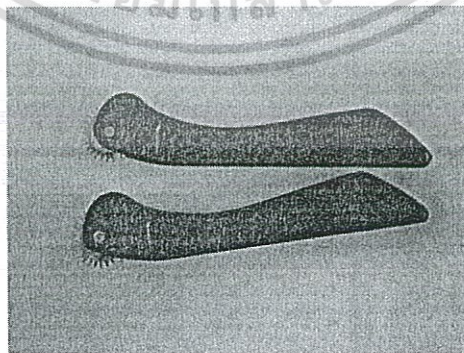

ภาพที่ 2.49 ขอล้กขีดผ้า

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้ทำเครื่องหมายบนผ้า
- ลักษณะ จะเป็นรูปสามเหลี่ยม มีหลายสีที่นำมาใช้ขีดเส้นลงบนผ้า ไว้ทำเครื่องหมายบนผ้า ขีดแล้วจะลบออกได้ ควรเลือกสีของขอล้กขีดผ้าให้เหมาะสมกับสีของผ้า - การเก็บดูแลรักษา ควรระวังไม่ให้ตกเพราะจะทำให้แตก หักได้ และจัดเก็บใส่กล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

3.5 ลูกกลิ้ง

ภาพที่ 2.50 ลูกกลิ้ง

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้กรดยเพื่อลอกเส้นในชั้นตอนสร้างแบบและกรดยเส้นที่จะเย็บตะเข็บลงบนผ้า
- ลักษณะ รูปแบบส่วนรวมจะมีด้านเป็นไม้ หรือพลาสติก ส่วนที่เป็นตัวกรดยจะเป็นโลหะ ใช้สำหรับในการกลึงกรดย
- การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ ควรดูแลรักษาไม่ให้สัมผัสความชื้นเปียก เพราะจะทำให้ลูกกลึงเป็นสนิม

3.6 กระดาษกรดย

ภาพที่ 2.51 กระดาษกรดย

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้ในการลอกลายจากแบบตัด โดยสอดไว้ระหว่างผ้าแล้วกดลูกกลึงทับกระดาษ สีที่ใช้ควรเลือกสีใกล้เคียงกับผ้าหรือสีอ่อนกว่า
- การเก็บดูแลรักษา เพื่อให้กระดาษกรดยใช้งานได้ยาวนาน ควรเก็บกระดาษกรดยโดยใช้กระดาษไขปิดทับด้านสี และใช้กระดาษขาว A4 ปิดทับด้านที่เป็นสีขาว

4. อุปกรณ์ในการเย็บ

4.1 เข็มมือ

ภาพที่ 2.52 เข็มมือ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้สำหรับ เนา สอย เย็บติดเครื่องเกาะเกี่ยว ถักรังดุม มีขนาดที่แตกต่างกันตาม

- ลักษณะ ของงาน ที่นำมาใช้ตามเบอร์ดังนี้ คือ

ใช้สำหรับงานสอย และเนาเสื่อผ้า ใช้เข็มมือขนาดเบอร์ 7 ถึง 9

ใช้สำหรับงานถักรังกระดุม ตัดเม็ดกระดุม ใช้เข็มมือขนาดเบอร์ 5 ถึง 6

- การเก็บดูแลรักษา หลังจากการใช้งานควรเช็ดด้วยน้ำมัน อย่าให้เป็นอเนงื่อ ห่อกระดาษใส่กล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

4.2 เข็มจักร

ภาพที่ 2.53 เข็มจักร

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับเย็บผ้า โดยมีขนาดที่แตกต่างกันตามลักษณะของงาน ที่นำมาใช้ตามเบอร์ ที่สัมพันธ์กับผ้า จะแบ่งตามประเภทของจักร ดังนี้ คือ

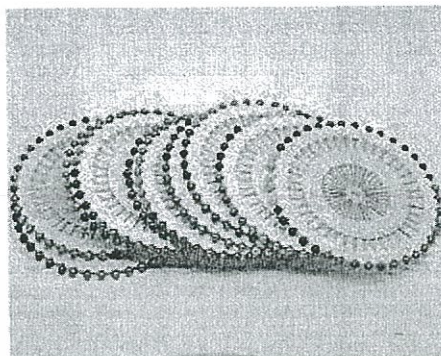
เข็มจักรแบบธรรมดา จะมีสัญลักษณ์ คือ HA ต่อด้วยขนาดเบอร์เข็มจักร ผ้าบาง ใช้ขนาดเข็มจักรเบอร์ 9 ถึง 13 ผ้าหนา ใช้ขนาดเข็มจักรเบอร์ 14 ถึง 18 ผ้ามีใยสังเคราะห์สูง จะเย็บยาก ใช้เข็มจักรที่มีโคนเข็มที่เป็น สีทอง เรียกว่าเข็มทอง

เข็มจักรแบบอุตสาหกรรม จะมีสัญลักษณ์ คือ DB ต่อด้วยขนาดเบอร์เข็มจักร ผ้าบาง ใช้ขนาดเข็มจักรเบอร์ 11 ถึง 14 ผ้าหนา ใช้ขนาดเข็มจักรเบอร์ 16 ถึง 18

เข็มจักรพันธุ์มิม จะมีสัญลักษณ์ คือ DC ต่อด้วยขนาดเบอร์เข็มจักร

- การเก็บดูแลรักษา หลังจากการใช้เข็มจักรควรเช็ดด้วยน้ำมันอย่าให้เป็นอเนงื่อ ห่อกระดาษใส่กล่องอุปกรณ์การตัดเย็บ

4.3 เข็มหมุด

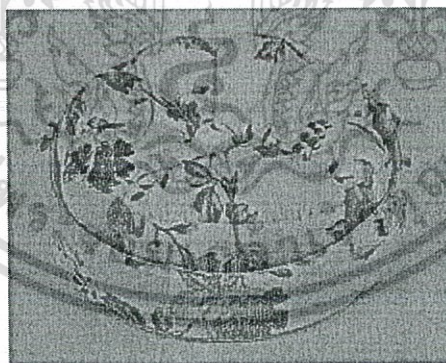
ภาพที่ 2.54 เข็มหมุด

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับกลัดผ้าเพื่อเตรียม การเนาและกลัดแบบตัด ควรเลือกเข็มหมุดที่มีปลายแหลมคม หัวเข็มหุ้มด้วยพลาสติกใสหรือหัวเข็มแบบ หัวมุก ใช้ติดกับงานวางแบบตัดเย็บสามารถใช้แทนการเนาได้

- การเก็บดูแลรักษา ควรเก็บใส่กล่องเข็มหมุดหรือปักไว้บนหมอนเข็ม

4.4 หมอนเข็ม

ภาพที่ 2.55 หมอนเข็ม

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้ปักเข็มชนิดต่างๆ ช่วยให้หยิบใช้ ได้ง่าย ใส่หมอนเข็มใช้ผสม ขนสัตว์ หรือกาก กาแฟ ผสมเศษเทียนไข เพื่อป้องกันเข็มเป็นสนิม

- การเก็บดูแลรักษา ระวังอย่าให้ถูกน้ำ เมื่อใช้เสร็จแล้วจึงควรเก็บใส่กล่องเครื่องมือ หรือตู้อุปกรณ์ให้เรียบร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.5 ที่สนเข็ม

ภาพที่ 2.56 ที่สนเข็ม

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับสนเข็ม ลักษณะเป็นโลหะแผ่นบางๆ มีก้านลวดเส้นเล็กๆ งอเป็นวงรี ไว้สนเข็มเกาะเกี่ยวเส้นด้าย
- การเก็บดูแลรักษา เมื่อใช้เสร็จแล้วจึงควรเก็บใส่กล่องเครื่องมือ หรือตู้อุปกรณ์ให้เรียบร้อย

4.6 ด้ายเนา

ภาพที่ 2.57 ด้ายเนา

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับเนาเพื่อการลองตัวด้ายเนาจะมีความเปื่อย ซึ่งง่ายต่อการเลาะออกเมื่อเย็บตะเข็บ
- การเก็บดูแลรักษา ก่อนการเก็บหลอดด้ายควรนำปลายด้ายสอดไว้ในรอยบาก หรือที่เก็บด้าย ถ้าหลอดด้ายแบบไม่มีรอยบาก ใช้เทปใสปิดปลายด้ายให้ติดกับหลอดด้าย ควรเก็บด้ายในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บหรือในลิ้นชักจักร

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.7 ด้ายเย็บ

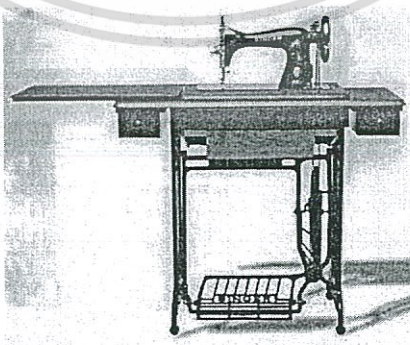
ภาพที่ 2.58 ด้ายเย็บ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้เย็บผ้า เย็บประกอบชิ้นส่วนของเสื้อผ้าให้ติดกัน ควรเลือกสีด้ายให้เหมาะกับผ้า ด้ายใช้เย็บผ้าต่างๆ ไป คือ เบอร์ 60
- การเก็บดูแลรักษา ก่อนการเก็บหลอดด้ายควรนำปลายด้ายสอดไว้ในรอยบากหรือที่เก็บด้ายถ้าหลอดด้ายแบบไม่มีรอยบากใช้เทปใสปิดปลายด้ายให้ติดกับหลอดด้าย ควรเก็บด้ายในกล่องอุปกรณ์การตัดเย็บหรือในลิ้นชักจักร

4.8 จักรเย็บผ้า จักรเย็บผ้าเป็นอุปกรณ์ที่มีราคาแพงที่สุดและสำคัญที่สุด มีหลายชนิด ได้แก่ จักรเย็บผ้าธรรมดา จักรเย็บผ้าแบบกระเป่าหัว จักรอุตสาหกรรม เป็นต้น ซึ่งมีโครงสร้างหลักคล้ายๆกัน ผู้เป็นช่างต้องศึกษาคู่มือแนะนำการใช้จักร ให้เข้าใจ รู้เทคนิคและมีทักษะในการใช้งาน การดูแลรักษาเป็นอย่างดี เพื่อให้จักรใช้งานได้สมบูรณ์และยาวนาน ส่งผลให้การเย็บ มีคุณภาพงานที่ดี

- จักรเย็บผ้าแบบธรรมดา

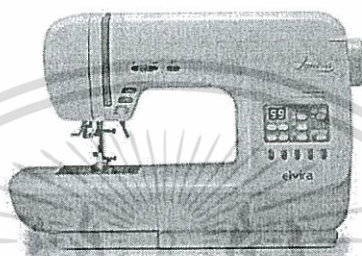

ภาพที่ 2.59 จักรเย็บผ้าแบบธรรมดา

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

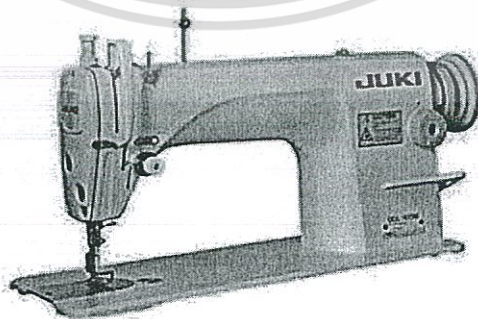
- การใช้งาน ใช้เย็บเดินแนวตะเข็บที่เป็นเส้นตรงธรรมดา และยังสามารถใช้ในการปักจักรได้อีก โดยใช้วิธีการร่อนสะดึงในการปักจักร
- การดูแลรักษา ศึกษาจากคู่มือการใช้งาน หลังจากใช้งานควรปิดฝุ่นทำความสะอาดและหยอดน้ำมันสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อป้องกันสนิม
- จักรเย็บผ้าแบบกระเป่าหัว

ภาพที่ 2.60 จักรเย็บผ้าแบบกระเป่าหัว

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน จักรเย็บผ้ากระเป่าพัฒนามาจากจักรเย็บผ้าแบบธรรมดา แต่เพิ่มลวดลายขึ้นมาใช้ในการตกแต่งเสื้อผ้า เย็บตะเข็บกันลู่ริมผ้าได้ ทำแนวรั้งคุม และสามารถติดเม็ดคุมได้ ส่วนแนวตะเข็บเส้นตรงธรรมดาก็ยังมีอยู่ และมีการพัฒนาเพิ่มมากขึ้นให้มีระบบการทำงานแบบคอมพิวเตอร์ ซึ่งผู้เป็นช่างจะต้องศึกษาจากคู่มือการใช้จักรในแต่ละรุ่นที่ตนเองใช้
- การดูแลรักษา ศึกษาจากคู่มือการใช้งาน หลังจากใช้งานควรปิดฝุ่นทำความสะอาดและหยอดน้ำมันสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อป้องกันสนิม
- จักรอุตสาหกรรมเข็มเดียว

ภาพที่ 2.61 จักรอุตสาหกรรมเข็มเดียว

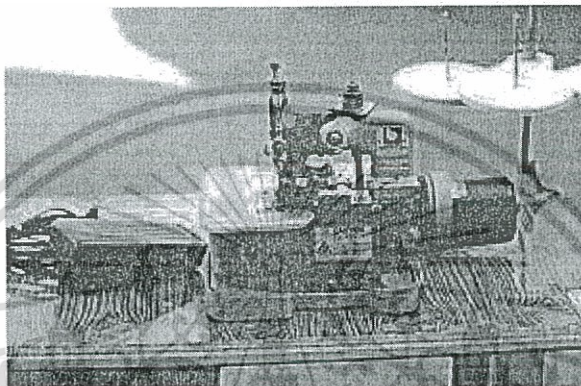
ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การใช้งาน ใช้เย็บเดินแนวตะเข็บที่เป็นเส้นตรงธรรมดา
- การดูแลรักษา ศึกษาจากคู่มือ การใช้งาน หลังจากใช้งานควรปิดฝุ่นทำความสะอาดและหยอดน้ำมันสัปดาห์ละ 1 ครั้งเพื่อป้องกันสนิม

4.9 จักรพั่นริม หรือจักรโพ้ง มีหลายประเภท ใช้สำหรับพั่นริมตะเข็บในการตัดเย็บเสื้อผ้าเพื่อไม่ให้ผ้าล้วย

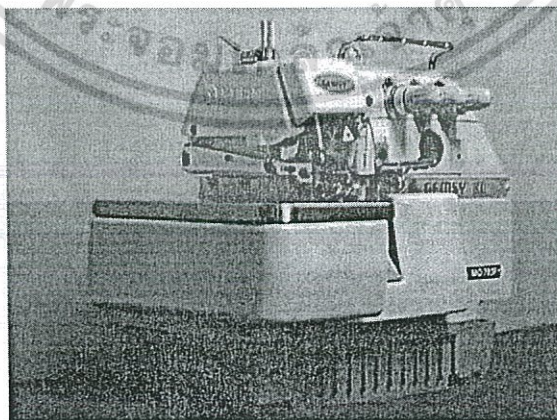
- จักรพั่นริมธรรมดา

ภาพที่ 2.62 จักรพั่นริมธรรมดา

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- ลักษณะเป็นจักรพั่นริมชนิด 3 เส้นด้าย จะต้องมีความรู้ ความชำนาญ ทักษะในการ ใช้งาน การร้อยด้ายให้ถูกต้อง
- จักรพั่นริมอุตสาหกรรม

ภาพที่ 2.63 จักรพั่นริมอุตสาหกรรม

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- จักรพั่นริมอุตสาหกรรมมี 3 ประเภท มีประโยชน์ในการทำงานแตกต่างกัน คือ การใช้งาน แบ่งตามประเภทของจักร ดังนี้

จักรพั่นริม 3 เส้นด้าย ใช้พั่นริมตะเข็บเสื้อผ้างานเสื้อผ้าสตรีทั่วไป

จักรพั่นริม 4 เส้นด้าย ใช้พั่นริมตะเข็บผ้ายัด

จักรพั่นริม 5 เส้นด้าย ใช้พั่นริมเสื้อผ้าในงานอุตสาหกรรม

- จักรพั่นริมกระเป่าหิ้ว

- การใช้งาน ใช้พั่นริมตะเข็บเสื้อผ้างานเสื้อผ้าสตรีทั่วไป จักรพั่นริมประเภทนี้มีหลายรุ่น หลายแบบ การใช้งานจะต้องศึกษาวิธีใช้งานจากคู่มือการใช้งาน

- ข้อควรระวัง จักรพั่นริมจะมีใบมีด การใช้งานจะต้องระวัง อาจตัดผ้าทำให้เกิดความเสียหายได้

5. อุปกรณ์ในการรีด

เตารีดมี 2 ชนิด คือ เตารีดธรรมดาและเตารีดไอน้ำใช้รีดผ้าหลังจากเย็บตะเข็บเพื่อให้ตะเข็บเรียบทำงานตัดเย็บดูสวยงามประณีตมากขึ้นเพื่อให้ได้เสื้อผ้าที่มีตะเข็บเรียบ ulyon เตารีดควรมีน้ำหนักเบาสะดวกที่จะยกด้วยมือตั้งความร้อนให้ สูง-ต่ำ ตามต้องการ

- เตารีดธรรมดา

ภาพที่ 2.64 เตารีดธรรมดา

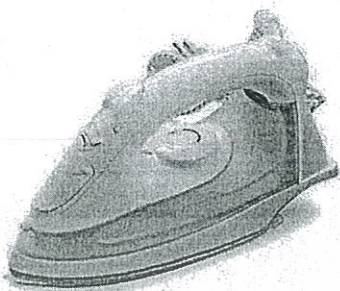
ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้รีดผ้าให้เรียบก่อนเย็บ ในขณะที่เย็บ เพื่อให้ตะเข็บสวยงามไม่ย่นริ้ง
ทำงานดูสวยงามประณีต ก่อนรีดให้ปรับปุ่มที่หน้าปัดเลือกอุณหภูมิให้เหมาะกับผ้า แต่ละชนิด

- การเก็บดูแลรักษา หลังการใช้ควรงานเลื่อนปุ่มมาที่อุณหภูมิต่ำสุดดึงปลั๊ก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- เตารีดไอน้ำ

ภาพที่ 2.65 เตารีดไอน้ำ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้รีดผ้าให้เรียบ มีไอน้ำในตัวเตารีด วิธีการใช้ก่อนรีดให้ปรับปุ่มที่หน้าปัดเลือกอุณหภูมิให้เหมาะกับผ้าแต่ละชนิด เตารีดไอน้ำควรทำตามคำแนะนำที่บอกไว้อายุการใช้งานของเตารีดไอน้ำจะทนถ้าใช้น้ำสะอาดหลังการใช้งานควรเทน้ำในเตารีดออกให้หมด

- การเก็บดูแลรักษา หลังการใช้ควรงานเลื่อนปุ่มมาที่อุณหภูมิต่ำสุดดึงปลั๊กออกเทน้ำในเตารีดออกให้หมด

- การเก็บดูแลรักษา ควรสวมผ้ารองรีดกันเปื้อนซึ่งสามารถเปลี่ยนได้ง่าย ไม่ควรวางเตารีดบนที่รองรีดโดยตรงหลังการใช้งานควรพับเก็บให้เรียบร้อย

- ที่รองรีด

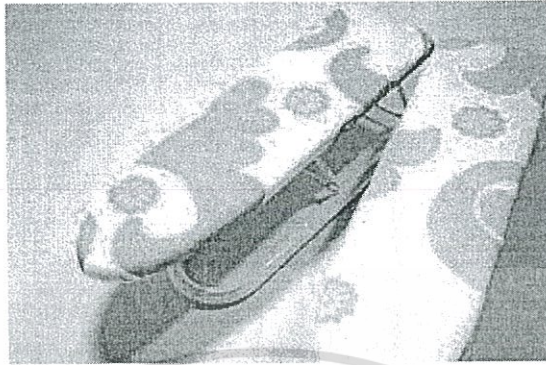

ภาพที่ 2.66 ที่รองรีด

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ที่รองรีดแขนเสื้อ

ภาพที่ 2.67 ที่รองรีดแขนเสื้อ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้สำหรับรองรีดแขนเสื้อสตรีแขนเสื้อสูท ตะเข็บวงแขนเสื้อและส่วนที่แคบๆ ส่วนโค้ง ส่วนเว้า แขนเสื้อ จะทำให้รีดเข้าถึงตะเข็บตามรูปร่าง รีดเรียบง่ายขึ้น
- การเก็บดูแลรักษา ควรสวมผ้ารองรีดกันเปื้อนซึ่งสามารถเปลี่ยนได้ง่าย ไม่ควรวางเตารีดบนที่รองรีดโดยตรงหลังการใช้งานควรพับเก็บให้เรียบร้อย
- ระวังบอกลดน้ำ

ภาพที่ 2.68 ระวังบอกลดน้ำ

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

- การใช้งาน ใช้ฉีดน้ำขณะรีดผ้าเพื่อให้ผ้ารีดเรียบง่ายขึ้น
- การเก็บดูแลรักษา ใช้แล้วควรหมั่นป้อนปิดไว้ป้องกันน้ำซึมออกมา ควรจัดเก็บเข้าที่

ให้เรียบร้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.2 การออกแบบแฟชั่น

1. ความหมายของการออกแบบ

ได้มีผู้ให้คำจำกัดความหมายของคำว่า “การออกแบบ” ไว้แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับภูมิหลังทางการศึกษา ประสบการณ์ ดุลกทัศน์ และความสนใจของแต่ละบุคคล ซึ่งจากการศึกษาเอกสารวิชาการต่างๆ ความหมายของการออกแบบมีดังนี้

ศิริพร ปีเตอร์ (2550) ได้ให้ความหมายของคำว่า การออกแบบ หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งหนึ่งๆ อย่างมีวัตถุประสงค์

วัฒนะ จุฑาวิภาค (2527) ได้ให้ความหมายของคำๆ นี้ไว้ 2 ลักษณะคือ การออกแบบเป็นการสร้างสรรค์ผลงานขึ้น ด้วยไม่ลอกเลียนของเดิมหรือ ความคิดเดิมที่มีมาก่อน เพื่อตอบสนองความต้องการด้านประโยชน์ใช้สอย หรือความต้องการด้านอื่นๆ การออกแบบ คือ การสร้างสรรค์ผลงานในรูป 2 มิติ และ 3 มิติ ให้เกิดความสวยงาม และสามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ตามความเหมาะสมกับสภาพต่างๆ

นอกจากนั้น รัตนะ อุทัยผล (2523) ยังได้อธิบายความหมายของการออกแบบไว้อีก คือ การออกแบบ (design) หมายถึง การเลือกสรร (selecting) และการจัดสรร (arranging) วัสดุต่างๆ ให้เหมาะสมเพื่อประโยชน์ 2 ประการ คือ เพื่อความเป็นระเบียบเรียบร้อยของการจัดโครงสร้าง และเพื่อความสวยงาม (beauty) ซึ่งย่อมจะแสดงให้เห็นลักษณะและความคิด (idea) ของแต่ละบุคคล จากความหมายของการออกแบบ จะเห็นว่า งานออกแบบเป็นสื่อกลางความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ต่อมนุษย์ และระหว่างมนุษย์กับวัตถุ หรือวัสดุต่างๆ งานการออกแบบมีมาตั้งแต่ในอดีต ตั้งแต่การออกแบบเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ จนถึงการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย เพื่อผลทางความงามหรือความพึงพอใจ จนถึงปัจจุบันงานออกแบบก็ยังคงเป็นสื่อกลางที่มีคุณค่าต่อมนุษย์เพิ่มมากขึ้น

2. ความหมายของการออกแบบเสื้อผ้า

จารุพรรณ ทรัพย์ปรง (2543) ให้ความหมายของการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Fashion Design หรือ Costume Design ในวงการ การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ได้มีการนำคำศัพท์เหล่านี้มาใช้เรียกทับศัพท์อยู่เสมอ ซึ่งความหมายคำศัพท์ที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ คำว่า Fashion , Costume , Design ดังนี้

2.1 Fashion หมายถึง การวางรูปแบบ รูปแบบของเสื้อผ้าหรือสิ่งอื่นๆที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมในห้วงเวลาหนึ่ง

2.2 Costume หมายถึง เครื่องแต่งกายซึ่งได้รับการออกแบบขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะหรือเป็นพิเศษ สำหรับสถานที่หรือใช้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง

2.3 Design หมายถึง การออกแบบ แบบแผน ลวดลายเค้าโครง ซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการหรือแนวทางในการท าบางสิ่งบางอย่าง แนวทางการท าบางสิ่งบางอย่าง เส้นและรูปร่าง ซึ่งเป็นที่มาของแบบหรือการตกแต่ง ด้วยมีจุดมุ่งหมายพิเศษเป็นการเฉพาะกล่าวโดยสรุปการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย หมายถึง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย โดย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

มีแรงบันดาลใจจากสิ่งต่างๆ รอบตัว เช่น ธรรมชาติ รูปทรงสิ่งแปลกใหม่ สื่อเทคโนโลยีต่างๆ ในปัจจุบัน หรือการนำแบบเสื้อผ้าในสมัยโบราณมาดัดแปลงให้เข้ากับยุคสมัย ทั้งนี้จะต้องมีประโยชน์ ด้าน การใช้สอยและความงามเป็นสำคัญ ตลอดจนการแสดงให้เห็นถึงความเจริญก้าวหน้าด้าน วัฒนธรรม ประเพณี และความนิยมของคน ในยุคนั้นๆ โดยใช้หลักการออกแบบทางศิลปะเข้าช่วย และคำนึงถึงความต้องการด้านต่างๆ ตลอดจน ค่านิยม ประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสม และความ ทันสมัย

3. ความสำคัญของการออกแบบเสื้อผ้า

เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายเป็นสิ่งที่มอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ทั้งในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ ตลอดจนการแสดงบทบาทและฐานะทางสังคม ตั้งแต่ในอดีตมนุษย์ได้คิดค้นโดย การนำวัสดุที่มีตามธรรมชาติ มาห่อหุ้มและปกปิดร่างกาย เพื่อวัตถุประสงค์ในการดำรงชีพ การ ปกป้องร่างกายจากสภาพภูมิอากาศและอันตรายจากพืช แมลง และสัตว์ ต่อมาได้มีพัฒนาการเพิ่ม มากขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปัจจุบัน นอกจากเสื้อผ้าจะให้ประโยชน์ในด้านกายภาพแล้ว ยังสะท้อนให้เห็นถึง พฤติกรรมการแต่งกายได้หลายแง่มุม ซึ่งสามารถจำแนกความสำคัญของเสื้อผ้าเครื่องแต่ง ได้ดังนี้

- 3.1 เพื่อการปกป้องร่างกาย
- 3.2 เพื่อแสดงสถานภาพและชื่อเสียง
- 3.3 เพื่อแสดงบทบาทในสังคม
- 3.4 เพื่อการแสดงออกและบอกพฤติกรรมของบุคคล
- 3.5 เพื่อแสดงความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง
- 3.6 เพื่อใช้แสดงประเพณีและวัฒนธรรม
- 3.7 เพื่อแสดงอิทธิพลของความเสมอภาคทางสังคม

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายจัดเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิต ของคนในสังคมเป็นอย่างยิ่งด้วยความต้องการที่แตกต่างและเพิ่มมากขึ้น ทำให้การออกแบบเข้ามามี บทบาทอย่างมากต่อรูปแบบที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นการตอบสนองความต้องการ และด้วยความ เปลี่ยนแปลงทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ สภาพสังคมและเศรษฐกิจ ประโยชน์ใช้สอย รวมถึงความต้องการดึงดูดเพศตรงข้ามแล้วนั้น อาจกล่าวได้ว่า การออกแบบมีบทบาทสำคัญต่อความ สามารถในการตอบสนองความต้องการในด้านต่างๆ ของสังคมได้อย่างแท้จริง ในการออกแบบเสื้อผ้า ยังสามารถเกิดจากมูลเหตุต่างๆได้ ดังนี้ คือ

- การเติบโตของสังคม เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้น การออกแบบเสื้อผ้าจึงต้องมีการ ปรับปรุงและสร้างสรรค์ สิ่งใหม่ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสภาพสังคมที่เปลี่ยนไป
- การศึกษาและความก้าวหน้าทางการศึกษา ทำให้กระบวนการออกแบบได้ถูก ปรับปรุงและ ทดลอง เพื่อพัฒนาให้มีคุณค่าตรงตามความต้องการ
- ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและสิ่งประดิษฐ์ใหม่
- สภาพสังคมปัจจุบันความต้องการของมนุษย์มุ่งเน้นที่ความต้องการของตนเอง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ทักษะของสังคมที่ต้องการรูปแบบที่เปลี่ยนไปจากเดิม นิยมความเรียบ สะดวก ประหยัด และชอบเปลี่ยนแปลงรูปแบบ ตามเวลาและสถานที่ของการนำไปใช้
- มนุษย์มีการคิดค้นวัสดุใหม่ๆ ทำให้รูปแบบและลักษณะการออกแบบเปลี่ยนแปลงไปเพื่อให้สอดคล้องกับคุณสมบัติของวัสดุนั้นๆ

จากมูลเหตุของการออกแบบเสื้อผ้าส่งผลให้งานออกแบบเสื้อผ้ามีคุณค่าในด้านต่าง ๆ ดังนี้

คุณค่าทางกาย คือคุณค่าที่มีประโยชน์ใช้สอยในชีวิตประจำวันโดยตรง

คุณค่าทางอารมณ์ความรู้สึก คือคุณค่าที่เน้นความชอบ ฟังพอใจ ความมั่นใจ

คุณค่าทางทัศนคติ คือการออกแบบส่งผลต่อทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อผู้เห็น

4. หลักการออกแบบเสื้อผ้า

หลักในการออกแบบเสื้อผ้า แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

4.1 การออกแบบโครงสร้าง (structure design)

ในการออกแบบเสื้อผ้าส่วนใหญ่ จะต้องมีการออกแบบจากโครงสร้างเป็นพื้นฐาน หมายถึง การออกแบบที่ประกอบด้วย ขนาด (size) รูปทรง (form) สี (color) และผิวสัมผัส (texture) ของเสื้อผ้า ราวมาถึงชนิดของตะเข็บ ปก แขน กระเป๋ และส่วนรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ ซึ่งเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับเสื้อผ้านั้นๆ จะขาดส่วนใดไปไม่ได้ อาจกล่าวได้ว่า การนำชิ้นส่วน อันเป็นโครงสร้างแต่ละชิ้นมาเย็บตะเข็บต่อกันจะสามารถเป็นเสื้อผ้าที่สมบูรณ์ได้ การออกแบบโครงสร้างในการออกแบบเสื้อผ้านั้นนับว่ามีความสำคัญอันดับแรก เพราะถ้าเสื้อผ้าที่ได้รับการออกแบบด้วยโครงสร้างที่ดี มักจะจัดเป็นเสื้อผ้าชั้นสูง และยังได้รับความนิยมเป็นเวลานาน การออกแบบโครงสร้างที่ดีนั้น นอกจากจะต้องคำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยเป็นสำคัญแล้ว (form follows function) ยังต้องคำนึงถึงด้านอื่นๆ ประกอบด้วย ดังนี้

- มีความสวยงามและเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย
- เป็นรูปแบบง่าย ๆ เรียบ ๆ
- มีสัดส่วนที่ดี
- เหมาะสมกับวัสดุที่เลือกใช้และกรรมวิธีในการผลิต

4.2 การออกแบบตกแต่ง (decorative design)

การออกแบบตกแต่ง เป็นการตกแต่งเพิ่มเติมจากแบบโครงสร้างเพื่อเพิ่มคุณค่าให้กับเสื้อผ้า การปัก การติดระบาย การติดกระดุม การติดฝากระเป๋ ไม้หลอกๆ ดบ ผ้าพันคอ ตลอดจนเข็มขัด โดยไม่ได้คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอย ซึ่งการออกแบบตกแต่งในลักษณะนี้มักใช้กับงานที่ไม่ต้องการฝีมือการตัดเย็บเท่าใดนัก เพราะสามารถปกปิดความบกพร่องของฝีมือตัดเย็บที่ไม่ชำนาญได้ สิ่งที่น่ามาตกแต่งเพิ่มเติม สามารถเปลี่ยนย้ายไปใช้กับเสื้อผ้าตัวอื่นได้ การออกแบบตกแต่งเพิ่มเติมจนเป็นต้องคำนึงถึงหลักการที่สำคัญ ดังต่อไปนี้

- ส่วนตกแต่งจะต้องช่วยเสริมแบบเสื้อจากโครงสร้างเดิมให้เด่นขึ้น
- ส่วนตกแต่งต้องสัมพันธ์กับเส้นบนโครงสร้างของแบบเสื้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ส่วนตกแต่งเพิ่มเติมจะต้องสัมพันธ์กับผิวสัมผัสของผ้าที่ใช้การตัดเย็บ
- การใช้ส่วนตกแต่งควรใช้ไม่เกิน 1 หรือ 2 แห่ง ในแบบเสื้อ
- สีของวัสดุตกแต่ง ควรเลือกใช้สีที่มีความผสมผสานกับสีและ ลวดลายของผ้าที่

เป็นโครงสร้างของเสื้อ

- ขนาดของวัสดุตกแต่ง ควรมีความสัมพันธ์กับพื้นที่ที่ต้องการออกแบบตกแต่ง
- การตกแต่งต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของวัสดุและประโยชน์ใช้สอย

5. องค์ประกอบในการออกแบบแบบเสื้อผ้า

องค์ประกอบในการออกแบบแบบเสื้อผ้าประกอบด้วย

5.1 เส้นและรูปโครง (lines, forms)

เส้นและรูปโครง ในการออกแบบจะต้องพิจารณาไปพร้อมๆ กัน เพราะเส้นเป็นสิ่งที่ใช้กำหนดบริเวณหนึ่งๆ ให้เกิดรูปร่างขึ้น ทั้งในรายละเอียดบนตัวเสื้อและเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้า การเลือกใช้เส้นบนแบบเสื้ออย่างมีประสิทธิภาพ ย่อมสามารถลวดตาได้ เช่น สามารถทำให้ดูสูงขึ้นหรือเตี้ยลงได้ เป็นต้น นอกจากนั้นผลของการใช้เส้นต่างๆ บนแบบเสื้อยังสามารถทำหน้าที่เน้นสีของผ้า และผิวสัมผัสของผ้าได้ ตลอดจนความห่างของตำแหน่งที่ตั้งของเส้นเหล่านั้น ได้ตามความต้องการว่าจะเน้นหรือไม่ต้องการเน้นให้สะดุดตาการเลือกใช้เส้น อาจจะใช้ตามลักษณะรูปร่างของร่างกาย หรือเลือกเส้นที่ตรงกันข้ามกับลักษณะรูปร่างของร่างกาย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับตำแหน่งที่นำไปใช้และจุดประสงค์ในการออกแบบเส้นบนเสื้อผ้ามี่ 2 ชนิด คือ เส้นตรงและเส้นโค้ง

- เส้นตรง เส้นตรงมีทิศทางการใช้ อยู่ 3 ทิศทาง ได้แก่ ตรงแนวราบ ตรงแนวตั้ง และตรงแนวเฉียงหรือทแยง ส่วนเส้นโค้งไม่สามารถจำกัดทิศทางการใช้ได้แน่นอน แต่ไม่ว่าจะเป็นเส้นแนวตรงหรือแนวโค้งก็ตามย่อมสามารถทำให้เกิดความรู้สึกต่างๆ กันไป เส้นตรงเป็นเส้นที่มีลักษณะตรงกันข้ามกับลักษณะเส้นของร่างกาย ให้ความรู้สึกที่แข็งแรงกระด้างซึ่งในบางครั้งต้องการลดความรู้สึกแข็งแรงกระด้างลง อาจจะใช้วิธีเลี้ยวไปใช้กับผ้าเนื้ออ่อนนุ่ม เส้นตรงนั้นๆ จึงจะดูคล้อยตามส่วนเว้าส่วนโค้งของร่างกาย ผ้าที่มีเนื้อผ้าที่แข็งแรงกระด้างจะมีความเป็นเส้นตรงในตัวเองเส้นตรงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในโครงสร้างของแบบเสื้อ ได้แก่ แนวตะเข็บ แนวเกล็ด และแนวตำแหน่งรอยเปิดของเสื้อผ้า แต่ละทิศทางของเส้นตรงสามารถลวดตาให้เกิดความรู้สึกต่างๆ กันได้ ซึ่งในการเลือกใช้ควรคำนึงถึงรูปร่างของแต่ละคนที่มีลักษณะแตกต่างกันออกไป

- เส้นตรงแนวตั้ง โดยปกติจะให้ความรู้สึกในทางเพิ่มความสูง เป็นเส้นที่นิยมกันมากในหมู่ผู้ที่ต้องการมีรูปร่างที่สูงโปร่ง เส้นตั้งในเสื้อผ้า ได้แก่ เส้นจากลวดลายผ้าเส้นภายในโครงสร้างของเนื้อผ้า เส้นในโครงสร้างของแบบเสื้อ เส้นที่เกิดจากส่วนตกแต่งภายในตัวเสื้อ

- เส้นตรงแนวนอน มักให้ความรู้สึกช่วยเพิ่มความกว้าง แต่ไม่จริงเสมอไปนัก เพราะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความห่างหรือช่องไฟของเส้นเหล่านี้ด้วย เส้นตรงแนวนอน ในแบบเสื้อ ได้แก่ เส้นจากลวดลายผ้า เส้นเอว เส้น yoke เส้นชายกระโปรง และส่วนตกแต่งที่เป็นแนวราบกับร่างกาย

เป็นต้น ดังนั้นเมื่อความเข้มของสีและขนาดของเส้นหรือช่องไฟมากเท่าไร ก็จะทำให้เกิดความรู้สึกกว้างขึ้นตามไปด้วย

- เส้นตรงแนวเฉียงหรือเส้นทแยง เป็นเส้นที่นิยมมาใช้กับเสื้อผ้ามากอีกเส้นหนึ่ง ซึ่งนอกจากจะให้ความรู้สึกสดชื่นกระปรี้กระเปร่ามีชีวิตชีวาแล้ว ยังช่วยเอาพรางส่วนที่บกพร่องของรูปร่างได้อีกด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับองศาของแนวเส้นเฉียงที่ไปใช้ว่า อยู่ในองศาใดองศาของเส้นน้อยก็จะให้ความรู้สึกเช่นเดียวกับเส้นตรงแนวราบ แต่องศาของเส้นมากขึ้นจนใกล้เคียงกับ 90 องศา เท่าไรก็จะให้ความรู้สึกเช่นเดียวกับเส้นตรงแนวตั้ง เส้นซิกแซ็กจัดเป็นเส้นที่เกิดจากแนวเส้นทแยง สามารถลวงตาไปตามทิศทางและองศาของเส้น เส้นเฉียงหรือเส้นทแยง เส้นซิกแซ็กในเสื้อผ้าได้แก่ ลวดลายผ้า โครงสร้างการทอของผ้า แนวเส้นเหล่านี้นำไปใช้ในการออกแบบเสื้อผ้ามักจะให้ความรู้สึกเพิ่มขนาดขึ้น

- เส้นโค้ง จัดเป็นเส้นที่มีความคล้อยตามเส้นของรูปร่างมากที่สุด และเป็นเส้นที่ถูกนำไปใช้ในกรณีที่ต้องการให้ความรู้สึกอ่อนหวาน นุ่มนวล นอกจากนั้นยังให้ความรู้สึกคล่องแคล่วมากขึ้นตามแนวเส้นโค้งที่ขยายกว้างเพิ่มขึ้นจนเป็นแนววงกลม เส้นโค้งในตัวเสื้อมีความสัมพันธ์กับส่วนโค้งของรูปร่าง ดังนั้นนำรูปร่างโค้งเว้ามากเท่าไรก็ทำให้เป็นการเน้นสัดส่วนให้เด่นชัดมากขึ้น การนำเส้นมาใช้ในการออกแบบโครงสร้างของแบบเสื้อแล้ว ก็จะได้ เส้นกรอบนอก (silhouettes) ของแบบเสื้อนั้นๆ ซึ่งเส้นกรอบนอกจะเป็นสิ่งแรกที่สร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็น ดังนั้นเส้นกรอบนอกของแบบเสื้อที่ดีก็จะส่งผลให้เสื้อผ้าและรูปทรงของส่วนประกอบในตัวเสื้อ เช่น แขนเสื้อ ปกเสื้อ กระโปรง ดูดีและสร้างความประทับใจต่อผู้พบเห็นมากยิ่งขึ้นเส้นกรอบนอกของเสื้อผ้า ได้มีวิวัฒนาการจากอดีตมาจนถึงปัจจุบัน ซึ่งมีเพียง 3 แบบ เท่านั้นที่มีการนำไปใช้และดัดแปลงไปบ้างตามสมัยนิยม ได้แก่ ทรงตรง (tubular) ทรงกระดิ่ง (bouffant) ทรงทางกระรอก (bustle) ในเสื้อผ้าชั้นสูงมักนิยมใช้เส้นกรอบนอกที่เป็นทรงตรง หรือทรงกระดิ่ง เช่น ชุดไทย ชุดราตรี เป็นต้น แต่ถ้าเสื้อผ้าที่ผลิตจำนวนมากๆ ก็จะใช้เส้นกรอบนอกรูปทรงระดับ ปานกลางที่อยู่ระหว่างรูปทรง 2 แบบ เช่น ทรงตรงกับทรงกระดิ่ง และจะเปลี่ยนไปตามสมัยนิยมในแต่ละปี

5.2 สี (color)

สีเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการออกแบบเสื้อผ้า เช่นเดียวกับเส้น นับว่าเป็นปรากฏการณ์ทางธรรมชาติที่เราสามารถมองเห็นสีต่างๆ ได้ในความรู้สึกที่แตกต่างกัน ซึ่งเกิดจากสภาพความเข้มของแสงที่ตกกระทบและสะท้อนกับสีที่มีความอ่อนแก่ที่แตกต่างกันเข้าสู่สายตา ไม่ว่าจะเป็นแสงที่เกิดจากธรรมชาติหรือแสงที่เกิดจากไฟฟ้าแสงมากก็ทำให้สีมีความสว่างและชัดเจนมาก แต่ถ้าแสงน้อยก็ทำให้สีหม่นและลดความสดใสดังได้ และที่สำคัญสีเป็นสิ่งแรกที่สร้างความประทับใจให้กับผู้พบเห็น และสร้างอารมณ์หรือความรู้สึกต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วกว่าองค์ประกอบอื่นๆ บนตัวเสื้อ สีเป็นสิ่งที่จำเป็นอย่างยิ่งในการออกแบบเสื้อผ้า เนื่องจากสีทำให้สะดุดตา และเป็นสิ่งแรกที่ผู้คนจะมองเห็นและจดจำเราได้ หากเลือกใช้สีให้ถูกต้องเหมาะสมกับบุคลิก กาลเทศะและสภาพแวดล้อม และจะช่วยให้เกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเองอีกด้วย ผู้ที่ประสบความสำเร็จในการนำสีมาใช้ในการออกแบบเสื้อผ้าได้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นั้น นอกจากจะต้องมีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับพื้นฐานของสีแล้ว ยังจะต้องรู้เกี่ยวกับหลักการนำสีไปใช้ในการออกแบบเสื้อผ้า

6. องค์ประกอบทางศิลปะที่นำมาใช้ในการออกแบบงานตัดเย็บ

องค์ประกอบทางศิลปะที่นำมาใช้ในการออกแบบงานตัดเย็บ มีดังนี้

6.1 สัดส่วนเป็นขนาดของรูปร่างที่กำหนดเป็นแบบ โดยในแบบจะต้องมีสัดส่วนสัมพันธ์กัน เช่น กระเป่าเสื้อ ปกเสื้อ กระดุม เป็นต้น โดยทั่วไปเสื้อผ้านิยมใช้สัดส่วนไม่เท่ากัน ที่นิยมคือ 5 ต่อ 8 ส่วน เช่น เสื้อสั้นกว่ากระโปรง การระบายเพื่อตกแต่งชั้นบนสั้นกว่าชั้นล่าง เป็นต้น เพราะสวยงาม

6.2 รูปร่างหมายถึง เส้นรอบที่แสดงให้เห็นในลักษณะ 2 มิติ คือ ความสูงและความกว้าง เช่น ผอม สูง เตี้ย อ้วน สูงใหญ่ สั้นทัด เป็นต้น

6.3 รูปทรงรูปทรงของเสื้อผ้า ที่มองเห็นจากภายนอก เช่น ความยาวกระโปรง ความคับหลวมของเสื้อผ้า ส่วนคอคอของเอว เป็นต้น

6.4 จังหวะเป็นลีลาการจัดวางบนตัวเสื้อ เพื่อให้เกิดความเคลื่อนไหวหรือเกิดความรู้สึกต่างๆ เช่น อ่อนหวาน หยาดกระด้าง จักแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ดังนี้

- จังหวะคงที่ ได้แก่ การจัดรูปแบบช่องว่างในแต่ละจุดเท่ากัน เช่น ความห่างของกระดุม ความห่างของจีบกระโปรง เป็นต้น

- จังหวะต่อเนื่อง คือ การจัดรูปแบบช่องว่างในแต่ละจุดไม่เท่ากัน เช่น กระโปรงหลายๆ ชั้น ความห่างของเสื้อคอถ่วง

- จังหวะผสม คือ การจัดวางที่มีช่องว่างผสมผสานระหว่างแบบจังหวะคงที่และแบบจังหวะต่อเนื่อง

6.5 ความสมดุล เป็นน้ำหนักเท่ากันหรือไม่เท่ากันของเสื้อผ้าที่วัดด้วยสายตา

6.6 ช่องว่างในการออกแบบนั้นช่องว่างเป็นสิ่งสำคัญมากถ้า ในการตกแต่งมากจะทำให้คุณค่าของงานออกแบบลดลง ดังนั้น การตกแต่งในงานผ้า ควรเว้นช่องว่างของเสื้อผ้าเพื่อให้เกิดความสวยงามและน่าสนใจ

6.7 ความกลมกลืนเป็นจกองค์ประกอบต่างๆ ขอบเสื้อผ้าให้เกิดความสวยงาม เช่น ความกลมกลืนด้วยสี ความกลมกลืนด้วยเส้น ความกลมกลืนด้วยผิวสัมผัส

6.8 จุดเด่นหรือการเน้นจัดใดจุดหนึ่งที่ช่วยดึงดูดสายตาให้เป็นจุดสนใจ เช่น เน้นด้วยสีสดใน เน้นโดยใช้เส้นในแบบเสื้อผ้า เน้นโดยใช้เครื่องประดับ เป็นต้น

6.9 การตัดกันการตัดกันเป็นลักษณะในแบบเสื้อที่ตรงข้ามกัน ซึ่งการตัดกันนั้นมีอยู่หลายรูปแบบ เช่น ตัดกันด้วยเส้น ตัดกันด้วยสี ตัดกันด้วยรูปร่าง ตัดกันด้วยทิศทาง เป็นต้น

การออกแบบเครื่องใช้ที่ทำด้วยผ้าที่นิยมใช้ในชีวิตประจำวัน ควรคำนึงถึงหลักการเพื่อความคุ้มค่าของงาน ดังนี้

- คำนึงถึงประโยชน์ใช้สอยสำหรับเครื่องที่ทำด้วยผ้า ถ้าเรารู้จักออกแบบให้สามารถใช้ประโยชน์ได้หลายอย่างก็จะทำให้คุ้มค่าต่อการใช้งาน เช่น กระเป๋าเอนกประสงค์ สามารถออกแบบโดยใช้เป็นหมวกกันแดดได้ด้วย เป็นต้น

- คำนึงถึงความสวยงามโดยให้มีสีสันลักษณะมองดูแล้วสะอาด สวยงาม นำมาใช้ เช่น ผ้าเช็ดมือสำหรับแขวนในห้องน้ำ ควรเป็นผ้าสีอ่อนสะอาดตา เช่น สีขาว สีชมพู สีฟ้า เป็นต้น

- คำนึงถึงการดูแลรักษาหรือการทำความสะอาด สำหรับเครื่องใช้ประเภทผ้าที่เปื้อนง่าย ต้องทำความสะอาดบ่อยหรือทุกครั้งหลังจากการใช้งาน ควรออกแบบให้เป็นแบบเรียบและเลือกใช้ผ้าที่ทนทานต่อการซักครัด เช่น ผ้าลินิน เป็นต้น

7. การออกแบบเสื้อผ้า และเครื่องแต่งกาย

ในการออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกาย เพื่อให้เกิดความสวยงามเหมาะสมและคุ้มค่าสามารถนำไปใช้ได้ยาวนาน ผู้ออกแบบควรคำนึงถึงความสวยงามเหมาะสม เสื้อผ้าบางแบบอยู่ในสมัยนิยมแต่ไม่เหมาะกับบุคลิกของผู้สวมใส่บางคน ทั้งนี้ ผู้ออกแบบเสื้อผ้าจึงควรมีความรู้ความเข้าใจเพื่อนำหลักการไปใช้ในการออกแบบให้เหมาะสม ช่วยอำพรางส่วนที่พุงพ่อง และช่วยเสริมจุดเด่นให้มีบุคลิกลักษณะที่ดียิ่งขึ้น สำหรับสิ่งที่ควรคำนึงถึงในการออกแบบเสื้อผ้า มีดังนี้

7.1 วัยและเพศ ในการออกแบบเสื้อผ้าควรคำนึงถึงวัยและเพศ โดยทั่วไปผู้ที่อยู่ในวัยต่างกันจะสวมเสื้อผ้าต่างกัน เช่น วันเด็ก จะสวมเสื้อผ้าต่างกับวัยผู้ใหญ่ โดยที่เสื้อผ้าของวัยเด็กจะเน้นความสะดวกสบายในการทำกิจกรรมโดยเสื้อผ้าจะไม่ขัดต่อการพัฒนาการของเด็ก จะต้องมีความปลอดภัยต่อการสวมใส่ ไม่คับและหลวมเกินไป เป็นต้น นอกจากนี้โดยทั่วไปแล้ว ผู้หญิงและผู้ชายและผู้หญิงจะสวมเสื้อผ้าในลักษณะที่แตกต่างกัน

7.2 บุคลิกภาพ ของแต่ละคนล้วนแตกต่างกันเสื้อผ้าจัดเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ผู้ออกแบบเพื่อส่งเสริมบุคลิกภาพของผู้สวมใส่ ดังนี้

- เรียบร้อยสุภาพ ถ้าเป็นผู้หญิง ควรเลือกผ้าลักษณะ จีบ รูด ติดโบว์ สีอ่อน ลวดลายควรเป็นลายเล็กๆ

- บุคลิกภาพกระฉับกระเฉง แข็งแรงแบบนักกีฬา ควรออกแบบให้เป็นแบบเรียบ ผ้าพันหรือผ้าสายควร สีเข้ม เช่น สีน้ำเงิน สีเทา ออกแบบเป็นเสื้อมีปก เช่น ปกจี๊ด ปกโบล เป็นต้น

- บุคลิกภาพสุขุม ขรึมแบบผู้ใหญ่ ควรออกแบบเสื้อผ้าที่เน้นความสง่างาม เช่น การตีเกล็ด การปัก เป็นต้น ส่วนการต่ออายุ การระบายชายเสื้อและชายกระโปรงไม่เหมาะสมกับบุคลิกลักษณะ

- บุคลิกภาพเก๋ เป็นผู้ที่มีความมั่นใจในตนเองมาก ควรออกแบบเสื้อผ้าในลักษณะ สะดุดตาไม่ซ้ำแบบกับผู้อื่น สีสดใสและฉูดฉาด

- บุคลิกภาพอ่อนไหว ปราดเปรี้ยว ควรออกแบบเสื้อในลักษณะทะมัดทะแมง แบบเรียบควรเลือกใช้ผ้าสีเข้ม

7.3 รูปร่าง ในการออกแบบเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายควรคำนึงถึงว่ารูปร่างเสื้อผ้าแบบเดียวกันจะไม่เหมาะสมกับทุกคน และการออกแบบที่ดี ควรอำพรางส่วนที่บกพร่องและช่วยเสริมจุดเด่นของผู้สวมใส่ดังตัวอย่างต่อไปนี้

- รูปร่างผอมสูง ควรออกแบบโดยใช้เส้นตามขวาง มีการตกแต่ง ที่คอปกควรมีระบายลายผ้าตามขวางเพื่อลดความสูง ตกแต่งบริเวณเอวสะโพก กระโปรงจีบรูด เป็นต้น และควรหลีกเลี่ยงเส้นตามยาวหรือเส้นแนวตั้ง เสื้อคอแหลม ไม่มีปก แขนสั้น ตัวยาว มีเส้นตกแต่งเสื้อและกระโปรงเป็นแนว ยาว คลอดจนควรหลีกเลี่ยง การออกแบบเสื้อตามขวาง เสื้อที่ปกใหญ่ เสื้อปกติดอก เสื้อแขนพอง เสื้อสีสด ดอกใหญ่
- คนอกใหญ่ ควรออกแบบโดยใช้เส้นตั้งฉาก เสื้อคอแหลม เสื้อเอวต่ำบริเวณสะโพก กระโปรงปลายบาน หรือกระโปรงตกแต่งได้สัดส่วนกับหน้าอก ควรหลีกเลี่ยงเส้นขวางบริเวณอก เสื้อคอเหลี่ยมเล็ก เสื้อรัดรูป เสื้อจีบรูดตั้งแต่บริเวณช่วงไหล่ถึงเอว
- คนสะโพกใหญ่ ใช้เส้นตกแต่งบริเวณอื่นที่ไม่ใช่สะโพก กระโปรงปลายบานควรหลีกเลี่ยงเส้นขวางในแนวกระโปรง หลีกเลี่ยงการตกแต่งบริเวณสะโพกชุดเข้ารูป กระโปรงปลายสอบ

7.4 โอกาสที่ใช้ในการออกแบบควรมีความเหมาะสมกับประโยชน์ใช้สอย โดยพิจารณา ดังนี้

- การออกแบบเสื้อชุดลำลอง เป็นชุดที่สามารถใช้สบาย และใส่ได้ทุกโอกาส
- การออกแบบเสื้อชุดทำงานข้าราชการ ควรแบบเรียบง่ายไม่ฉูดฉาด เนื้อผ้าทรงตัว
- การออกแบบเสื้อชุดทำงานที่สำนักงาน ข้าราชการ เช่น ธนาकार ห้างร้าน บริษัท เป็นต้น ซึ่งงานประเภทนี้ต้องติดต่อกับบุคคลภายนอก ควรเป็นแบบสีสดใส สดชื่น สบายตาแก่ผู้พบเห็น
- การออกแบบเสื้อชุดเดินทาง ควรออกแบบให้สามารถสวมใส่ ได้ทั้งกลางวัน กลางคืนในลักษณะสะดวกต่อการเคลื่อนไหว แบบเรียบ เนื้อผ้าทรงตัว ไม่หยับง่าย
- โอกาสพิเศษเป็นเสื้อที่ใส่เฉพาะโอกาสนั้นๆ ไม่สามารถนำมาสวมใส่ เป็นชุดปกติได้ ดังตัวอย่าง ดังต่อไปนี้

ชุดกีฬา การออกแบบชุดกีฬาต้องดูลักษณะแบบให้คล้ายตามความเคลื่อนไหวในอิริยาบถของกีฬาประเภทนั้นๆ

เสื้อกันหนาวการออกแบบควรให้ใช้ได้ในทุกฤดูหนาว ควรเลือกใช้ผ้าถักเนื้อหนา ฝึเรียบ ขนสั้น แขนยาวแบบเรียบ

ชุดว่ายน้ำการออกแบบชุดว่ายน้ำจะไม่เน้นเรื่องการทำพรางรูปร่างควรเป็นชุดที่กระชับตัว ยึดหยุดย่นได้ดี

ชุดราตรี เป็นเสื้อผ้าที่พิถีพิถันกว่าปกติ มี 2 ลักษณะ คือ ชุดราตรีแบบเป็นทางการ และแบบไม่เป็นทางการ ชุดราตรีแบบไม่เป็นทางการ เป็นชุดแบบใดก็ได้ไม่จำกัดรูปแบบทั้ง

ชุดสั้นและยาว ใช้กับงานตั้งแต่ช่วงบ่ายจนถึงกลางคืน ชุดราตรีแบบเป็นทางการ ควรเป็นชุดราตรีที่เหมาะสมสำหรับงานกลางคืน งานรัฐพิธี ตกแต่งสวยงาม เนื้อผ้าที่ใช้โดยทั่วไปจะมีลักษณะมันวาว

8. กระบวนการผลิตเครื่องแต่งกาย

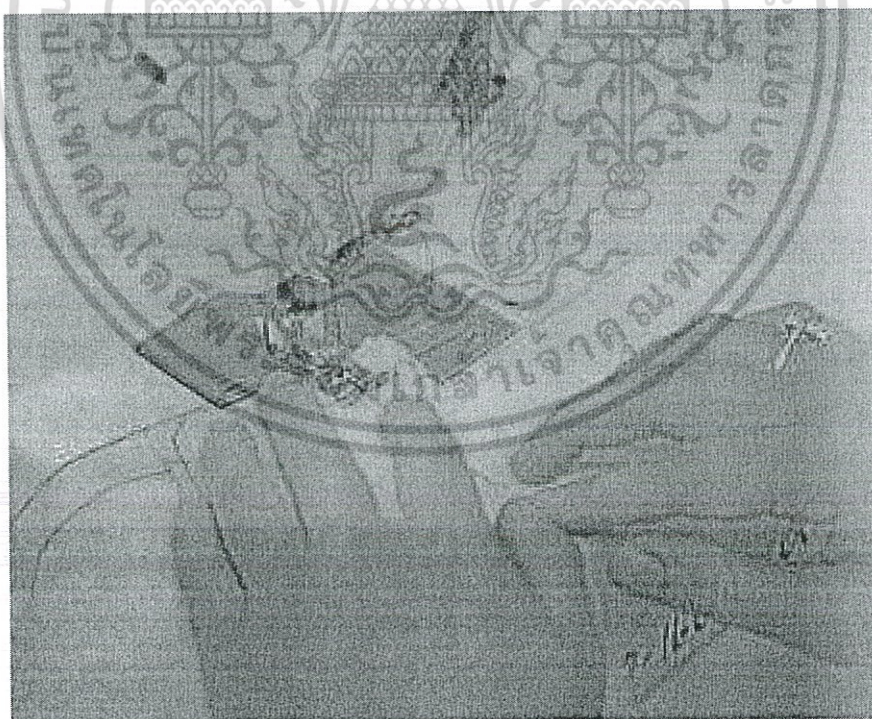
ขั้นตอนที่ 1 กำหนดขนาด (size) โดยการวัดตัว กำหนดขนาดให้พอดีกับผู้สวมใส่

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบตัด (pattern) สร้างแบบลงบนกระดาษ เป็นขั้นตอนที่สัมพันธ์กับราคาการผลิต เพราะจะส่งผลต่อปริมาณผ้าที่จะใช้ในการผลิตต่อชิ้น

ขั้นตอนที่ 3 การวางผ้า เมื่อได้แบบแล้วจะสามารถทราบความยาวผ้าที่ต้องการในการผลิตแต่ละชิ้น ฟูผ้าลงบนโต๊ะตัดซึ่งจะต้องแข็งแรงได้ระดับ ผิวโต๊ะเรียบร้อยไม่มีรอยขรุขระ โดยใช้เข็มหมุดกลัดแบบกับผ้าไว้ด้วยกัน ไม่ให้เลื่อนหลุดออกจากแบบ

ขั้นตอนที่ 4 การตัดผ้า ตัดตามแบบที่ตัดไว้ และทำการเขียนเครื่องหมายลงบนผ้าเป็นเป็นเส้นต่างๆ เช่น เส้นตะเข็บ กลัดและจุดต่างๆเป็นการลอกแบบจากแบบที่วางไว้ให้ติดลงบนผ้า โดยจะใช้ลูกกลิ้งและกระดาษทราย หรือชอล์กเขียนผ้า

ขั้นตอนที่ 5 การเย็บอุปกรณ์ที่สำคัญคือ จักรเย็บผ้า มีทั้งแบบชนิดปรับหัวเข็มให้ใช้กับผ้าหนาหรือบางก็ได้รวมถึงการเย็บหนัง และยังมีจักรเฉพาะอีกมากมาย เช่น งานปักเป็นรูปต่างๆ โดยใช้คอมพิวเตอร์ เดินซิกแซก เดินเข็มเป็นรูปแบบต่างๆทำจีบ เป็นต้น

ภาพที่ 2.69 การตัดเย็บเครื่องแต่งกาย

ที่มา : <http://mounbumrungsilcloth5.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

8.1 หลักในการวัดตัว การวัดและวิธีวัด

- ยาวหน้า : วัดจากปุ่มคอกกลาง หน้าถึงเอว
- ยาวหลัง : วัดจากปุ่มคอกกลาง หน้าถึงเอว
- บ่าหน้า : ให้ปลายแขนลงแล้ววัดจากรอยพับแขนจากขวาไปซ้าย
- บ่าหลัง : ให้ปล่อยแขนลงแล้ววัดจากรอยพับแขนตรงใต้รักแร้จากขวาไปซ้าย

ทางด้านหลัง

- รอบคอ : วัดรอบคอพอดีไม่ให้น้อยกว่า 35.5 ซม. รอบคอมาตรฐาน 36 ซม.
- รอบอก : ให้วัดรอบอกพอดี ระวังสายวัดด้านหลังให้อยู่ในแนวยอดตรงกับ

ด้านหน้า

- ออกสูง : วัดจากปุ่มคอกกลางหน้าถึงยอดอกข้างขวา
- ออกห่าง : วัดระยะห่างระหว่างยอดอก
- ออกบน : วัดรอบตัวจากหลังมาหน้าให้สายวัดผ่านใต้รักแร้พอดี ในขนาดเดียวกัน

วัดความสูงอกบนจากแนวอกบนถึงยอดอก

- ใต้อก : วัดรอบตัวพอดีได้ทรง ในขณะเดียวกันวัดความสูงจากยอดอกถึงใต้อก
- รอบเอว : รอบเอววัดรอบเอวพอดี
- สะโพกเล็ก : วางสายวัดให้ผ่านหน้าท้องสอดนิ้วใต้สายวัดให้สายวัดหมุนไปมาได้

เป็นการเพิ่มความหลวม ในขณะเดียวกันวัดความสูงสะโพกเล็กจากเอวถึงสะโพกเล็ก

- สะโพกใหญ่ : วัดรอบสะโพกส่วนที่ใหญ่ที่สุดสอดนิ้วใต้ให้สายวัดหมุนไปหมุนมา

ได้ เป็นการเพิ่มความหลวม ในขนาดเดียวกันวัดความสูงสะโพกใหญ่จากเอวถึงสะโพกใหญ่

- กระโปรงยาว : วัดด้านหลังเอวถึงความยาวของกระโปรง สัน-ถึงข้อเท้า-ถึงพื้น
- แขนยาว : วัดแขนข้างขวาปล่อยแขนตรงวัดจากหัวไหล่ถึงข้อมือ
- ไหล่ : เอามือเท้าที่สะโพก วัดจากฐานคอด้านข้างถึงหัวไหล่
- ข้อศอก : วัดจากฐานคอด้านข้างถึงข้อศอก
- ข้อมือ : วัดจากฐานคอด้านข้างถึงข้อมือ
- รอบข้อมือ : วัดรอบข้อมือพอดี
- รักแร้ : วัดรอบรักแร้พอดี
- แขนกว้าง : วัดข้างขวา รอบต้นแขนส่วนที่ใหญ่ที่สุด
- เป้า : วัดจากเอวกลางหน้าสอดสายวัดอ้อมใต้ขาถึงเอวกลางหลัง
- ก้นย้อย : วัดข้างหลังจากเอวถึงเป้ากลางเกง
- ความยาวจากเอวถึงเป้า : วัดจากเอวตรงถึงหัวเป้าข้างขวา
- รอบโคนขา : วัดรอบโคนขาข้างขวาส่วนที่ใหญ่ที่สุด

2.7.3 หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบ

ปัจจัยสำคัญที่สุดอีกหนึ่งประการในการออกแบบเครื่องแต่งกาย คือ นักออกแบบเครื่องแต่งกายต้องสามารถสร้างโครงหุ่นจำลองที่มีสัดส่วนถูกต้องของคนปกติได้ แม้ว่านักออกแบบเครื่องแต่งกายจะคิดออกแบบเครื่องแต่งกายได้ยอดเยี่ยมเพียงใดก็ตาม หากโครงสร้างของหุ่นจำลองที่สร้างขึ้นนั้นไม่ถูกต้อง นักออกแบบเครื่องแต่งกายผู้นั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จในการถ่ายทอดความคิดในการออกแบบ เป็นภาพจำลองแฟชั่นให้เป็นที่ถูกตาต้องใจของผู้พบเห็น ด้วยเหตุนี้ นักออกแบบเครื่องแต่งกายจึงจำเป็นต้องเรียนรู้หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบ (ผู้หญิง) และนายแบบ (ผู้ชาย) ซึ่งเป็นพื้นฐานแรกเริ่มของการสร้างภาพจำลองแฟชั่น

ด้วยเหตุที่มนุษย์เป็นสัตว์โลกที่มีความแตกต่างด้านโครงสร้างของแต่ละคน ซึ่งผิดแผกจากสัตว์โลกชนิดอื่นๆ ตัวอย่าง เช่น สุนัขพันธุ์บูลด็อก (Bulldog) และสุนัขพันธุ์โดเบอร์แมน (Doberman) มีความแตกต่างกันทางโครงสร้างอย่างเห็นได้ชัด ในขณะที่มนุษย์มีโครงสร้างที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ดังนั้น จึงไม่เป็นการยากสำหรับนักออกแบบเครื่องแต่งกายที่จะเรียนรู้และทำความเข้าใจในหลักการสร้างโครงหุ่นจำลองอย่างถ่องแท้และสามารถนำไปใช้ประกอบการออกแบบเครื่องแต่งกายได้อย่างถูกต้องและสวยงาม ซึ่งหลักการสร้างโครงหุ่นจำลองที่นักออกแบบเครื่องแต่งกายจะต้องเรียนรู้และทำความเข้าใจมีสาระสำคัญ ดังนี้

- หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่ายืนตรง (Upright Figure)
- หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่าทางต่างๆ ที่สวยงาม (Beautiful Poses)
- หลักการสร้างส่วนประกอบต่างๆ ของโครงหุ่นจำลอง ได้แก่ ใบหน้า (Face) ดวงตา (Eye) คิ้ว (Eyebrow) จมูก (Nose) ปาก (Mouth) ใบหู (Ear) ผม (Hair) มือ (Hand) และเท้า (Foot)

1 หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่ายืนตรง

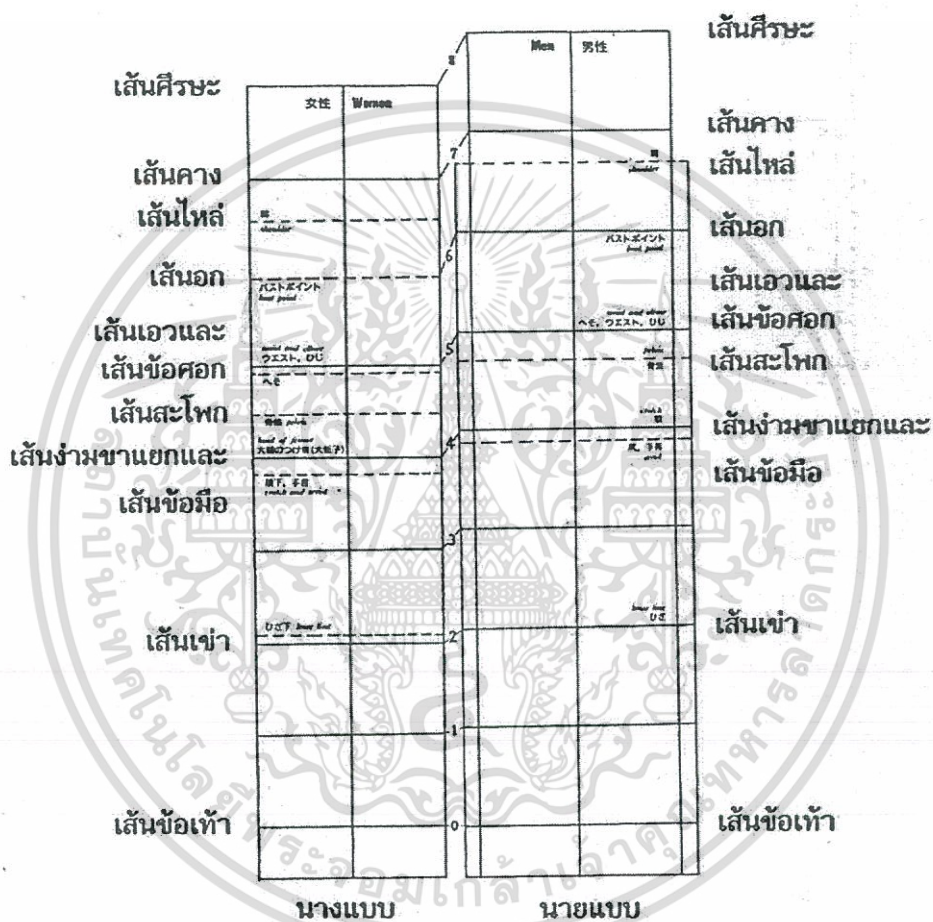
ในการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่ายืนตรงมีหลักเกณฑ์และลำดับขั้นตอน ดังนี้

1.1 ต้องจดจำให้แม่นยำว่าเรือนร่างที่ได้สัดส่วนของนางแบบนั้น ต้องมีความสูงไม่น้อยกว่า 175 ซม. และเรือนร่างที่ได้สัดส่วนของนายแบบต้องมีความสูง ไม่น้อยกว่า 185 ซม. โดยความสูงของแต่ละส่วนของเรือนร่าง จะใช้ความยาวของศีรษะ (Head) เป็นหน่วยในการวัด เรือนร่างของคนปกติที่ได้สัดส่วนจะมีเกณฑ์ความสูงเท่ากับ 8 ส่วน ของความยาวศีรษะ และไม่ว่าเรือนร่างจะมีส่วนสูงเท่าใด สัดส่วนของความสูงแต่ละส่วนจะคงที่อยู่เสมอ โดยมีศูนย์กลางของความสูงทั้งหมดอยู่ตรงกระดูกหัวหน่าว (Pubis) หรือง่ามขาแยก (Croth)

1.2 แบ่งกรอบโครงร่างเบื้องต้นของโครงหุ่นจำลองตามเกณฑ์ในข้อ 1 ดังนี้

- โครงหุ่นของนางแบบมีเกณฑ์ความสูง 32 ซม. (ความยาวของศีรษะเท่ากับ 3.7 ซม.) ส่วนโครงหุ่นของนายแบบมีเกณฑ์ความสูง 34 ซม. (ความยาวของศีรษะเท่ากับ 4 ซม.)
- ส่วนที่กว้างที่สุดของโครงหุ่นนางแบบจะเท่ากับ 2 เท่าของความยาวศีรษะโดยส่วนที่กว้างที่สุดของโครงหุ่นนายแบบจะมีความกว้างเพิ่มอีกข้างละ 6 มม.

- ตำแหน่งเส้นหมายเลข 6 เป็นจุดที่ตั้งของบอก (Bust) โดยอกของนางแบบจะมีจุดของหัวนม (Nipple) ทั้ง 2 ข้างห่างกันเท่ากับความยาวของศีรษะ ส่วนอกของนางแบบจะมีความห่างของจุดหัวนมทั้ง 2 ข้างน้อยกว่านายแบบเล็กน้อย
- ตำแหน่งเส้นหมายเลข 5 จะเป็นจุดที่ตั้งของข้อศอก (Elbow) ทั้งของนางแบบและนายแบบ และเป็นจุดที่ตั้งของเอว (Waist) และสะดือ (Navel) ของนายแบบส่วนเอวและสะดือของนางแบบจะอยู่ต่ำลงมาเล็กน้อย

ภาพที่ 2.70 การแบ่งกรอบโครงร่างเบื้องต้นของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบ
ที่มา : Takamura. 1991 : 9

- ตำแหน่งเส้นหมายเลข 4 จะเป็นจุดที่ตั้งของง่ามขาแยกของนายแบบ โดยมีจุดที่ตั้งของข้อมือ (Wrist) ทั้งของนางแบบและนายแบบ และจุดที่ตั้งของง่ามขาแยกของนางแบบอยู่ต่ำลงมาเล็กน้อย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

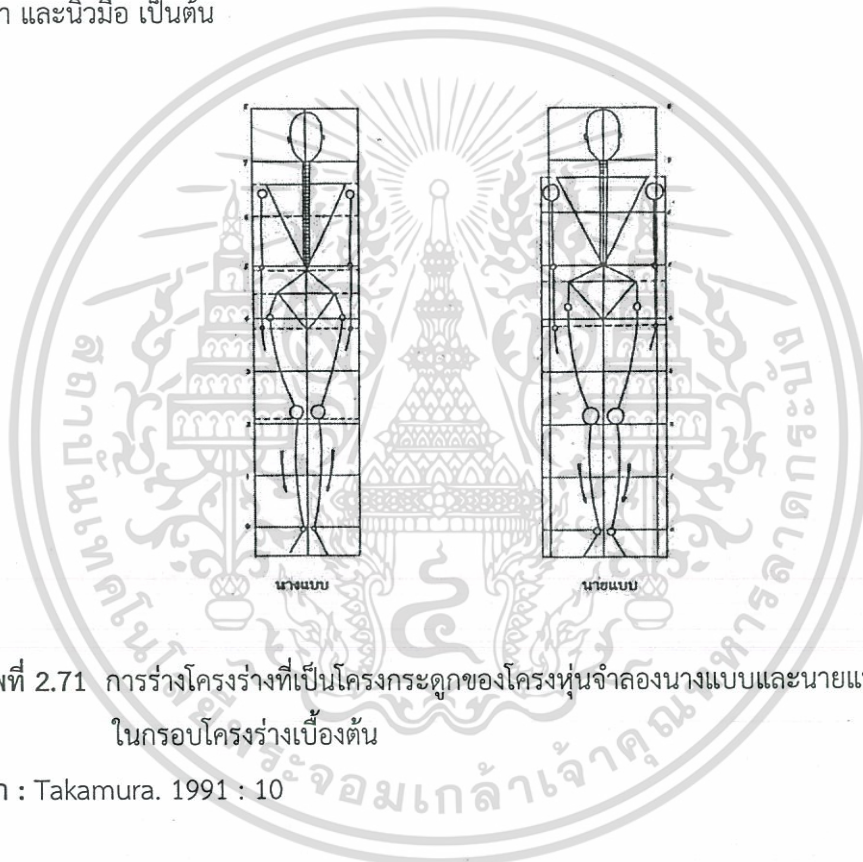
- ตำแหน่งเส้นหมายเลข 2 จะเป็นจุดที่ตั้งของเข่า (Knee) ของนายแบบส่วนเข่าของนางแบบจะอยู่ต่ำลงมาเล็กน้อย

- ตำแหน่งเส้นหมายเลข 0 จะเป็นจุดที่ตั้งของเข่า (Ankle)

1.3 ลงมือร่าง (Sketch) โครงร่างที่เป็นโครงกระดูกของโครงหุ่นจำลองลงในกรอบโครงร่างเบื้องต้นตามข้อ 2 โดย

- ใช้สัญลักษณ์สามเหลี่ยม สีเหลี่ยม และวงรี แทนกระดูกซึ่งทำหน้าที่ป้องกันอวัยวะภายใน (Internal Organ) เช่น กระดูกเชิงกราน (Pelvis) กะโหลกศีรษะ (Cranium) เป็นต้น

- ใช้สัญลักษณ์เส้นตรงแทนกระดูกซึ่งทำหน้าที่เคลื่อนไหว (Moving Bone) เช่น แขน ขา และนิ้วมือ เป็นต้น

ภาพที่ 2.71 การร่างโครงร่างที่เป็นโครงกระดูกของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบลงในกรอบโครงร่างเบื้องต้น

ที่มา : Takamura. 1991 : 10

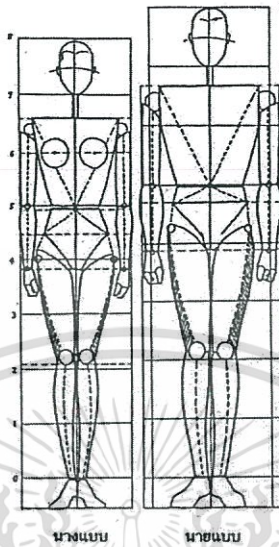
- ใช้สัญลักษณ์วงกลม (Circle) แทนข้อต่อ (Joint) และผู้ร่างจะต้องระลึกเสมอว่าไหล่ (Shoulder) ของโครงหุ่นจำลองของนายแบบ จะกว้างกว่าไหล่ของโครงหุ่นจำลองของนางแบบ

กระดูกเชิงกรานของโครงหุ่นจำลองนางแบบจะกว้างกว่ากระดูกเชิงกรานของโครงหุ่นจำลองนายแบบ

1.4 ลงมือสร้างรูปทรงของโครงหุ่นจำลอง (Modeling) โดยใช้กระดาษไขหรือกระดาษลอกลายวางทับบนรูปที่ 2.72 ตามข้อ 3 แล้วลอกโครงร่างดังกล่าวโดยใช้เส้นประแทนเส้นที่บางเส้น หลังจากนั้น จึงลงมือสร้างรูปทรงของโครงหุ่นจำลอง โดยจะต้องระลึกเสมอว่า

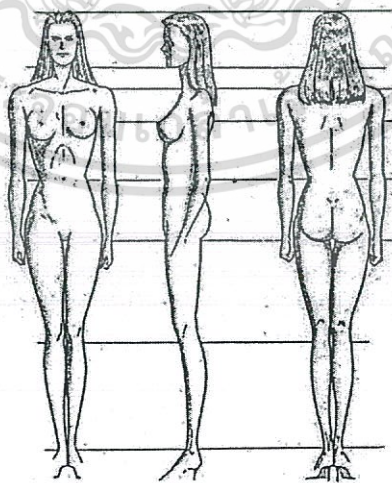
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ขนาดเอวของโครงหุ่นจำลองนางแบบจะเล็กกว่าความยาวศีรษะเล็กน้อย
- เส้นที่ลากจากสะโพก (Hip) ลงไปถึงเข่า จะค่อยๆ โค้งเข้าด้านใน

ภาพที่ 2.72 การสร้างรูปทรงของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบทำยืนตรง
ที่มา : Takamura. 1991 : 11

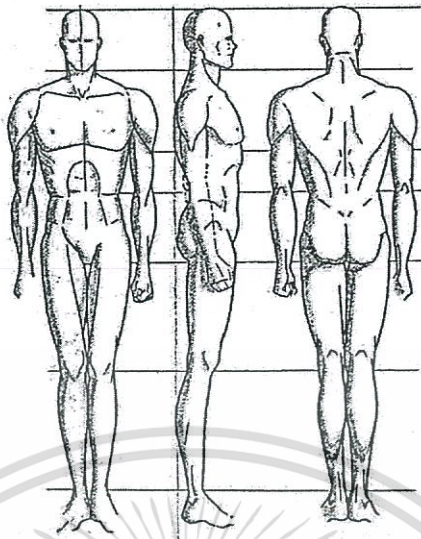
1.5 จากนั้นจึงลงมือสร้างโครงหุ่นจำลองที่มีกล้ามเนื้อ (Muscles) เหมือนจริงโดยวางกระดูกไขว้หรือกระดูกลอกลายทับลงไปบนรูปที่ 2.73 ตามข้อ 4 และเริ่มวาดใบหน้า มือ เท้า และกล้ามเนื้อ ของโครงหุ่นจำลองทั้งด้านหน้า ด้านข้าง และด้านหลัง

ภาพที่ 2.73 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบทำยืนตรงที่มีกล้ามเนื้อเหมือนจริง

ที่มา : Takamura. 1991 : 15

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.74 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบท่ายืนตรงที่มีกล้ามเนื้อเหมือนจริง
ที่มา : Takamura, 1991 : 14

2. หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่าทางต่างๆที่สวยงาม

หลังจากได้เรียนรู้หลักการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่ายืนตรงแล้ว นักออกแบบเครื่องแต่งกายจะต้องพยายามเรียนรู้เกี่ยวกับการสร้างโครงหุ่นจำลองในท่าอื่นๆ ที่สวยงาม (Beautiful Poses) เพื่อช่วยส่งเสริมให้การถ่ายทอดความคิดในงานออกแบบแลดูสวยงามไปด้วย เนื่องจากท่าทางที่ถูกต้องและเหมาะสมของโครงหุ่นจำลอง จะทำให้เสื้อผ้าไม่มีรอยยับย่นมากจนทำให้ดูขมวดงามลง ซึ่งในการจัดทำอื่นๆ ที่สวยงามให้แก่โครงหุ่นจำลองนั้น มีหลักการสำคัญที่นักออกแบบเครื่องแต่งกายจะต้องคำนึงถึงอยู่ 4 ประการ ดังนี้

2.1 ความสง่างามของโครงหุ่นจำลอง จะต้องจัดทำของโครงหุ่นจำลองให้ดูสง่างาม

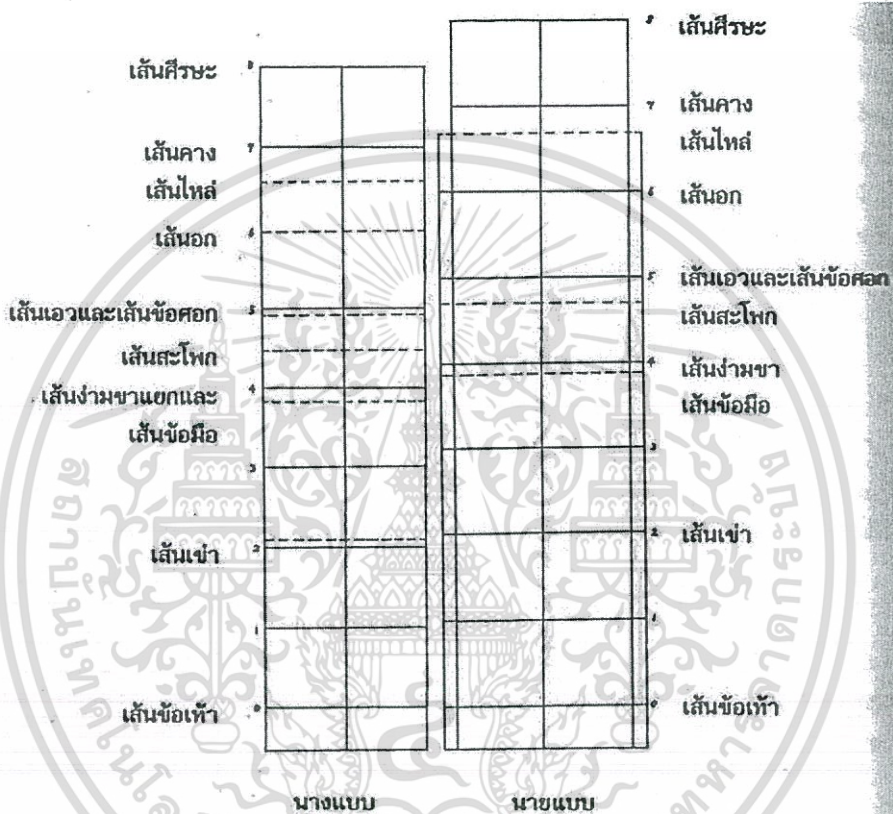
2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างท่าของโครงหุ่นกับแนวคิดในการออกแบบ ท่าของโครงหุ่นจำลองนั้นจะขึ้นอยู่กับแนวความคิดในการออกแบบ (Design Concept) เช่น ถ้าสวมกระโปรงรัดรูป (Tight Skirt) โครงหุ่นนางแบบจะต้องไม่ยื่นงอขา หรือถ้าเน้นที่หน้าอก (Chest) โครงหุ่นนางแบบจะต้องไม่เอามือกอดอก เป็นต้น

2.3 ขั้นตอนการจัดท่าที่สวยงามของโครงหุ่น กรณีจัดทำโครงหุ่นจำลองยืนตรง ไม่ควรจัดให้ยืนตรงเท้าชิดแบบธรรมดา แต่ควรจัดท่ายืนซึ่งทั้งน้ำหนักตัวไว้ที่ขาข้างใดข้างหนึ่งเป็นสำคัญ โดยขาข้างที่รับน้ำหนักจะต้องอยู่ในแนวเดียวกับเส้นกลางลำตัวเสมอ เพื่อให้โครงหุ่นที่สร้างขึ้นมีท่าทางที่สวยงามยิ่งขึ้น ซึ่งสามารถสร้างโครงหุ่นในลักษณะนี้ได้ตามขั้นตอนต่างๆ 8 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เขียนกรอบโครงร่างเบื้องต้นของโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบ โดยถือเกณฑ์ความสูงของเรือนร่างคนปกติได้สัดส่วนเท่ากับ $8 \frac{1}{2}$ ส่วนของความยาวของศีรษะ และมี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลักเกณฑ์ในการแบ่งกรองโครงร่างเบื้องต้นเช่นเดียวกับการแบ่งกรอบโครงร่างเบื้องต้นสำหรับการสร้างโครงหุ่นจำลองในทำยืนตรง ที่ได้อธิบายไว้โดยละเอียดในข้างต้น แต่เพื่อให้สามารถลำดับความคิดเกี่ยวกับการสร้างโครงหุ่นจำลองในทำยืน ซึ่งทั้งน้ำหนักตัวไว้ที่ขาข้างใดข้างหนึ่งตามลำดับขั้นตอนต่างๆได้อย่างต่อเนื่อง ผู้เขียนจะแสดงภาพการแบ่งกรอบ โครงร่างเบื้องต้นของโครงหุ่นอีกครั้งหนึ่ง

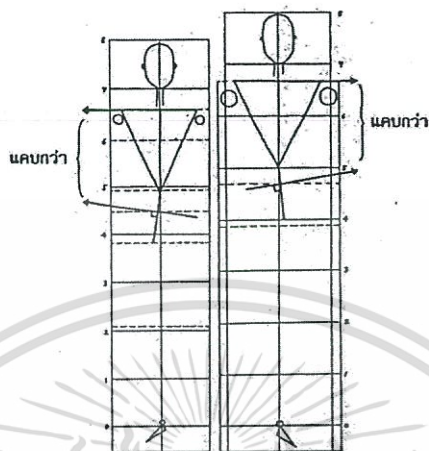

ภาพที่ 2.75 การจัดทำที่สอยงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 1
ที่มา : Takamura. 1991 : 16

ขั้นตอนที่ 2 เลือกขาข้างที่ต้องการให้เป็นขาหลัก (Axial Leg) นั่นคือ เป็นขาที่ใช้สำหรับรับน้ำหนักตัวของโครงหุ่นจำลอง โดยข้อเท้าของขาหลักต้องอยู่บนจุดตัดของเส้นแกนกลางของโครงหุ่นจำลองและเส้นหมายเลข 0 ซึ่งเป็นจุดที่ตั้งของข้อเท้าเสมอในที่นี้เลือกขาข้างขวาเป็นขาหลักสำหรับโครงหุ่นจำลองนางแบบ และเลือกขาข้างซ้ายเป็นขาหลักสำหรับโครงหุ่นจำลองนายแบบ และเมื่อน้ำหนักตัวตกลงที่ขาด้านในด้านหนึ่งทีเลือกแล้ว สะโพกด้านที่รับน้ำหนักก็จะยกขึ้น ดังนั้น เส้นไหล่และเส้นสะโพกของโครงหุ่นจะไม่ขนานกัน และช่วงห่างระหว่างเส้นไหล่และเส้นสะโพกของด้านที่เป็นขาหลัก จะแคบกว่าอีกด้านหนึ่งเสมอ ทั้งนี้ เส้นแกนกลางของโครงหุ่นตั้งแต่เส้นหมายเลข 5 ซึ่ง

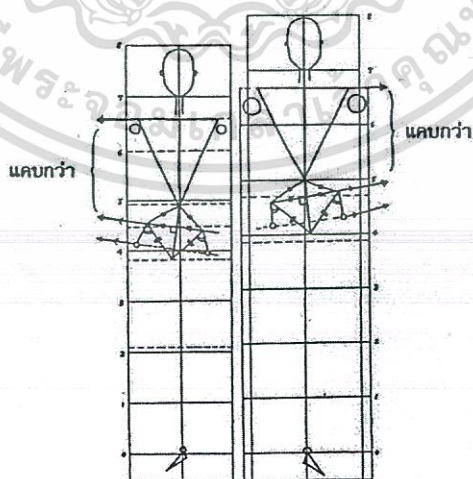
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นจุดที่ตั้งของเอว จนถึงเส้นหมายเลข 4 ซึ่งเป็นจุดที่ตั้งของง่ามขาแยก จะต้องทำมุมตั้งฉากกับเส้นสะโพกอยู่เสมอ

ภาพที่ 2.76 การจัดทำที่สอยงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 2
ที่มา : Takamura. 1991 : 16

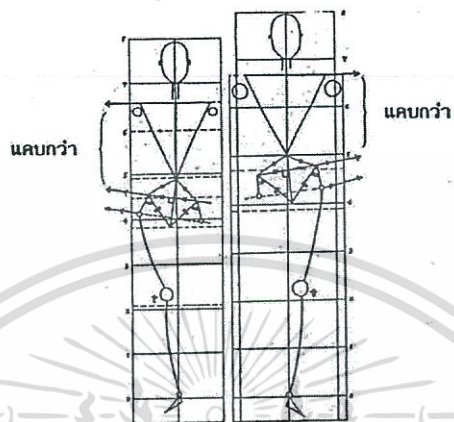
ขั้นตอนที่ 3 แม้สะโพกจะลาดเอียงไปในทิศทางเดียวกับเท้าของขาหลักแต่รูปร่างสี่เหลี่ยมพื้นฐานของสะโพกของโครงหุ่นก็ จะไม่มีการเปลี่ยนแปลงไปจากรูปร่างสี่เหลี่ยมพื้นฐานของสะโพกของโครงหุ่นในทำยีนตรงปกติไม่ว่าจะเป็นขนาดความกว้างและความยาวของเส้น หรือขนาดของมุมต่างๆ ที่เกิดขึ้น

ภาพที่ 2.77 การจัดทำที่สอยงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 3
ที่มา : Takamura. 1991 : 17

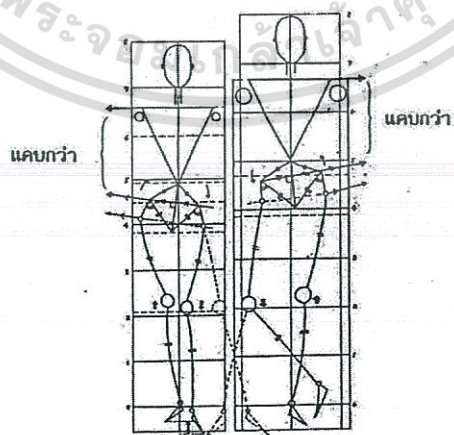
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 4 วาดขาหลักของโครงหุ่น โดยต้องจำไว้ว่าขาของขาหลักจะยกขึ้นในทิศทางเดียวกับสะโพก

ภาพที่ 2.78 การจัดทำที่สวงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 4
ที่มา : Takamura. 1991 : 18

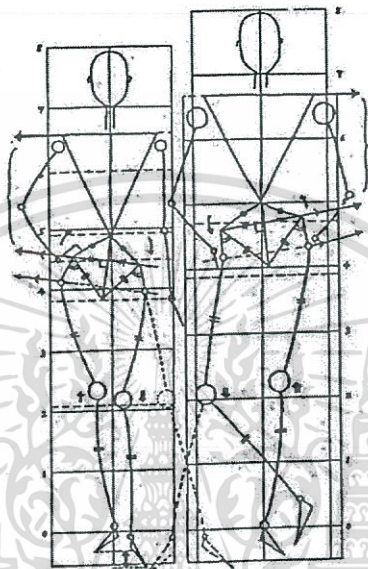
ขั้นตอนที่ 5 วาดขาอีกข้างหนึ่งที่ช่วยพยุงโครงหุ่นจำลอง (Supporting Leg) โดยต้องจำไว้ว่าขาของขาช่วยพยุงต้องอยู่ต่ำกว่าขาหลัก นอกจากนี้ ถ้าขาช่วยพยุงยื่นออกมาทางด้านหน้ามากกว่าขาหลัก จะต้องวาดให้อยู่ต่ำกว่าขาหลัก ในทางกลับกันจะต้องวาดขาช่วยพยุงให้อยู่สูงกว่าขาหลัก หากขาช่วยพยุงยื่นไปทางด้านหลังมากกว่าขาหลัก ซึ่งในเวลาวาดขาทั้งสองข้างนี้ จะต้องระมัดระวังให้ขาทั้งสองข้างยาวเท่ากันด้วย

ภาพที่ 2.79 การจัดทำที่สวงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 5
ที่มา : Takamura. 1991 : 18

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 6 เพิ่มแขนให้กับโครงหุ่น เป็นอันเสร็จสิ้นกระบวนการสร้างโครงสร้างพื้นฐานของโครงหุ่น โดยแขนทั้งสองข้างจะต้องมีความยาวเท่ากัน นอกจากนี้การกำหนดตำแหน่งของข้อศอกเมื่อวางมือไว้บนสะโพกเป็นสิ่งที่ต้องระมัดระวัง เพราะข้อศอกจะไม่ยื่นออกมาตรงๆ แต่จะยื่นไปทางด้านหลังเล็กน้อยหรือยื่นไปด้านข้าง ซึ่งจะทำให้ความยาวของแขนดูเหมือนจะเปลี่ยนแปลงไป

ภาพที่ 2.80 การจัดทำที่สายงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 6
ที่มา : Takamura. 1991 : 19

ข้อศอกที่ยื่นไปด้านข้าง

ความยาวของแขนดูสั้นกว่า
ความยาวของแขนปกติ

แขนช่วงบนจะห่างจากลำตัว
แขนช่วงล่างจะเข้าใกล้ลำตัว

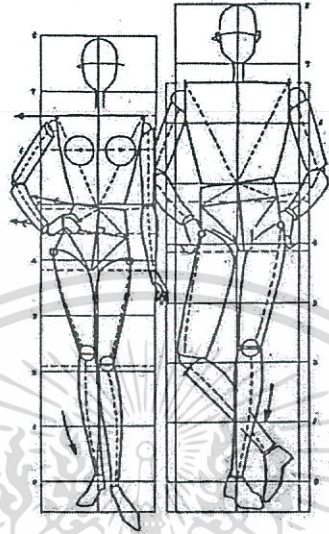
ข้อศอกที่ยื่นไปด้านหลังเล็กน้อย

ภาพที่ 2.81 การกำหนดตำแหน่งของข้อศอกเมื่อวางมือบนสะโพกในขั้นตอนที่ 6

ที่มา : Takamura. 1991 : 19

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 7 สร้างรูปทรงของโครงหุ่นจำลองในท่ายืนซึ่งทึงน้ำหนักตัวไว้ที่ขาข้างใดข้างหนึ่ง
ด้วยวิธีการเดียวกับท่ายืนตรง

ภาพที่ 2.82 การจัดทำที่สวยงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 7
ที่มา : Takamura. 1991 : 20

ขั้นตอนที่ 8 สร้างโครงหุ่นจำลองที่มีกล้ามเนื้อเหมือนจริง

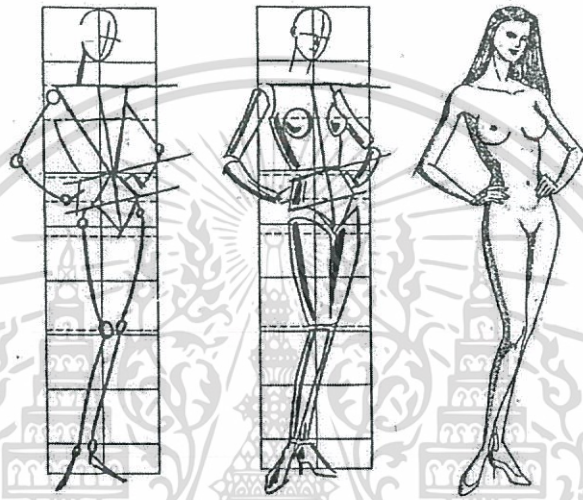

ภาพที่ 2.83 การจัดทำที่สวยงามของโครงหุ่นจำลอง ขั้นตอนที่ 8
ที่มา : Takamura. 1991 : 21

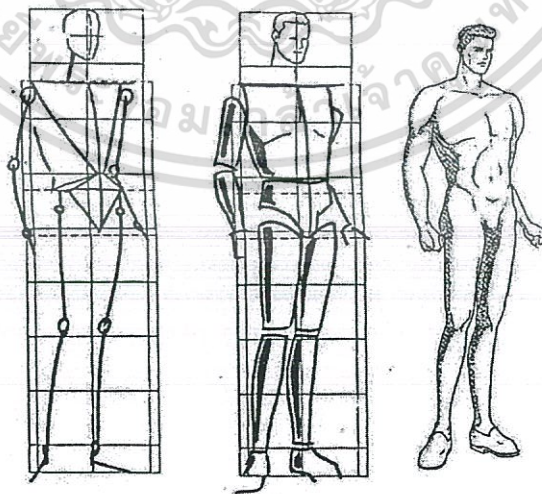
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

3. การฝึกฝนสร้างโครงหุ่นจำลองในท่าทางต่างๆ

ต้องหมั่นฝึกฝนสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบและนายแบบในท่าทางต่างๆ ที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้เครื่องแต่งกายที่ออกแบบไว้สวยงามยิ่งขึ้น โดยในการสร้างโครงหุ่นจำลองนั้น นักออกแบบเครื่องแต่งกายจะต้องให้ความสนใจเป็นพิเศษกับมุมเชื่อมต่อระหว่างโครงกระดูกของโครงหุ่นจำลอง รวมทั้งศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดในสัญลักษณ์รูปสี่เหลี่ยมของกระดูกเชิงกรานและสัญลักษณ์รูปสามเหลี่ยมต่างๆ ของโครงหุ่น

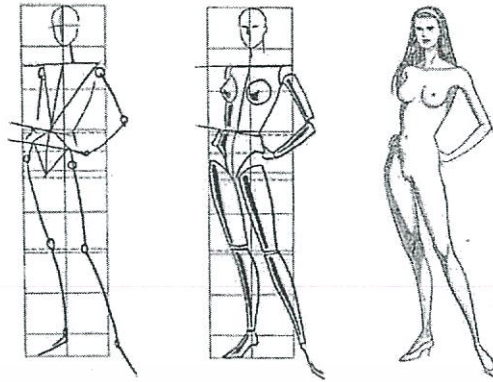

ภาพที่ 2.84 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางซ้าย
ที่มา : Takamura. 1991 : 22

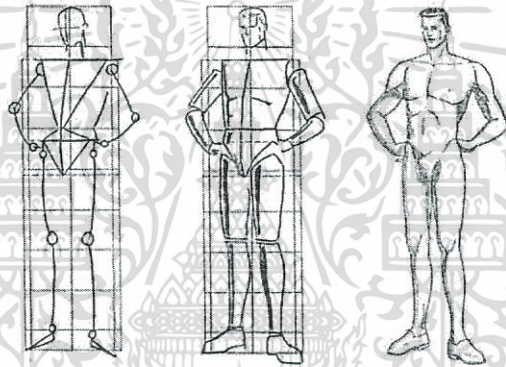

ภาพที่ 2.85 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางซ้าย
ที่มา : Takamura. 1991 : 29

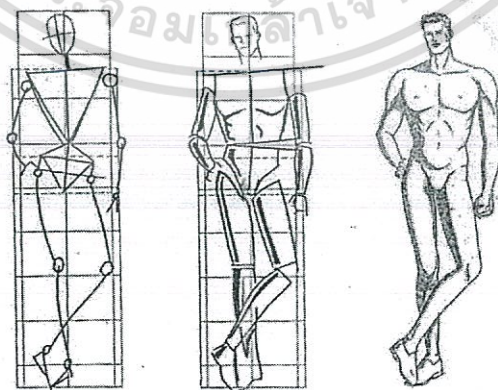
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.86 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางขวา
ที่มา : Takamura. 1991 : 28

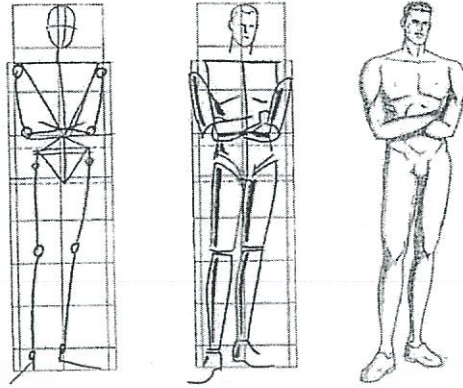

ภาพที่ 2.87 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่ายืนเอียงตัวไปทางขวา
ที่มา : Takamura. 1991 : 23

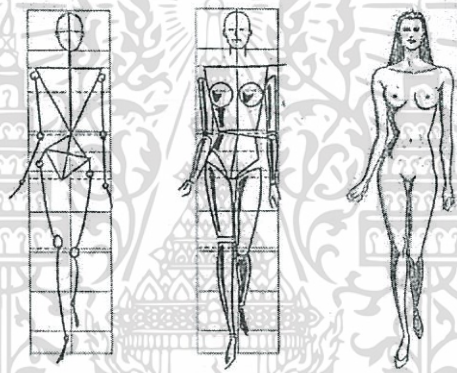

ภาพที่ 2.88 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่าหิ้งน้ำหนักตัวไว้ที่เท้าขวา
ที่มา : Takamura. 1991 : 25

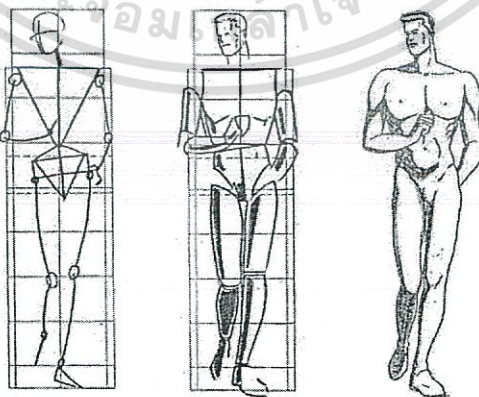
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.89 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่ายืนกอดอก
ที่มา : Takamura. 1991 : 31

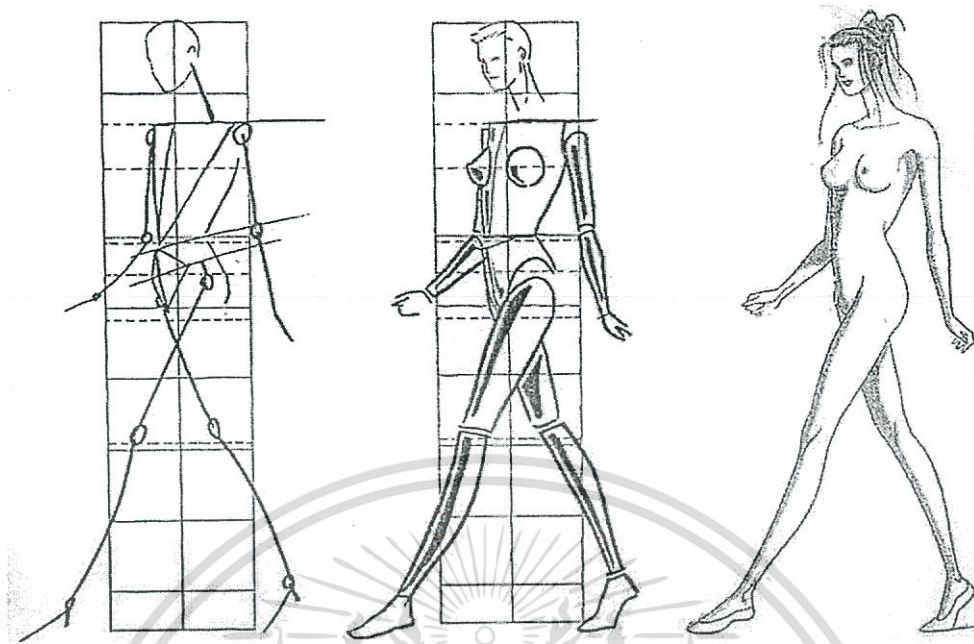

ภาพที่ 2.90 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่าเดิน (หน้าตรง)
ที่มา : Takamura. 1991 : 26

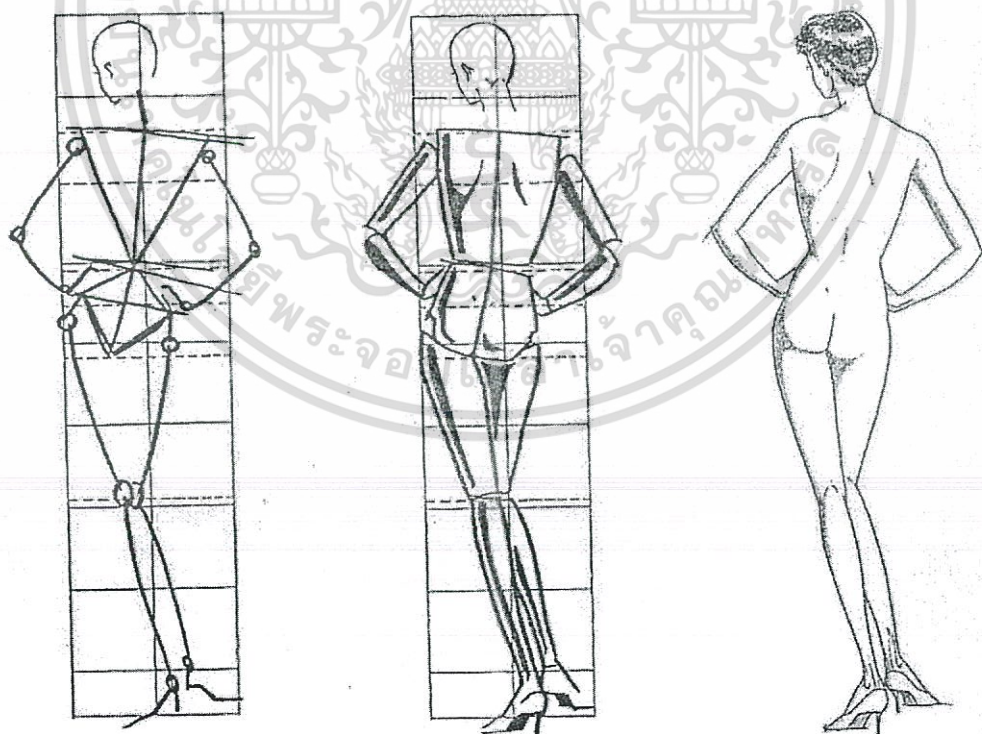

ภาพที่ 2.91 การสร้างโครงหุ่นจำลองนายแบบในท่าเดิน (หน้าตรง)
ที่มา : Takamura. 1991 : 27

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.92 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่าเดิน (ด้านข้าง)
ที่มา : Takamura. 1991 : 32

ภาพที่ 2.93 การสร้างโครงหุ่นจำลองนางแบบในท่ายืนทึ่งน้ำหนักไว้ที่ขาซ้าย (ด้านหลัง)
ที่มา : Takamura. 1991 : 33

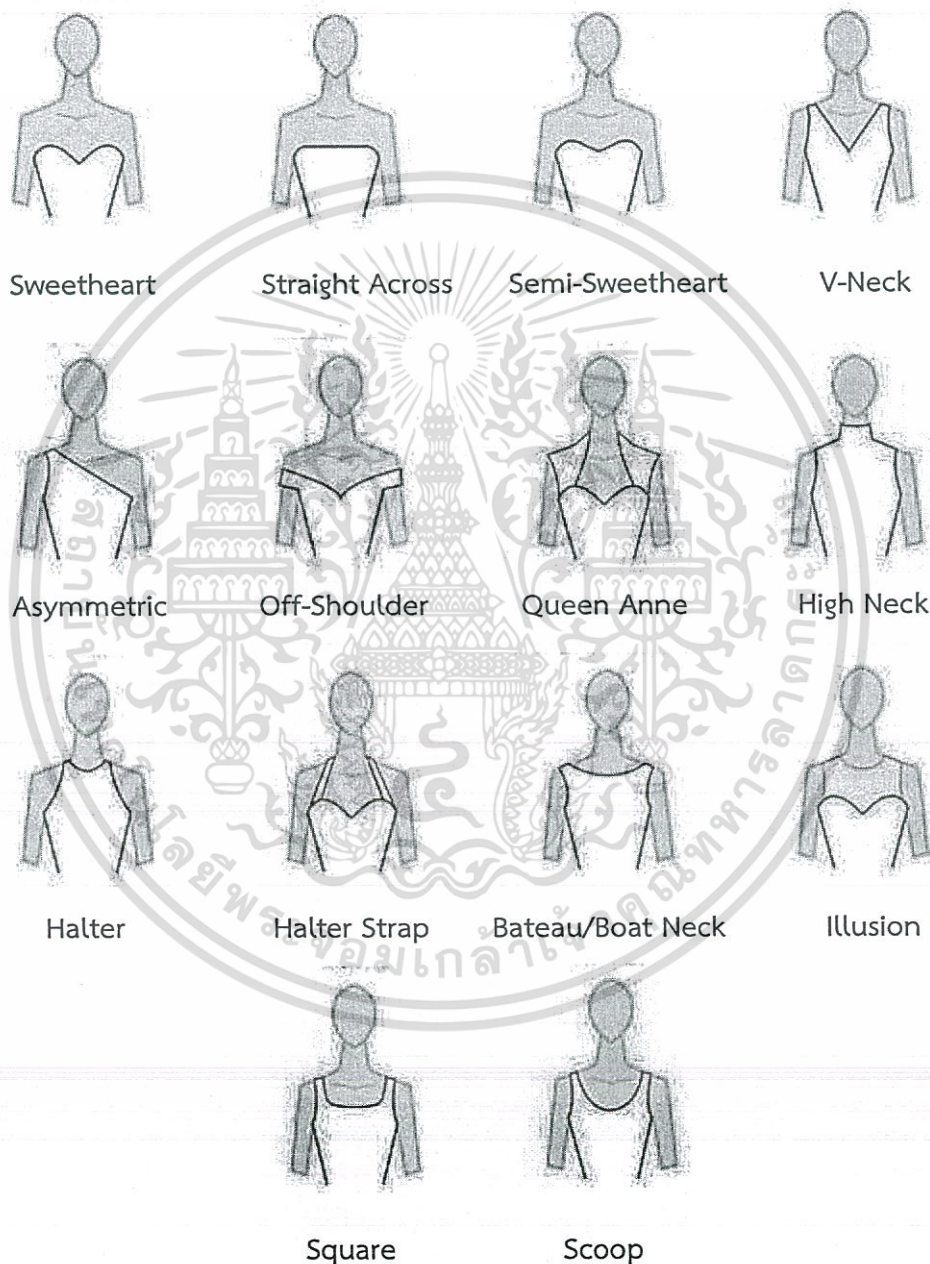
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2.7.4 ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์

.1. เสื้อสตรี

ส่วนประกอบหลักของเสื้อ

1.1 รูปแบบคอเสื้อแบ่งออกเป็นลักษณะ ดังนี้

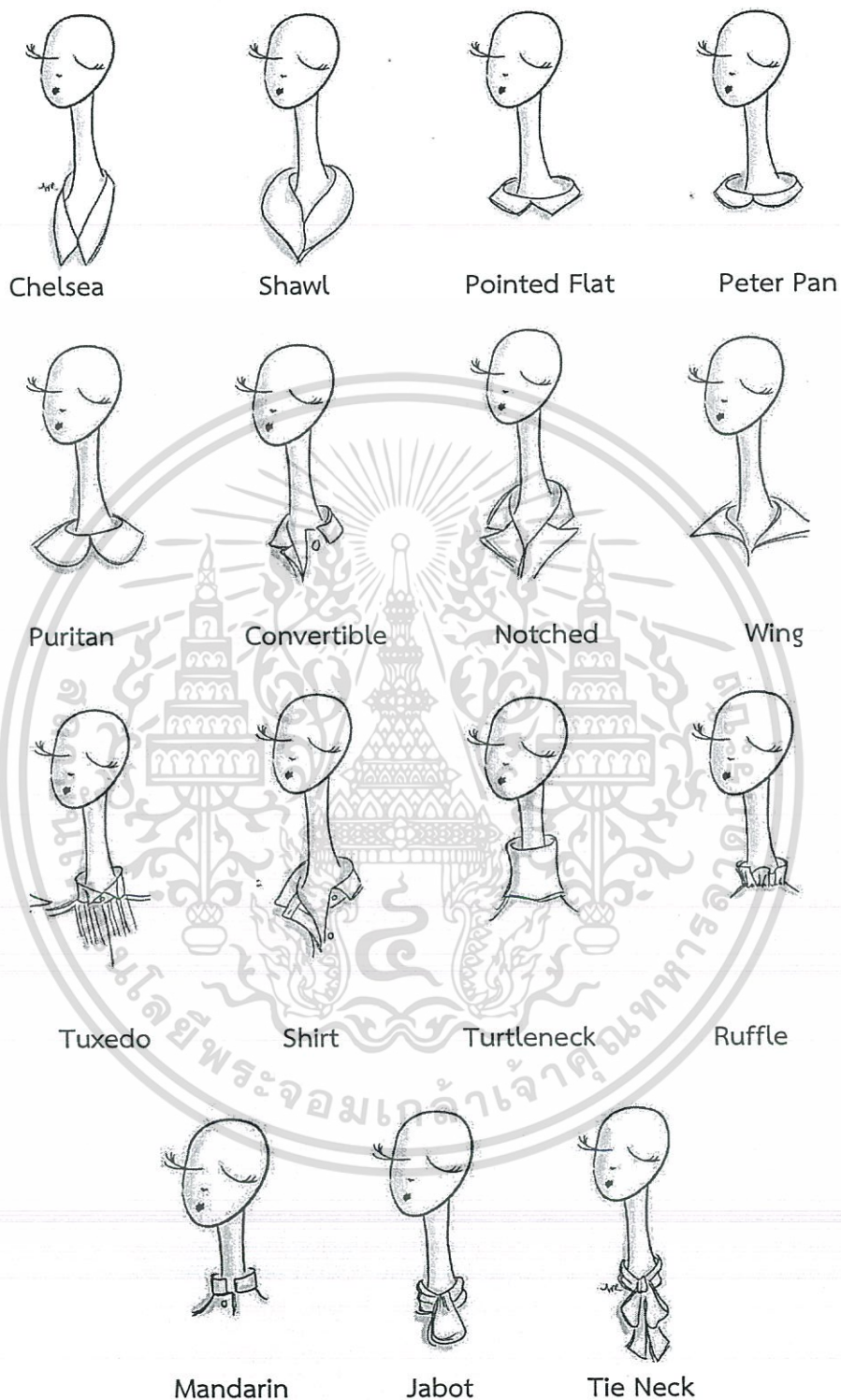

ภาพที่ 2.94 แบบคอเสื้อ

ที่มา : <http://www.everandwight.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.2 รูปแบบปกเสื้อ แบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆได้ดังนี้

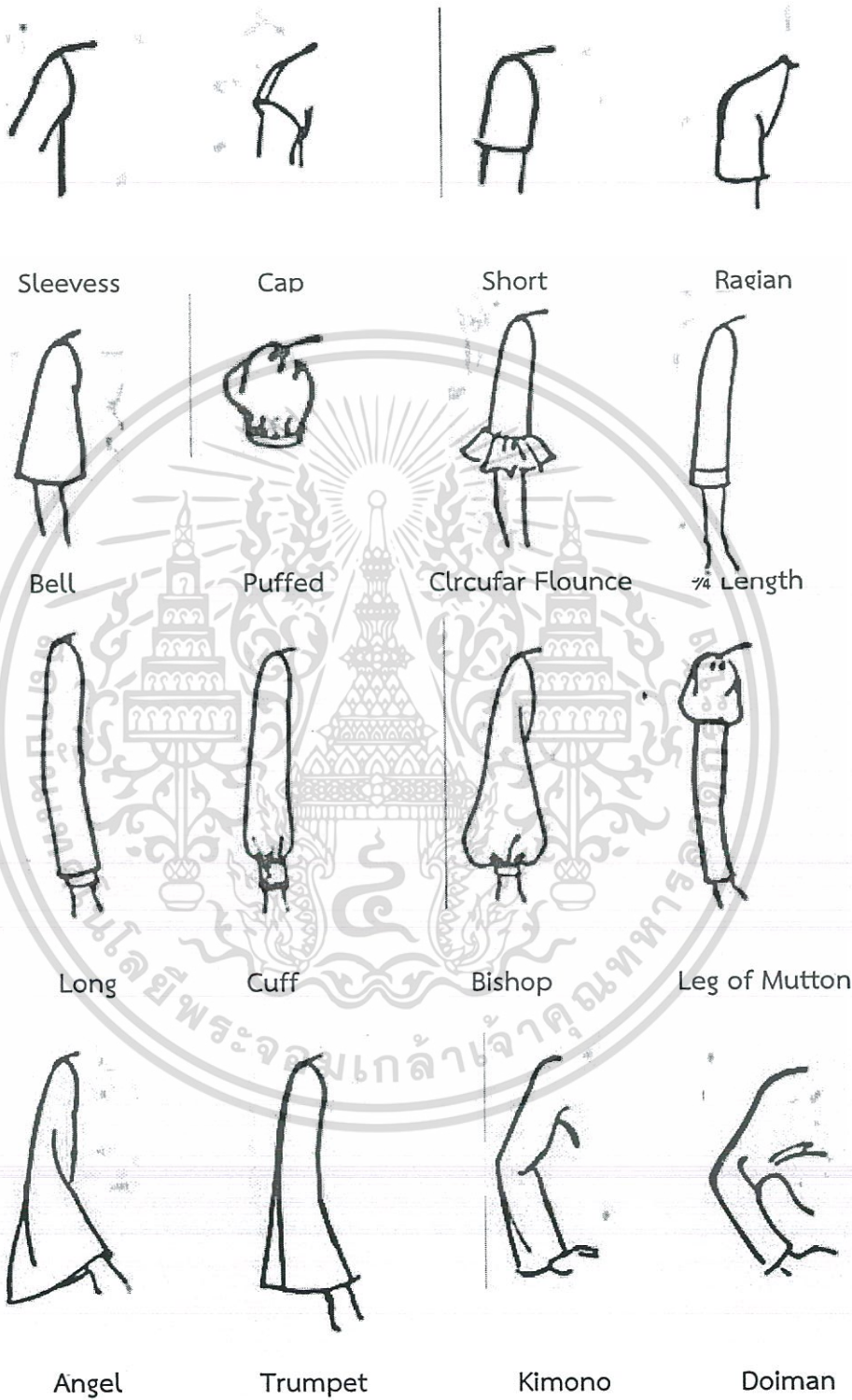

ภาพที่ 2.95 แบบปกเสื้อ

ที่มา : <http://www.imm.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1.3 แขนเสื้อ แบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

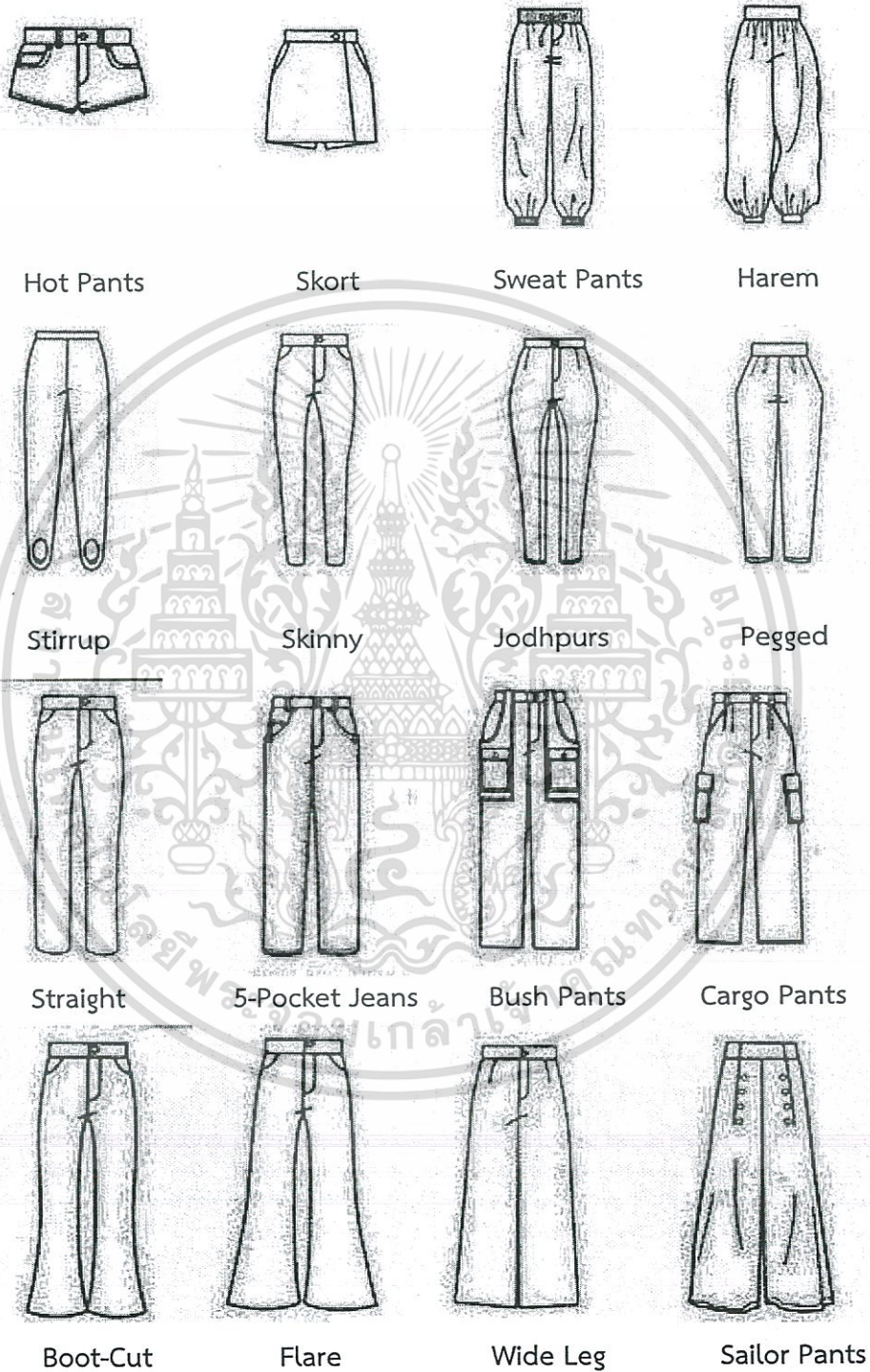
ภาพที่ 2.96 แบบแขนเสื้อ

ที่มา : <http://www.fammeo.ru> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. กางเกงสตรี

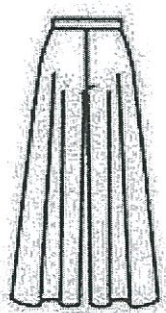
กางเกงสตรีแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

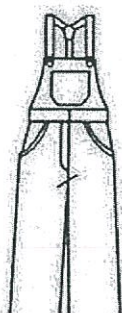
ภาพที่ 2.97 แบบกางเกง

ที่มา: <http://www.share.renren.com> [Online]

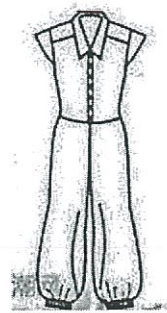
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Palazzo

Carpenter/Overall

Jumpsuit

ภาพที่ 2.97 (ต่อ)

.3. กระโปรง

กระโปรงสตรีแบ่งออกเป็นลักษณะต่างๆ ดังนี้

Straight

Pencil

A line

Pegged

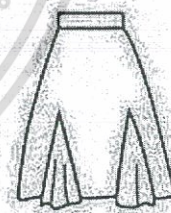
S Slit

Cowl

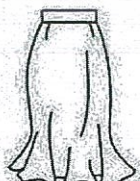
8-Panel Gore

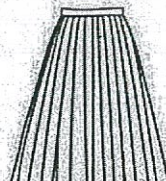
Godet

Flounce

Trumpet

Pleat

Prairie

ภาพที่ 2.98 แบบกระโปรง

ที่มา : <http://www.bizwin.hubpages.com> [Online]

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Layered

Tuile

Round

Handkerchief

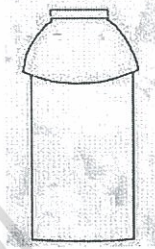
Wrap

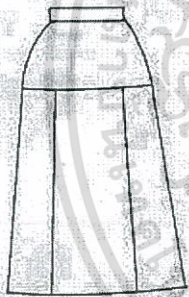
Pareo

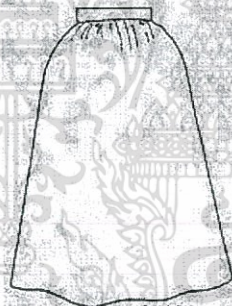
Sarong

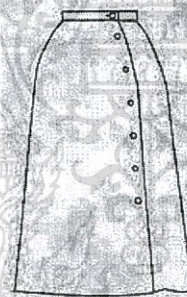
peplum

6 Panel skirt With yoke

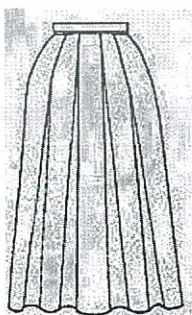
Puckened skirt

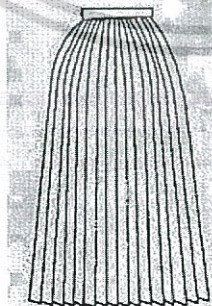
Wrap-around skirt

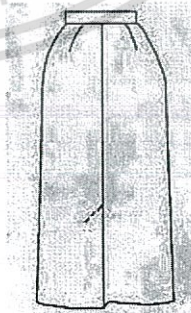
Sunray pleat skirt

Box pleated skirt

Accordion pleat skirt

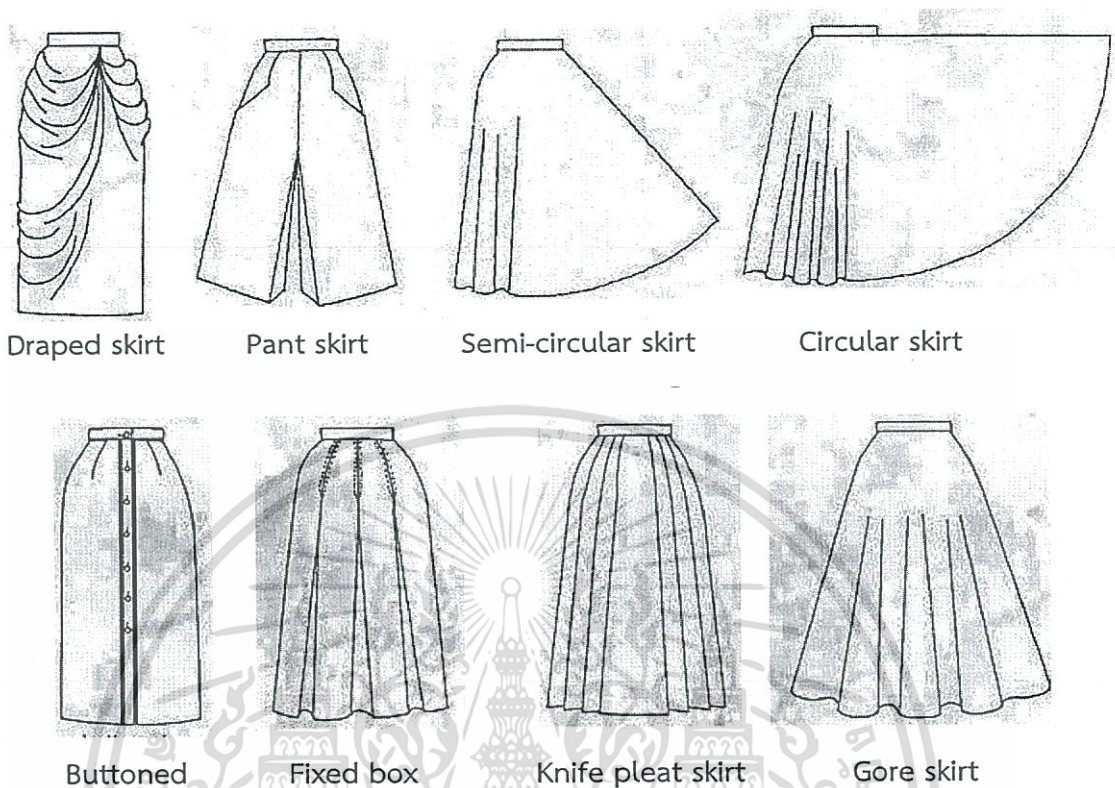
Suit skirt

Flounced skirt

ภาพที่ 2.98 (ต่อ)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 2.98 (ต่อ)

2.8 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีความพึงพอใจ

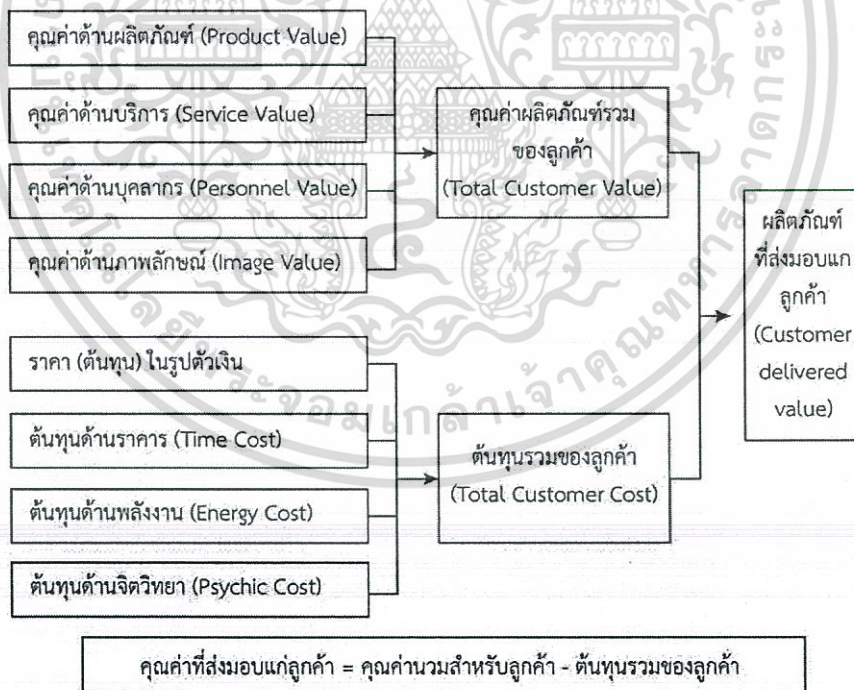
คอตเลอร์ (Kotler.1999:36) กล่าวถึงความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) ว่าเป็นการตัดสินใจของลูกค้าที่มีต่อการนำเสนอคุณค่าทางการตลาด และทำให้เกิดการตัดสินใจซื้อนั้น จะเกี่ยวข้องกับรูปแบบของสินค้าที่นำเสนอออกมา และเชื่อมโยงไปถึงความคาดหวังของลูกค้า โดยลูกค้าแต่ละรายอาจจะมึระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกัน โดยถ้ารูปแบบที่นำเสนอสินค้ามีความคาดหวังที่ต่ำ ลูกค้าจะไม่พึงพอใจ แต่ถ้าเพิ่มความคาดหวังเข้าไป ลูกค้าจะพึงพอใจเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตามความคาดหวังยังขึ้นอยู่กับประสบการณ์การซื้อในอดีตของลูกค้า ความคิดเห็นของเพื่อนและผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งข้อมูลของนักการตลาดและคู่แข่งที่นำเสนอหรือสัญญาไว้ นักการตลาดจะต้องระมัดระวังในเรื่องระดับความพึงพอใจของลูกค้าเป็นสำคัญ

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2539:365) กล่าวสรุปไว้ว่า การจงใจเป็นสิ่งเร้าและความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมาย ส่วนความพึงพอใจ หมายถึงความพอใจเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ดังนั้นการจงใจจึงเป็นสิ่งเร้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์คือ ความพึงพอใจซึ่งเป็นผลลัพธ์ ซึ่งเมื่อเกิดแรงจูงใจขึ้น แล้วสามารถตอบสนองแรงจูงใจนั้น ผลลัพธ์ก็คือ ความพึงพอใจ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541:14) กล่าวว่า ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) เกิดจากการได้รับผลิตภัณฑ์ที่มีคุณค่าสูงกว่าต้นทุนที่เขาต้องจ่ายไปและยังขึ้นกับเครื่องมือการตลาดและกิจกรรมการตลาดอื่นๆอีกด้วย

ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ (2541:45-48) กล่าวว่า ความพึงพอใจของลูกค้า (Customer Satisfaction) เป็นระดับความรู้สึกของลูกค้าที่มีผลจากการเปรียบเทียบระหว่างผลประโยชน์จากคุณสมบัติผลิตภัณฑ์ หรือการทำงานผลิตภัณฑ์ กับความคาดหวังของลูกค้า ระดับความพอใจของลูกค้าจะเกิดจากความแตกต่างระหว่างผลประโยชน์ตามผลิตภัณฑ์และความคาดหวังของบุคคล การคาดหวังของบุคคล (Expectation) เกิดจากประสบการณ์และความรู้ในอดีตของผู้ซื้อ นักการตลาดและฝ่ายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องพยายามสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้าโดยพยายามสร้างคุณค่าเพิ่ม (Value Added) การสร้างคุณค่าเพิ่มเกิดจากการผลิต (Manufacturing) และจากการตลาด (Marketing) รวมทั้งมีการทำงานร่วมกับฝ่ายต่างๆ โดยจัดหลักการสร้างคุณภาพรวม (Total Quality) คุณค่าเกิดจากความแตกต่างทางการแข่งขัน (Competitive Differentiation) คุณค่าที่มอบให้กับลูกค้าจะต้องมากกว่าต้นทุนของลูกค้า (Cost) ต้นทุนของลูกค้าส่วนใหญ่ก็คือราคาสินค้า (Price) นั่นเอง

ภาพที่ 2.99 คุณค่าที่ส่งมอบแก่ลูกค้า

ที่มา : Kotler, Phillip. (2003). Marketing Management millennium Edition. p60.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

นักการตลาดจะต้องสร้างความแตกต่างทางการแข่งขันและความแตกต่างนั้นจะต้องสามารถสร้างคุณค่าเพิ่ม (Value Added) คุณค่านั้นจะต้องสูงเกินกว่าต้นทุน (Cost) หรือราคาสินค้า (Price) ทั้งนี้ยึดหลักว่า คุณค่า (Value) ที่ส่งมอบแก่ลูกค้าต้องมากกว่าราคาสินค้า (Price)

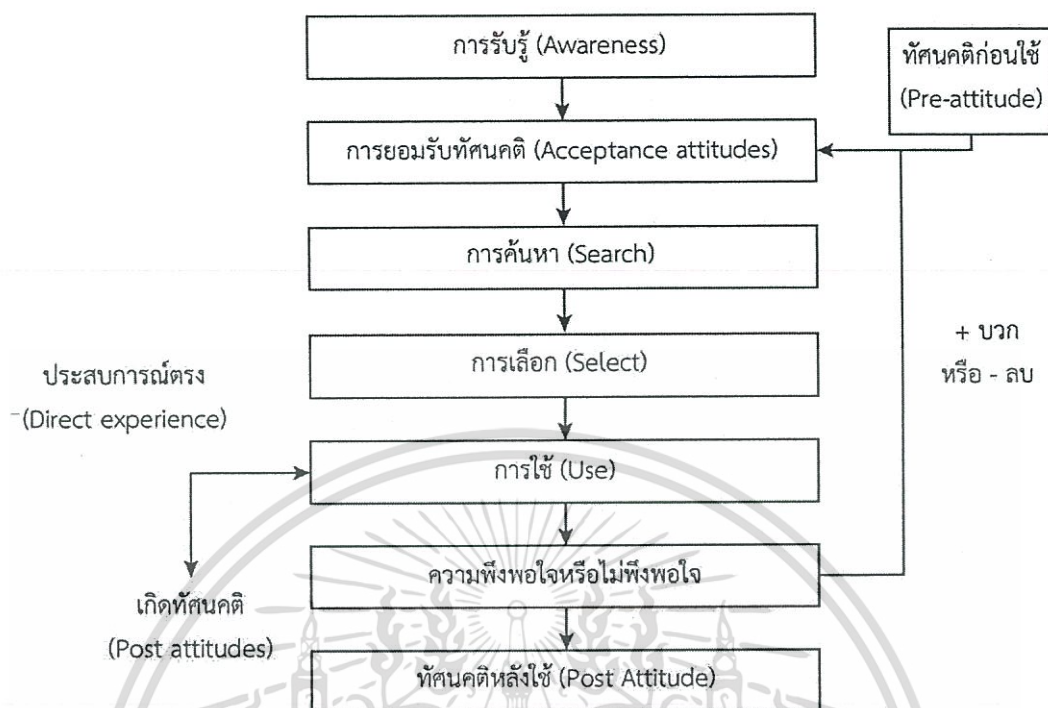
เครื่องมือในการติดตามและการวัดความพึงพอใจของลูกค้า เป็นวิธีการที่จะติดตามวัดและค้นหาความต้องการของลูกค้าโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้า การสร้างความพึงพอใจให้กับลูกค้ามีปัจจัยที่ต้องคำนึงถึง คือ

1. วิธีการสร้างความพึงพอใจโดยการลดต้นทุนของลูกค้า (ลดราคา) หรือการเพิ่มการบริการและจุดเด่นของสินค้าซึ่งสิ่งนี้จะมีผลทำให้กำไรของบริษัทลดลง
2. บริษัทต้องสามารถสร้างกำไรโดยการผลิตลงทุน หรือการวิจัยและพัฒนาผลิตภัณฑ์ (R&D)

วิธีการติดตามและวัดความพึงพอใจของลูกค้า สามารถวัดได้ด้วยวิธี ดังนี้

1. ระบบติเตียนและข้อเสนอแนะ (Complaint and Suggestion Systems) เป็นการหาข้อมูลทัศนคติของลูกค้าเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการทำงานของบริษัท ปัญหาเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และการทำงานรวมทั้งข้อเสนอแนะต่างๆ
2. การสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า (Customer satisfactionsurveys) จะเป็นการสำรวจความพึงพอใจของลูกค้า เครื่องมือที่ใช้มากคือการวิจัยตลาด
3. การเลือกซื้อโดยกลุ่มที่เป็นเป้าหมาย (Ghost shopping) วิธีนี้จะเชิญบุคคลที่คาดว่าจะเป็นผู้ซื้อที่มีศักยภาพ ใหว์วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในการซื้อสินค้าของบริษัทและคู่แข่ง พร้อมทั้งระบุปัญหาเกี่ยวกับสินค้าหรือบริการ
4. การวิเคราะห์ถึงลูกค้าที่สูญเสียไป (Lost Customer Analysis) จะวิเคราะห์หรือสัมภาษณ์ลูกค้าเดิมที่เปลี่ยนไปใช้ตราสินค้าอื่น เพื่อทราบถึงสาเหตุที่ทำให้ลูกค้าเปลี่ยนใจ ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและความพึงพอใจ

แหล่งข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับทัศนคติของผู้บริโภคอย่างหนึ่งก็คือประสบการณ์ส่วนตัวของผู้บริโภค (Personal experience) และสิ่งที่เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการใช้หลักประสบการณ์ส่วนตัวของผู้บริโภคนั้น คือ นักการตลาดสามารถใช้การโฆษณา (Advertising) การส่งเสริมการขาย (Sale Promotion) จูงใจให้คนซื้อสินค้าอย่างไรก็ได้ แต่ในแง่ของประสบการณ์ขั้นสุดท้ายแล้วนั้นขึ้นอยู่กับผู้บริโภคว่ามีความพึงพอใจในสินค้าที่ซื้อไปหรือไม่ ถ้าผู้บริโภคมีความพึงพอใจจะมีทัศนคติที่ดีต่อสินค้า แต่ถ้าผู้บริโภคไม่เกิดความพึงพอใจในสินค้าก็จะทำให้เกิดทัศนคติที่ไม่ดีกับสินค้า

ภาพที่ 2.100 ทัศนคติของผู้บริโภค

ที่มา : เสรี วงษ์มณฑา.(2542). พฤติกรรมผู้บริโภค. p120.

ผู้บริโภครับรู้ (Awareness) ว่าสินค้านั้นมีขายอยู่แล้วจึงเกิดการยอมรับ (Acceptance) ซึ่งสิ่งนี้คือ ทัศนคติ (Attitude) เมื่อผู้บริโภคเริ่มยอมรับแล้วจะทำการค้นหา (Search) ว่าสินค้านั้นมีขายที่ไหนมีคุณสมบัติอย่างไร เมื่อได้ข้อมูลจากการค้นหาแล้วผู้บริโภคจะเลือก (Select)ว่าจะซื้อหรือไม่ซื้อ เมื่อซื้อก็จะนำไปใช้ (Use) จากนั้นผู้บริโภคจะเกิดความพึงพอใจ (Satisfaction) หรือไม่พึงพอใจ (Dissatisfaction) หลังจากใช้สินค้านั้น ซึ่งวิธีนี้จะมีผลกลับไปสู่การยอมรับ (Acceptance)ว่าจะชอบมากขึ้นหรือลดลง (บวกหรือลบ) การยอมรับหรือทัศนคติของผู้บริโภคเกิดจากข้อมูล (Information) ที่ได้รับเป็นทัศนคติก่อนใช้ (Pre Attitudes) เป็นประสบการณ์ส่วนตัว (Direct Experience) ของผู้บริโภค จะเป็นส่วนสำคัญมากกว่าทัศนคติก่อนใช้ เมื่อนักการตลาดนำหลักการนี้มาพิจารณาในแง่ของการตลาดจะทราบว่าถึงแม้ว่าการตลาดจะพยายามสื่อสารกับผู้บริโภคโดยการโฆษณา (Advertising) ประชาสัมพันธ์ (Public Relations) แล้วก็ตาม ถ้าสินค้าไม่เป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคก็ จะไม่มีการซื้อซ้ำเกิดขึ้น

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ฐปณีย์ ศรีแก้ว และตติยา เทพพิทักษ์ (2560) การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายคือ 1) เพื่อศึกษาการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีและศึกษาพฤติกรรมผู้บริโภคกลุ่มสีเขียว 2) เพื่อสร้างแนวทางการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว และ 3) เพื่อประเมินการรับรู้ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว โดยใช้เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แบบประเมินผลการออกแบบ และแบบประเมินการรับรู้ ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว โดยประเมินการรับรู้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกใน Facebook Fan page “รวมพลังผู้บริโภคสีเขียว - Green Consumer Society” จำนวน 121 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) ผู้บริโภคสีเขียว คือผู้ที่ใช้ชีวิตโดยคำนึงถึงผลกระทบที่จะเกิดกับสิ่งแวดล้อมผ่านการเลือกใช้ผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และยินดีจ่ายเงินมากขึ้นให้กับผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ เพศหญิงมีแนวโน้มเป็นผู้บริโภคสีเขียวมากกว่าเพศชาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงอายุ 25-35 ปี ในงานวิจัยนี้พบว่า ผู้ตอบแบบประเมินการรับรู้ส่วนใหญ่เป็นผู้บริโภคสีเขียวที่จัดอยู่ในกลุ่มผู้บริโภคที่ไม่ได้มีความคิดเรื่องสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง มีส่วนร่วมปฏิบัติบ้างในบางครั้ง 2) แนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว ควรจะกำหนดโครงสร้างชุดในรูปแบบที่สวมใส่สบาย การกำหนดฤดูกาล ไม่ควรอิงกับฤดูกาลหลัก ภาพลักษณ์ควรเป็นรูปแบบดูเป็นธรรมชาติ ตำแหน่งที่ตั้งทางการตลาดควรจะเป็นระดับกลางหรือเครื่องแต่งกายพร้อมสวมใส่ ควรใช้ผ้าและวัสดุที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ผ้าฝ้ายย้อมสีธรรมชาติ ลดปริมาณการใช้ผ้าในการตัดเย็บสวมใส่สบายและสวมใส่ง่าย สีควรเป็นโทนสีธรรมชาติ มีราคาโดยเฉลี่ยอยู่ที่ 1,000 - 2,500 บาทต่อชิ้นและควรสื่อสารกับผู้บริโภคผ่านการจัดทำโปสเตอร์โฆษณา 3) ผลการประเมินการรับรู้ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียวของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า ความเหมาะสม ในประเด็นการรับรู้ที่มีต่อเครื่องแต่งกายสตรีสำหรับผู้บริโภคสีเขียว โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$)

พิศุทธิ์ จันทรคา (2554) การผลิตเส้นด้ายจากเศษไหมในกระบวนการทอผ้า การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะนำเศษเส้นด้ายไหมกลับมาใช้ใหม่ โดยนำมาผลิตเป็นเส้นด้ายใยสั้นด้วยกระบวนการปั่นด้ายแบบวงแหวน ในการศึกษานี้ได้นำเศษไหมทั้งจากเครื่องทอแบบกี่กระตุกและเครื่องทอไรกระสวยแบบเรเปียร์ มาตัดให้ได้ความยาวประมาณ 38 มิลลิเมตร เพื่อให้เหมาะสมกับกระบวนการปั่นด้ายฝ้ายแล้วนำเส้นใยมาป้อนเข้าเครื่องตีเปิดเส้นใย เครื่องสางใย เครื่องรีดปุย เครื่องโรฟริงและเครื่องปั่นด้ายแบบวงแหวน ตามลำดับ หลังจากนั้นนำเส้นด้ายไปทดสอบสมบัติทางกายภาพและนำไปถักเป็นถุงมือถุงเท้าและผืนผ้า

ผลการทดสอบพบว่าสามารถนำเศษเส้นไหมทั้งจากเครื่องทอแบบกี่กระตุก และจากเครื่องทอแบบเรเปียร์ มาปั่นเป็นเส้นด้ายได้ โดยเส้นด้ายเศษไหมจากเครื่องทอแบบกี่กระตุก สามารถปั่นเป็นเส้นด้ายเบอร์ 18.37 ของระบบเบอร์ด้ายฝ้าย มีจำนวนเกลียว 17.22 เกลียวต่อ นิ้ว ความแข็งแรง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เท่ากับ 14.40 เซ็นติเมตรต่อ เท็กซ์ และเส้นด้ายเศษไหมจากเครื่องทอแบบเรเปียร์ สามารถปั่นเป็นเส้นด้ายเบอร์ 16.51 ของระบบเบอร์ด้ายฝ้าย มีจำนวนเกลียว 16.53 เกลียวต่อ นิ้วความแข็งแรงเท่ากับ 20.27 เซ็นติเมตรต่อ เท็กซ์ และสามารถนำไปถักเป็นผลิตภัณฑ์ เช่น ถุงมือ ถุงเท้า ผืนผ้าได้

ปรัชญา หาญกล้า (2556) การออกแบบเครื่องแต่งกายสตรีเพื่อพัฒนางานพื้นถิ่นให้เป็นสินค้าระดับชาติโดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน กรณีศึกษาผ้าทอมือ อำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงราย จากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ หาแนวทางในการสร้างสรรค์ออกแบบเครื่องแต่งกายโดยใช้วัตถุดิบหลักจากผ้าทอมือของอำเภอเวียงเชียงรุ้ง จังหวัดเชียงรายให้เป็นสินค้าที่มีความทันสมัยและสามารถสวมใส่ได้ในชีวิตประจำวันโดยใช้แนวคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน (Sustainable Design) ในการออกแบบ และเพื่อเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคได้เลือกใช้และสามารถแข่งขันกับตลาดสินค้าเครื่องแต่งกายสำเร็จรูปในปัจจุบันได้ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยคือ หาหลักการสำคัญของการออกแบบอย่างยั่งยืนจากข้อมูลทุติยภูมิ คือ เอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและจากผลงานออกแบบที่ใช้แนวคิดเดียวกัน หาอัตลักษณ์ของผ้าทอมือในอำเภอเวียงเชียงรุ้งจากวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญในท้องถิ่น รวมไปถึงการกำหนดกลุ่มผู้บริโภคเป้าหมาย ตลาดของผลิตภัณฑ์และวิเคราะห์แนวโน้มแฟชั่นในฤดูใบไม้ร่วง ฤดูหนาวปี ค.ศ. 2014 เพื่อหาแนวคิดและแรงบันดาลใจในการออกแบบ โดยสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้ (1) กลุ่มผู้บริโภคเป้าหมายของงานวิจัยคือ กลุ่มสตรีที่มีอายุระหว่าง 33-45 ปี ผลิตภัณฑ์ของงานวิจัยอยู่ในกลุ่มตลาดสินค้าระดับปานกลางค่อนข้างสูง โดยมีแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายของงานวิจัยที่สอดคล้องกับแนวคิดการออกแบบอย่างยั่งยืน โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ส่วนด้วยกันคือ ความยั่งยืนในแง่ของสิ่งแวดล้อม คือ การใช้สีเขียวธรรมชาติ การใช้เส้นใยจากธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า ซึ่งลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด ตั้งแต่กระบวนการผลิตไปจนถึงตลอดอายุการใช้งานของผลิตภัณฑ์ ความยั่งยืนในแง่ของงานพื้นถิ่น คือ การใช้ผ้าทอมือในชุมชน ที่ได้มีการพัฒนาการใช้สี การแทรกเส้นด้ายพุ่งเพื่อสร้างพื้นผิวใหม่ ๆ ที่ทันสมัยขึ้น และความยั่งยืนในแง่ของการใช้งาน คือ เครื่องแต่งกายที่มีรูปแบบที่มีความคลาสสิก สวมใส่ได้ทุกยุคสมัย สอดคล้องกับแนวโน้มแฟชั่นที่จะเกิดขึ้น และสามารถนำไปสวมใส่กับผลิตภัณฑ์อื่นเพื่อเพิ่มโอกาสการใช้งานได้ เป็นต้น (2) เครื่องแต่งกายของงานวิจัยมีลักษณะเด่นจำเพาะคือ มีรูปแบบที่มีกลิ่นอายของความเป็นไทยพื้นถิ่น เช่น ลายผ้า หรือ ลักษณะของรายละเอียดบนเสื้อผ้า เป็นต้น เป็นเครื่องแต่งกายที่ใช้เส้นใยธรรมชาติที่มีรูปแบบลำลองทางการและลำลองปาร์ตี้ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มตลาดสินค้าที่เน้นการใช้เส้นใยธรรมชาติเหมือนกันที่เน้นเครื่องแต่งกายแบบลำลองเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งเป็นการเพิ่มทางเลือกให้กับผู้บริโภคในกลุ่มตลาดสินค้าเดียวกัน

เบญญาภา ช่วงทิพย์ (2554) การพัฒนารูปแบบเสื้อผ้าหม้อห้อมสตรีทอลายสอง ของจังหวัดแพร่ จากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสมบัติทางการภาพและความคงทนของสีผ้าหม้อห้อมทอลายสอง 2) พัฒนารูปแบบเสื้อผ้าหม้อห้อมสตรีทอลายสอง 3) ศึกษาความพึงพอใจของนักออกแบบเสื้อผ้า ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย และผู้บริโภค ประเมินความพึงพอใจต่อรูปแบบเสื้อผ้าหม้อห้อมสตรีทอลายสองทั้ง 5 รูปแบบ ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงามและด้านขั้นตอนการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการศึกษาความพึงพอใจ และผลิตภัณฑ์ต้นแบบเสื้อผ้าหม้อห้อมสตรีทอลานสอง จำนวน 5 รูปแบบ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวANOVA (One-Way Analysis) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่มคือ นักออกแบบเสื้อผ้า 3 คน ผู้ผลิต ผู้จำหน่าย 3 คน ผู้บริโภค 200 คน รวม 206 คน ผลการศึกษาวิจัยพบว่า การทดสอบสมบัติทางการภาพของผ้าหม้อห้อมทอลานสอง ทั้ง 2 สูตรการย้อมพบว่า ผ้าสูตรที่ 1 ย้อมด้วยสีห้อมธรรมชาติและสีอินดิโกสังเคราะห์ ในอัตราส่วน 50:50 มีน้ำหนัก ความหนา ความแข็งแรงของผ้าต่อแรงดึงขาด การเปลี่ยนแปลงขนาดและลักษณะหลัง การซักอยู่ในระดับดีกว่าผ้าสูตรที่ 2 ย้อมด้วยสีห้อมธรรมชาติ การทดสอบความคงทนของสีผ้าหม้อห้อมทั้ง 2 สูตร การย้อมต่อการซักล้างต่อน้ำ ต่อเหงื่อ ต่อการขัดถู และต่อแสงแดดเทียม อยู่ในระดับดีถึงดีมาก ส่วนผลการศึกษาความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่างถึงรูปแบบผลิตภัณฑ์ต้นแบบเสื้อผ้าหม้อห้อมสตรีทอลานสองทั้ง 5 รูปแบบ พบว่า ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความสวยงาม และด้านขั้นตอนการผลิตมีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับดี

จินตนา สีนโพธิ์ศาล (2556) คุณค่าอัตลักษณ์ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นกับการ นำมาประยุกต์เป็นผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นเพื่อเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ และการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรม กรณีศึกษากลุ่มทอผ้าพื้นเมือง จังหวัดสกลนคร จากการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ค้นหาคุณค่าอัตลักษณ์ของศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นประเภทผ้าทอมือของชุมชนในท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร ที่นำมาต่อยอดส่งเสริมการเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจอย่างเป็นรูปธรรม 2) ศึกษาแนวทางการนำผลิตภัณฑ์ผ้าทอมือมาเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจแก่ชุมชนการสร้างรายได้ให้แก่ผู้ผลิตงานและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นจังหวัดสกลนคร 3) จัดทำเส้นทางการศึกษาวัฒนธรรมเชิงท่องเที่ยวของผ้าพื้นเมืองที่สำคัญทั้ง 4 ประเภทของจังหวัดสกลนครคือ ผ้าไหม ผ้าฝ้าย ผ้าฝ้ายผสมใยสังเคราะห์ ผ้าฝ้ายผสมไหม กับเครือข่ายการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมด้าน อื่น ๆ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ โดยการเลือกแบบเจาะจงจากกลุ่มผู้ผลิตผ้าทอมือในเขตจังหวัดสกลนคร ที่มีอัตลักษณ์โดดเด่นด้านการทอผ้า ด้านวัฒนธรรม และด้านการท่องเที่ยว จำนวน 12 อำเภอ อำเภอละ 1 กลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูลจาก ผู้ประกอบการผลิตผ้าทอพื้นเมือง ผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ผ้าทอพื้นเมือง ผู้เคยเป็นช่างทอผ้า ร้านค้าผ้าทอพื้นเมือง เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พัฒนาการ และครู วิเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการ SWOT Analysis (จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส อุปสรรค โดยการพรรณนาวิเคราะห์

นันทิยา ดอนเกิด (2560) การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าของตำบลนาข่า อำเภอนาข่า จังหวัดอุดรธานีสำหรับสุขภาพสตรีวัยรุ่น จากการศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าสำหรับสตรีให้เหมาะกับสภาพสังคมปัจจุบัน 2) เพื่อวัดระดับความพึงพอใจในการพัฒนาและออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าสำหรับสตรีวัยรุ่น การศึกษาค้นคว้าเรื่องการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าของตำบลนาข่า อำเภอนาข่า จังหวัดอุดรธานี สำหรับสตรีวัยรุ่น มีวิธีในการดำเนินวิจัย โดยขั้นตอนแรกได้ศึกษาข้อมูลเอกสารและงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนสื่อออนไลน์ เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้และข้อมูลพื้นฐานเพื่อสร้างแนวคิดและกำหนดกรอบการศึกษาข้อมูลทั่วไปของเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้า จากนั้นลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลภาคสนาม โดยเข้าสู่พื้นที่แหล่งผลิตภัณฑ์ผ้า อำเภอนาข่า จังหวัดอุดรธานี และวิเคราะห์ข้อมูลจากการลงพื้นที่เพื่อนำผลจากแบบสอบถามไปกำหนดแนวความคิดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ จากนั้นจึงเริ่มกระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าสำหรับสตรีวัยรุ่น พร้อมทั้งสรุปประเมินผลอภิปราย พร้อมนำเสนอผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าขาวม้าของ อำเภอนาข่า จังหวัดอุดรธานี สำหรับสตรีวัยรุ่น ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจต่อเครื่องแต่งกายโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จากการเปรียบเทียบตามเกณฑ์ระดับความพึงพอใจมากที่สุด 3.50 คะแนน ผลการวิเคราะห์พบว่าแตกต่างกันมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อดิการนต์ สุทธิวงษ์ และศุภกรักร์ สุวรรณวัจน์ (2559) การออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกสำหรับสร้างสรรค์แฟชั่นร่วมสมัย จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย จากการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) เพื่อออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 2) เพื่อประเมินคุณภาพของลายพิมพ์ผ้าตีนจก จากภูมิปัญญาไทยพวน จังหวัดสุโขทัย 3 เพื่อประเมินระดับความพึงพอใจรูปแบบแฟชั่นร่วมสมัยจากลายพิมพ์ผ้าตีนจกไทยพวน จังหวัดสุโขทัยของผู้บริโภค จำแนกตามอายุ เพศ รายได้ของตนเอง จากการศึกษารวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับ อัตลักษณ์และภูมิปัญญาจากลายผ้าตีนจก ชาวไทยพวน จังหวัดสุโขทัย แล้วนำผลของการศึกษาจากการวิเคราะห์ด้านโครงสร้างลาย สีความหมาย ถอดแบบลายผ้าตีนจกแบบดั้งเดิม จำนวน 9 ลาย ร่วมกับการออกแบบลวดลายที่ประยุกต์อีก 9 ลาย รวมเป็นงานออกแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจก 9 รูปแบบ ดังนี้ลายเครือน้อย และลายเครือน้อยประยุกต์ลายเครือกลาง และลายเครือกลางประยุกต์ลายเครือใหญ่ และลายเครือใหญ่ประยุกต์ลายสี่ขอ และลายสี่ขอประยุกต์ลายแปดขอ และลายแปดขอประยุกต์ลายน้ำอ่าง และลายน้ำอ่างประยุกต์ลายมนสิบหก และลายมนสิบหกประยุกต์ลายสิบสองหน่วยตัด และลายสิบสองหน่วยตัดประยุกต์ลายสองห้องและลายสองห้องประยุกต์จากนั้น นำรูปแบบลายไปประเมินคุณภาพเบื้องต้นโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการก่อนนำไปผลิตเป็นลายพิมพ์ผ้าตีนจกต้นแบบเพื่อนำลายพิมพ์ผ้าตีนจกต้นแบบทั้ง 9 รูปแบบ มาประเมินคุณภาพวิเคราะห์จาก โครงสร้างลาย สีความหมาย วัสดุโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ประกอบการ พบว่าด้านโครงสร้างลวดลาย สี่อยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 ด้านความหมายโดยรวมอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุด ค่าเฉลี่ย 4.18 และด้านวัสดุอยู่ในระดับมีคุณภาพมากที่สุดค่าเฉลี่ย 3.99 ผู้วิจัยนำรูปแบบลายพิมพ์ผ้าตีนจกจากผลการประเมินคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด 5 อันดับแรก นำมาสร้างสรรค์แฟชั่นเครื่องแต่งกายสตรีจำนวน 5 รูปแบบ คือ เครื่องแต่งกาย สำหรับทำงานชุดกระโปรง เครื่องแต่งกายสำหรับทำงานชุดเสื้อสูท กางเกง เครื่องแต่งกายสำหรับงานเลี้ยงสังสรรค์เครื่องแต่ง กายลำลองชุดเสื้อ กางเกง และเครื่องแต่ง กายลำลองเสื้อคลุม และนำไปประเมินความพึงพอใจจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริโภคและนักท่องเที่ยวที่เข้ามาพินิจภัณฑ์ผ้าสาธิต อำเภอสรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 108 คน ผลการวิจัย พบว่า

กลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกตามอายุ พบว่า ช่วง
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

อายุ 50 ปีขึ้นไป มีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นมากกว่า ค่าเฉลี่ยที่ 4.17 เพศหญิงมีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นมากกว่า ค่าเฉลี่ยที่ 4.10 และช่วงรายได้ มากกว่า 20,000 บาท มีความพึงพอใจในรูปแบบแฟชั่นมากกว่าค่าเฉลี่ยที่ 4.09 และพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีความพึงพอใจแตกต่างกันในเรื่องรูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีความร่วมสมัย โดดเด่น เป็นที่สนใจแก่ผู้พบเห็น รูปแบบเสื้อผ้าแฟชั่นมีสีสันสวยงาม คมชัด เสื้อผ้าแฟชั่นสามารถนำไปสวมใส่ได้เหมาะสมกับรูปแบบที่ต้องใช้ รูปแบบแฟชั่นมีความสวยงาม ประณีต ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญา ศิลปะการทอผ้าตีนจกไทย การจัดองค์ประกอบของลวดลายมีความประณีตสวยงาม เชื่อมโยงสัมพันธ์หรือประสานกันอย่างลงตัว ลวดลายที่มีการประยุกต์มีองค์ประกอบที่เหมาะสมและสมดุลกันอย่างลงตัว ลวดลายสื่อถึงภูมิปัญญาศิลปะการทอผ้าตีนจก ไทยพวน ลวดลายสามารถสื่อความหมายของลายหลักได้เหมาะสม ลวดลายสามารถสื่อความหมายของลายหลักได้เหมาะสมต่างกันว่า 0.05 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

บทที่ 3

วิธีดำเนินงานวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม เพื่อให้สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

3.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

3.2 เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม

3.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methodology) ซึ่งรวมระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ทำการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร และเก็บข้อมูลทางภาคสนาม ในการศึกษาแนวทางการออกแบบและพัฒนา และใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ในการเก็บข้อมูลและวัดตัวแปรเป็นค่าร้อยละระดับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดกรอบ และขั้นตอนของระเบียบวิธีวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 เพื่อศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ จำนวน 10 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

3.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนการศึกษาอัตลักษณ์ของการทำผ้าไหมบ้านคร้ว ผู้วิจัยได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อใช้ในการศึกษาข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ใช้เทคนิคการพูดคุยแบบเป็นกันเอง (Informal Interview) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างหรือการสัมภาษณ์แบบ

เจาะลึก (In-depth Interview) โดยผู้วิจัยได้กำหนดหัวข้อในการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งจัดบันทึกภาคสนามและบันทึกด้วยกล้องถ่ายภาพ

3.1.3 การสร้างเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์มีขั้นตอนดังนี้

1.1 การศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการการศึกษาและพัฒนาการใช้จากผ้าไหมเพื่อประยุกต์ใช้ ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ เพื่อนำมาสรุปเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์

1.2 กำหนดรูปแบบคำถามที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ เพื่อให้ได้คำตอบที่มีความชัดเจน กระชับ และตรงตามที่ต้องการ

1.3 กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการไปสัมภาษณ์ ตามประเด็นที่ต้องการศึกษาตามวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับความหมายของอัตลักษณ์

อัตลักษณ์ มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน คือ Identitas เดิมใช้คำว่า Idem ซึ่งหมายถึงเหมือนกัน อัตลักษณ์มิใช่เป็นสิ่งที่มียู่แล้วในตัวของมันเอง หรือ กำเนิดขึ้นมาพร้อมคน หรือ สิ่งของ แต่เป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นและมีลักษณะความเป็นพลวัตอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับการให้ความหมายของ Berger and Luckmann (1967: 173) ที่ว่าอัตลักษณ์ถูก สร้างขึ้นโดยกระบวนการทางสังคม ครั้นเมื่อตกผลึกแล้วอาจมีความคงที่ หรือแม้กระทั่งเปลี่ยนแปลงรูปแบบไป ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นหลัก สังคมในการสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ ทั้งนี้ย่อมขึ้นอยู่กับบริบทของความสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อคนหรือ กลุ่มอื่น ๆ ด้วย อัตลักษณ์ แบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ อัตลักษณ์ระดับปัจเจก (Individual Identity) และอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม (Collective Identity) ในระดับปัจเจก บุคคลหนึ่งอาจมีหลายอัตลักษณ์อยู่ในตัวเอง ในขณะที่อัตลักษณ์ร่วมก่อให้เกิดความสงบอยู่ร่วมกันของกลุ่มชน และไม่สามารถแยกออกจากกัน กระทำหรือละทิ้งสถานภาพของปัจเจกในกลุ่มได้ คำว่า อัตลักษณ์ มีความหมายที่ครอบคลุม ตั้งแต่เรื่องของเชื้อชาติ เพศ สีผิว โดยปัจจุบันเราพบความเปลี่ยนแปลงและความไม่ชัดเจนของการแสดงอัตลักษณ์ในหลาย ๆ กลุ่มชน เนื่องจากอิทธิพลของการพัฒนาและการเปิดรับอารยธรรมของชนเผ่าที่มองว่า ตนเองเป็นผู้มีอารยธรรมเหนือกว่า ดังนั้นการพยายามเปลี่ยนแปลงโดยไม่เข้าใจที่มาของรูปแบบวัฒนธรรมนั้นย่อมทำให้ ผู้รับเอาวัฒนธรรมมาตีความหมายที่ผิดแปลกออกไป การดูถูกทางวัฒนธรรมหรือการเหยียดสีผิว การเหยียดชนชั้นจึงเป็นสิ่งที่ตามมา (ประสิทธิ์ ลีปรีชา. 2547 : 33)

กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับคติความเชื่อ

ขอบเขตของความเชื่อที่ปรากฏอยู่ในสังคมนั้นกว้างขวางมาก อาจดูได้ทุกอย่าง ตั้งแต่ในชีวิตประจำวัน ขนบธรรมเนียมประเพณี พิธีกรรม วรรณกรรม สถาปัตยกรรม ไปจนถึงการเมือง คติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ความเชื่อจึงมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมและสภาพสังคมอย่างแยกไม่ออก ส่วนสาเหตุของความเชื่อนั้น เกิดจากความไม่รู้ และความไม่รู้ก็ทำให้เกิดความกลัวเป็นหลัก จึงทำให้เกิดความพยายามในการแสวงหาคำตอบของความไม่รู้นั้น ซึ่งการตัดสินใจเชื่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งนั้นอาจตัดสินใจเอาเองว่าสิ่งนั้นมีเหตุผล หรืออาจไม่มีเหตุผลเลยก็ได้ ความกลัวและความไม่รู้เป็นเหตุให้เกิดความเชื่อ และความเชื่อก็เป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดศาสนาในสังคมมนุษย์สมัยโบราณ อย่างไรก็ตาม แม้ปัจจุบันนี้วิทยาศาสตร์จะเจริญก้าวหน้าไปมาก มนุษย์ก็ยังมีพฤติกรรมแสดงออกทางความเชื่อกันอยู่ในชีวิตประจำวัน (ภิญโญ จิตต์ธรรม. 2522 : 2)

ความเชื่อเป็นสิ่งสำคัญที่จะกำหนดการแสดงออกของคนในสังคม ความเชื่อเป็นตัวกำหนดคตินิยมอื่น ๆ ในสังคมนั้นๆ ทั้งนี้เพราะเมื่อคนในสังคมมีความเชื่อในเรื่องใดๆ ย่อมประพฤติ ปฏิบัติ หรือแสดงออกด้วยประเพณี พิธีกรรม และอื่นๆ ให้สอดคล้องกับความเชื่อนั้นๆ อาจกล่าวได้ว่าความเชื่อเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตและพัฒนาการของคนในสังคม (จิราภรณ์ ภัทรภาณุภัทร. ม.ป.ป. : 3-6)

กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับวิถีชีวิตชุมชน

วิถีชีวิตชุมชนเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคม หมายถึง วัฒนธรรมในทางสังคมศาสตร์นั่นเอง ทั้งนี้เพราะวัฒนธรรมเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมตั้งแต่เกิดจนตาย ตั้งแต่ตื่นนอนจนเข้านอนพฤติกรรมต่างๆ ที่มนุษย์กระทำล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดรูปแบบของครอบครัว เศรษฐกิจ การปกครอง การศึกษา ศาสนา เป็นต้น วัฒนธรรมจะกำหนดว่าสิ่งใดดี สิ่งใดไม่ดี สิ่งใดถูก สิ่งใดผิด รวมทั้งเป้าหมายในชีวิตว่าควรเป็นอย่างไร ฉะนั้นกิจกรรมทุกอย่างของมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการกิน การดื่ม การพูด การอ่าน การเขียน การคิด การทำงาน การเล่น การติดต่อสัมพันธ์กัน ล้วนแล้วแต่เป็นเรื่องของวัฒนธรรมทั้งสิ้น วัฒนธรรมจึงเป็นวิถีชีวิตของมนุษย์ในสังคมหนึ่งหรือชุมชนหนึ่งๆ จะต้องมียุติการดำเนินชีวิตเป็นลักษณะเฉพาะของสังคม วิถีชีวิตจึงเป็นเสมือนเอกลักษณ์หรือตราประจำสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันไป (พวงเพชร สุรัตน์วิกุล. 2542 : 50-51)

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนของการศึกษาข้อมูล ผู้วิจัยได้แบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร (ทุติยภูมิ)

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร เช่น บทความ วารสาร รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว จัดทำออกมาในรูปแบบของเอกสาร และได้ทำการสรุปและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการออกแบบต่อไป แหล่งที่มาของข้อมูลเชิงเอกสาร (ทุติยภูมิ) นั้น ผู้วิจัยได้สืบค้นจากแหล่งความรู้ต่างๆ ดังนี้

- หอสมุดกลาง สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
- หอสมุดกลาง วังท่าพระ มหาวิทยาลัยศิลปากร
- หอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- การสืบค้นออนไลน์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลภาคสนาม (ปฐมภูมิ)

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่ได้สร้างไว้มาใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการนำแบบสัมภาษณ์ไปสอบถามผู้รู้ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ พร้อมทั้งจดบันทึกภาคสนามและบันทึกด้วยกล้องถ่ายภาพ

3.1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการศึกษาเอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในภาคเอกสารและภาคสนามแล้วนั้น ได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังนี้

1. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลเชิงเอกสาร ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสืบค้น มาจัดเรียงลำดับข้อมูลความสำคัญ และทำการสรุปข้อมูล โดยจัดทำออกมาในรูปแบบของเอกสาร
2. ขั้นตอนการศึกษาข้อมูลภาคสนาม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญด้านการทำผ้าไหมบ้านคร้ว ที่ได้มาในรูปแบบของคำอธิบาย นำมาวิเคราะห์ และทำการสรุปข้อมูลต่างๆเกี่ยวกับการเอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบและพัฒนาให้เหมาะสมกับรูปแบบของเครื่องแต่งกาย

3.2 เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

3.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กรณีศึกษา

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม จำนวน 3 คน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- นายนิพนธ์ มนูญศรี ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านคร้ว เจ้าของร้านนิพนธ์บ้านคร้วไหมไทย
- นายมนัสนันท์ เบญจรงค์จินดา ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านคร้ว เจ้าของร้านอุ๊ตคร้วไหมไทย
- นางสุดา ถนอมวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านคร้ว มีความชำนาญในการทอผ้าไหมมาเป็นเวลานาน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 3 ท่าน โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

- อาจารย์พรเพ็ญ กลัดไวยเนตร อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต
- นายสัญญา กล่อมเกล็ด นักออกแบบอิสระ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและตัดเย็บเครื่องแต่งกาย และเคยได้รับรางวัลผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายอีกมากมาย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นางสาวฉัตรธิดา ผลสุข นักจัดการโครงการพิเศษ สาขาแฟชั่นไลฟ์สไตล์ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

3.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาข้อมูลภาคเอกสารที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาใช้เป็นแนวทางในการทำแบบร่างเครื่องแต่งกายสุภาพสตรีมุสลิมและนำไปสอบถามผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ถึงความเหมาะสมที่มีต่อรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม และนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานของผู้วิจัย ประกอบด้วยข้อมูล ด้านประโยชน์ใช้สอย รูปแบบความงามและขั้นตอนการผลิต สอบถามแบบมาตรฐาน ประเมินค่าระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดน้ำหนักของการประเมินตามกรอบค่าคะแนน ดังนี้

5	หมายถึง	มีความเหมาะสมมากที่สุด
4	หมายถึง	มีความเหมาะสมมาก
3	หมายถึง	มีความเหมาะสมปานกลาง
2	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อย
1	หมายถึง	มีความเหมาะสมน้อยที่สุด

3.2.3 การสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือ ดังนี้

1.1 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเบื้องต้นเพื่อใช้เป็นแนวทางในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

1.2 แบบสอบถามความคิดเห็น ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ที่มีต่อรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม และนำมาประยุกต์ใช้ในการออกแบบงานของผู้วิจัย ประกอบด้วยข้อมูล ด้านประโยชน์ใช้สอย รูปแบบความงามและขั้นตอนการผลิต สอบถามแบบมาตรฐาน ประเมินค่าระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert)

ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับการออกแบบเครื่องแต่งกาย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวคิดของ วิบูลย์ ลีสุวรรณ (2538 : 90) และเพียงจิตต์ มาประจง (2550 : 8) เรื่อง หลักการออกแบบผลิตภัณฑ์ และเคหะสิ่งทอจากผ้าทอมือเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ผู้วิจัยสรุปเป็กรอบแนวความคิดในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ดังนี้ 1. ประโยชน์ใช้สอย 2. ความสวยงาม และ 3. ขั้นตอนการผลิต

ความหมายของการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ตรงกับคำศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Fashion Design หรือ Costume Design ในวงการ การออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย ได้มีการนำ คำศัพท์เหล่านี้มาใช้เรียกทับศัพท์อยู่เสมอ ซึ่งความหมายคำศัพท์ที่นิยมนำมาใช้ ได้แก่ 1. Fashion หมายถึง การวางรูปแบบ รูปร่าง รูปแบบของเสื้อผ้าหรือสิ่งอื่นๆที่ประชาชนส่วนใหญ่นิยมในห้วงเวลาหนึ่ง 2. Costume หมายถึง เครื่องแต่งกายซึ่งได้รับการออกแบบขึ้นมา โดยมีจุดมุ่งหมายเป็นการเฉพาะ หรือเป็นพิเศษ สำหรับสถานที่หรือใช้ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่ง 3. Design หมายถึง การออกแบบ แบบแผน ลวดลายเค้าโครง ซึ่งแสดงให้เห็นวิธีการหรือแนวทางในการทำบางสิ่งบางอย่าง สรุปการ ออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย หมายถึง การใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการออกแบบเสื้อผ้าเครื่องแต่ง กาย โดยมีแรงบันดาลใจจากสิ่งต่างๆ การนำแบบเสื้อผ้าในสมัยโบราณมาดัดแปลงให้เข้ากับยุคสมัย ทั้งนี้จะต้องคำนึงถึงความต้องการด้านต่างๆตลอดจน ค่านิยม ประโยชน์ใช้สอย ความเหมาะสม และ ความทันสมัย (จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. 2543)

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 พิจารณาความตรง (Validity)

- ผู้วิจัยนำแบบประเมินความคิดเห็น ที่สร้างเสร็จนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุม วิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของถ้อยคำและ สำนวนภาษา และความชัดเจนในข้อคำถามในแบบประเมิน

- ดำเนินการนำแบบประเมินฉบับร่าง เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพ ความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาคำสอดคล้อง ครอบคลุม ข้อ คำถามแต่ละข้อว่ามาจากประเด็นใด และถ้าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อคำถามและเข้าใจเป็นอย่างดี เดียวกัน แบบประเมินนั้น ก็ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิรายชื่อ ดังนี้

รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการ ออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ประจำ สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุ ศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ดร.บุษบา ทองอุการ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และ ข้อเสนอแนะ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากคะแนนนำผลการพิจารณาмаคำนวณจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

ข้อคำถาม IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

- หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาดำเนินการแก้ไขแบบประเมินความคิดเห็น โดยพิจารณาหาความเที่ยงตรงของแบบประเมินที่วัดแต่ละจุดประสงค์โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index item of congruent : IOC) ก่อนนำแบบประเมินความคิดเห็นไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลการออกแบบนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากขั้นตอนแรก คือ การเก็บรวบรวมการศึกษาข้อมูล นำมาใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยในขั้นแรกได้ทำการร่างภาพเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิมในรูปแบบต่างๆก่อน แล้วค่อยพัฒนาแบบของชิ้นงาน โดยมีการเข้าพบผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อขอคำแนะนำมาใช้ในการออกแบบและทำการสรุปแบบ ที่ได้จากการพัฒนาแบบร่างในขั้นต้น นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ทำการประเมินแบบว่าชิ้นงานนั้นมีความเหมาะสมต่อการนำไปใช้งานหรือไม่ หากพบว่าไม่ชอบพอหรือ ผู้วิจัยจะได้นำกลับมาแก้ไขเพื่อพัฒนารูปแบบและจัดทำกรวิจัยในขั้นตอนต่อไป

3.2.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. จากแบบสอบถามข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ผู้วิจัยได้ทำการสรุปผลเป็นการอธิบายและบรรยายผลในรูปแบบของเอกสาร
2. จากแบบสอบถามความคิดเห็น ของกลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีต่อรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ผู้วิจัยจึงได้ใช้ข้อกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549 : 77) เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ตามค่าคะแนนหน้า 125

3.3 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

3.3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ผู้บริโภคสุภาพสตรีที่นับถือศาสนาอิสลามในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยมีประสบการณ์การใช้เครื่องแต่งกายมุสลิม จำนวนทั้งหมด 200 คน โดยจำนวนของกลุ่มประชากรได้จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สังเกตการณ์จำนวนผู้บริโภคภายใน 1 วัน พบว่า จำนวนของผู้บริโภค หรือผู้ที่สนใจในเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิมมีจำนวนประมาณ 200 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริโภคสุภาพสตรีในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ที่เคยมีประสบการณ์การใช้เครื่องแต่งกายมุสลิม ที่ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 132 ท่าน โดยเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ และระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยแบ่งแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยลักษณะของแบบประเมินความพึงพอใจนั้นเป็นรูปแบบมาตรฐานประเมินค่าระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การประเมินแบ่งเป็น 5 ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดน้ำหนักของการประเมินไว้ ตามค่าคะแนนหน้า 125

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

3.3.3 การสร้างเครื่องมือ

1. ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการประเมิน ดังนี้

1.1 แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยลักษณะของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-List)

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ในด้านลักษณะเฉพาะถิ่น ด้านประโยชน์ใช้สอย ด้านความงาม ด้านราคาเหมาะสม วัสดุและกรรมวิธีการผลิต

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลิตภัณฑ์

ผู้วิจัยได้ศึกษาตามกรอบแนวคิด ดังนี้

กรอบแนวความคิดเกี่ยวกับความพึงพอใจ

การจูงใจเป็นสิ่งเร้าและความพยายามที่จะตอบสนองความต้องการหรือเป้าหมาย ส่วนความพึงพอใจ หมายถึงความพอใจเมื่อความต้องการได้รับการตอบสนอง ดังนั้นการจูงใจจึงเป็นสิ่งเร้าเพื่อให้ได้ผลลัพธ์คือ ความพึงพอใจซึ่งเป็นผลลัพธ์ ซึ่งเมื่อเกิดแรงจูงใจขึ้น แล้วสามารถตอบสนองแรงจูงใจนั้น ผลลัพธ์ก็คือ ความพึงพอใจ (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2539:365)

ความพึงพอใจเป็นความชอบของบุคคลที่มีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด ความพึงพอใจเป็นความรู้สึกภายในจิตใจของมนุษย์ที่ไม่เหมือนกัน ซึ่งอยู่กับแต่ละบุคคลว่าจะคาดหวังกับสิ่งหนึ่ง สิ่งใดอย่างไร ถ้าคาดหวังหรือมีความตั้งใจมากและได้รับการตอบสนองด้วยดี จะมีความพึงพอใจมาก แต่ในทางตรงกันข้ามอาจผิดหวัง หรือไม่พึงพอใจเป็นอย่างยิ่ง เมื่อไม่ได้รับการตอบสนองตามที่คาดหวังไว้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสิ่งที่ตนตั้งใจไว้ว่าจะมีมากหรือน้อย (วิรุฬ พรรณเทวี. 2542 : 11)

กรอบแนวความคิดหลักการออกแบบที่ดี

ผลงานของการออกแบบที่มีคุณค่าย่อมต้องมาจากหลักการออกแบบที่ดี ซึ่งผู้ทำงานเกี่ยวข้องกับการออกแบบนั้นควรพิจารณาอยู่เสมอในการสร้างสรรค์ผลงานโดยยึดหลักการดังต่อไปนี้ (อารีย์ สุทธิพันธ์, 2521, หน้า 134-135)

1. ควรจะเป็นการออกแบบที่มีลักษณะเหมาะสม ตรงกับความมุ่งหมายตามประโยชน์ใช้สอย มีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของสังคม และสามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงได้
2. ควรจะเป็นการออกแบบที่มีลักษณะง่าย มีจำนวนผลิตผลตามความต้องการของสังคม และมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน
3. ควรจะมีสัดส่วนที่ดีมีความกลมกลืนกันทั้งส่วนรวม เช่น รูปร่าง ลักษณะผิว เส้น สี เป็นต้น และมีสัดส่วนที่เหมาะสมในการใช้งานด้วย
4. ควรมีความเหมาะสมกับวัสดุและวิธีการ มีคุณภาพ มีวิธีการใช้งานง่าย สะดวก สามารถผลิตได้ตรงตามความต้องการของสังคมในปัจจุบัน
5. ควรมีเอกลักษณ์ของการตกแต่งอย่างพอดี ไม่รกรุงรัง
6. ควรมีโครงสร้างที่เหมาะสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมและความต้องการของสังคม

2. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 พิจารณาความตรง (Validity)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- ผู้วิจัยนำแบบประเมินความคิดเห็น ที่สร้างเสร็จนำเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ทำการตรวจสอบและแก้ไขความถูกต้องของเนื้อหาและความเหมาะสมของถ้อยคำและสำนวนภาษา และความชัดเจนในข้อคำถามในแบบประเมิน

- ดำเนินการนำแบบประเมินฉบับร่าง เสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อตรวจสอบคุณภาพความตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาความสอดคล้อง ครอบคลุม ข้อคำถามแต่ละข้อว่ามาจากประเด็นใด และถ้าผู้ทรงคุณวุฒิเห็นด้วยกับข้อคำถามและเข้าใจเป็นอย่างดีเดียวกันแบบประเมินนั้น ก็ถือว่ามีความตรงตามเนื้อหาโดยมีผู้ทรงคุณวุฒิรายชื่อ ดังนี้

รศ.ว่าที่ร้อยโทพิชัย สดภิบาล อาจารย์ประจำสาขาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม อาจารย์ประจำ สาขาวิชาครุศาสตร์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ดร.บุษบา ทองอุประการ อาจารย์ประจำคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

โดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา (Content Validity) และข้อเสนอแนะ ดังนี้

+1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำถามนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจในคำถามนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

จากคะแนนนำผลการพิจารณาจำนวนจากสูตร

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ $\sum R$ = ผลรวมคะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N = จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

ข้อคำถาม IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป เป็นคำถามที่ใช้ได้ ถ้าไม่ถึง 0.5 ต้องแก้ไขหรือตัดทิ้ง

- หลังจากนั้นผู้วิจัยได้รวบรวมคำแนะนำจากผู้ทรงคุณวุฒิมาพิจารณาดำเนินการแก้ไขแบบประเมินความคิดเห็น โดยพิจารณาหาความเที่ยงตรงของแบบประเมินที่วัดแต่ละจุดประสงค์โดยใช้เทคนิคการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับสิ่งที่ต้องการวัด (Index item of congruent : IOC) ก่อนนำแบบประเมินความคิดเห็นไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

3.3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่ายที่มีต่อ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้จัดทำแบบสอบถามความพึงพอใจขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยได้จัดทำเป็นภาพจำลองเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม เพื่อใช้ประกอบในการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยเทียบเอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ และระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

3.3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในขั้นตอนการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่ายที่มีต่อ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการสอบถาม ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) และนำผลที่ได้มาทำการสรุปในรูปแบบของตารางพร้อมคำอธิบาย

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่าย ที่มีต่อ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม

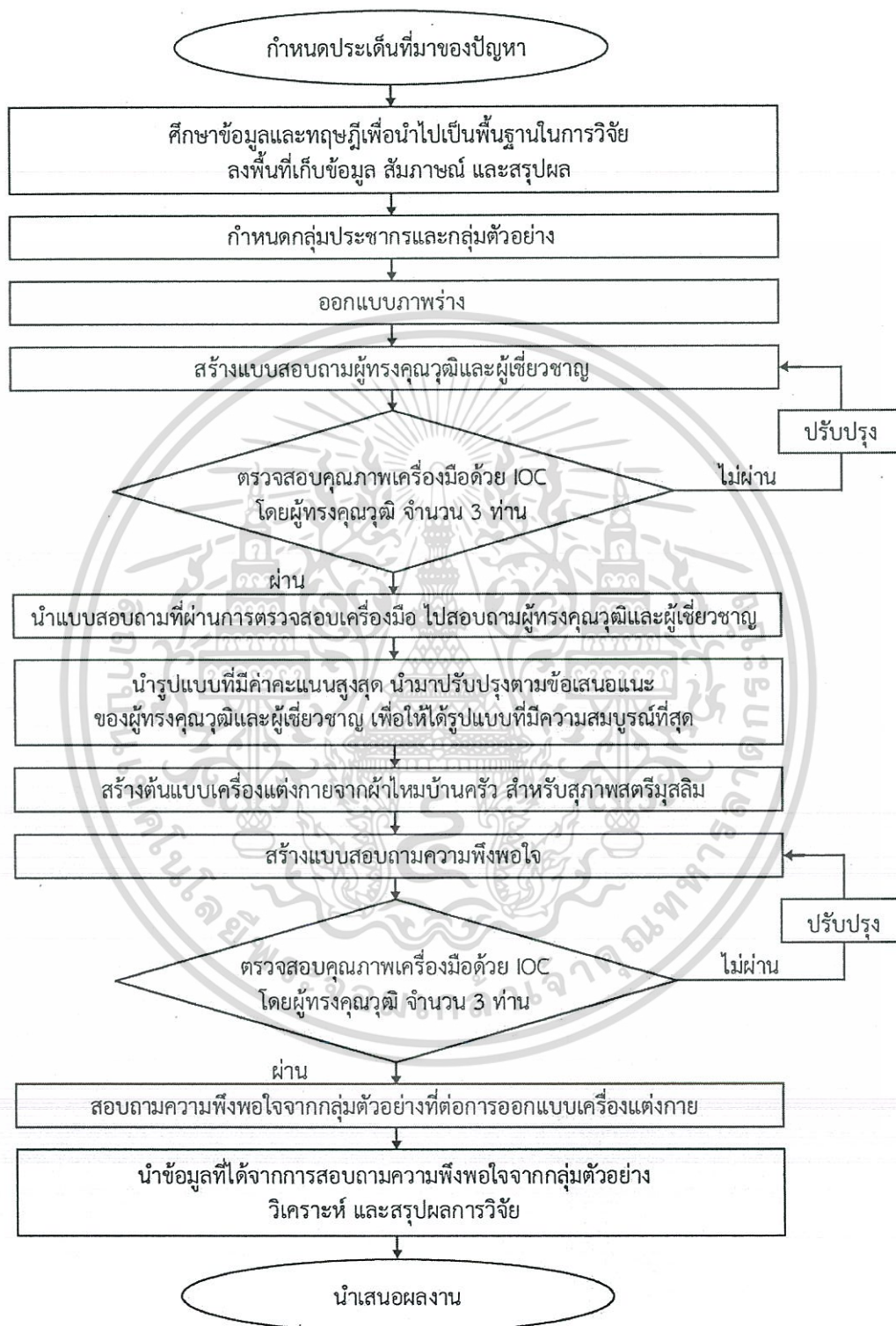
จากการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่าย ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ทำวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation : S.D.) ผู้วิจัยจึงได้ใช้ข้อกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (ธานินทร์ ศิลป์จารุ, 2549 : 77) เพื่อจัดระดับค่าเฉลี่ยออกเป็นช่วง ดังนี้

4.51 – 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจมากที่สุด
3.51 – 4.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจมาก
2.51 – 3.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจปานกลาง
1.51 – 2.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อย
1.00 – 1.50	หมายถึง	มีความพึงพอใจน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะเพิ่มเติมจากผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่าย มาสรุปในรูปแบบของเอกสาร เพื่อนำไปปรับปรุงและพัฒนาผลงานให้เป็นไปตามความต้องการของผู้บริโภคและผู้จัดจำหน่ายให้มากขึ้นในลำดับต่อไป

แผนผังการดำเนินงานวิจัย

ภาพที่ 3.1 กระบวนการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบ เครื่องแต่งกาย สำหรับสุภาพสตรีมีสลิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ การประเมินความคิดเห็นและตอบ แบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อนำมาวิเคราะห์แล้วนำเสนอรูปแบบของตารางโดยเรียงเรียง แบ่งเป็นขั้นตอนตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

4.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

4.1.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว จากการศึกษาภาค เอกสาร (Documentary Research)

4.1.2 ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว จาก การศึกษาภาคสนาม (Field work)

4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรี มุสลิม

4.2.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาเครื่องแต่งกาย สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้วยทฤษฎี SWOT Analysis

4.2.2 ผลการวิเคราะห์ที่มีต่อภาพร่าง การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

4.2.3 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม บ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

4.1 ผลการวิเคราะห์การศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว โดยมีขั้นตอนการ

ดำเนินการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. ผลการวิเคราะห์การศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว จากการศึกษาภาคเอกสาร (Documentary Research)

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคเอกสารนี้เป็นการวิเคราะห์เพื่อให้ได้แนวทางอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ที่มีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ โดยการรวบรวมข้อมูลจากตำราหนังสือ เว็บไซต์และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจะเลือกใช้ข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์มากที่สุดมาใช้ในการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยมีข้อมูลต่างๆที่ได้ ดังนี้

1.1 ชุมชนบ้านคร้ว

ชุมชนบ้านคร้วมีอัตลักษณ์อันโดดเด่นด้านศิลปะหัตถกรรมที่ผู้หญิงชาวจามหรือผู้หญิงบ้านคร้วมีความชำนาญในการทอผ้าไหม อันกลายเป็นอาชีพหลักและทำให้ผ้าไหมเป็นที่รู้จักทั่วโลกโดยจิม ทอมป์สัน เป็นผู้นำผ้าไหมบ้านคร้วไปขายในตลาดต่างประเทศ

ชุมชนบ้านคร้วเหนือ หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในนามของบ้านแขกคร้ว เป็นส่วนหนึ่งของชุมชนชอยกิ่งเพชรที่มีลักษณะเด่นๆน่าสนใจหลายประการ เช่น เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์ร่วมสมัยกับกรุงเวทมหานคร เป็นชุมชนของคนเชื้อสายแขกจามซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกกลืนออกไปจากแผนที่โลกในปัจจุบันนี้ นอกจากแขกจามหรือแขกคร้วที่เป็นคนกลุ่มเดิมของชุมชนบ้านคร้วเหนือแล้วยังมีกลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน กลุ่มคนไทยพุทธจากภาคอีสานและภาคอื่นๆ เข้ามาอาศัยอยู่ร่วมกันในชุมชนอย่างสงบสุข ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ต่างก็มีประวัติความเป็นมา แบบแผนการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณี ความเชื่อ ศาสนา และวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน แต่ขณะเดียวกันแต่ละกลุ่มก็ต่างมีแนวทางในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมต่างๆ ภายในชุมชนใดเป็นอย่างดี นอกจากนั้นวิถีชีวิตของคนในชุมชนบ้านคร้วเหนือจากอดีตจนถึงปัจจุบันยังเกี่ยวข้องกับทอผ้าไหมที่ถือว่าเป็นอาชีพหลักอันสำคัญของชุมชน

ศาสนา ที่สำคัญของชุมชนบ้านคร้วเหนือ คือ ศาสนาอิสลาม โดยที่มีผู้นับถือศาสนาอิสลามร้อยละ 70 ที่เหลือ นับถือศาสนาพุทธ ศาสนาอิสลามมีอิทธิพลต่อการจัดองค์กรทางสังคมในชุมชนนี้ เนื่องจากชาวไทยพุทธส่วนใหญ่อพยพมาภายหลังและส่วนใหญ่มาจากอีสาน เพื่อมาหางานทำในเมืองหลวงและอยู่ในฐานะผู้เช่าอาศัย และเป็นลูกจ้าง ในขณะที่ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่อยู่ในฐานะผู้ให้เช่า และเป็นนายจ้าง ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของชาวไทยพุทธในชุมชนนี้จึงต่ำกว่าชาวไทยมุสลิมเล็กน้อย (จรรยาตรี ลิ้มสัจจา, 2528 : ภาคผนวก 2)

ประชากร ชุมชนบ้านคร้วเหนือมีจำนวนหลังคาเรือน 623 หลัง และมีจำนวนครัวเรือนทั้งสิ้น 1,121 ครัวเรือน มีประชากรประมาณ 6,200 คน แยกเป็นประชากรชายร้อยละ 47.12 ประชากรหญิงร้อยละ 52.88 ความหนาแน่นของประชากร 180 คนต่อไร่ ประชากรร้อยละ 70 เป็นไทยมุสลิม ที่เหลือเป็นไทยเชื้อสายจีน ไทยภาคอีสาน ภาคกลาง และภาคอื่น (จงจิตร พัฒนาเมธีกูร, 2522 : 2) ประชากรที่อาศัยอยู่ในชุมชนบ้านคร้วเหนือสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ ดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- กลุ่มคนไทยมุสลิม ประชากรส่วนใหญ่ของชุมชนนี้ร้อยละ 70 เป็นชาวไทยมุสลิม ซึ่งประกอบด้วย ไทยมุสลิมรุ่นเก่า และไทยมุสลิมรุ่นใหม่ ไทยมุสลิมรุ่นเก่าเป็นพวกที่มีความผูกพันกับประเพณีดั้งเดิม ไม่ค่อยยอมรับความเปลี่ยนแปลง ไม่คิดจะย้ายออกไปข้างนอกถึงแม้จะมีโอกาสก็ตาม ส่วนไทยมุสลิมรุ่นใหม่เป็นคนรุ่นหลังที่ยอมรับแนวความคิดและวัฒนธรรมใหม่ๆจากภายนอกได้ง่ายกว่าและยอมรับการเปลี่ยนแปลง เป็นพวกที่มีการศึกษามากขึ้นกว่าคนรุ่นเก่า มีความเคร่งทางศาสนา น้อยกว่า ไม่รู้ภาษาเขมรแต่จะได้เรียนภาษาอาหรับเพื่ออ่านพระคัมภีร์อัลกุรอาน กลุ่มไทยมุสลิมรุ่นใหม่กำลังได้รับการยอมรับและสนับสนุนจากชุมชนให้เข้ามามีบทบาทในการปฏิบัติงานของชุมชนมากขึ้น เช่น เป็นกรรมการของชุมชน

- กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีน ถิ่นฐานเดิม กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยในชุมชนบ้านครัวเหนือบางส่วนเป็นกลุ่มชนที่อพยพมาจากประเทศจีน หรือเป็นผู้ที่สืบเชื้อสายมาจากชาวจีนอพยพ ลักษณะของการเข้ามาเป็นแบบต่างคนต่างมา มิได้เข้ามาเป็นกลุ่มแบบแขกครัว สำหรับระยะเวลาที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนประมาณได้ไม่ต่ำกว่า 70 ปี กลุ่มคนไทยเชื้อสายจีนที่อาศัยอยู่ในชุมชนนี้ประกอบอาชีพเกษตรกรรม มิใช่ทำการค้าเพราะจากการพูดคุยกับชาวไทยมุสลิมพบว่าในสมัยก่อนคนไทยมุสลิมในบ้านครัวเหนือนอกจากจะมีอาชีพทอผ้าไหม เอาผ้าไหมไปขายตามต่างจังหวัดและเดินเรือแล้วยังทำการค้าขายเล็กๆน้อยๆในชุมชนด้วย และคนไทยเชื้อสายจีนที่ทำนาและปลูกผักอยู่บริเวณรอบๆชุมชนก็จะเข้ามาซื้อสินค้าพวกของใช้ต่างๆที่นี่ อาชีพของคนไทยเชื้อสายจีนในชุมชนบ้านครัวเหนือมีแตกต่างกันไป เช่น กลุ่มที่อาศัยอยู่ในท้องแถวไม่ริมชุมชน ส่วนใหญ่หัวหน้าครอบครัวจะประกอบอาชีพนอกบ้าน เช่น ขับรถรับจ้าง ขับรถแท็กซี่ ทำงานก่อสร้าง ส่วนภรรยาและคนแก่จะอยู่เฝ้าบ้าน ลูกๆที่จบการศึกษาแล้วก็จะทำงานบริษัท เป็นแอร์โฮสเตส ฯลฯ ส่วนกลุ่มที่อาศัยปะปนอยู่กับไทยมุสลิมในชุมชนจะประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า ขายของชำ ทำกิจการทอผ้าไหม ย้อมไหม กรอไหม และสาวไหม โดยทำกันในกลุ่มญาติพี่น้อง นอกจากนั้นก็ยังมีอาชีพรับจ้างก่อสร้าง ทำขนม เป็นต้น

- กลุ่มคนอีสาน คนอีสานที่เข้ามาอยู่ในชุมชนบ้านครัวเหนือมาจากแทบทุกจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เช่น ร้อยเอ็ด มหาสารคาม สุรินทร์ อุตรดิตถ์ ขอนแก่น กาฬสินธุ์ บุรีรัมย์ นครราชสีมา ยโสธร ชัยภูมิ ฯลฯ การเคลื่อนย้ายเข้ามาตั้งถิ่นฐาน การที่คนอีสานเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในชุมชนบ้านครัวเหนือ สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ระยะ คือ

ช่วงหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 หลังจากที่จิม ทอมป์สัน เข้ามาสนับสนุนกิจการทอผ้าไหมในบ้านครัวเหนือในปี 2490 แล้วธุรกิจการทอผ้าไหมก็ขยายตัวขึ้นอย่างรวดเร็ว ทำให้แรงงานของแขกครัวอย่างเดียวไม่เพียงพอ ประกอบกับคนอีสานซึ่งเคยทอผ้าไหมในท้องถื่นของตนเองอยู่แล้วได้รู้จักกับแขกครัวด้วยธุรกิจการซื้อขายไหมดิบ เมื่อได้ทราบข่าวชุมชนบ้านครัวเหนือเป็นตลาดแรงงานทอผ้าก็พากันตามเจ้าของไหมเข้ามาอยู่ในชุมชน และแรงงานเหล่านี้ก็ได้ชักชวนญาติ เพื่อนจากบ้านเกิดของตนให้เข้ามาอยู่ในกรุงเทพฯ บางก็ทอผ้า บางก็ออกไปหางานทำนอกชุมชน

ช่วงที่จิม ทอมป์สัน หายสาบสูญไปเมื่อปี 2510 ธุรกิจผ้าไหมของบ้านครัวเหนือก็เริ่มซบเซา

ลง ครอบครัวที่เคยทำธุรกิจผ้าไหมก็เลิกกิจการหันไปทำการบ้านเช่าราคาถูกแทน คนอีสานที่เคยเอกลาสนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตามญาติเข้ามาและเคยอยู่ในชุมชนอื่นๆในกรุงเทพฯมาแล้ว ได้ทราบว่าชุมชนนี้มีรห้องพักราคาถูก และอยู่ใจกลางเมืองใกล้แหล่งงาน จึงพากันเข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนนี้มากขึ้นเรื่อยๆ

1.2 การเปลี่ยนแปลงของสภาพ วิธีการดำเนินชีวิต และเศรษฐกิจ ของชาวชุมชนบ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน

นายสมนึก จิตหยาดสุพรรณ เล่าถึงวิถีชีวิตในอดีตว่า “เกิดมาก็เห็นคุณแม่ทอผ้า แล้วคนในชุมชนก็ทอผ้ากันแทบทุกครัวเรือน ได้เห็นการทอผ้าไหมมาตั้งแต่ยุคก่อนจิม ทอมป์สัน จนถึงยุครุ่งเรืองของผ้าไหมบ้านครัว คือยุคของจิม ทอมป์สัน และจนถึงปัจจุบันซึ่งกิจการทอผ้าไหมลดลงเหลือเพียง 3-4 ราย เศรษฐกิจของบ้านครัวยุคผ้าไหมรุ่งเรืองนั้นดีมากๆเรียกได้ว่าขั้นเศรษฐกิจ (สำหรับผู้ที่มีกิจการใหญ่ๆ)

นายศิริศักดิ์ ได้เล่าถึงความเป็นอยู่ที่แตกต่างกันระหว่างอดีตและปัจจุบันว่า “แต่ก่อนความเป็นอยู่จะอยู่กันแบบเป็นพี่เป็นน้อง มีความผูกพันกันมาก วิถีชีวิตของชาวชุมชนในอดีตจะมีอาชีพหลักๆ คือการทอผ้า ส่วนอาชีพรองคือค้าขาย แต่ในปัจจุบันเข้ามาคนในชุมชนก็จะออกไปทำงานข้างนอก กลางคืนก็กลับบ้าน ความผูกพันของคนชาวชุมชนก็ยังเหมือนเดิม ส่วนใหญ่จะเป็นเครือญาติกัน การพูดคุยก็ยังเหมือนเดิม สภาพบ้านเรือนของชุมชนบ้านครัวเหนือส่วนใหญ่จะเป็นบ้านใต้ถุนสูง ปลูกสร้างด้วยไม้อย่างที่อยู่ห่างกัน บ้านหลังใหญ่ๆแต่พอลูกๆแต่งงานก็แยกครอบครัวออกไป พ่อแม่จะแบ่งที่ดินให้เป็นแปลงเล็กๆให้ลูก ดังนั้นปัจจุบันบ้านแต่ละหลังจึงมีเนื้อที่ไม่มากนักและปลูกอยู่ติดๆกัน

อย่างไรก็ตามชุมชนนี้เป็นชุมชนที่มีการดำเนินชีวิตเรียบง่าย มีความผูกพันในเครือญาติและรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีทางศาสนาอิสลามอย่างเคร่งครัด แต่เนื่องจากปัจจุบันนี้มีการอพยพของคนไทยต่างถิ่น (คนไทยเชื้อสายจีน คนอีสาน และคนไทยภาคอื่นๆ เข้ามาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก โดยต่างก็มีสภาพแวดล้อมทางสังคมและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน จึงทำให้เกิดความยากลำบากในการที่จะรวมกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวได้

ตารางที่ 4.1 สรุปการเปลี่ยนแปลงของสภาพ วิธีการดำเนินชีวิต และเศรษฐกิจ ของชาวชุมชนบ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน

สภาพ	อดีต	ปัจจุบัน
ที่อยู่อาศัย	- บ้านหลังใหญ่ - อยู่ห่างกัน	- บ้านหลังเล็ก - ปลูกอยู่ติดๆกัน - หนาแน่นแลแออัด
สภาพแวดล้อม	- เป็นป่าห้วยคา - เป็นธรรมชาติ	- เสื่อมโทรม แออัด - สิ่งแวดล้อมเริ่มเป็นพิษ
คลองแสนแสบ	- น้ำใสสะอาด - เป็นเส้นทางคมนาคม - เป็นแหล่งสันตนาการ	- น้ำเริ่มสกปรก มีขยะ - เป็นเส้นทางคมนาคม

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

สภาพ	อดีต	ปัจจุบัน
กลุ่มเชื้อชาติ	- เขมร ไทยมุสลิม มลายู	- ไทยมุสลิม ไทยพุทธ จีน อีสาน และไทยจากภาคอื่นๆ
เศรษฐกิจ	- ปานกลางถึงร่ำรวยมากโดยเฉพาะยุคที่ผ้าไหมเฟื่องฟู	- หลากหลายตั้งแต่ยากจนถึงร่ำรวย ขึ้นอยู่กับว่าเป็นลูกจ้างหรือเจ้าของบ้าน
อาชีพหลักของคนในชุมชน	- ทอผ้า เดินเรือ ประมง	- ทอผ้า ทำบ้านเช่า รับราชการ รัฐวิสาหกิจ รับจ้าง ฯลฯ
ความสัมพันธ์ของชาวชุมชน	- แนบแน่น แบบเครือญาติ	- ความสัมพันธ์ลดลงแต่ยังสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขสามัคคี
วิถีการดำเนินชีวิต	- เรียบง่าย มีความผูกพันกันในเครือญาติ - เครื่องครัดศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม	- มีความแตกต่างกันทางสังคมและวัฒนธรรม (มีการอพยพเข้ามาของคนต่างถิ่น) - เครื่องครัดศาสนา ประเพณี และวัฒนธรรม
การศึกษา	- ผู้หญิงไม่ได้รับการศึกษา - ผู้ชายจะจบระดับประถมศึกษา	- หลากหลายตั้งแต่ระดับประถมถึงปริญญาโท - เด็กๆ ได้รับการสนับสนุนให้เรียนหนังสือ

1.3 กระบวนการผลิตผ้าไหมของชุมชนบ้านครัว

การทอผ้าไหมในสมัยก่อนจะใช้กี่ฟ่งในการทอ ผ้าที่ทอส่วนใหญ่ ได้แก่ ผ้าโสร่ง ผ้าขาวม้า ผ้าม่วง ผ้าพื้น ซึ่งในอดีตเป็นการทอเพื่อใช้สอยและจำหน่ายกันในครัวเรือนเท่านั้น และเมื่อมีการทอจำนวนมากขึ้นจึงมีการส่งไปจำหน่ายตามต่างจังหวัด ได้แก่ จังหวัดสุพรรณบุรี ราชบุรี เพชรบุรี อ่างทองสิงห์บุรี ชัยนาท นครสวรรค์ พิษณุโลก สุโขทัย พิจิตร โดยผ้าไหมที่นำไปจำหน่ายก็มีทั้งที่เป็นผ้าโสร่ง ผ้าโจงกระเบน ผ้าม่วง ผ้าพื้น และผ้าสไบ โดยเฉพาะช่วงก่อนเข้าพรรษาผ้าพื้นและผ้าโจงกระเบนจะขายดีมากเพราะพวกนาจะต้องใช้นุ่งตอนทำพิธีอุปสมบท การไปขายผ้าตามต่างจังหวัดนั้นนอกจากจะเอาผ้าไหมไปขายแล้วยังเอาเส้นไหมที่ย้อมแล้วไปขายอีกด้วย เพราะการทอในต่างจังหวัดจะเป็นการทอผ้าไหมปนด้าย โดยใช้เป็นตัวยืนและไหมเป็นตัวฟ่ง

กระบวนการผลิตผ้าไหมของบ้านครัวในอดีตและปัจจุบันประกอบด้วยขั้นตอนต่างๆดังนี้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- การจัดหาไหมดิบ เนื่องจากบ้านครัวไม่สามารถเลี้ยงไหมและปลูกหม่อนได้เอง เพราะสภาพแวดล้อมไม่เหมาะสมและพื้นที่ไม่เพียงพอ จึงต้องไปซื้อไหมดิบจากแหล่งอื่น คือ จังหวัดทางอีสานและประเทศเขมร แต่ในปัจจุบันจะซื้อไหมดิบจากญี่ปุ่น สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนจีน บราซิล เกาหลี แต่ไหมทางอีสานก็ยังซื้ออยู่ (เรียกว่าไหมพื้นเมืองหรือไหมไทย) นอกจากไหมอีสานแล้วก็มีไหมดิบของกำนันจูล์ คูนวงศ์ ซึ่งเป็นไหมไทยที่มีคุณภาพดีกว่าไหมพื้นเมืองอีสาน เส้นไหมที่ใช้ในการทอผ้าไหมโดยทั่วไปมีอยู่ 2 ชนิด คือ เส้นไหมยืน และเส้นไหมพุ่ง

- การฟอกและการย้อมไหม ไหมดิบจะทำมาเป็นใจเท่าๆกัน ก่อนฟอกต้องนำออกมาแกะออกจากใจ แล้วนำไปคล่องไว้กับหวงหวาย (อดีต) แต่ปัจจุบันหวายหายากจึงใช้เหล็กเส้นนำมาโค้งเป็นรูปตัวยูแล้วหุ้มด้วยยางเพื่อให้ลื่นและไม่ติดเส้นไหม แล้วนำไปฟอกในหม้อต้มน้ำเดือดที่ใส่สบู่และโซดาไฟ (สมัยก่อนใช้ขี้เถ้าและไม้แสม) เพื่อฟอกให้หมดเปลือก (ขาว) มิฉะนั้นเมื่อนำไปย้อมสีจะไม่ติด เมื่อฟอกแล้วจะนำมาล้างทำความสะอาด บิดให้แห้งแล้วจึงนำไปย้อมสี สีที่ย้อมในอดีตใช้สีจากเปลือกไม้แต่ปัจจุบันใช้สีสังเคราะห์ เมื่อย้อมแล้วจึงนำมาล้างทำความสะอาด บิดให้แห้งแล้วนำไปตาก เมื่อแห้งแล้วจะนำมาม้วนเป็นก้อนเพื่อนำไปกรอต่อไป

- การกรอไหม หลังจากการย้อมไหมแล้วจะต้องเอาไหมไปกรอ การกรอไหมพุ่งสมัยก่อนจะต้องใช้ระวิงที่หมุนด้วยแรงคน ปัจจุบันมีทั้งที่กรอด้วยมือและด้วยเครื่อง (ที่เร็วกว่า) การกรอไหมพุ่งมี 2 ระยะ คือ การกรอจากใจเข้าหลอดใหญ่และกรอเข้าหลอดเล็กเพื่อไปใช้ในกระสวยสำหรับทอ ซึ่งสมัยก่อนกรอด้วยโน (ใช้มือหมุน) ปัจจุบันก็มีการใช้เครื่องที่นำเอามอเตอร์มาดัดแปลง การกรอไหมยืนก็เช่นเดียวกันคือสมัยก่อนกรอด้วยมือ ปัจจุบันมีทั้งกรอมือและเครื่อง (ซึ่งแตกต่างกับเครื่องกรอไหมพุ่ง)

- การสาวไหมและการขึ้นหัวม้วน ไหมยืนที่กรอใส่หลอดแล้วจะต้องนำไปสาวแล้วนำขึ้นหัวม้วนเพื่อที่จะนำไปทอ การสาวไหมสมัยก่อนทำด้วยมือ ปัจจุบันสามารถจะสาวด้วยมือและด้วยเครื่อง คนทอผ้านิยมการสาวไหมด้วยมือเพราะทอง่ายกว่าการสาวด้วยเครื่อง

- การเก็บตะกอ ตะกอเป็นส่วนหนึ่งของเครื่องทอผ้า ทำด้วยเส้นด้ายร้อยกับกรองไม้สำหรับแยกเส้นไหมยืนให้ขึ้นลงเพื่อให้ขัดกับเส้นไหมพุ่ง จากตะกอจะมีเชือกโยงไปที่ไม้ เค้าเหยียบทั้งสองข้าง เวลาทอจะเหยียบไม้ทั้งสองข้างสลับกันเพื่อให้เส้นไหมยืนกระตุกขึ้นกระตุกลงสลับกันกับไหมพุ่งทำให้เส้นไหมอัดกันแน่น (ในอดีตมีแต่ที่พุ่งซึ่งไม่มีการเก็บตะกอ)

- การทอ เมื่อผ่านขั้นตอนต่างๆดังกล่าวแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนการทอ ในอดีตนั้นทั้งเจ้าของกิจการและคนทอจะเป็นชาวไทยมุสลิมทั้งสิ้น โดนส่วนมากคนทอจะเป็นเครือญาติในครอบครัวเดียวกัน แต่ปัจจุบันเจ้าของกิจการมีทั้งชาวไทยมุสลิมและคนจีน แต่คนทอผ้าส่วนใหญ่เป็นคนอีสาน มีมุสลิมและคนจีนน้อยมาก

คุณวรรณิเล่าว่า พ่อแม่ของสามี (คุณนิพนธ์) ทำผ้าไหมมาตั้งแต่ก่อนสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ก่อนจิม ทอมป์สัน จะเข้ามา ปัจจุบันถือว่าร้านของคุณวรรณิเป็นร้านผ้าไหมรายใหญ่ที่สุดของบ้านครัว เคยได้รับรางวัล OTOP และของดีเขตราชเทวี ผ้าไหมของร้านนี้จะแตกต่างจากผ้าไหมของที่อื่นๆ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่นอนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

คือมีความโดดเด่นเรื่องเนื้อผ้า ลาย สี และคุณภาพ เป็นผ้าไหมของบ้านครัวแท้ๆ เพราะทอโดยคนอิสลามเชื้อสายเขมร (ไม่ใช่คนไทย,จีน) การที่สามารถสืบทอดกิจการมาได้จนทุกวันนี้ก็เพราะคุณภาพของผ้าไหม ทำให้มีการบอกกันปากต่อปาก และมีตลาดเป็นร้านเจ้าประจำที่ติดต่อกันมานาน เช่นร้านในโรงแรมโอเรียลเต็ล ดุสิตธานี สยามซิตี และที่อื่นๆอีก (วรรณิ มนุท์ศรี, สัมภาษณ์, 16 ธันวาคม 2548)

1.4 ธุรกิจผ้าไหมของชุมชนบ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน

การทอผ้าไหมในบ้านครัวเป็นอาชีพครัวเรือนที่มีมานาน เดิมทอเป็นผ้าขาวม้า ผ้าซิ่น ผ้าโสร่ง นำออกขายในกรุงเทพฯ และปริมณฑลใกล้เคียง ต่อมาจึงขยายไปต่างจังหวัด เป็นที่นิยมทั่วไป เรียกว่า “ผ้าไหมบ้านครัว” เป็นอาชีพที่ทำกำไรสูง ชาวบ้านจึงหันมาทำกิจการนี้กันมากขึ้น

คุณสมนึก เล่าว่า “เกิดมาก็เห็นคุณแม่ทอผ้าแล้ว เมื่อประมาณปี พ.ศ. 2500 (ขณะเรียน มศ.1) ก็ช่วยคิดพ่อกุณแม่ทำด้วย เริ่มแรกคุณแม่จะทำผ้าไหมสามตะกอก เป็นผ้าเส้นด้าย เส้นไหมมาจากญี่ปุ่น ทั้งไหมฮิน ไหมฟุง ช่วงหลังทำผ้าไหมพื้นเมือง คือ ไหมฟุงที่สั่งจากทางอีสานแถวโคราช ขอนแก่น เอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวคือ เป็นไหมแท้ การย้อมต้องทำด้วยมือ การทอก็ต้องประณีตมาก” (สมนึก จิตหยาดสุวรรณ, สัมภาษณ์, 2 ธันวาคม 2548)

คุณมนัสพันธ์ เจ้าของกิจการผ้าไหมบ้านครัวปัจจุบัน เล่าว่า “เกิดที่บ้านครัว บิดามารดามีอาชีพขายถ่านในคลอง สมัยก่อนหลังกลับจากโรงเรียน (อายุ 13 ปี) จะไปฝึกย้อมไหม ซึ่งสมัยนั้นจะมีการทอผ้ากันทุกครัวเรือน ต่อมาจึงได้มีกิจการเป็นของตัวเอง ซึ่งปัจจุบันเป็นเพียงแห่งเดียวที่ทำกิจการครบทุกขั้นตอน คือตั้งแต่ฟอกไหม ย้อมไหม กรอไหม สวมไหมและขึ้นหัวม้วน เก็บตะกอกและการทอรวมทั้งจำหน่ายเองที่ร้าน และส่งที่นายารายณ์ภักดิ์ บางครั้งจะมีการสั่งทอมาจากต่างจังหวัด คือจังหวัดตรัง” (มนัสพันธ์ เบญจรงค์จินดา, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2548)

นาวาอากาศเอก (พิเศษ) วิษณุ เล่าว่า “แม่มีกิจการทอผ้าไหม (ขณะนั้นมารดาเมื่ออายุ 60 ปี ปัจจุบันถึงแก่กรรมแล้ว) และเป็นบ้านแรกที่Jim ทอมป์สันเข้ามาพบและสั่งให้ทอผ้าไหมให้ โดยกำหนดลายและสีให้ เรื่องราคาJimจะเป็นผู้ตั้งราคา ถ้าส่งออกต่างประเทศจะมีราคาสูงขึ้น เคยได้เงินครั้งหนึ่ง 30,000บาท ดีใจมาก” (วิษณุ มานะเกษม, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2548)

ปัจจุบันนี้เจ้าของกิจการทอผ้าไหมรายใหญ่ๆ ได้เลิกกิจการไปเกือบหมดแล้ว คุณวิษณุซึ่งมารดาคือคุณยายหนับ มานะเกษม เล่าว่า “คุณยายหนับเป็นคนบ้านครัวโดยกำเนิด เชื้อสายเขมรจาม เกิดปี พ.ศ. 2448 สมัยรัชกาลที่ 5 (เสียชีวิตเมื่อ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2544 อายุ 96 ปี) คุณยายเป็นคนแรกที่เปิดประตูบ้านครัวค้าขายผ้าไหมกับJim ทอมป์สัน และชักชวนญาติให้ค้าขายกับJim จนร่ำรวยกันทุกคน ซึ่งคุณวิษณุและลูกคนอื่นๆของคุณยายหนับก็ได้สืบทอดกิจการต่อมา แต่ขณะนี้เลิกกิจการเพราะไม่มีตลาดจำหน่ายและย้ายออกไปอยู่ข้างนอก (วิษณุ มานะเกษม, สัมภาษณ์, 25 พฤศจิกายน 2548)

ธุรกิจการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านครัวมารุ่งโรจน์หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 นับตั้งแต่สงครามสงบใหม่ๆ ได้เกิดจุดเปลี่ยนของผ้าไหมบ้านครัวขึ้น โดยบุคคลชาวอเมริกาที่มีชื่อว่า เจมส์แอร์ เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สัน วิสสัน ทอมป์สัน หรือที่ชาวไทยรู้จักกันดีในนามว่า จิม ทอมป์สัน ได้เข้ามาส่งเสริมธุรกิจทอไหม บ้านครัวและมีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจผ้าไหมของชุมชนบ้านครัวโดยให้คำแนะนำเรื่องการใช้สี วิทยาศาสตร์ย้อมผ้าไหม เปลี่ยนใช้ที่กระทกแทนที่ฟ่งในการทอ ทั้งยังตั้งบริษัทรับซื้อผ้าไหมจากชาว ชุมชน โดยให้ชาวบ้านร่วมเป็นหุ้นส่วนบริษัทด้วย รวมทั้งการนำผ้าไหมไปเปิดตลาดต่างประเทศ จึง นับว่าเป็นช่วงที่ธุรกิจผ้าไหมในชุมชนบ้านครัวเฟื่องฟูมากที่สุด และผ้าไหมบ้านครัวยังได้รับการ คัดเลือกให้ใช้เป็น เครื่องแต่งกายของนักแสดงในภาพยนตร์ยิ่งใหญ่อย่าง "เบนเฮอร์" รวมทั้งบุคคลที่มี ชื่อเสียงอย่าง โรเบิร์ต เคเนดี ก็ยังให้ความสนใจ จึงทำให้อาชีพทอผ้าไหมในสมัยนั้นเจริญรุ่งเรืองมาก และต่อมา ชาวบ้านก็ได้มีการมอบบ้านทรงไทยซึ่งแต่เดิมที่เป็นของชาวบ้านให้กับจิม ทอมป์สัน

จนกระทั่งปี พ.ศ. 2510 จิม ทอมป์สันได้หายสาบสูญไป ธุรกิจผ้าไหมก็เริ่มมีอุปสรรคเพราะ ได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการคนใหม่ซึ่งเข้มงวดและไม่สนับสนุนกิจการทอผ้าไหมเหมือนจิม ทอมป์สัน (เช่น ไม่มีการสั่งไหมดิบมาให้ก่อนและคิดบัญชีกันที่หลัง) จึงมีการเลิกกิจการไปเรื่อยๆจากการขาดทุน ต่อมากิจการผ้าไหมก็ยังซบเซาลงเรื่อยๆ เมื่อบริษัทจิม ทอมป์สัน ตั้งโรงงานทอผ้าไหมเองที่อำเภอปัก ธงชัย จังหวัดนครราชสีมา และไม่ซื้อผ้าไหมจากชุมชนบ้านครัวอีกในปี พ.ศ. 2528 พบว่าในชุมชน บ้านครัวเหนือมีกิจการทอผ้าไหมประมาณ 20 ราย(เสาวภา พรศิริพงษ์ และคณะ, 2532 : 70)

ปัจจุบันผู้วิจัยสำรวจเมื่อเดือนพฤษภาคม 2560 พบว่าเหลือกิจการทอผ้าไหมเพียง 2 ราย เท่านั้น คือ วรรณิ - นิพนธ์ ไหมไทยบ้านครัว(ทำเฉพาะกรอไหมและทอ) อุดไหมไทยบ้านครัว (ทำเอง ครบทุกขั้นตอน)

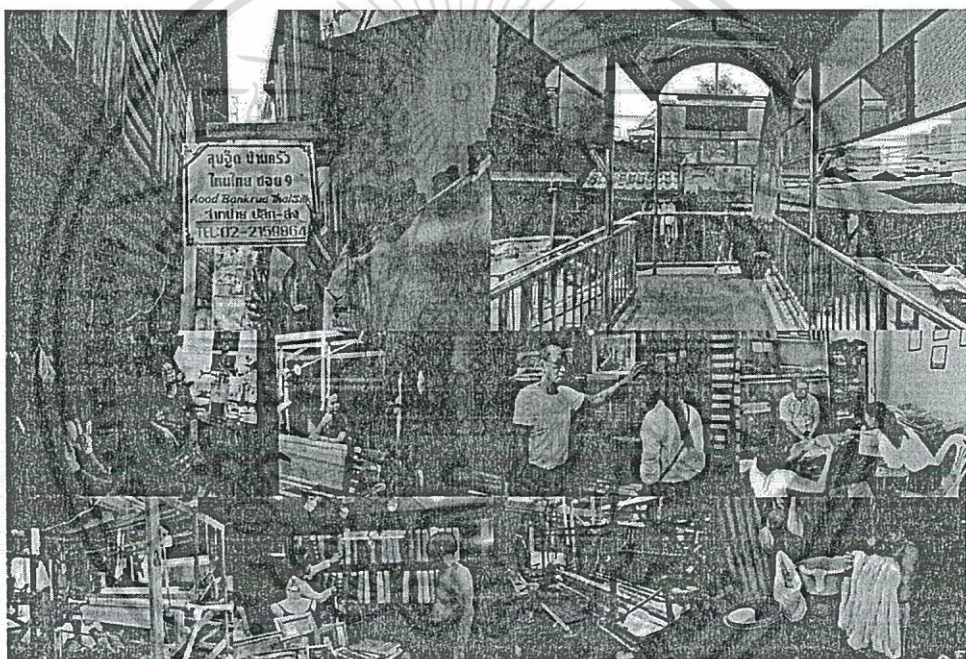
ตารางที่ 4.2 การเปรียบเทียบภาวะการทอผ้าไหมของบ้านครัวในอดีตและปัจจุบัน

ภาวะการทอผ้าไหม	อดีต	ปัจจุบัน
แหล่งของไหมดิบ	อีสาน, เขมร	อีสาน, จีน, ญี่ปุ่น, บราซิล, เกาหลี, กำนันจูล คูนวงศ์
การฟอกไหมดิบ	ใช้ขี้บเป็นหม้อมต้มใส่น้ำครึ่งขี้บ+ ขี้เถ้าและไม้แสม	ใช้หม้อมต้มน้ำเดือดขนาดใหญ่+ สบู่+ โซดาไฟ
การย้อมไหม	ใช้สีธรรมชาติจากเปลือกไม้	ใช้สีสังเคราะห์
การกรอไหม	ด้วยระวิงและโน(ใช้มือหมุน)	กรอด้วยมือและเครื่องกรอ
การทอ	ใช้ที่ฟ่งและที่กระทก (สมัยจิม)	ใช้ที่กระทก
คนทอ	- ไทยมุสลิมภายในครอบครัว - ไม่มีการจ้างแรงงานจากภายนอก	มีการจ้างลูกจ้างเพื่อฟอก, ย้อม ไหมและทอ
ตลาดผ้าไหม	- ต่างจังหวัด - บริษัทจิม ทอมป์สัน	ร้านผ้าไหมตามโรงแรมใหญ่ๆและ นารายณ์ภัณฑ์
กิจการผ้าไหมบ้านครัว	ทำเป็นอุตสาหกรรมแทบทั้งชุมชน	- ซบเซาลงมาก - เหลือเจ้าของกิจการเพียง 2 ราย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับกรอใช้วงมเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้ไปใช้ประโยชน์เชิงการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

2. ผลการวิเคราะห์การศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว จากการศึกษาภาคสนาม (Field work)

การวิเคราะห์ข้อมูลภาคสนามนี้เป็นการวิเคราะห์ เพื่อให้ได้แนวทางอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ที่มีความเหมาะสมและสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้ โดยใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการสัมภาษณ์ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ ชาวบ้าน ด้วยเทคนิคการพูดคุยแบบเป็นกันเอง และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยผู้วิจัยจะเลือกใช้ข้อมูลที่มีความสำคัญและเป็นประโยชน์มากที่สุดมาใช้ในการงานการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยมีข้อมูลต่างๆที่ได้ ดังนี้

ภาพที่ 4.1 การลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ชุมชนบ้านคร้ว
ที่มา : พรพรรณ เครืออรุณรัตน์

2.1 ประวัติความเป็นมาของชุมชนบ้านคร้ว จากการศึกษา สรุปลงได้ว่า บ้านคร้วชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมคลองแสนแสบใต้มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตราชเทวี แบ่งเป็นชุมชนบ้านคร้วเหนือ ชุมชนบ้านคร้วตะวันตก และมีพื้นที่อีกส่วนในเขตปทุมวัน เป็นชุมชนบ้านคร้วใต้ ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม ชาวบ้านคร้วดั้งเดิมเป็นชาวมุสลิมเชื้อสายเขมร เป็นชุมชนมุสลิมใหญ่ที่สุดแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร ภายในชุมชนมีโรงเรียน มัสยิดสุสาน ศูนย์ชุมชน ศูนย์ดับเพลิง และสาธารณสุขชุมชน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ในอดีตการเลี้ยงไหม ทอผ้าไหมมีการทำกันในลักษณะที่เป็นครัวเรือนขนาดเล็ก และใช้บริโภคเองภายในครัวเรือน มีการทำเองไปใช้ในงานพิธีงานต่างๆ เช่น งานบุญ งานแต่งงาน เป็นต้น จนกระทั่งในยุคของหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ เกิดจุดเปลี่ยนของไทยขึ้น โดยบุคคลชาวอเมริกา ที่มีชื่อว่า เจมส์ แฮร์สัน วิสสัน ทอมป์สัน หรือที่ชาวไทยรู้จักกันดีในนามว่า จิม ทอมป์สัน เป็นผู้ที่มีความสนใจทางด้านศิลปะ โดยเฉพาะในแถบภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทย ลาว และเขมร ท่านผู้นี้ได้มีการเสาะหา เก็บรวบรวมซื้อผ้าไหมไทยลวดลายต่างๆ เก็บสะสมไว้ และได้มีความสนใจศึกษาลวดลายต่างๆ ในหมู่บ้านที่เป็นแหล่งการผลิตไหม ตลอดจนการเสาะหาช่างทอผ้าไหมที่มีฝีมือ โดยได้ค้นพบช่างที่ถูกใจในกรุงเทพฯ บริเวณบ้านครัว

2.2 วิถีชีวิตโดยรวมของชาวชุมชนบ้านครัว จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ตลอดระยะเวลาเกือบ 200 ปี ที่ผ่านมา ชุมชน บ้านครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมาก ทั้งในด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเชื้อชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งสมัยก่อนความเป็นอยู่จะอยู่กันแบบเป็นพี่น้องกันมาก ไม่ว่าจะไปบ้านไหนก็สามารถขอข้าวกินได้ มีความผูกพันกันมาก มาเริ่มมีปัญหาตอนที่มีเรื่องทางด่วนเข้ามา (พ.ศ. 2529) เพราะคนที่เคยอยู่เดิมจะย้ายออกไปอยู่แถวชานเมือง จึงมีห้องว่างให้เช่าและมีคนอีสานเข้ามาอยู่ ซึ่งส่วนใหญ่จะทำงานละแวกนี้ ขายอาหาร เป็นลูกจ้างทอผ้า วิถีชีวิตของชาวชุมชนในอดีตจะมีอาชีพหลักๆ คือ ทอผ้า ส่วนอาชีพรองคือ ค้าขาย แต่ในปัจจุบันเข้ามาคนในชุมชนก็จะออกไปทำงานข้างนอก กลางคืนก็กลับมา ส่วนความผูกพันของชาวชุมชนก็ยังเหมือนเดิม บางทีอยู่บ้านเบื่อก็จะออกไปนั่งคุยกัน แต่ไม่สามารถขอข้าวกินแบบสมัยก่อนได้ เพราะมีคนนอกชุมชนเข้ามามากขึ้น

2.3 ปัจจัยที่ทำให้ผ้าไหมบ้านครัวแพร่หลาย มีชื่อเสียง และเป็นอาชีพสำคัญของชุมชน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า การทอผ้าไหมของชาวชุมชนบ้านครัว ยังคงคุณภาพ ความงดงาม และยังคงรักษาเอกลักษณ์ไว้ได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่ากาลเวลาจะผ่านมาถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการคิดลายผ้าที่สวยงาม และเน้นเรื่องการใช้สีสันทันมากกว่าที่อื่นๆ อาทิ ผ้าริ้ว ผ้าตา(ตาราง) ผ้าไหมฟูก ผ้าหางกระรอก ผ้าเกร็ดเต่า ล้วนแต่เป็นเสน่ห์ที่ทำให้งานผ้าไหมทอของชุมชนแห่งนี้ดูแปลกตากว่าใคร

2.4 ความแตกต่างของผ้าไหมบ้านครัว และผ้าไหมของที่อื่น จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าเส้นไหมของบ้านครัวจะใช้ ไหมของกำนันจูล ซึ่งถือว่าเป็นไหมที่มีชื่อเสียงโด่งดังและมีคุณภาพดี มาก และในเรื่องของสีสรรค์ สีสวยกว่าที่อื่น สีไม่ตก ความประณีตในการทอ และลวดลายที่ถือว่าเป็นเอกลักษณ์ของบ้านครัว คือ ผ้าริ้ว ผ้าตา(ตาราง) ผ้าหางกระรอก และผ้าเกร็ดเต่า และผ้าลายเกร็ด

เต่าถือว่าเป็น ผ้าที่แสดงอัตลักษณ์ซึ่งเป็นการทอที่เป็นภูมิปัญญาเฉพาะของชาวบ้านครัว คือ ใช้ 2 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับบริการเชิงานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตะกอกในการทอให้เกิดเป็นลายเกร็ดเต่าขึ้นมา ซึ่งปกติที่อื่นๆที่ทอลายเกร็ดเต่าจะใช้ 4 ตะกอกในการทอ และผ้าไหมบ้านคร้ว ได้รับรองเป็นผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย ตรานกยูงพระราชทาน Thai Silk นกยูงสีน้ำเงิน

2.5 ความคิดเห็นของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีต่อผ้าไหมบ้านคร้ว จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของผ้าไหมบ้านคร้ว เป็นผ้าทอที่ใช้เส้นไหมที่เป็นไหมแท้ในการทอ การย้อมสีเส้นไหม ต้องทำด้วยความประณีตและอาศัยฝีมือในทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะเป็นการเตรียมเส้นไหม การซักรีดแต่ละครั้งในการย้อม ตลอดจนกระบวนการในการย้อมสี เพื่อให้ได้มาซึ่งสีที่สม่ำเสมอ ไม่มีรอยต่อ

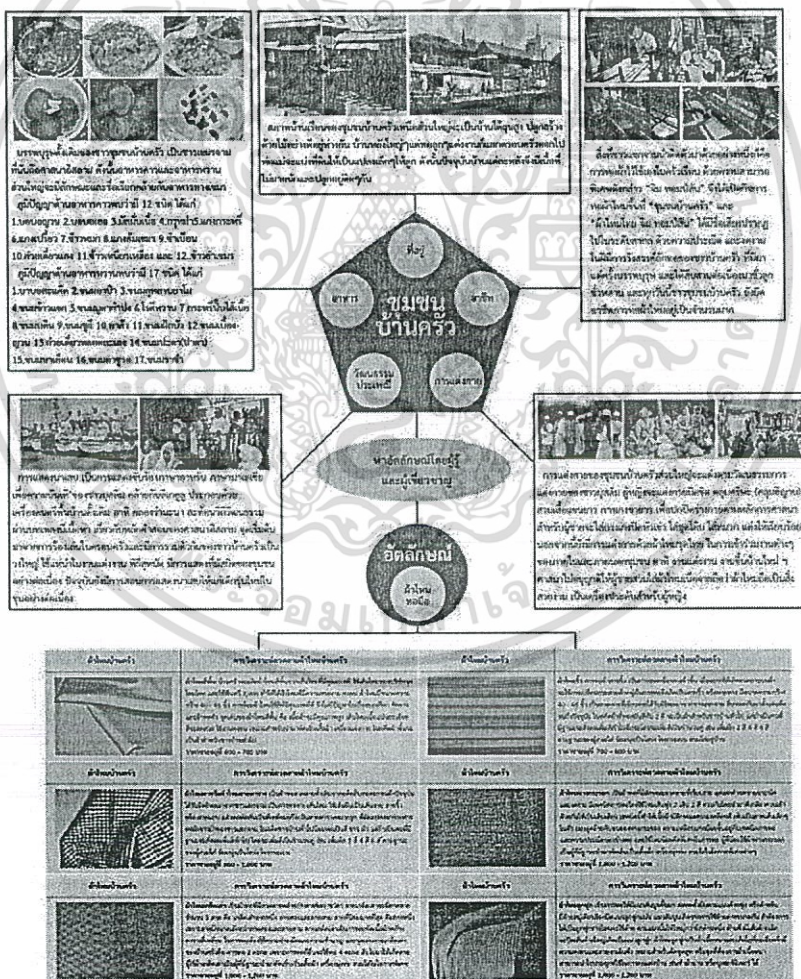
2.6 ค่านิยมมีผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อผ้าไหมบ้านคร้ว จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ค่านิยมส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของผ้าไหมบ้านคร้ว คือ ต้องมีการคิดลวดลายใหม่ ออกมาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ตรงความต้องการของตลาดและผู้บริโภค นอกจากนี้ยังต้องมีการพัฒนารูปแบบของผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าไหมบ้านคร้วให้มีรูปแบบที่น่าสนใจ ให้แตกต่างจากที่มีในท้องตลาดโดยทั่วไป เพื่อให้สามารถขายได้

2.7 ปัจจัยที่ทำให้การผลิตผ้าไหมของชุมชนลดน้อยลง จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าธุรกิจการทอผ้าไหมของชุมชนบ้านคร้วมารุ่งโรจน์เมื่อหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 นับตั้งแต่สงครามสงบใหม่ๆ ซึ่งเป็นช่วงที่จิม ทอมป์สัน เข้ามามีบทบาทสำคัญต่อธุรกิจผ้าไหมของชุมชนบ้านคร้วโดยให้คำแนะนำเรื่องการใช้สรีวิทยาศาสตร์ในการย้อมผ้าไหม เปลี่ยนจากใช้กักระตุกแทนที่ฟุ้งในการทอผ้า ตั้งบริษัทรับซื้อผ้าไหมจากชาวชุมชนโดยให้ชาวบ้านร่วมเป็นหุ้นส่วนบริษัทด้วยรวมทั้งการนำผ้าไหมไปเปิดตลาดต่างประเทศ จึงนับว่าเป็นช่วงที่ธุรกิจผ้าไหมในชุมชนบ้านคร้วเฟื่องฟูมากที่สุด จนกระทั่งปี พ.ศ. 2510 จิม ทอมป์สัน ได้หายสาบสูญไป ธุรกิจผ้าไหมก็เริ่มมีอุปสรรคเพราะได้มีการเปลี่ยนแปลงผู้จัดการบริษัทคนใหม่ซึ่งเข้มงวดมาก และไม่สนับสนุนกิจการทอผ้าไหมเหมือน จิม ทอมป์สัน จึงได้มีการเลิกกิจการไปเรื่อยๆจากการขาดทุน ต่อมากิจการผ้าไหมก็ยังซบเซาลงเรื่อยๆ เมื่อบริษัท จิม ทอมป์สัน ตั้งโรงงานทอผ้าไหมเองที่อำเภอปรางค์ชัย จังหวัดนครราชสีมา และไม่ซื้อจากชุมชนบ้านคร้วอีก

2.8 ความแตกต่างเรื่องสีและลวดลายในอดีตและปัจจุบัน จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่าในสมัยอดีต ตอนจิมเข้ามา ก็จะเป็นผู้มาบอกลวดลายในการออกแบบให้ทำแบบนี้ๆ โดยที่ผู้ทอไม่ต้องออกแบบกันเอง แต่ปัจจุบัน ต้องมีการออกแบบเองต้องทำอะไรให้แตกต่าง ถ้าเป็นผ้าธรรมดาที่อื่นก็มีทั้งนั้น ต้องออกแบบใหม่ให้ทันสมัย ขึ้นอยู่กับว่าเขานิยมแบบไหน ไม่ได้เป็นลายพื้นเมืองของชาวจามแต่อย่างใด ส่วนสีที่ใช้ย้อมผ้าในอดีตจะใช้สีจากธรรมชาติ เช่น ขี้เถ้าใช้ฟอกสี เปลือกไม้ในการ

ย้อมสีเส้นไหม แต่ปัจจุบันเปลี่ยนจากสีธรรมชาติเป็นสีสังเคราะห์เพื่อนได้สีที่สวยงามและติดทนมากยิ่งขึ้น แต่ขั้นตอนและกรรมวิธีในการย้อมก็ยังคงซึ่งความประณีตไว้อย่างเช่นอดีต

2.9 ความเชื่อมีผลกระทบต่อในการสร้างงานออกแบบอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้วมากน้อยแค่ไหน อย่างไร จากการสัมภาษณ์ สรุปได้ว่า ในการสร้างสรรค์การออกแบบผ้าไหมของบ้านคร้วไม่มีเรื่องราวของความเชื่อเข้ามาเกี่ยวข้อง เนื่องจากในการออกแบบจะนิยมออกแบบให้ตรงกับความต้องการของยุคสมัยและความต้องการของผู้บริโภคเป็นหลัก อีกทั้งผ้าไหมบ้านคร้วจะคำนึงในเรื่องของคุณภาพในการทอการย้อมเป็นส่วนใหญ่ แต่ลวดลายผ้าที่ถือว่าเป็นอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้วก็ยังคงมีให้เห็นอยู่ เช่น ลายเกร็ดเต่า แต่ก็ไม่ได้อิงเรื่องความเชื่อแต่อย่างใด แต่เป็นในเรื่องของภูมิปัญญาในการทอ โดยใช้การทอแบบ 2 ตะกอ ซึ่งสร้างความแตกต่างจากลายเกร็ดเต่าของที่อื่น

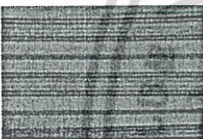

ภาพที่ 4.2 กระบวนการหาอัตลักษณ์ชุมชนบ้านคร้ว

ที่มา : วิลินดา มิตรเจริญ

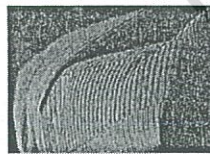
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 การศึกษาข้อมูลอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว โดยใช้กรอบแนวความคิด การวิเคราะห์ ลวดลายอัตลักษณ์

ผ้าไหมบ้านครัว	การวิเคราะห์ลวดลายผ้าไหมบ้านครัว
	<p>ผ้าไหมสีพื้น บ้านครัวจะผลิตผ้าไหมสีพื้นจากเส้นไหมที่มีคุณภาพดี ใช้เส้นไหมของบริษัทจุลไหมไทย และใช้พื้นที่ 2,000 ไร่ ทำให้ได้ผ้าไหมที่มีความสวยงามคงทน ผ้าไหมมีขนาดความกว้าง 40 – 45 นิ้ว การย้อมผ้าไหมใช้สีที่มีคุณภาพที่ดี จึงไม่มีปัญหาเรื่องของสีตก ซีดจาง และผ้าหดตัว จุดเด่นของผ้าไหมสีพื้น คือ เนื้อผ้าจะมีคุณภาพสูง เส้นไหมเนื้อแน่นละเอียดสีจะสดสวย ใช้งานคงทนเหมาะสำหรับนำมาตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ในอดีตผ้าพื้นจะเป็นผ้าสำหรับชาวบ้านทั่วไป</p> <p>ราคาขายอยู่ที่ 600 – 700 บาท : หลา</p>
	<p>ผ้าไหมริ้ว การทอผ้าลายริ้ว เป็นการทอเหมือนทอผ้าพื้น เมื่ออยากให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าจะใช้การเปลี่ยนกระสวยด้ายพุ่งในการทอจึงเกิดเป็นลายริ้วหรือลายทาง มีขนาดความกว้าง 40 -45 นิ้ว เป็นลวดลายที่เรียบง่ายได้รับอิทธิพลมาจากชาวแขกจาม สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตผ้าที่ทอสลักสีกัน 2 สี จะเป็นผ้าสำหรับชาวบ้านทั่วไป แต่ถ้าเป็นคนที่มีฐานะจะสั่งทอเพิ่มสีเข้าไปโดยจะเพิ่มสีเป็นจำนวนคู่ เช่น เพิ่ม 2 สี 4 สี 6 สี ตามฐานะของผู้สวมใส่ นิยมนุ่งเป็นโสร่ง โจงกระเบน</p> <p>ราคาขายอยู่ที่ 700 – 800 บาท : หลา</p>
	<p>ผ้าไหมตาหรือผ้าไหมลายตาราง เป็นผ้าทอลวดลายดั้งเดิมจากอดีตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากชาวแขกจาม เป็นการทอจากเส้นไหม ใช้เส้นยืนเป็นเส้นลาย ลายริ้ว หรือลายแถบ แล้วทอตัดกันเป็นสีเหลี่ยมหรือเป็นลายตารางหมากรุก ที่ดัดแปลงมาจากการทอผ้าขาวม้าของชาวแขกจาม ในอดีตชาวบ้านทั่วไปนิยมทอเป็นสี ขาว ดำ แต่ถ้าเป็นคนที่มีฐานะจะสั่งทอเพิ่มสีเข้าไปโดยจะเพิ่มสีเป็นจำนวนคู่ เช่น เพิ่ม 2 สี 4 สี 6 สี ตามฐานะของผู้สวมใส่ นิยมนุ่งเป็นโสร่ง โจงกระเบน</p> <p>ราคาขายอยู่ที่ 800 – 1,000 บาท : หลา</p>

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

ผ้าไหมบ้านครัว	การวิเคราะห์ลวดลายผ้าไหมบ้านครัว
	<p>ผ้าไหมทางกระรอก เป็นผ้าทอที่มีลักษณะลวดลายที่เรียบง่าย แต่แฝงด้วยความประณีตและงดงาม มีเทคนิคการทอโดยใช้ไหมเส้นพุ่ง 2 เส้น 2 สี ควบกัน โดยนำมาตีเกลียวควบเข้าด้วยกันให้เป็นเส้นเดียวทำให้เนื้อผ้ามีลักษณะความเหลือบสี เห็นเป็นลายเส้นเล็กๆ มองดูคล้ายกับขนของทางกระรอก ความเหลือบมากน้อยขึ้นอยู่กับเทคนิคการทอและความประณีตของช่างทอ และใช้ไหมน้อยคัดพิเศษในการทอ ผู้ที่นิยมใช้ผ้าทางกระรอกเป็นผู้ที่มีฐานะ นำมาตัดเย็บเสื้อผ้า สวมใส่ในโอกาสพิเศษต่างๆ</p> <p>ราคาขายอยู่ที่ 1,000 – 1,200 บาท : หลา</p>
	<p>ผ้าไหมเกล็ดเต่า เป็นผ้าทอที่มีลวดลายคล้ายกับลายขีดราษัตริย์ ลายเกล็ดเต่าจะมีจำนวน 3 ลาย คือ เกล็ดเต่าลายหนึ่ง ลายสองและลายสาม ลายที่นิยมมากที่สุด คือ ลายหนึ่ง เพราะลายมีขนาดเล็ก ลายเกล็ดเต่าเป็นการทอขัดเนื้อผ้าคล้ายตารางสี่เหลี่ยม ในการทอต้องใช้ความประณีตและความชำนาญ และจุดเด่นลายเกล็ดเต่าของบ้านครัว คือ การทอ 2 ตะกอ เพราะการทอที่อื่นจะใช้ทอ 4 ตะกอ ผู้ใช้ผ้าเกล็ดเต่าเป็นผู้ที่มีฐานะนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า สวมใส่ในโอกาสพิเศษต่างๆ</p> <p>ราคาขายอยู่ที่ 1,000 – 1,200 บาท : หลา</p>
	<p>ผ้าไหมลูกฟูก เป็นการทอให้มีแนวสันนูนขึ้นมา ตลอดทั้งผืนตามแนวด้ายพุ่งหรือด้ายยืน มีด้ายหมุดเดียวเรียงปิดแนวลูกฟูกแน่น แนวสันเกิดจากการใช้ด้ายต่างขนาดกัน ถ้าต้องการให้เป็นลูกฟูกทางไหนจะใช้ด้าย ตามแนวนั้นให้ใหญ่กว่าอีกด้านหนึ่ง ด้านซึ่งมีเส้นด้ายเล็กจะปิดเส้นด้ายใหญ่เกิดเป็นแนวลูกฟูก ผ้าไหมลูกฟูกเป็นผ้าเนื้อหนาและเส้นใยที่ละเอียดจึงมีความคงทนสวยงามในตัวเหมาะสำหรับตัดสูท หรือชุดที่ต้องการผ้าเนื้อหนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งบ้าน เช่นทำผ้าม่าน ได้</p> <p>ราคาขายอยู่ที่ 1,000 – 1,200 บาท : หลา</p>

สรุปผลการวิเคราะห์ จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยตลอดจนการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้ผู้เชี่ยวชาญ ชาวบ้านชุมชนบ้านคร้ว เขตราชเทวี จังหวัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ผ้าไหม เป็นวัฒนธรรมการทอผ้าตั้งแต่ดั้งเดิมของชาวเขมรจาม ผ้าไหมบ้านคร้ว ได้เริ่มทอใช้กันตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 1 เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน ช่วงแรกเป็นการทอเพื่อใช้ในครัวเรือนและเริ่มทออย่างจริงจังหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบันผ้าไหมบ้านคร้วได้นำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาดัดแปลงทำให้ผ้าไหมบ้านคร้วมีลวดลายที่สวยงาม บ้านคร้วมีกรากทางวัฒนธรรมที่ฝังแน่นและมีอัตลักษณ์อันโดดเด่นเป็นของตัวเอง ด้านศิลปหัตถกรรมที่ผู้หญิงชาวจามหรือผู้หญิงบ้านคร้วมีความชำนาญในการทอผ้าไหม จนกลายเป็นอาชีพหลัก การทอผ้าไหมของบ้านคร้วนั้นต่างจากที่อื่นๆ คือผ้าที่นำไปทอสีจะเสมอกันทั้งผืนไม่มีรอยด่าง จากการศึกษาพบว่าผ้าไหมที่ได้รับความนิยม คือ ผ้าไหมเกล็ดลายเต่า ลายเกล็ดเต่ามีการทอขัดไปมา ลายที่ได้จึงมีลักษณะเป็นตารางสี่เหลี่ยม ซึ่งคล้ายกับลายตารางหมากรุกที่เป็นผ้าแบบฉบับดั้งเดิมของชาวชุมชนบ้านคร้ว จุดเด่นลายเกล็ดเต่าของบ้านคร้ว คือ การทอ 2 ตะกอให้มี ความสวยงามเหมือนการทอด้วย 4 ตะกอ ผ้าไหมลายกลางกระรอก เป็นผ้าทอที่มีลักษณะลวดลายที่เรียบง่าย แต่แฝงด้วยความประณีตและงดงาม มีเทคนิคการทอโดยใช้ไหมเส้นพุ่ง 2 เส้น 2 สี ควบกัน โดยนำมาตีเกลียวควบเข้าด้วยกันให้เป็นเส้นเดียวทำให้เนื้อผ้ามีลักษณะความเหนียว และผ้าไหมลายลูกฟูก เป็นการทอให้มีแนวสันนูนขึ้นมา ตลอดทั้งผืนตามแนวด้ายพุ่ง หรือด้ายยืน มีด้ายหมูเดี่ยวเรียงปิดแนวลูกฟูกแน่น แนวสันเกิดจากการใช้ด้ายต่างขนาดกัน ถ้าต้องการให้เป็นลูกฟูกทางไหนจะใช้ด้าย ตามแนวนั้นให้ใหญ่กว่าอีกด้านหนึ่ง ซึ่งตัวนูนของบ้านคร้วใช้ไหมถึง 8 เส้นในการทอ ดังนั้นผ้าลายเกล็ดเต่า ผ้าลายทางกระรอก และผ้าลายลูกฟูก จึงแสดงอัตลักษณ์และเหมาะสมในการนำมาออกแบบตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ในขั้นตอนต่อไป

4.2 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว โดยมีขั้นตอนการดำเนินการแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้วยทฤษฎี SWOT Analysis

ผู้วิจัยพบว่า ผู้บริโภคที่เป็นมุสลิมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และหันมาสนใจการแต่งกายเพิ่มขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมโตขึ้นตามไปด้วย ในการออกแบบเครื่องแต่งกายควรคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามหลักการทางศาสนา เพราะศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการแต่งกายของสตรีเป็นอย่างมาก การแต่งกายผู้หญิงมุสลิม และผู้ชายมุสลิม ตามหลักอิสลามในอิสลามวัตถุประสงค์สำคัญ ของการแต่งกายคือ การปกปิดสิ่งพึงละอายของร่างกาย โดยเฉพาะร่างกายของ

ผู้หญิงมุสลิม ทั้งนี้ เพื่อที่จะไม่ให้ส่วนหนึ่งส่วนใด ของเรือนร่างเพศหญิง กระตุ้นอารมณ์ทางเพศของผู้ชาย ซึ่งจะก่อให้เกิดความเสียหายขึ้นมาในสังคม จึงได้วางหลักเกณฑ์ดังนี้

เสื้อผ้าของทั้งผู้หญิงและผู้ชายมุสลิม จะต้องสะอาด ประณีต เรียบร้อย ดูสวยงาม เหมาะสมกับบุคลิกภาพของ ผู้หญิงและผู้ชายมุสลิม การดำรงตนสมณะ หรือการเคร่งครัดในศาสนา ไม่จำเป็นต้องหมายถึงการใส่เสื้อผ้าเก่าๆ ดูขมข่อ เพื่อให้คนอื่นคิดว่าตัวเอง ไม่ใส่ใจใยดีต่อโลก อย่าแต่งกาย ให้คนอื่นดูถูก หรือมองเห็นเรา เป็นตัวตลก

อิสลาม ไม่ห้ามการแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าที่มีราคา ถ้าหากว่าฐานะทางเศรษฐกิจ เอื้ออำนวย และต้องการแสดงออก ให้เห็นว่าตน ได้รับความโปรดปรานจากพระเจ้า แต่ในขณะที่เดียวกัน อิสลามก็ ห้ามการแต่งกาย โดยมีเจตนา ที่จะโอ้อวด ถึงความมั่งคั่ง และความทงตน ว่าเหนือกว่าคนอื่น

เสื้อผ้าของทั้งผู้หญิงและผู้ชายมุสลิม ต้องปกปิด สิ่งพึงละอายของผู้สวมใส่ โดยเฉพาะ สำหรับ ผู้หญิงมุสลิม นั้นสิ่งที่พึงปกปิด (เอาเราะฮฺ) ก็คือทุกส่วนของร่างกาย ยกเว้นใบหน้า และฝ่ามือ ส่วนเอาเราะฮฺ ของผู้ชายนั้นคือบริเวณตั้งแต่สะดือถึงหัวเข่า

ผู้หญิงมุสลิม จะต้องไม่แต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าที่รัดรูป แนบเนื้อ หรือเสื้อผ้าที่โปร่งบาง หรือมีรู ที่ทำให้มองเห็นผิวหนัง หรือเรือนร่างภายใน

ผู้หญิงมุสลิม จะต้องไม่แต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าที่รัดรูป แนบเนื้อ หรือเสื้อผ้าที่โปร่งบาง หรือมีรู ที่ทำให้มองเห็นผิวหนัง หรือเรือนร่างภายใน

อิสลามห้ามมุสลิมชาย สวมใส่เสื้อผ้า ที่ตัดมาจากผ้าไหม และสวมใส่เครื่องประดับทองคำ ทั้งนี้เพราะว่า สิ่งเหล่านี้เหมาะสม ที่จะเป็นอาภรณ์ และเครื่องประดับของผู้หญิง

หลีกเลี่ยงการแต่งกาย ด้วยเสื้อผ้าสีฉูดฉาด หรือแต่งกาย เลียนแบบนักบวชหรือนักพรต

จากการศึกษาเบื้องต้น ผู้วิจัยได้จำแนกเครื่องแต่งกายที่มีจำหน่ายในท้องตลาดออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ชุดทำงาน (Business Wear) 2. ชุดลำลอง (Casual Wear) และ 3. ชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear) ซึ่งผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ของเครื่องแต่งกายสุภาพสตรีมุสลิมที่มีอยู่เดิมและจำหน่ายในท้องตลาด

ตารางที่ 4.4 การศึกษาลิทธิภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ประเภท
ชุดทำงาน (Business Wear)

ชุดทำงาน
(Business Wear)

จุดแข็ง (STRENGTHS)	จุดอ่อน (WEAKNESSES)	โอกาส (OPPORTUNITIES)	อุปสรรค (THREATS)
มีทั้งแบบที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ มีความเป็นสากลเหมาะสมกับยุคสมัย เหมาะกับผู้บริหารยุคใหม่ที่สนใจแฟชั่น การแต่งกาย และถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม	ราคาค่าในการจัดจำหน่ายไม่เพียงพอกับความต้องการ มีรูปแบบให้เลือกน้อย และเนื้อบางประเภทไม่เหมาะสมกับอากาศประเทศไทย	ความต้องการด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการยอมรับสตรีมุสลิมที่คลุมฮิญาบมากขึ้น	ศาสนาอิสลามกำหนดให้ทำการละหมาด และต้องชำระร่างกายให้สะอาดก่อนละหมาดทุกครั้ง ด้วยลักษณะชุดอาจทำให้ชำระได้ไม่ทั่วถึง

จากตารางที่ 4.4 สรุปได้ดังนี้ ชุดทำงาน (Business Wear) คือ ช่วยให้บุคคลแสดงออกซึ่งความคิดสร้างสรรค์ อันเป็นรสนิยมเฉพาะตัว และความเป็นตัวของเขาเองได้ชัดเจน ส่งเสริมให้ผู้สวมใส่เกิดความมั่นใจ อย่างไรก็ตาม การแต่งกายชุดทำงานควรอยู่ในขอบเขตที่เหมาะสมพอดี ผู้สวมใส่สามารถทำกิจวัตรประจำวันได้อย่างสะดวกสบาย คล่องแคล่ว เนื้อผ้าควรให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม และอากาศตามแต่ละท้องถิ่น

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.5 การศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ประเภท ชุดลำลอง (Casual Wear)

ชุดลำลอง
(Casual Wear)

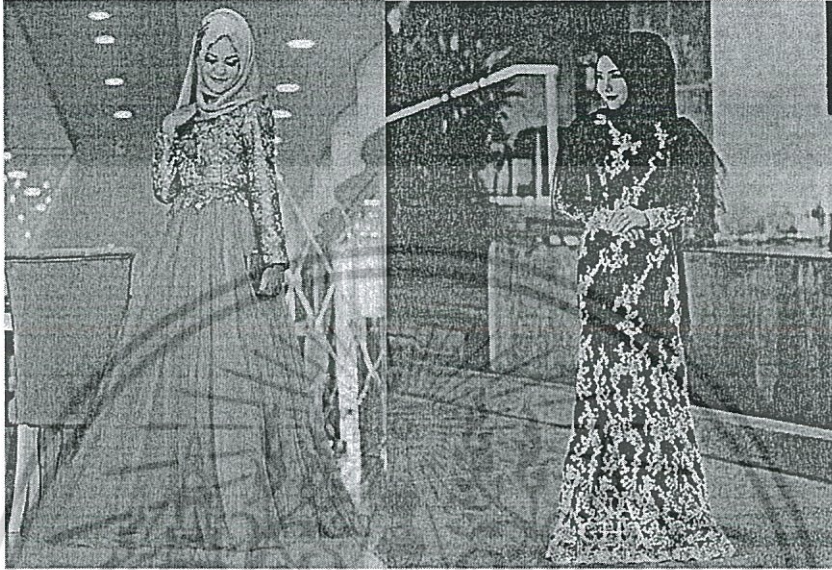
จุดแข็ง (STRENGTHS)	จุดอ่อน (WEAKNESSES)	โอกาส (OPPORTUNITIES)	อุปสรรค (THREATS)
สามารถหาซื้อได้ง่าย ผู้บริโภคสามารถเลือกให้เหมาะสมกับความชอบได้ง่าย และถูกต้องตามหลักการแต่งกายศาสนาอิสลาม	รูปแบบของชุดไม่เหมาะสมกับงานที่เป็นทางการ และต้องมีการพัฒนารูปแบบของสินค้าอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับยุคสมัย	ความต้องการด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการยอมรับสตรีมุสลิมที่คลุมฮิญาบมากขึ้น	พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไป และแพ้นความต้องการของผู้บริโภค มีความเปลี่ยนแปลงไป

จากตารางที่ 4.5 สรุปได้ดังนี้ ชุดลำลอง (Casual Wear) คือ ชุดที่สวมใส่สบาย ไม่เป็นทางการ ผู้สวมใส่สามารถเลือกใส่ได้ตามความชื่นชอบ ตามบุคลิกภาพของแต่ละบุคคล ชุดลำลอง ไม่จำเป็นที่จะต้องใส่อยู่บ้านเท่านั้น แต่ยังสามารถใส่ออกไปซื้อของ ทำธุระ ทำกิจวัตรประจำวันได้ ในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ แต่ในขณะเดียวกันชุดลำลองตามหลักการศาสนาอิสลาม ยังคงต้องเป็นชุดที่ปกปิดมิดชิด เนื้อผ้าควรเป็นแบบสวมใส่สบาย ให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและอากาศ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.6 การศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ประเภทชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear)

ชุดที่มีลักษณะหรูหรา
(Elegance Wear)

จุดแข็ง (STRENGTHS)	จุดอ่อน (WEAKNESSES)	โอกาส (OPPORTUNITIES)	อุปสรรค (THREATS)
มีความละเอียด ประณีตในการตัดเย็บ การวัดและการตัดเย็บ ตรงตามสัดส่วนของ ผู้บริโภคแต่ละคน และ ผู้บริโภคสามารถ ออกแบบตัวเอง	บางครั้งสินค้ามีราคา แพงไม่สมกับคุณภาพ ของสินค้าที่ได้ และ การดูแลรักษาค่อนข้าง ยาก ต้องมีความ ระมัดระวังในการสวม ใส่	ความต้องการด้าน อุตสาหกรรมเครื่องแต่ง กายของสตรีมุสลิมมี แนวโน้มการขยายตัว เพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการ ยอมรับสตรีมุสลิมที่คลุม ฮิญาบมากขึ้น	พฤติกรรมการซื้อ ของผู้บริโภค เปลี่ยนแปลงไป และ ต้องออกแบบให้ เหมาะกับยุคสมัย ควบคู่กับความ ถูกต้องตามหลักการ ทางศาสนา

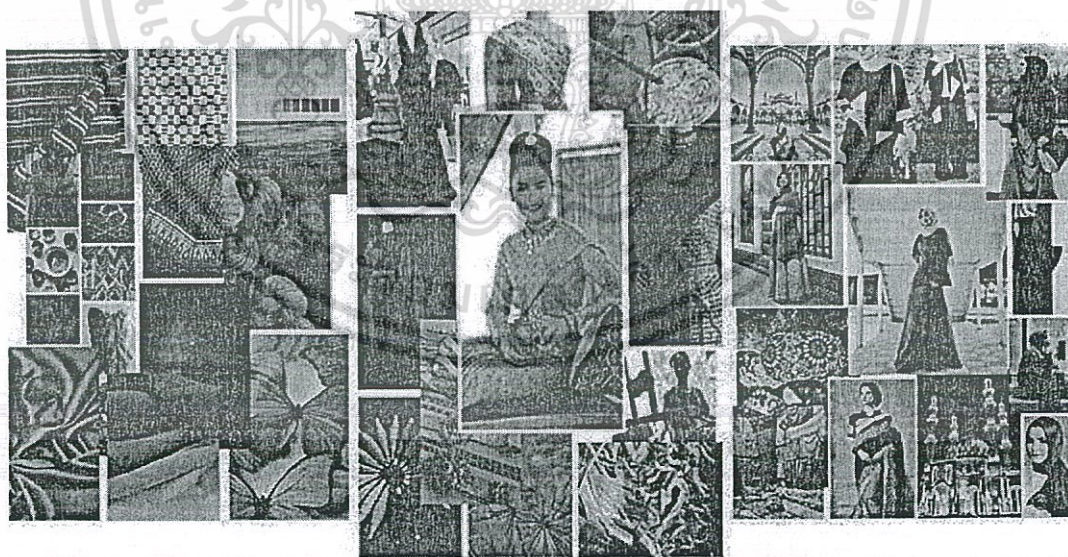
จากตารางที่ 4.6 สรุปได้ดังนี้ ชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear) คือ ชุดที่นิยมใส่ไป
งานที่เป็นทางการ อย่างเช่น งานแต่งงาน หรืองานเลี้ยงตามโรงแรม มีการตกแต่งอย่างสวยงาม
หรูหรา สวยงาม มีคุณภาพ มีการตัดเย็บที่ประณีต รูปแบบมีความเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการ
ศาสนาอิสลาม ส่งเสริมให้ผู้สวมใส่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความมั่นใจในการสวมใส่ และจะมีราคาที่แพง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้วยทฤษฎี SWOT Analysis เพื่อนำมาใช้ในการออกแบบภาพร่างในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม สามารถสรุปได้ว่า เครื่องแต่งกายในแต่ละประเภทนั้นต้องถูกต้องอยู่ในหลักการของศาสนา มีไว้เพื่อสวมใส่ปกปิดในส่วนที่พึงต้องปกปิด เพื่อเสริมสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้สวมใส่ และต้องตอบสนองต่อความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เครื่องแต่งกายแต่ละประเภทจะเลือกใช้วัสดุและอุปกรณ์ที่แตกต่างกันในการตัดเย็บขึ้นอยู่กับความเหมาะสม โอกาสในการสวมใส่ และเนื่องจากผู้วิจัยได้นำผ้าไหมบ้านคร้วมาใช้ในการออกแบบตัดเย็บ ดังนั้นแนวทางในการทำการออกแบบภาพร่าง ผู้วิจัยจึงเลือกออกแบบเครื่องแต่งกายประเภท ชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear) เหมาะสำหรับสวมใส่ในโอกาสสำคัญ งานเลี้ยง งานสังสรรค์ งานที่เป็นทางการ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับคุณค่าและราคาของผ้าไหมบ้านคร้ว

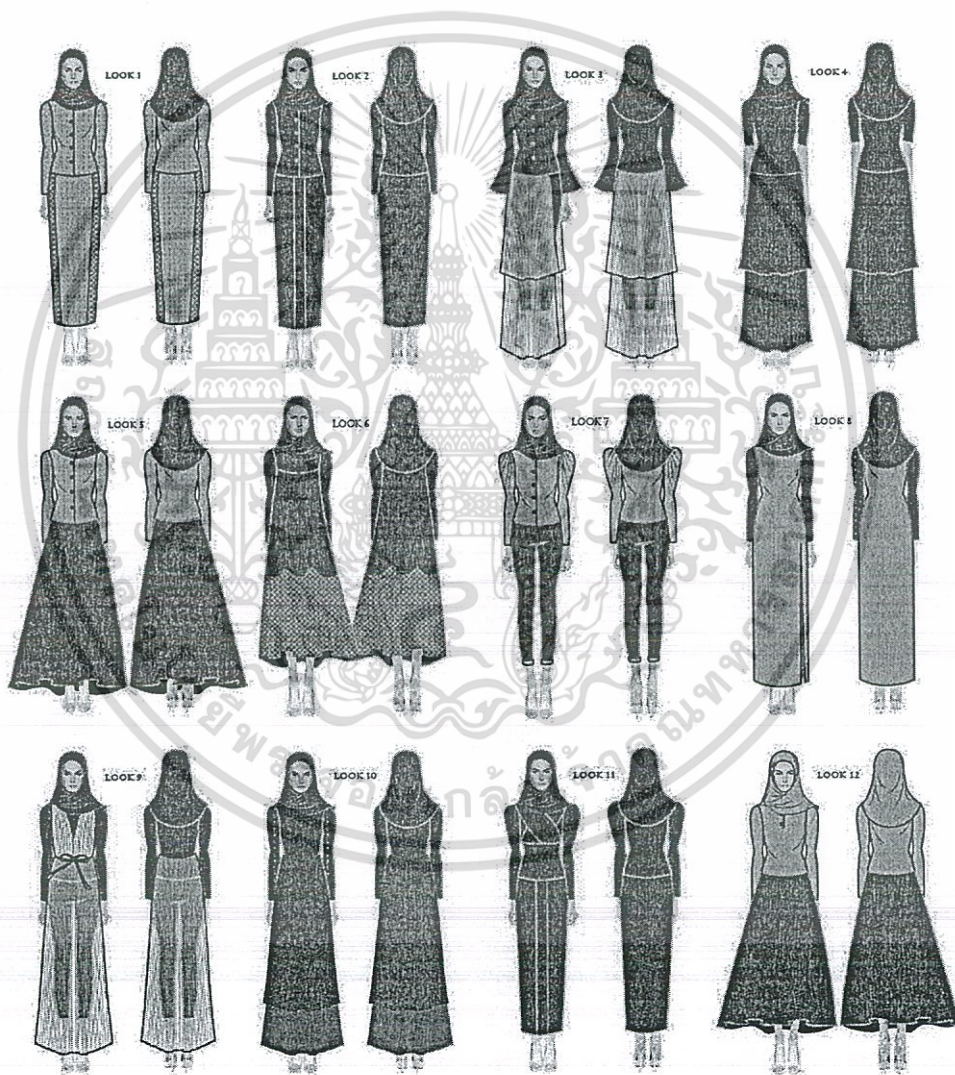
2. ผลการวิเคราะห์ที่มีต่อภาพร่าง การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบภาพร่าง (Idea Sketch) จากการวิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาด ด้วยเทคนิค SWOT Analysis โดยผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของเครื่องแต่งกายแต่ละประเภท จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการออกแบบภาพร่าง ตามหลักการออกแบบเครื่องแต่งกายและหลักการทางศาสนาอิสลาม เพื่อออกแบบรูปแบบให้มีความเหมาะสมกับสุภาพสตรีมุสลิม จำนวน 12 รูปแบบ

ภาพที่ 4.3 แรงบันดาลใจในการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว
สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
ที่มา : วิลันดา มิตรเจริญ

จากภาพที่ 4.5 สรุปได้ดังนี้ ในการออกแบบภาพร่างเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม สีที่ผู้วิจัยเลือกใช้ในการออกแบบ คือ สีโทนสีน้ำเงิน (navy blue) เพราะเป็นสีในโทนเย็น ให้ความรู้สึก เชื่อมั่น สงบ เข้มแข็ง หนักแน่น สุภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคำสอนของศาสนาอิสลามในเรื่องการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข และหลักการแต่งกายของศาสนาที่ไม่เน้นสีฉูดฉาด และต้องมีความสุภาพเรียบร้อย รูปแบบเครื่องแต่งกายผู้วิจัยได้แรงบันดาลใจมาจากชุดไทยพระราชนิยม (ชุดไทยศิวาลัย) มีชายพกเสื้อตัดแบบแขนยาว ผ้าหลัง เย็บติดกับผ้าชั้น มีการห่มปกคล้ายไทย ซึ่งมีความสวยงาม ประณีต ส่งเสริมให้ผู้สวมใส่มีความสง่างาม นำมาตัดทอนและประยุกต์ให้มีความสวยงามและเหมาะสมสอดคล้องกับหลักการแต่งกายของศาสนาอิสลาม

ภาพที่ 4.4 แบบร่าง การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

จำนวน 12 แบบ

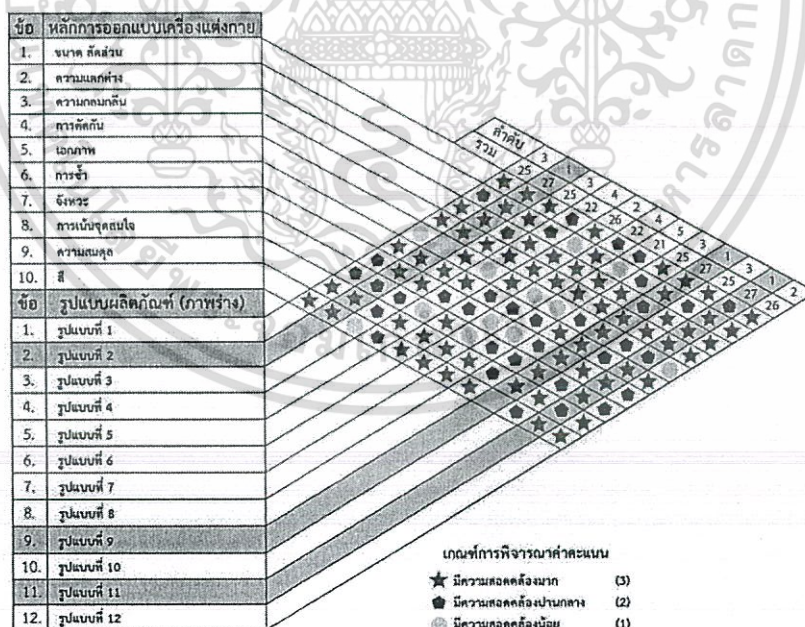
ที่มา : วิลันดา มิตรเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

หลังจากทำการออกแบบภาพร่างเสร็จแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบภาพร่างที่ออกแบบไว้เข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ ด้วยตารางวิศวกรรมย้อนรอยพิจารณาตามหลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยพิจารณาแบบเป็นรายด้านดังต่อไปนี้

- ขนาด สัดส่วน
- ความแตกต่าง
- ความกลมกลืน
- การตัดกัน
- เอกภาพ
- การซ้ำ
- จังหวะ
- การเน้นจุดสนใจ
- ความสมดุล
- สี

เมื่อทำการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ ด้วยตารางวิศวกรรมย้อนรอยเสร็จแล้ว นำรูปแบบที่ได้ค่าสูงสุดมาจัดทำ Sketch Design เพื่อนำมาประเมินรูปแบบที่มีความเหมาะสมและน่าสนใจที่สุดในการออกแบบขั้นต่อไป

ภาพที่ 4.5 การวิเคราะห์ภาพร่าง เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

จำนวน 12 แบบ โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย

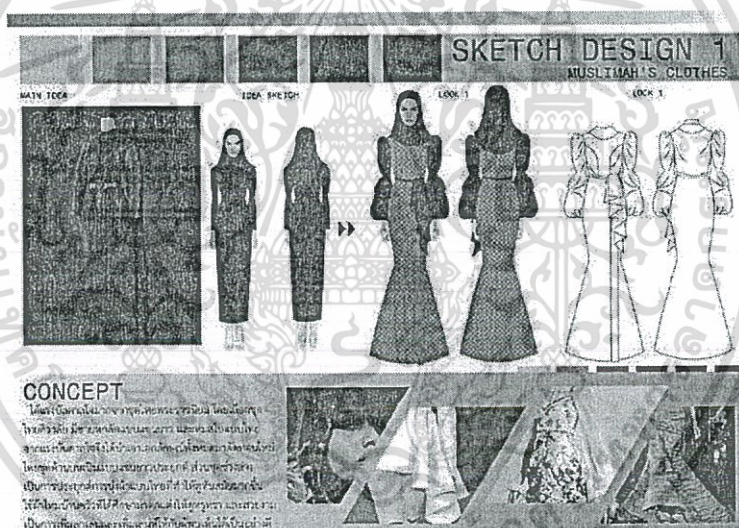
ที่มา : วิไลندا มิตรเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิเคราะห์การออกแบบภาพร่าง เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม สามารถสรุปรูปแบบภาพร่างที่เหมาะสมและน่าสนใจ โดยการจัดลำดับ เรียงเรียงจากลำดับคะแนนมากไปน้อย ทั้งหมด 12 รูปแบบ โดยรูปแบบที่มีความเหมาะสมและน่าสนใจสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ รูปแบบที่ 2 รูปแบบที่ 9 และรูปแบบที่ 11 ตามลำดับ โดยทั้ง 3 รูปแบบนี้ ผู้วิจัยจะนำไปจัดทำ Sketch Design พร้อมด้วยรายละเอียดแต่ละรูปแบบที่แตกต่างกันไป และจัดทำโมเดลเพื่อนำไปประเมินรูปแบบต่อไป

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินรูปแบบของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผู้วิจัยได้นำผลสรุปการออกแบบภาพร่างที่มีความเหมาะสมและน่าสนใจสูงสุด 3 ลำดับ เข้าสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบจัดทำ Sketch Design และจัดทำโมเดล เพื่อนำไปประเมินรูปแบบกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด

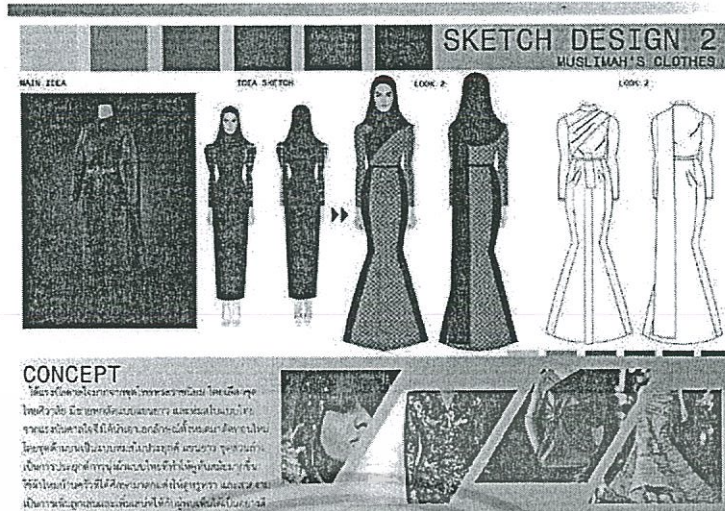

ภาพที่ 4.6 แบบ Sketch Design รูปแบบที่ 1

ที่มา : วิลันดา มิตรเจริญ

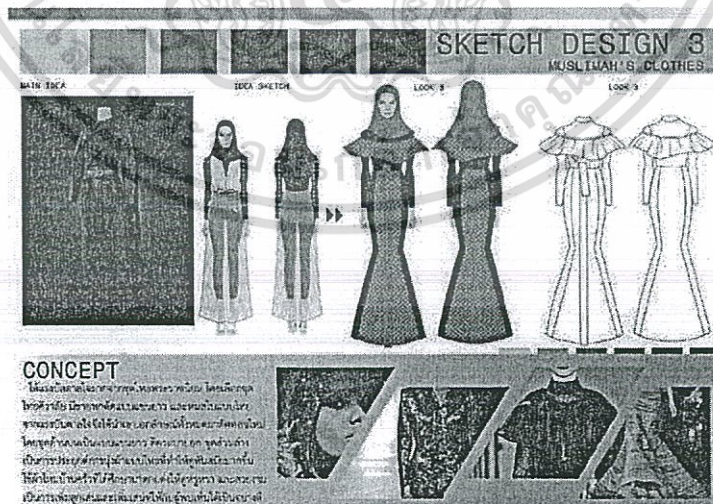
จากภาพที่ 4.8 สรุปได้ดังนี้ การออกแบบ Sketch Design รูปแบบที่ 1 นำเอกลักษณ์จุดเด่นของชุดไทยพระราชานิยม ทั้งหมดมาตัดทอนใหม่ โดยผลงานการออกแบบชุดส่วนบนเป็นแบบแขนยาวทรงพอง เพื่อสะดวกต่อการประกอบกิจของศาสนาอิสลามในการอาบน้ำละหมาด สำหรับผู้ที่ต้องการทำละหมาด คอเสื้อเป็นแบบทรงกลมรูปกลม ชุดส่วนล่างเป็นการประยุกต์การนุ่งผ้าแบบไทย ที่ทำให้ดูเหมาะสมกับยุคสมัย อิริยาบถในการสวมใส่ และหลักการทางศาสนา และนำผ้าไหมบ้านคร้วที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการตัดเย็บ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น-อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ 4.7 แบบ Sketch Design รูปแบบที่ 2
 ที่มา : วิไลندا มิตรเจริญ

สรุปได้ดังนี้ การออกแบบ Sketch Design รูปแบบที่ 2 นำเอกลักษณ์ จุดเด่นของชุดไทยพระราชนิยม ทั้งหมดมาตัดทอนใหม่ โดยผลงานการออกแบบชุดส่วนบนเป็นแบบแขนยาวทรงกระบอก ปลายแขนใส่ซิปล่อน เพื่อสะดวกต่อการประกอบกิจของศาสนาอิสลามในการอาบน้ำละหมาด สำหรับผู้ที่ต้องการทำละหมาด คอเสื้อเป็นแบบทรงตั้งสูง มีสไบจากยาวไปด้านหลัง ชุดส่วนล่างเป็นการประยุกต์การนุ่งผ้าแบบไทยที่ทำให้ดูเหมาะสมกับยุคสมัย อิริยาบถในการสวมใส่ และหลักการทางศาสนา และนำผ้าไหมบ้านครัวที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการตัดเย็บ

ภาพที่ 4.8 แบบ Sketch Design รูปแบบที่ 3
 ที่มา : วิไลندا มิตรเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปได้ดังนี้ การออกแบบ Sketch Design รูปแบบที่ 3 นำเอกลักษณ์ จุดเด่นของชุดไทย พระราชนิยม ทั้งหมดมาตัดทอนใหม่ โดยผลงานการออกแบบชุดส่วนบนเป็นแบบแขนยาว ทรงกระบอก ปลายแขนใส่ซิปป่อน เพื่อสะดวกต่อการประกอบกิจของศาสนาอิสลามในการอาบน้ำ ละหมาต สำหรับผู้ที่ต้องการทำละหมาต คอเสื้อเป็นแบบทรงกลมรูปกลม แต่งระบายเพิ่มช่วงอก ชุด ส่วนล่างเป็นการประยุกต์การนุ่งผ้าแบบไทยที่ทำให้ดูเหมาะสมกับยุคสมัย อิริยาบถในการสวมใส่ และ หลักการทางศาสนา และนำผ้าไหมบ้านคร้วที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการตัดเย็บ

ผู้วิจัยได้นำข้อคำถามไปประเมิน สอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม จำนวน 6 ท่าน ได้แก่

ผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม จำนวน 3 ท่าน

- นายนิพนธ์ มนูญ์คน ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านคร้ว เจ้าของร้านนิพนธ์บ้านคร้วไหมไทย

- นายมนัสนันท์ เบญจรงค์จินดา ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านคร้ว เจ้าของร้านอุ๊ตคร้วไหมไทย

- นางสาวศุภา ฤกษ์อมวงศ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านคร้ว มีความชำนาญในการทอผ้าไหมมาเป็นเวลานาน

ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย จำนวน 3 ท่าน

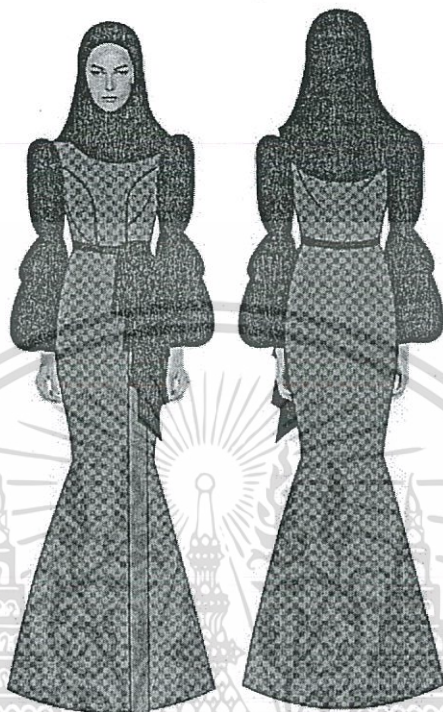
- อาจารย์พรเพ็ญ กลัดไวยเนตร อาจารย์ประจำสาขาวิชาศิลปะ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

- นายสัญญา กล่อมเกล็ด นักออกแบบอิสระ ผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบและตัดเย็บเครื่องแต่งกาย และเคยได้รับรางวัลผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายอีกมากมาย

- นางสาวฉัตรธิดา ผลสุข นักจัดการโครงการพิเศษ สาขาแฟชั่นไลฟ์สไตล์ สำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมสร้างสรรค์

ตารางที่ 4.7 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 1

รูปแบบที่ 1

รายการความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม	(n = 6)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่	3.67	0.75	ดี
1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่	4.17	0.52	ดี
1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่	4.67	0.75	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.17	0.71	ดี
2. ด้านรูปแบบความงาม			
2.1 ด้านการออกแบบ			
2.1.1 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม	4.67	0.52	ดีมาก
2.1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย	3.67	0.52	ดี
2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้	4.17	0.75	ดี
ค่าเฉลี่ย	4.17	0.71	ดี

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

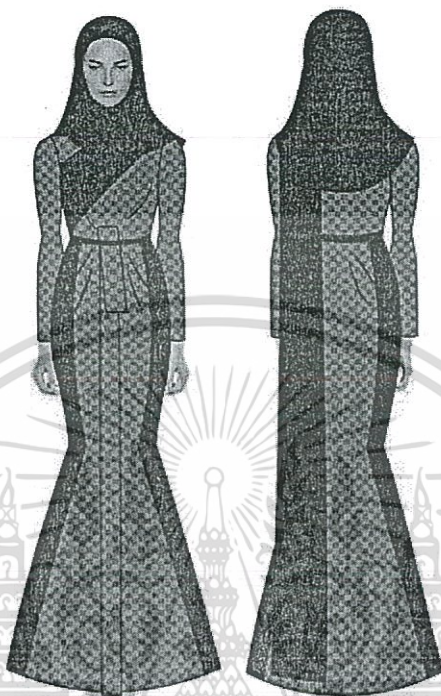
ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม	(n = 6)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
2.2 ด้านลวดลาย			
2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น ส่วนประกอบ	4.67	0.52	ดีมาก
2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม	4.00	1.10	ดี
2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทย เฉพาะตน	4.83	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50	0.79	ดี
3. ด้านขั้นตอนการผลิต			
3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านครัวมาผลิตจริง	5.00	0.00	ดีมาก
3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก	4.17	0.75	ดี
3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์	4.67	0.52	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.61	0.61	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	0.72	ดี

จากตารางที่ 4.7 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าการออกแบบเครื่องแต่งกายรูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.36 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.72 ($\bar{X} = 4.36$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อ สามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ คือ รูปแบบมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านครัวมาผลิตจริง ($\bar{X} = 5.00$) ชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน ($\bar{X} = 4.83$) ชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่, ชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม, ชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น ส่วนประกอบ, ชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.67$) ชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่, ชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้, ชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก ($\bar{X} = 4.17$) ชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.00$) ชุดมีความเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่, ชุดมีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย ($\bar{X} = 3.67$)

ตารางที่ 4.8 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 2

รูปแบบที่ 2

รายการความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม	(n = 6)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่	4.67	0.52	ดีมาก
1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่	5.00	0.00	ดีมาก
1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่	4.67	0.52	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.78	0.43	
2. ด้านรูปแบบความงาม			
2.1 ด้านการออกแบบ			
2.1.1 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม	4.67	0.52	ดีมาก
2.1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย	5.00	0.00	ดีมาก
2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้	4.83	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.83	0.38	ดีมาก

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

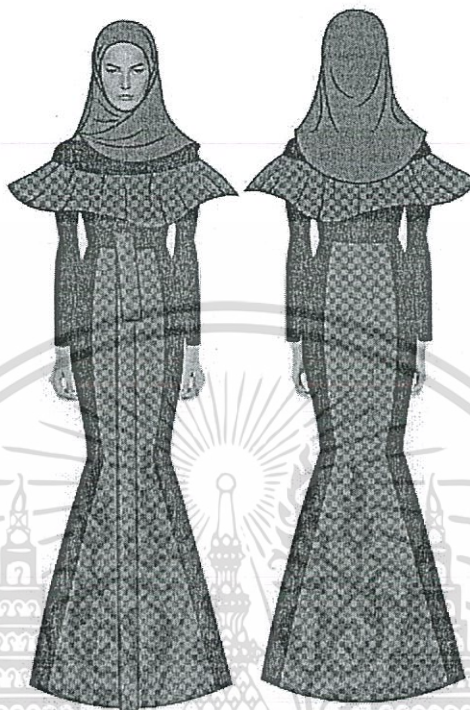
ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

รายการความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม	(n = 6)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
2.2 ด้านลวดลาย			
2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ	4.67	0.52	ดีมาก
2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม	4.67	0.52	ดีมาก
2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน	4.83	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.72	0.46	ดีมาก
3. ด้านขั้นตอนการผลิต			
3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง	5.00	0.00	ดีมาก
3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก	4.83	0.41	ดีมาก
3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์	4.83	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.89	0.32	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.81	0.40	ดีมาก

จากตารางที่ 4.8 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าการออกแบบเครื่องแต่งกายรูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.81 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อสามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ คือ มีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่, มีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย, ความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง ($\bar{X} = 5.00$) มีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้, มีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน, มีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก, ความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.83$) ชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่, ชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่, ชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม, ชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ, ชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67$)

ตารางที่ 4.9 แสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 3

รูปแบบที่ 3

รายการความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม	(n = 6)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{x}$	S.D.	
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย			
1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่	4.00	0.63	ดี
1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่	4.83	0.41	ดีมาก
1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่	4.67	0.52	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50	0.62	ดี
2. ด้านรูปแบบความงาม			
2.1 ด้านการออกแบบ			
2.1.1 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม	4.67	0.52	ดีมาก
2.1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย	3.83	0.75	ดี
2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้	4.83	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.44	0.70	ดี

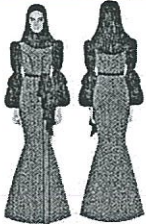

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.9 (ต่อ)

รายการความคิดเห็นที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม	(n = 6)		ระดับความเหมาะสม
	$\bar{X}$	S.D.	
2.2 ด้านลวดลาย			
2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น ส่วนประกอบ	4.67	0.52	ดีมาก
2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.71	ดี
2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทย เฉพาะตน	4.83	0.41	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50	0.62	ดี
3. ด้านขั้นตอนการผลิต			
3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง	5.00	0.00	ดีมาก
3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก	4.67	0.52	ดีมาก
3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์	4.67	0.52	ดีมาก
ค่าเฉลี่ย	4.78	0.43	ดีมาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.56	0.60	ดีมาก

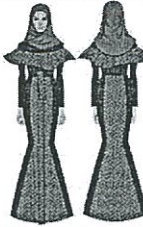
จากตารางที่ 4.9 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ มีความเห็นว่าการออกแบบเครื่องแต่งกายรูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.56 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ($\bar{X} = 4.56$, S.D. = 0.60) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อสามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ คือ ชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง ($\bar{X} = 5.00$) ชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่, ชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้, ชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน, ($\bar{X} = 4.83$) ชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่, ชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม, ชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น ส่วนประกอบ, ชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก, ชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์, ($\bar{X} = 4.67$) ชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่, ชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม, ($\bar{X} = 4.00$) ชุดมีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย ($\bar{X} = 3.83$)

ตารางที่ 4.10 ผลการประเมินแบบ 3 รูปแบบ โดยผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้าน
กายออกแบบเครื่องแต่งกาย

รายการประเมิน						
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	n = 6		n = 6		n = 6	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย						
1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้ งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่	3.67	0.75	4.67	0.52	4.00	0.63
1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับ โอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่	4.17	0.52	5.00	0.00	4.83	0.41
1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบาย ในการสวมใส่	4.67	0.75	4.67	0.52	4.67	0.52
2. ด้านรูปแบบความงาม						
2.1 ด้านการออกแบบ						
2.1.1 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตาม หลักการทางศาสนาอิสลาม	4.67	0.52	4.67	0.52	4.67	0.52
2.1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับยุค สมัยแสดงความเป็นไทย	3.67	0.52	5.00	0.00	3.83	0.75
2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมใน การนำผ้าไหมไปใช้	4.17	0.75	4.83	0.41	4.83	0.41
2.2 ด้านลวดลาย						
2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงาม ในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ	4.67	0.52	4.67	0.52	4.67	0.52
2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวาง ลวดลายได้อย่างเหมาะสม	4.00	1.10	4.67	0.52	4.00	0.71
2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดง ลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน	4.83	0.41	4.83	0.41	4.83	0.41

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.10 (ต่อ)

รายการประเมิน						
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	n = 6		n = 6		n = 6	
	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.	$\bar{x}$	S.D.
3. ด้านขั้นตอนการผลิต						
3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง	5.00	0.00	5.00	0.00	5.00	0.00
3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก	4.17	0.75	4.83	0.41	4.67	0.52
3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์	4.67	0.52	4.83	0.41	4.67	0.52
เฉลี่ยรวม	4.36	0.72	4.81	0.40	4.56	0.60
ระดับ	ดี		ดีมาก		ดีมาก	

จากตารางที่ 4.10 สามารถวิเคราะห์ได้ว่า ผลการประเมินจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย พบว่า การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.81$, S.D. = 0.40) รองลงมา คือ รูปแบบที่ 3 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{x} = 4.56$, S.D. = 0.60) และลำดับสุดท้าย คือ รูปแบบที่ 1 มีความเหมาะสมอยู่ในระดับดี ($\bar{x} = 4.36$, S.D. = 0.72) ผู้วิจัยจึงสามารถสรุปได้ว่า รูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมที่จะนำไปผลิตต้นแบบ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแบบดังนี้ ในการออกแบบและตัดเย็บ ถ้าต้องการความพริ้วไหวตามแบบที่กำหนด ควรใช้ผ้าชนิดอื่นนอกเหนือจากผ้าไหมเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการตัดเย็บ อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนในการผลิตชิ้นงานจริงส่งผลให้ราคาขายลดลงตามไปด้วย เพื่อเพิ่มแรงจูงใจในการซื้อให้ผู้บริโภค และในส่วนการออกแบบ ควรเพิ่มลูกเล่น ความหรูหราให้กับชุด โดยการนำลูกบิดหรือเพิ่มสายปักลงไป ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงและพัฒนาการออกแบบเครื่องแต่งกายให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการใช้งานต่อไป

4.3 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

จากการนำรูปแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิมที่ออกแบบแล้ว นำไปสร้างต้นแบบแล้วจึงนำไปสอบถามความพึงพอใจกลุ่มตัวอย่าง โดยจำนวนของกลุ่มประชากรได้จากการที่ผู้วิจัยลงพื้นที่สังเกตการณ์จำนวนผู้บริโภคภายใน 1 วัน พบว่า จำนวนของประชากร หรือผู้ที่สนใจในเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิมมีจำนวนประมาณ 200 คน โดยกลุ่มตัวอย่างผู้บริโภคสุภาพสตรี ที่ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง จำนวน 132 คน เทียบจากรายงสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ และระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์

ภาพที่ 4.9 ต้นแบบ เครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
ที่มา : วิลันดา มิตรเจริญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 4.11 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้านประชากรศาสตร์

รายการ	จำนวนคน (N = 132)	ร้อยละ
1. อายุ		
20 – 24 ปี	38	28.79
25 – 29 ปี	42	31.82
30 – 34 ปี	45	34.09
35 ปีขึ้นไป	7	5.30
รวม	132	100
2. การศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	-	-
ปริญญาตรี	108	81.82
ปริญญาโท	24	18.18
สูงกว่าปริญญาโท	-	-
รวม	132	100
3. อาชีพ		
นักเรียน / นักศึกษา	8	6.06
รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	38	28.79
พนักงานบริษัทเอกชน	69	52.27
ประกอบธุรกิจส่วนตัว	17	12.88
อื่นๆ	-	-
รวม	132	100
4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 15,000 บาท	4	3.03
15,001 – 20,000 บาท	40	30.30
20,001 – 25,000 บาท	45	34.09
25,001 – 30,000 บาท	35	26.52
30,001 ขึ้นไป	8	6.06
รวม	132	100

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

จากตารางที่ 4.11 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้านประชากรศาสตร์ ส่วนใหญ่ พบว่า ผู้บริโภค มีอายุช่วงระหว่าง 30 – 34 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 34.09 การศึกษาอยู่ในระดับชั้นปริญญาตรี จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 81.82 ประกอบอาชีพเป็น พนักงานบริษัทเอกชน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 52.27 และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 25,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 34.09

ตารางที่ 4.12 แสดงผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

รายการประเมินความพึงพอใจ	(N = 132)		ระดับความพึงพอใจ
	$\bar{x}$	S.D.	
1. รูปแบบของชุดมีความคิดสร้างสรรค์	4.14	0.57	มาก
2. รูปแบบและสัดส่วนเหมาะกับการใช้งาน	4.37	0.51	มาก
3. รูปแบบตรงตามความต้องการของสังคมอิสลามในปัจจุบัน	4.44	0.50	มาก
4. รูปแบบมีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของอิสลาม	4.07	0.57	มาก
5. รูปแบบตรงตามประโยชน์ใช้สอย สามารถสวมใส่ได้จริง	4.58	0.49	มากที่สุด
6. องค์ประกอบโดยรวมของการออกแบบมีความสวยงาม	4.25	0.56	มาก
7. รูปแบบถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม	4.05	0.44	มาก
8. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่จริงในปัจจุบัน	4.30	0.50	มาก
9. รูปแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการออกแบบ	4.16	0.49	มาก
10. รูปแบบมีความเหมาะสมในการเลือกวัสดุและวิธีการผลิต	4.45	0.50	มาก
11. เลือกใช้วัสดุในการตัดเย็บได้อย่างเหมาะสมมีคุณค่า	4.22	0.47	มาก
12. รูปแบบมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน	3.98	0.58	มาก
13. รูปแบบมีราคาที่เหมาะสม	4.06	0.59	มาก
14. รูปแบบมีความพึงพอใจกับผลงานการออกแบบ	4.26	0.53	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.24	0.52	มาก

จากตารางที่ 4.12 ผลการวิเคราะห์ประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม จากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 132 คน พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.24 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ($\bar{x} = 4.24$, S.D.= 0.52) ซึ่งสามารถอธิบายในแต่ละข้อของผลการประเมินพบว่า รูปแบบตรงตามประโยชน์ใช้สอย สามารถสวมใส่ได้จริง ($\bar{x} = 4.58$, S.D.= 0.49) รูปแบบมีความเหมาะสมในการเลือกวัสดุและวิธีการผลิต ($\bar{x} = 4.45$, S.D.= 0.50) รูปแบบตรงตามความต้องการของสังคมอิสลามใน

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.50) รูปแบบและสัดส่วนเหมาะกับการใช้งาน ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.51) รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่จริงในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.50) รูปแบบมีความพึงพอใจกับผลงานการออกแบบ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.53) องค์ประกอบโดยรวมของการออกแบบมีความสวยงาม ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.56) เลือกใช้วัสดุในการตัดเย็บได้อย่างเหมาะสมมีคุณค่า ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.47) รูปแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการออกแบบ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.49) รูปแบบของชุดมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.57) รูปแบบมีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของอิสลาม ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.57) รูปแบบมีราคาที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.59) รูปแบบถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.44) และรูปแบบมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.58)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกาย สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้สรุปผลของการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะของการวิจัย ซึ่งประกอบด้วยรายละเอียด ดังนี้

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้นำมาสรุปผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. สรุปผล การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

จากการศึกษาพบว่า บ้านคร้วเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมคลองแสนแสบใต้มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตราชเทวี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นชุมชนมุสลิมใหญ่ที่สุดแห่งกรุงเทพมหานคร มีรกรากทางวัฒนธรรมที่ฝังแน่นและมีอัตลักษณ์อันโดดเด่นเป็นของตัวเอง ด้านประเพณี ด้านการแต่งกาย ด้านภาษาที่ใช้พูด และที่สำคัญด้านศิลปหัตถกรรมผู้หญิงชาวมุสลิมหรือผู้หญิงบ้านคร้วมีความชำนาญในการทอผ้าไหม จนกลายเป็นอาชีพหลัก เริ่มทอใช้กันตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 1 เรื่อยมา จนถึงปัจจุบันและได้สืบทอดมาหลายชั่วคน นับตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 การทอผ้าไหมของบ้านคร้วนั้นต่างจากที่อื่นๆ คือผ้าที่นำไปทอสีจะเสมอกันทั้งผืนไม่มีรอยด่าง และใช้วัสดุเส้นไหมที่มีคุณภาพดีที่สุด

การผลิต ทอผ้าไหมของชุมชนแห่งนี้ในยุคแรกจะทอเป็นผ้าขาวม้า ผ้าโสร่ง ต่อมาเมื่อจิม ทอมป์สัน ได้เข้ามาประกอบธุรกิจผ้าไหมส่งออกต่างประเทศ ก็ได้ช่วยพัฒนาปรับปรุงออกแบบ ลวดลายสีสันทัน และใช้ฝีมือการทอจากชาวชุมชนเป็นหลักปัจจุบันการทอผ้าไหมบ้านคร้วยังคงรักษาคุณภาพ ความงดงาม และเอกลักษณ์จากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ และได้มีการพัฒนาผ้าไหมให้มีลวดลายสีสันทัน แตกต่างจากผ้าไหมที่อื่น เพื่อให้เกิดอัตลักษณ์ที่โดดเด่น อาทิเช่น ผ้าไหมพื้น ผ้าตา ผ้าไหมลูกฟูก ผ้าทางกระรอกและผ้าลายเกล็ดเต่า ซึ่งล้วนเป็นอัตลักษณ์เฉพาะตัวที่ทำให้ผ้าไหมบ้านคร้วเป็นที่สนใจ จนได้รับเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย ตรานกยูงพระราชทานไทยซิล (Thai silk) นกยูงสี น้ำเงิน, โอท็อป (OTOP) 5 ดาว, และ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.)

2. สรุปผล การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

จากการวิเคราะห์และการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีต่อการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม มีความเห็นว่าการออกแบบเครื่องแต่งกายรูปแบบที่ 2 ที่นำเอกลักษณ์ จุดเด่นของชุดไทยพระราชนิยม ทั้งหมดมาดัดทอนใหม่ โดยผลงานการออกแบบชุดส่วนบนเป็นแบบแขนยาวทรงกระบอก ปลายแขนใส่ซิปป่อน เพื่อสะดวกต่อการประกอบกิจของศาสนาอิสลามในการอาบน้ำละหมาด สำหรับผู้ที่ต้องการทำละหมาด คอเสื้อเป็นแบบทรงตั้งสูง มีสไบจากยาวไปด้านหลัง ชุดส่วนล่างเป็นการประยุกต์การนุ่งผ้าแบบไทยที่ทำให้ดูเหมาะสมกับยุคสมัย อิริยาบถในการสวมใส่ และหลักการทางศาสนา และนำผ้าไหมบ้านคร้วที่ได้จากการศึกษามาใช้ในการตัดเย็บ มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.81 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อสามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ คือ มีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่ มีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย มีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง ($\bar{X} = 5.00$, S.D. = 0.00) มีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้ มีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน มีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลักความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์ ($\bar{X} = 4.83$, S.D. = 0.41) ชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่ ชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่ ชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม ชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ ชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67$, S.D. = 0.52)

ข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการแก้ไขแล้ว มีดังนี้

2.1 ในการออกแบบและตัดเย็บ ถ้าต้องการความพริ้วไหวตามแบบที่กำหนด ควรใช้ผ้าชนิดอื่น นอกเหนือจากผ้าไหมเข้ามาเป็นส่วนประกอบในการตัดเย็บ ผู้วิจัยได้นำผ้าซาติน ซึ่งเป็นผ้าที่มีความพริ้วไหว นำมาใช้ในการออกแบบ อีกทั้งยังเป็นการลดต้นทุนในการผลิตชิ้นงานจริงส่งผลให้ราคาขายลดลงตามไปด้วย และเป็นการเพิ่มแรงจูงใจในการซื้อให้แก่ผู้บริโภค

2.2 ในส่วนการออกแบบ ควรเพิ่มลูกเล่น ความหรูหราให้กับชุด โดยการนำลูกบิดหรือเพิ่มลวดลายปักลงไปบนเครื่องแต่งกาย ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะ โดยการนำลูกบิดมาปัก เพื่อเพิ่มความหรูหราให้แก่ชุดเครื่องแต่งกาย

3. สรุปผล การประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม สร้างต้นแบบแล้วจึงนำไปประเมินความพึงพอใจของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 132 คน โดยเปรียบเทียบจากตารางสำเร็จรูปของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) มีระดับความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้เท่ากับ 5 เปอร์เซ็นต์ และระดับความเชื่อมั่น 95 เปอร์เซ็นต์ พบว่า มีค่าเฉลี่ยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 0.52) ซึ่งสามารถอธิบายในแต่ละข้อ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ของผลการประเมินพบว่า รูปแบบตรงตามประโยชน์ใช้สอย สามารถสวมใส่ได้จริง ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.49) รูปแบบมีความเหมาะสมในการเลือกวัสดุและวิธีการผลิต ($\bar{X} = 4.45$, S.D.= 0.50) รูปแบบตรงตามความต้องการของสังคมอิสลามในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.44$, S.D.= 0.50) รูปแบบและสัดส่วนเหมาะกับการใช้งาน ($\bar{X} = 4.37$, S.D.= 0.51) รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่จริงในปัจจุบัน ($\bar{X} = 4.30$, S.D.= 0.50) รูปแบบมีความพึงพอใจกับผลงานการออกแบบ ($\bar{X} = 4.26$, S.D.= 0.53) องค์ประกอบโดยรวมของการออกแบบมีความสวยงาม ($\bar{X} = 4.25$, S.D.= 0.56) เลือกใช้วัสดุในการตัดเย็บได้อย่างเหมาะสมมีคุณค่า ($\bar{X} = 4.22$, S.D.= 0.47) รูปแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการออกแบบ ($\bar{X} = 4.16$, S.D.= 0.49) รูปแบบของชุดมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.14$, S.D.= 0.57) รูปแบบมีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของอิสลาม ($\bar{X} = 4.07$, S.D.= 0.57) รูปแบบมีราคาที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.06$, S.D.= 0.59) รูปแบบถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม ($\bar{X} = 4.05$, S.D.= 0.44) และมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ($\bar{X} = 3.98$, S.D.= 0.58)

5.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้นำมาอภิปรายผลการวิจัย โดยแบ่งเป็น 3 ส่วน ตามหัวข้อวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. อภิปรายผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว พบว่า อัตลักษณ์ท้องถิ่นเกิดจากสิ่งต่างๆที่ถูกสร้างขึ้นในแต่ละพื้นที่ เช่น ประเพณี การแต่งกาย ภาษาที่ใช้พูด ศิลปะหัตถกรรม ซึ่งสิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่สังคมได้สร้างขึ้นจนกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นของแต่ละพื้นที่ ผ้าไหม เป็นวัฒนธรรมการทอผ้าดั้งเดิมของชาวเขมรจาม ที่อพยพเข้ามาอยู่ตามแนวคลองแสนแสบ เรียกว่า “บ้านคร้ว” ผ้าไหมบ้านคร้ว เริ่มทอใช้กันตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 1 เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน มากกว่า 200 ปี ช่วงแรกเป็นการทอใช้ในครัวเรือนและเริ่มทอจริงจังหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน ผ้าไหมบ้านคร้วได้นำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาดัดแปลงทำให้มีลวดลายที่สวยงาม บ้านคร้วมีรกรากทางวัฒนธรรมที่ฝังแน่นและมีอัตลักษณ์อันโดดเด่นเป็นของตัวเอง ด้านศิลปหัตถกรรมผู้หญิงชาวจามหรือผู้หญิงบ้านคร้วมีความชำนาญในการทอผ้าไหม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ณัฐพงศ์ จิตรนิรัตน์, 2553) ซึ่งได้ทำการศึกษาการแสดงอัตลักษณ์ชุมชน จนกลายเป็นอาชีพหลัก วัสดุการทอผ้าไหมของบ้านคร้วเส้นไหมหนึ่งเส้นเกิดจากการนำเส้นไหมเล็กๆ ควบเข้าไปถึงหกเส้น และใช้เส้นไหมที่มีคุณภาพดีที่สุดผ้าไหมจากบ้านคร้วจึงมีคุณภาพและชื่อเสียง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (เสาวภา พรสิริพงษ์, 2532 : 75) ซึ่งได้ทำการศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนบ้านคร้ว (บ้านแขกคร้ว) สถาปัตยกรรมกิจสังคมและวัฒนธรรม จากการศึกษาพบว่าผ้าไหมที่ได้รับความนิยม คือ ผ้าไหมเกล็ดเต่า ที่โดดเด่นกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าไหมอื่นๆ ของไทย คือ ทัวไปที่อื่นจะทอลายเกล็ดเต่าใช้ 4 ตะกอ แต่ที่บ้านคร้วใช้ 2

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตะกอในการทอ ให้ออกมาสวยงามและมีคุณค่า ลายเกล็ดเต่ามีการทอขัดไปมา มีลักษณะเป็นตาราง สีเหลี่ยมคล้ายกับลายตารางหมากรุกที่เป็นผ้าแบบฉบับดั้งเดิมของชาวชุมชนบ้านคร้ว ที่ใช้ทอใส่กันในชีวิตประจำวัน ผ้าลายเกล็ดเต่าแสดงอัตลักษณ์และเหมาะสมในการนำมาตัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

2. อภิปรายผลการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ผลการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ด้วยทฤษฎี SWOT Analysis รูปแบบเครื่องแต่งกายเป็นรูปแบบประเภท ชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear) เหมาะสมและสอดคล้องกับคุณค่าและราคาของผ้าไหมบ้านคร้ว ซึ่งการออกแบบเครื่องแต่งกายรูปแบบที่ 2 มีความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับดีมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.81 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.40 ($\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.40$) และเมื่อวิเคราะห์รายข้อสามารถสรุปความเหมาะสมได้ดังนี้ คือ มีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่ มีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความเป็นไทย มีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง มีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้ มีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน มีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก ความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์ ชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่ ชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่ ชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม ชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ และชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (วิบูลย์ ลีสุวรรณ, 2538: 90) ในการออกแบบผลิตภัณฑ์ และเคหะสิ่งทอจากผ้าทอมือเพื่อเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับผลิตภัณฑ์ ให้มีความสวยงาม ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย

3. อภิปรายผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ผลการวิเคราะห์แบบประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ตามกรอบแนวความคิดการประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค โดยอยู่ภายใต้หลักการออกแบบที่ดีในการสร้างสรรค์ผลงาน (อารีย์ สุทธิพันธ์, 2521: 134 - 135) พบว่ากลุ่มผู้บริโภค มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยรวมเท่ากับ 4.24 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ($\bar{X} = 4.24, S.D. = 0.52$) โดยให้ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านรูปแบบตรงตามประโยชน์ใช้สอย สามารถสวมใส่ได้จริง ระดับความพึงพอใจมากที่สุด คือ ด้านรูปแบบของชุดมีความคิดสร้างสรรค์ รูปแบบและสัดส่วนเหมาะกับการใช้งาน รูปแบบตรงตามความต้องการของสังคมอิสลามในปัจจุบัน รูปแบบมีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของอิสลาม องค์ประกอบโดยรวมของการออกแบบมีความสวยงาม รูปแบบถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่จริงในปัจจุบัน รูปแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการออกแบบ รูปแบบมีความเหมาะสมในการเลือกวัสดุและวิธีการผลิต เลือกใช้วัสดุในการตัดเย็บได้อย่างเหมาะสมมีคุณค่า รูปแบบมี

กระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน รูปแบบมีราคาที่เหมาะสม และด้านรูปแบบมีความพึงพอใจกับผลงานการออกแบบ

5.3 ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ และเพื่อในการทำวิจัยในครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 นำผลการวิจัยไปใช้เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ในด้านอื่นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย

1.2 นำผลการวิจัยไปใช้ร่วมกับผลิตภัณฑ์รูปแบบอื่นๆ เพื่อเพิ่มคุณค่าและมูลค่าให้กับผลิตภัณฑ์ โดยต้องคำนึงถึงหลักการตลาด อีกทั้งยังสามารถประยุกต์ใช้ได้หลากหลายตามแต่ละศักยภาพของกลุ่ม

1.3 นำผลการวิจัยไปใช้กับผู้ประกอบการด้านผ้าทอของประเทศไทยขนาดเล็ก โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของแต่ละจังหวัด ควรนำผ้าทอที่ผลิตมาพัฒนาตัดเย็บตามแนวทางที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นการเปิดตลาดใหม่ และสร้างอาชีพเพื่อเป็นรายได้ให้กับคนในชุมชน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อในการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งต่อไปควรศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในหลายๆ พื้นที่ เพื่อให้เกิดความชัดเจนในเรื่องเนื้อหาและต้นทุนทางวัฒนธรรมที่ครอบคลุมหลายๆพื้นที่

2.2 นอกจากนำผ้าไหมบ้านคร้วมาใช้เป็นส่วนประกอบของเครื่องแต่งกายสตรีมุสลิมแล้วนั้น ยังสามารถนำไปต่อยอดการออกแบบเพื่อการพัฒนาารูปแบบผลิตภัณฑ์ประเภทอื่นๆ ที่สอดคล้องกัน เช่น กระเป๋า เครื่องประดับ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กรมศิลปากร. 2543. ผ้าทอพื้นเมืองในภาคอีสานโครงการพัฒนาผ้าพื้นเมืองในทุกจังหวัดของประเทศไทย. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- กรมหม่อนไหม. 2555. ภูมิปัญญาผ้าไหมไทย. กรุงเทพฯ : ศูนย์สารสนเทศหม่อนไหมและประชาสัมพันธ์ กรมหม่อนไหม.
- กมลภัทร์ รักสวน. 2543. การออกแบบเสื้อผ้าสตรีวัยทำงานที่มีส่วนประกอบของผ้าทอพื้นเมืองจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อาชีวศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (อัดสำเนา)
- โครงการวิถีไทยก้าวไกลสู่แฟชั่น. การผลิตผ้าทอมือ. โครงการวิถีไทยก้าวไกลสู่แฟชั่น สถาบันพัฒนาอุตสาหกรรมสิ่งทอ. [Online]. Available : http://www.thaitextile.org/grandliving/content.php?id=ARC130821102120&act_type=358&content=article
- จารุพรรณ ทรัพย์ปรุง. 2543. การออกแบบเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- จุฑารัตน์ ตั้งสมบุญ. 2547. กลยุทธ์ทางการตลาดของผ้าทอพื้นเมืองกรณีศึกษา ผ้าทอพื้นเมืองของจังหวัดราชบุรี. วิทยานิพนธ์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชะฮีด มุรตะกอน มุฎาฮาฮารี. 2545. อิสลาม กับการแต่งกายของสตรี. กรุงเทพฯ : 14 พับลิเคชั่น.
- ทินวงษ์ รักอิสสระกุล และธัญญธร อินทร์ท่าฉาง. 2554. การศึกษาอัตลักษณ์ท้องถิ่นประจำภาคเหนือตอนล่างเพื่อออกแบบเรขศิลป์บนบรรจุภัณฑ์ของที่ระลึก. งานวิจัยสาขาการออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.
- ทรงวุฒิ เอกวุฒิวงศา 2557. หลักการคิดวิเคราะห์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ พื้นฐานการคิดเชิงพัฒนาผลิตภัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: หจก. มิน เซอร์วิสเซ็พพลาย.
- ธัญญธร สายปัญญา. 2555. งามอย่างมุสลิม ความงาม วัฒนธรรมปฏิบัติทางศาสนาและการต่อรองผ่านการแต่งกายของผู้หญิงมุสลิมในโลกมลายู. สาขาวิชามนุษยวิทยา : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นฤทธิ วัฒนภ. 2555. ศิลปะหัตถกรรมพื้นบ้านไทย. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : วาดศิลป์.
- นันทิยา พุทธาโกคาทรัพย์. 2548. การสร้างอัตลักษณ์ของนักออกแบบเสื้อผ้าผู้หญิงสตรีวัยรุ่น. วารสารศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการสื่อสารภาครัฐและเอกชน. คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิสาร์ชด์ นิลสว่าง. 2556. รู้จักอาเซียน. กรมประชาสัมพันธ์. [Online]. Available : http://pr.prd.go.th/nan/ewt_news.php?nid=1343&filename=index
- นวลแข ปาลีนิช. 2542. ความรู้เรื่องผ้าและเส้นใย ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ : ซีเอ็ดดูเคชั่น.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- นวนน้อย บุญวงษ์. 2542. หลักการออกแบบ. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พัตชา อุทิศวรรณกุล ม.ป.ป. เอกสารประกอบการสอน Fashion and Merchandise การจัดการบริหารสินค้าแฟชั่น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาานฤมิตรศิลป์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พยุง วงศ์ศศิธร. 2546. ตำราตัดเสื้อผ้าสตรี เล่มพิเศษ 1. กรุงเทพฯ : วิทยาลัยสารพัดช่างพระนคร กรมอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- พิบูลย์ ไวจิตรกรรม. 2553. ความงามแบบอิสลามในโลกของการออกแบบ. การประชุมวิชาการและแสดงผลงานวิจัยระดับชาติครั้งที่ 2 : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- พรสนอง วงศ์สิงห์ทอง. 2547. ประวัติศาสตร์ศิลปะเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ. อินเทอร์เน็ตอินเตอร์เนชั่นแนล.
- พวงผกา คุโรวาท. 2540. ประวัติเครื่องแต่งกาย. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรพิทยา.
- มณฑล ศาสนนันท์. 2550. เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมย้อนรอย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เรวัต สหัชปรีชา. 2545. การศึกษาทัศนคติของสตรีมุสลิมต่อการแต่งกายตามบทบัญญัติของศาสนา อิสลาม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- วิบูลย์ ลีสุวรรณ. 2538. ผ้าไหม พัฒนาอุตสาหกรรมและสังคม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. 2543. หลักการตลาด. กรุงเทพฯ : เพชรจรัสแสงแห่งธุรกิจ.
- ศิริพร วิษณุภูมิมาชัย. 2554. สาขาวิชาการตลาด. กรุงเทพฯ : คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยพายัพ.
- สุวิธ สาดสังข์ ม.ป.ป. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา การจัดการสินค้าแฟชั่น. คณะศิลปกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (อัดสำเนา)
- เสาวภา พรสิริพงษ์, พรทิพย์ อุศุภรัตน์ และดวงพร คำบุญวัฒน์. 2532. การศึกษาเบื้องต้นเกี่ยวกับชุมชนบ้านครัวเหนือ (บ้านแขกครัว) สภาพเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2535. วัฒนธรรมอิสลาม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทางนำ.
- อัจฉรา วรรณสถิต. 2546. การออกแบบแฟชั่น 1. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อัมรินทร์ อุโฆษกิจ. 2525. การออกแบบลายผ้า. กรุงเทพฯ : กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม.
- อภิญา เพ็องฟูสกุล. 2546. อัตลักษณ์ (Identity). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.
- อรรณวาส (นามแฝง). 2547. ชุมชนบ้านครัวเส้นทางสายแพรไหมริมคลองแสนแสบ. กรุงเทพฯ : ชวีญเรือน.
- อุดม สมพร 2540. ผ้าจกไท-ยวนราชบุรี. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- เอื้อพร สัมมาทิพย์. 2551. (อินพรัตน์วิบูล). ภูมิปัญญาไหม. กรุงเทพฯ : อมรินทร์.

Collklin, G. 1990. Pattern Grading for women's Clothes. Great Britain Set by Best-set.

Sandra, B. 2011. Fashion designer concept to collection. China : Everbest.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

1. หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหม
2. หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย
3. หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบเครื่อง
4. หนังสือตอบรับเพื่อนำเสนอบทความ
5. ประกาศนียบัตรการนำเสนอผลงานวิจัย
6. บทความงานวิจัย

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0423

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

1 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัว

เรียน นายนิพนธ์ มนุทัศน์

ด้วย นางสาววิไลندا มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้
ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เชะวิเศษ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัว ของ นางสาว
วิไลندا มิตรเจริญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smsr dr
(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 094-343-5534

ที่ ศธ 0524.04/ 0423

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

1 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัว

เรียน นายมนัสนันท์ เบลูจรงค์จินดา

ด้วย นางสาววิลันดา มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้
ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสภาพสตรีมุสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัว ของ นางสาว
วิลันดา มิตรเจริญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา

ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 094-343-5534

มนัสนันท์ เบลูจรงค์จินดา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0423

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๕ กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัว

เรียน นางสาวศุภา หนองม่วงค์

ด้วย นางสาววิไลนดา มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้
ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัว ของ นางสาว
วิไลนดา มิตรเจริญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02- 329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 094-343-5534

ศุภา หนองม่วงค์

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ที่ ศธ 0524.04/ 0423

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

1 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัวและด้านการออกแบบ

เรียน อาจารย์พรเพ็ญ กลัดไวยเนตร

ด้วย นางสาววิไลดา มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้
ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เขะวิเศษ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการผลิตผ้าไหมบ้านครัวและด้านการ
ออกแบบ ของ นางสาววิไลดา มิตรเจริญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr ab
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 094-343-5534

อนุภาคในใจมจร
ณ กอ ๖๓
7 มี.ย. 61

ที่ ศธ 0524.04/ 0423

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๑ กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ

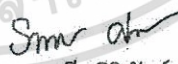
เรียน นายสัญญา กล่อมเกลียด

ด้วย นางสาววิไลนดา มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้
ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสภาพสตรีมสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เชะวิเศษ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบ ของ นางสาววิไลนดา
มิตรเจริญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ
โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692
โทรสาร. 02-329-8436
ติดต่อนักศึกษา โทร. 094-343-5534

ที่ ศธ 0524.04/ 1457

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

๒๕ เมษายน 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผ้าและเส้นใย

เรียน นางสาวฉัตรธิดา ผลสุข

ด้วย นางสาววิลันดา มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบ
เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบผ้าและเส้นใย ของ นางสาว
วิลันดา มิตรเจริญ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr. Ahm
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 089-212-5000

ฉัตรธิดา ผลสุข

ฉัตรธิดา ผลสุข

บันทึกข้อความ

หน่วยงาน คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สจล. ส่วนสนับสนุนวิชาการ โทร.3692
ที่ ศธ 0524.04 / 0422 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินและแบบสอบถาม

เรียน รศ.ว่าที่ร้อยโท ดร.พิชัย สดภิบาล

ด้วย นางสาววิไลندا มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรมมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมัสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินและแบบสอบถามนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่าน จะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาววิไลندا มิตรเจริญ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น พร้อมกันนี้ได้แนบบแบบประเมินและแบบสอบถามมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

(Handwritten signature)

(Handwritten signature)
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทน
คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

ที่ ศธ 0524.04/ 0422

คณะกรรมการอุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า
เจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ถนนฉลองกรุง เขตลาดกระบัง
กรุงเทพฯ 10520

๒ กุมภาพันธ์ 2560

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินและแบบสอบถาม

เรียน ผศ.ดร.เลิศลักษณ์ กลิ่นหอม

ด้วย นางสาววิไลندا มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอม
เกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้
ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม” โดยมี ดร.สมชาย เซะวิเศษ เป็นอาจารย์
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะกรรมการอุตสาหกรรม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับ
เรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบประเมินและ
แบบสอบถาม ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้งานวิจัย ของ นางสาววิไลندا มิตรเจริญ
มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและ
ขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

Smr at
(ดร.ราตรี ศิริพันธ์)

รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติการแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02-329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 094-343-5534

ที่ ศธ 0524.04/ 1831

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง ถนนฉลองกรุง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

7 มิถุนายน 2561

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินเครื่องมือเพื่อการวิจัย

เรียน ดร.บุษบา ทองอุปการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามและแบบประเมิน

ด้วย นางสาววิไลندا มิตรเจริญ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร์อุตสาหกรรม
มหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณ
ทหารลาดกระบัง กำลังทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ศึกษาเอกลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบ
เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม” โดยมี ผศ.ดร.สมชาย เจชะวิเศษ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ
เกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจและประเมินแบบสอบถามและแบบ
ประเมินนี้ว่ามีเนื้อหาถูกต้องและเหมาะสมมากน้อยเพียงใด ซึ่งผลการตรวจและประเมินของท่านจะช่วยให้
งานวิจัย ของ นางสาววิไลندا มิตรเจริญ มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาและหวังว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีและขอขอบคุณเป็น
อย่างยิ่งมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.ราตรี ศรีพันธุ์)

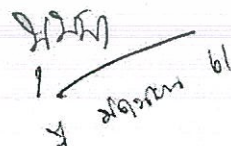
รองคณบดีกำกับดูแลงานด้านวิชาการและบัณฑิตศึกษา
ปฏิบัติกรแทนคณบดี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทร. 02-329-8000 ต่อ 3692

โทรสาร. 02- 329-8436

ติดต่อนักศึกษา โทร. 089-212-5000

๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๑

ที่ ศธ 0524.04/1622

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
เลขที่ 1 ซอยฉลองกรุง 1 แขวงลาดกระบัง
เขตลาดกระบัง กรุงเทพฯ 10520

21 พฤษภาคม 2561

เรื่อง หนังสือตอบรับเพื่อนำเสนอบทความในการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8

เรียน นางสาววิลันดา มิตรเจริญ

ด้วยคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง มีความยินดีเรียนเชิญท่านเพื่อนำเสนอบทความ เรื่อง “ศึกษาดัลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม” ในการประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ ครั้งที่ 8 “การพัฒนาประสบการณ์การเรียนรู้ในชีวิตจริง: นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน” ซึ่งจะจัดขึ้นในระหว่าง วันที่ 31 พฤษภาคม - 1 มิถุนายน 2561 ณ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยีสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.กิติพงษ์ มะโน)

คณบดีคณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี

ส่วนสนับสนุนวิชาการ

โทรศัพท์ 0 2329 8000 ต่อ 3722

โทรสาร 0 2329 8435

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

REAL LIFE

DEVELOPING

EXPERIENCES

LEARNING

DR 08th **นวัตกรรมและเทคโนโลยี**
เพื่อการเรียนการสอน

การประชุมวิชาการทางการศึกษาระดับชาติ
การพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์

ในพระกษัตริย์ทรงพระนามเสวยผลงานวิจัย
วิไลตา มิตระจริย และ สมนชาย เซะวิเตศ
มีประสบการณ์กว่า ๑๖ ปี

ศึกษาข้อมูลของฟ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสภาพสตรี muslim

คุณ สมนชาย มิตระจริย นวัตกรรมเทคโนโลยี - สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
บุรีรัมย์ 1 ตำบลอนุ ว.พ. 2561

1 Samnath Mitrajit, 100/101, 68/1
 หมู่บ้านบ้านครัวใหม่ ถนนลาดกระบัง
 ตำบลบ้านครัวใหม่ อำเภอเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31000

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
STUDY OF IDENTITY BARN KRUA THAI SILK TO DESIGN FOR MUSLIMAH'S CLOTHES

วิไลندا มิตรเจริญ¹ และ สมชาย เซะวิเศษ²

¹นักศึกษาลัทธิสุตร ค.อ.ม. (เทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม)

²ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ภาควิชาครุศาสตร์สถาปัตยกรรมและการออกแบบ

คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

wilundamitchareon@gmail.com; and kssomcha@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์คือ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว 2) เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจ และวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว จากการศึกษาเอกสาร (Documentary Research) โดยการสำรวจรวบรวม และวิเคราะห์ ด้วยการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวจากเอกสาร วารสาร รายงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง และทำการศึกษภาคสนาม (Field work) โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ซึ่งได้แก่ ผู้รู้ในท้องถิ่น ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ ด้วยเทคนิคการพูดคุยแบบเป็นกันเอง (Informal Interview) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อการสรุปให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับอัตลักษณ์ แล้วเข้าสู่กระบวนการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ใช้หลักการ SWOT เพื่อทำการวิเคราะห์รูปแบบการออกแบบแบบร่าง จำนวน 12 รูปแบบ และใช้ทฤษฎีวิศวกรรมย้อนรอยในการตัดทอนรูปแบบเครื่องแต่งกายที่เหลือ 3 รูปแบบ และนำไปเขียนด้วยโปรแกรม 3 มิติ เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบแฟชั่นประเมินรูปแบบที่ดีที่สุด

ผลการวิจัยพบว่า ผ้าไหมของชุมชนบ้านครัวมีความโดดเด่นในเรื่องของการทอผ้าและอัตลักษณ์ที่เด่นชัดที่สุดของผ้าไหมบ้านครัว คือ ลวดลายที่ทอลงบนผ้าไหมจะเป็นลวดลายที่เรียบง่ายได้แก่ ผ้าไหมเกล็ดเต่า ผ้าไหมหางกระรอก และผ้าไหมลูกฟูก ส่วนด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายพบว่า รูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.40$)

คำสำคัญ: อัตลักษณ์, ผ้าไหมบ้านครัว, ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ABSTRACT

This research has the objectives as this following: 1. To study about information of uniqueness for Ban Krua Thai Silk 2. To design the costumes of Ban Krua Thai Silk for Muslim ladies by collecting information from surveying and analyzing about uniqueness of Ban Krua Thai Silk. Besides, it has studied from documentary research by surveying, gathering and analyzing in searching for the details of uniqueness for Ban Krua Thai Silk in journal documents, research reports and relevant theses. In this case, it has studied from the field work by using the collecting technique of information from the important informants totally 10 people, such as the

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

knowledgeable people, the experts in uniqueness and common people. With this case, it has applied the talking technique with informal interview and In-depth interview and content analysis. On the same way, it has made the summary to gain the knowledge of uniqueness-bringing into the costume design procedures for Muslim ladies. As the result, it has applied the principle of SWOT to analyze the draft design pattern totally 12 patterns and applying the reversing engineering theory to reduce the costume styles to have only 3 ways. After that, it has brought into writing into 3 dimension program for the fashion design experts to take the assessments in the best way.

According to the result, the Silk of Ban Krua community has the good point in weaving with the most obvious uniqueness that is from the weaved pattern in the silk as the simple one. In this case, it consists of Thai Silk from Surin Province, Hang Karok Silk and Luakfuak Silk. Thus, in designing of costumes it was found that the second pattern had the Means in the most way, ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40)

Keywords : Identity, Ban Krua Thai Silk, Design For Muslimah's Clothes

1. ความเป็นมาของปัญหา

ศาสนานับว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ศาสนาเป็นเครื่องเหนี่ยวรั้งและควบคุมพฤติกรรมของคนให้เป็นไปตามแนวทางของสังคม ไม่ว่าจะเป็นมุสลิมจะเจริญหรือล้าหลัง ศาสนาอิสลาม ถือได้ว่าเป็นศาสนาที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินชีวิตของชาวมุสลิมอย่างมาก วัฒนธรรมอิสลามให้ความสำคัญกับการแต่งกาย โดยมีข้อบัญญัติเรื่องการแต่งกายที่ถูกต้อง เหมาะสมทั้งผู้ชายและผู้หญิง กำหนดให้สตรีมุสลิมต้องปกปิดทุกส่วนของร่างกาย ยกเว้นหน้าและมือ เสื้อผ้าต้องไม่รัดรูป นอกจากนี้ยังต้องมีฮญาบ หรือ ผ้าคลุมผม ที่ยาวมากพอสำหรับปกปิดบริเวณหน้าอก โลกตะวันตกอาจมองว่าเป็นการจัดสิทธิและเสรีภาพของสตรี แต่ในความเป็นจริง การแต่งกายของสตรีมุสลิมตามหลักการของศาสนาอิสลาม หมายถึงการรักษานวลสวนตัว การให้เกียรติแก่สตรีเพศและเพื่อปกป้องสตรีเหล่านั้นจากการถูกล่วงละเมิดของเพศตรงข้าม [1]

สมาคมประชาชาติแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (ASEAN : The Association of South East Asian Nations) รวมตัวกันเพื่อ สร้างความร่วมมือกันทางการเมือง ความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และวัฒนธรรม ปัจจุบันอาเซียนมีประชากรรวมกันประมาณ 630 ล้านคน เป็นประชากรมุสลิมมากกว่า 220 ล้านคน ถือว่ามีจำนวนมากประกอบกับแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วทั่วโลก ส่งผลให้มีความต้องการทางด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายมุสลิมในอาเซียนสูงขึ้นด้วย [2]

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตผ้าไหมที่มีคุณภาพและมีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของโลก ปัจจุบันคนไทยนิยมแต่งกายด้วยผ้าไหมมากขึ้น โลกกลางกรุงเทพฯ มีแหล่งผลิตผ้าไหม คือ ผ้าไหมบ้านครัว ที่อยู่คู่ชุมชนบ้านครัวมาอย่างยาวนาน อดีตอาชีพหลักชาวมุสลิมบ้านครัว คือการทอผ้าไหม และยังคงดำเนินสืบต่อมาจนถึงปัจจุบัน ผ้าไหมของที่นี่ยังคงรักษาคุณภาพเอกลักษณ์อันโดดเด่น และที่สำคัญยังคงรักษาภูมิปัญญาการทอผ้าโดยใช้เครื่องทอ แบบที่กระตุก แต่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีในการผลิตเข้ากับสมัยนิยมบ้าง

ประชากรมุสลิมก็มีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว การทำความเข้าใจในวิถีของชาวมุสลิมรวมถึงการผลิตสินค้าและบริการเพื่อรองรับความต้องการของประชากรมุสลิมจึงถือเป็นโอกาสทางธุรกิจที่สำคัญ และเมื่อผู้วิจัยได้ทำการลงพื้นที่สอบถามความคิดเห็น ทำให้ทราบความต้องการเกี่ยวกับเครื่องแต่งกายสำหรับสตรีอิสลามมากขึ้น ผู้วิจัยจึงมีแนวคิด ที่จะนำผ้าไหมบ้านครัว มาทำการออกแบบให้สามารถตอบสนองกับความต้องการของคนในชาติและต่อยอดไปถึงชาวมุสลิมในกลุ่มประเทศอาเซียน สะท้อนให้เห็นว่าแม้ศาสนาอิสลามจะมีหลักการ ข้อบัญญัติทางศาสนาเรื่องการแต่งกาย แต่สตรีมุสลิมก็

สามารถสร้างสรรค์รูปแบบการแต่งกายที่สวยงาม ถูกต้องตามข้อบัญญัติของศาสนาไว้ได้ ตลอดจนเกิดประโยชน์ สร้างมูลค่าที่มากขึ้นและอาจเกิดการพัฒนาต่อยอดไปสู่การออกแบบผลิตภัณฑ์ในรูปแบบอื่นๆ ได้

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว
- 2.2 เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

3. วิธีการดำเนินการวิจัย

ในศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

3.1 ศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว

ผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมข้อมูลโดยแบ่งเป็นการศึกษาขั้นปฐมภูมิและทุติยภูมิ ดังนี้

3.1.1 การศึกษาข้อมูลขั้นทุติยภูมิ คือ การศึกษาจากเอกสาร (Documentary Research) โดยการสำรวจ รวบรวม และวิเคราะห์ ด้วยการศึกษาค้นคว้ารายละเอียดเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวจากเอกสาร เช่น บทความ วารสาร รายงานการวิจัย และวิทยานิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้ความรู้และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว

3.1.2 การศึกษาข้อมูลขั้นปฐมภูมิ คือ การศึกษาภาคสนาม (Field work) โดยใช้เทคนิคการเก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 10 คน ซึ่งได้แก่ ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ ชาวบ้าน ด้วยเทคนิคการพูดคุยแบบเป็นกันเอง (Informal Interview) พร้อมทั้งจดบันทึกและบันทึกด้วยกล้องถ่ายภาพ และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยได้ทำการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างหรือแบบมาตรฐาน (Standardized Interview) เป็นการสัมภาษณ์บุคคลเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) หลังจากได้ข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว ผู้วิจัยเป็นผู้สรุปและรวบรวมผลสัมภาษณ์ และนำเสนอข้อมูลในลักษณะอธิบายในเชิงพรรณานี้

3.2 ออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

3.2.1 วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีแบ่งออกเป็นประเภท โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยหลักการ SWOT analysis [3] เพื่อทำการวิเคราะห์แบบเข้าสู่กระบวนการออกแบบแบบร่าง (Idea Sketch)

3.2.2 นำแบบร่าง (Idea Sketch) เข้าสู่กระบวนการหลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยใช้วิธีวิเคราะห์โดยทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ-วิศวกรรมย้อนรอย [4] ในการประเมินเพื่อให้ได้รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมมากที่สุด เพื่อเข้าสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบเป็น Sketch Design นำไปใช้ในการประเมินผลลำดับต่อไป

3.2.3 นำแบบ Sketch Design มาประเมินโดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหมจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายจำนวน 3 ท่าน ด้วยการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

4. ผลการวิจัย

ในศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม ผู้วิจัยได้เรียบเรียงผลการวิจัยโดยแบ่งเป็นขั้นตอน ดังต่อไปนี้

4.1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว

4.1.1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว จากการศึกษาภาคเอกสาร(Documentary Research) สามารถสรุปได้ดังนี้ บ้านครัวเป็นชุมชนท้องถิ่นดั้งเดิมตั้งแต่ต้นกรุงรัตนโกสินทร์ ตั้งถิ่นฐานอยู่ริมคลองแสนแสบ ได้มีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตราชเทวี ประชากรส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลาม เป็นชุมชนมุสลิมใหญ่ที่สุดแห่งกรุงเทพมหานคร มีรกรากทางวัฒนธรรมที่ฝังแน่นและมีอัตลักษณ์อันโดดเด่นเป็นของตนเอง ด้านศิลปะหัตถกรรมที่ผู้หญิงชาวจามหรือผู้หญิงบ้านครัวมีความชำนาญในการทอผ้าไหม จนกลายเป็นอาชีพหลัก และได้สืบทอดมาหลายชั่วคนนับตั้งแต่ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 การทอผ้าไหมของบ้านครัวนั้นต่างจากที่อื่นๆคือผ้าที่นำไปทอสีจะเสมอกันทั้งผืนไม่มีรอยด่าง และใช้เส้นไหมที่มีคุณภาพดีที่สุด ผ้าไหมจากบ้านครัวจึงมีคุณภาพและชื่อเสียง [5]

การทอผ้าไหมของชุมชนแห่งนี้ในยุคแรกจะทอเป็น ผ้าขาวม้า ผ้าโสร่ง ต่อมาเมื่อจิม ทอมป์สัน ได้เข้ามาประกอบธุรกิจผ้าไหมส่งออกต่างประเทศ ก็ได้ช่วยพัฒนาปรับปรุงออกแบบ ลวดลายสีสัน และใช้ฝีมือการทอจากชาวชุมชนเป็นหลัก ปัจจุบันการทอผ้าไหมบ้านครัวยังคงรักษาคุณภาพ ความงดงาม และเอกลักษณ์จากรุ่นเก่าสู่รุ่นใหม่ และได้มีการพัฒนาผ้าไหมให้มีลวดลาย สีสัน แตกต่างจากผ้าไหมที่อื่น เพื่อให้เกิดเอกลักษณ์ที่โดดเด่น อาทิเช่น ผ้าไหมพื้น ผ้าตา ผ้าไหมลูกฟูก ผ้าทางกระรอกและผ้าลายเกล็ดเต่า ซึ่งล้วนเป็นเสน่ห์ที่ทำให้ผ้าไหมบ้านครัวเป็นที่สนใจ จนได้รับเครื่องหมายรับรองผลิตภัณฑ์ผ้าไหมไทย ตรานกยูงพระราชทาน Thai silk นกยูงสีน้ำเงิน, OTOP 5 ดาว, และ มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน (มผช.) ซึ่งเม

4.1.2 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว จากการศึกษาภาคสนาม (Field work) เก็บข้อมูลด้วยวิธีสัมภาษณ์ การพูดคุยแบบเป็นกันเอง สามารถสรุปได้ดังนี้ ตลอดระยะเวลาเกือบ 200 ปี ที่ผ่านมา ชุมชน บ้านครัวได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากอดีตอย่างมาก ทั้งในด้านสภาพแวดล้อม กลุ่มเชื้อชาติ สภาพเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวชุมชนในอดีตจะมีอาชีพหลักๆ คือ ทอผ้า ส่วนอาชีพรองคือ ค้าขาย

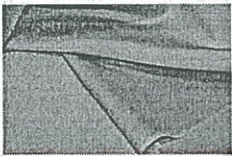
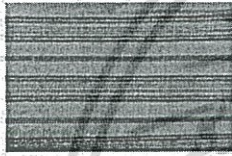

ภาพที่ 1 ภาพการลงพื้นที่เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล ชุมชนบ้านครัว

การทอผ้าไหมของชาวชุมชนบ้านครัว ยังคงคุณภาพ ความงดงาม และยังคงรักษาเอกลักษณ์ไว้ได้อย่างต่อเนื่องแม้ว่ากาลเวลาล่วงผ่านมาถึงปัจจุบัน นอกจากนั้นยังได้มีการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการคิดลายผ้าที่สวยงาม และเน้นเรื่องการใช้สีสันทันมากกว่าที่อื่นๆ อาทิ ผ้าจิว ผ้าตา (ตาราง) ผ้าไหมฟูก ผ้าทางกระรอก ผ้าเกล็ดเต่า ล้วนแต่เป็นเสน่ห์ที่ทำให้งานผ้าไหมทอของชุมชนแห่งนี้ดูแปลกตากว่าใคร และเอกลักษณ์ที่โดดเด่นของผ้าไหมบ้านครัวอีกอย่างคือ เป็นผ้าทอที่ใช้เส้นไหมที่เป็นไหมแท้ในการทอ การย้อมสีเส้นไหม ต้องทำด้วยความประณีตและอาศัยฝีมือในทุกกระบวนการ ไม่ว่าจะ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เป็นการเตรียมเส้นไหม การซักรีดแต่ละครั้งในการย้อม ตลอดจนจนกระบวนการในการย้อมสี เพื่อให้ได้มาซึ่งสีที่สม่ำเสมอ ไม่มีรอยต่อ

ตารางที่ 1 แสดงการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว โดยใช้กรอบแนวคิดการวิเคราะห์ลวดลายอัตลักษณ์ [6]

ผ้าไหมบ้านครัว	การวิเคราะห์ลวดลายผ้าไหมบ้านครัว
	ผ้าไหมสีพื้น บ้านครัวจะผลิตผ้าไหมสีพื้นจากเส้นไหมที่มีคุณภาพดี ใช้เส้นไหมของบริษัทจุลไหมไทย และใช้พื้นหริ 2,000 ทำให้ได้ผ้าไหมที่มีความสวยงาม คงทน ผ้าไหมมีขนาดความกว้าง 40 - 45 นิ้ว การย้อมผ้าไหมใช้สีที่มีคุณภาพที่ดี จึงไม่มีปัญหาเรื่องของสีตก ซีดจาง และผ้าหดตัว จุดเด่นของผ้าไหมสีพื้น คือ เนื้อผ้าจะมีคุณภาพสูง เส้นไหมเนื้อแน่นละเอียดดีจะสดสวย ใช้งานคงทน เหมาะสำหรับนำมาตัดเย็บเสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ในอดีตผ้าพื้นจะเป็นผ้าสำหรับชาวบ้านทั่วไป ราคาขายอยู่ที่ 600 - 700 บาท : หลา
	ผ้าไหมริ้ว การทอผ้าลายริ้ว เป็นการทอเหมือนทอผ้าพื้น เมื่ออยากให้เกิดลวดลายบนผืนผ้าจะใช้การเปลี่ยนกระสวยด้วยพุ่งในการทอจึงเกิดเป็นลายริ้ว หรือลายทาง มีขนาดความกว้าง 40 - 45 นิ้ว เป็นลวดลายที่เรียบง่ายได้รับอิทธิพลมาจากชาวแขกจาม สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน ในอดีตผ้าที่ทอสลับสีกัน 2 สี จะเป็นผ้าสำหรับชาวบ้านทั่วไป แต่ถ้าเป็นคนที่มีฐานะจะสั่งทอเพิ่มสีเข้าไปโดยจะเพิ่มสีเป็นจำนวนคู่ เช่น เพิ่ม 2 สี 4 สี 6 สี ตามฐานะของผู้สวมใส่ นิยมพุ่งเป็นโล่ง โจงกระเบน ราคาขายอยู่ที่ 700 - 800 บาท : หลา
	ผ้าไหมคาหรือผ้าไหมลายตาราง เป็นผ้าทอลวดลายดั้งเดิมจากอดีตสืบทอดมาจนถึงปัจจุบันได้รับอิทธิพลมาจากชาวแขกจาม เป็นการทอจากเส้นไหม ใช้เส้นยืนเป็นเส้นลาย ลายริ้ว หรือลายแถบ แล้วทอตัดกันเป็นสี่เหลี่ยมหรือเป็นลายตารางหมากรุก ที่ดัดแปลงมาจากการทอผ้าขาวม้าของชาวแขกจาม ในอดีตชาวบ้านทั่วไปนิยมทอเป็นสี ขาว ดำ แต่ถ้าเป็นคนที่มีฐานะจะสั่งทอเพิ่มสีเข้าไป โดยจะเพิ่มสีเป็นจำนวนคู่ เช่น เพิ่ม 2 สี 4 สี 6 สี ตามฐานะของผู้สวมใส่ นิยมพุ่งเป็นโล่ง โจงกระเบน ราคาขายอยู่ที่ 800 - 1,000 บาท : หลา
	ผ้าไหมหางกระรอก เป็นผ้าทอที่มีลักษณะลวดลายที่เรียบง่าย แต่แฝงด้วยความประณีตและงดงาม มีเทคนิคการทอโดยใช้ไหมเส้นพุ่ง 2 เส้น 2 สี สลับกันโดยนำมาตัดเกลียวควงเข้าด้วยกันให้เป็นเส้นเดียว ทำให้เนื้อผ้ามีลักษณะความเหนียวดี เห็นเป็นลายเส้นเล็กๆ มองดูคล้ายกับขนของหางกระรอก ความเหนียวมากน้อยขึ้นอยู่กับเทคนิคการทอและความประณีตของช่างทอ และใช้ไหมน้อยคัดพิเศษในการทอ ผู้ที่นิยมใช้ผ้าหางกระรอกเป็นผู้ที่มีฐานะ นำมาตัดเย็บเสื้อผ้า สวมใส่ในโอกาสพิเศษต่างๆ ราคาขายอยู่ที่ 1,000 - 1,200 บาท : หลา
	ผ้าไหมเกล็ดเต่า เป็นผ้าทอที่มีลวดลายคล้ายกับลายชิตราขวัตร ลายเกล็ดเต่าจะมีจำนวน 3 ลาย คือ เกล็ดเต่าลายหนึ่ง ลายสองและลายสาม ลายที่นิยมมากที่สุด คือ ลายหนึ่ง เพราะลายมีขนาดเล็ก ลายเกล็ดเต่าเป็นการทอขัดเนื้อผ้าคล้ายตารางสี่เหลี่ยม ในการทอต้องใช้ความประณีตและความชำนาญ และจุดเด่นลายเกล็ดเต่าของบ้านครัว คือ การทอ 2 ตะกอ เพราะการทอที่อื่นจะใช้ทอ 4 ตะกอ ผู้ใช้ผ้าเกล็ดเต่าเป็นผู้ที่มีฐานะนำมาตัดเย็บเป็นเสื้อผ้า สวมใส่ในโอกาสพิเศษต่างๆ ราคาขายอยู่ที่ 1,000 - 1,200 บาท : หลา
	ผ้าไหมลูกฟูก เป็นการทอให้มีแนวสันนูนขึ้นมา ตลอดทั้งผืนตามแนวด้วยพุ่ง หรือด้วยยืน มีด้ายหมูเดียวเรียงปิดแนวลูกฟูกแน่น แนวสันเกิดจากการใช้ด้ายต่างขนาดกัน ถ้าต้องการให้เป็นลูกฟูกทางไหน จะใช้ด้าย ตามแนวนั้นให้ใหญ่กว่าอีกด้านหนึ่ง ด้านซึ่งมีเส้นด้ายเล็กจะปิดเส้นด้ายใหญ่เกิดเป็นแนวลูกฟูก ผ้าไหมลูกฟูกเป็นผ้าเนื้อหนักและเส้นใยที่ละเอียดจึงมีความคงทนสวยงามในตัว เหมาะสำหรับการตัดสูท หรือชุดที่ต้องการผ้าเนื้อหนาสามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการตกแต่งบ้าน เช่น ทำผ้าม่าน ได้ ราคาขายอยู่ที่ 1,000 - 1,200 บาท : หลา

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2 ผลการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิมการทอผ้าไหมของชาวชุมชนบ้านครัว

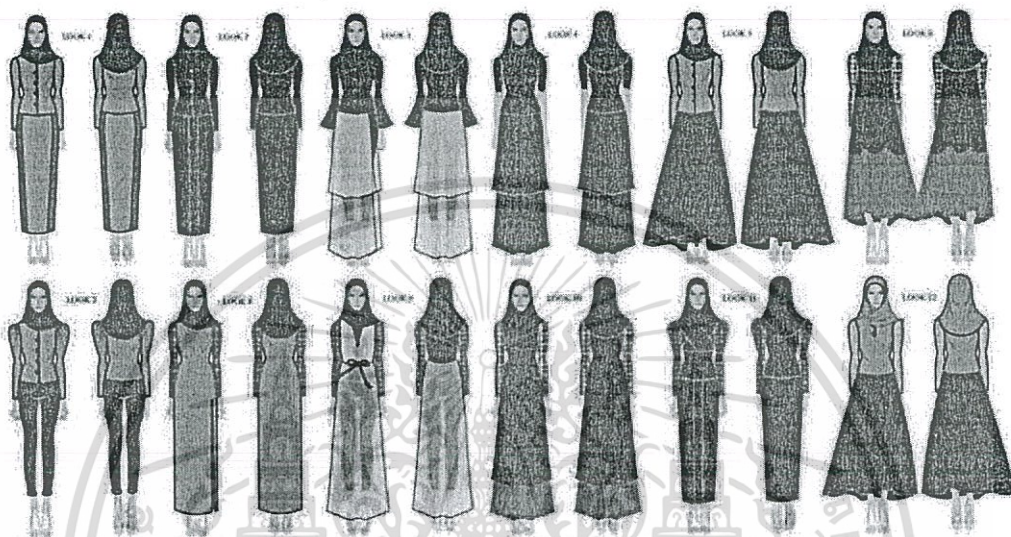
4.2.1 ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาเครื่องแต่งกาย สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม สามารถสรุปได้ว่า ผู้บริโภคที่เป็นมุสลิมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และหันมาสนใจการแต่งกายเพิ่มขึ้น ทำให้อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมได้ขยับตามไปด้วย ในการออกแบบเครื่องแต่งกายควรคำนึงถึงความถูกต้องเหมาะสมตามหลักการทางศาสนา เพราะศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการแต่งกายของสตรีเป็นอย่างมาก ราคาและคุณภาพของเครื่องแต่งกายควรเหมาะสมและสอดคล้องกัน เพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและส่งเสริมความมั่นใจในการสวมใส่ให้แก่ผู้บริโภคอย่างสูง และเพื่อให้การออกแบบสอดคล้องกับราคาและคุณค่าของผ้าไหมบ้านครัว ผู้วิจัยได้จำแนกเครื่องแต่งกายที่มีจำหน่ายในท้องตลาดออกเป็น 3 ประเภท ซึ่งประกอบไปด้วย 1. ชุดทำงาน (Business Wear) 2. ชุดลำลอง (Casual Wear) และ 3. ชุดที่มีลักษณะหรูหรา (Elegance Wear) [7] ซึ่งผู้วิจัยเลือกวิเคราะห์ตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis ของเครื่องแต่งกายสุภาพสตรีมุสลิมที่มีอยู่เดิมและจำหน่ายในท้องตลาด

ตารางที่ 2 แสดงการศึกษาผลิตภัณฑ์เดิมที่มีในท้องตลาดตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis [3]

ประเภทเครื่องแต่งกาย	การวิเคราะห์ตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis
 	<p>จุดแข็ง STRENGTH (S) มีความเป็นสากลเหมาะกับยุคสมัย เหมาะกับผู้บริโภครุ่นใหม่ที่มีสนใจแฟชั่น การแต่งกาย และถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม</p> <p>จุดอ่อน WEAKNESSES (W) ราคาค่าในการจัดจำหน่ายไม่เพียงพอกับความต้องการ มีรูปแบบให้เลือกน้อย และเนื้อบางประเภทไม่เหมาะสมกับอากาศประเทศไทย</p> <p>โอกาส OPPORTUNITIES (O) ความต้องการด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการยอมรับสตรีมุสลิมที่คลุมฮิญาบมากขึ้น</p> <p>อุปสรรค THREATS (T) ศาสนาอิสลามกำหนดให้ทำการละหมาด และต้องชำระร่างกายให้สะอาดก่อนละหมาดทุกครั้ง ด้วยลักษณะชุดอาจทำให้ชำระได้ไม่ทั่วถึง</p>
 	<p>จุดแข็ง STRENGTH (S) สามารถหาซื้อได้ง่าย ผู้บริโภคสามารถเลือกให้เหมาะสมกับความชอบได้ง่าย และถูกต้องตามหลักการแต่งกายศาสนาอิสลาม</p> <p>จุดอ่อน WEAKNESSES (W) รูปแบบของชุดไม่เหมาะสมกับงานที่เป็นทางการ และต้องมีการพัฒนารูปแบบของสินค้าอย่างต่อเนื่องให้เหมาะสมกับยุคสมัย</p> <p>โอกาส OPPORTUNITIES (O) ความต้องการด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการยอมรับสตรีมุสลิมที่คลุมฮิญาบมากขึ้น</p> <p>อุปสรรค THREATS (T) พฤติกรรมการซื้อสินค้าของผู้บริโภคมีการเปลี่ยนแปลงไป และเพิ่มขึ้นความต้องการของผู้บริโภคมีความเปลี่ยนแปลงไป</p>
 	<p>จุดแข็ง STRENGTH (S) มีความละเอียดประณีตในการตัดเย็บ การวัดและการตัดเย็บตรงตามสัดส่วนของผู้บริโภคแต่ละคน และผู้บริโภคสามารถออกแบบได้เอง</p> <p>จุดอ่อน WEAKNESSES (W) บางครั้งสินค้ามีราคาแพงไม่สมกับคุณภาพของสินค้าที่ได้ และการดูแลรักษาค่อนข้างยาก</p> <p>โอกาส OPPORTUNITIES (O) ความต้องการด้านอุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายของสตรีมุสลิมมีแนวโน้มการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง และปัจจุบันมีการยอมรับสตรีมุสลิมที่คลุมฮิญาบมากขึ้น</p> <p>อุปสรรค THREATS (T) พฤติกรรมการซื้อของผู้บริโภคเปลี่ยนแปลงไป และต้องออกแบบให้เหมาะกับยุคสมัยควบคู่กับความถูกต้องตามหลักการทางศาสนา</p>

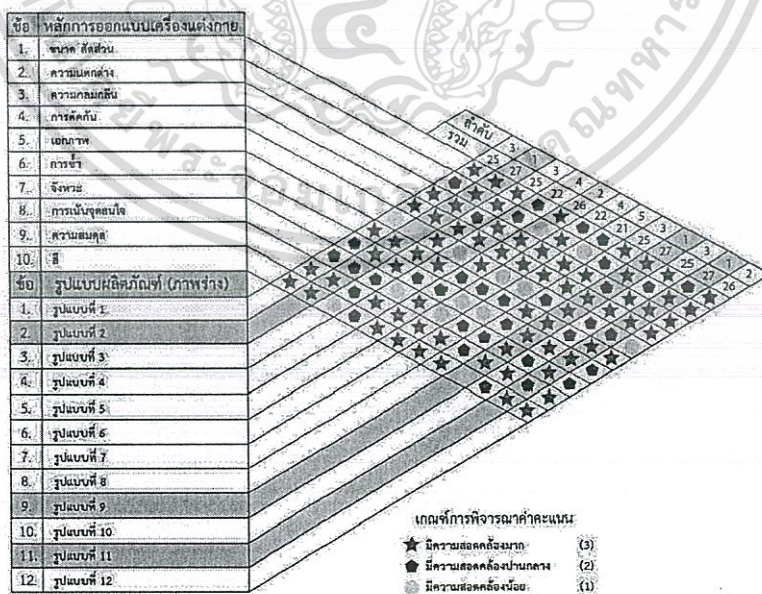
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

4.2.2 ผู้วิจัยได้ทำการออกแบบภาพร่าง (Idea Sketch) ตามหลักการออกแบบเครื่องแต่งกายและหลักการทางศาสนาอิสลาม เพื่อพัฒนารูปแบบให้มีความเหมาะสมกับสตรีมุสลิม จำนวน 12 รูปแบบ

ภาพที่ 2 ภาพแบบร่าง การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านศรีวิ สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

และนำแบบร่างเข้าสู่กระบวนการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ ด้วยตารางวิศวกรรมย้อนรอย[4] โดยพิจารณาตามหลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย โดยสรุปผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้าน [8]

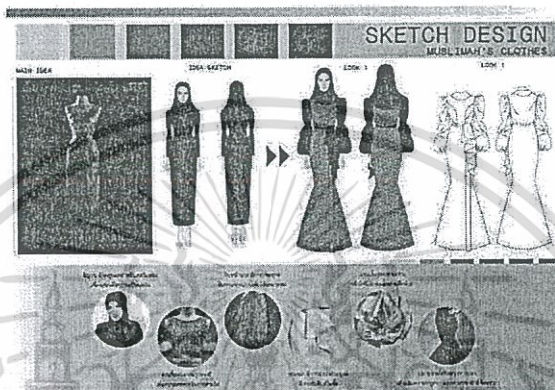

ภาพที่ 3 ภาพการวิเคราะห์หลักการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านศรีวิ สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม จำนวน 12 แบบ โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวกรรมย้อนรอย

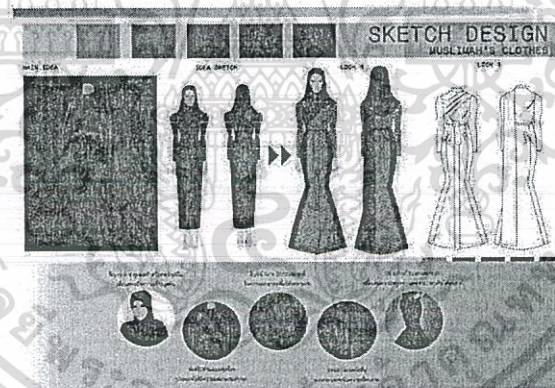
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ผลการวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ ด้วยตารางวิศวกรรมย้อนรอย โดยพิจารณาตามหลักการ ออกแบบเครื่องแต่งกาย รูปแบบผลิตภัณฑ์ที่มีผลประเมินสูงสุด 3 ลำดับ คือ รูปแบบที่ 2 รูปแบบที่ 9 และรูปแบบที่ 11

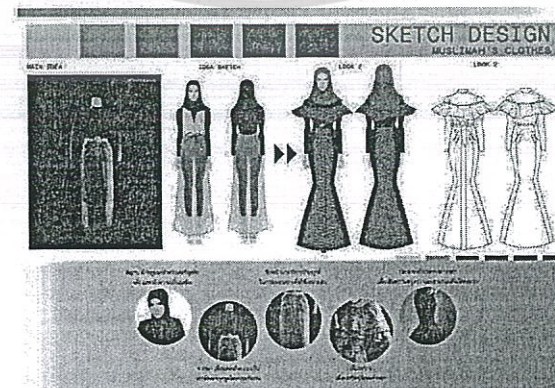
4.2.3 ผู้วิจัยได้นำผลการสรุปที่มีผลประเมินสูงสุด จำนวน 3 ลำดับ เข้าสู่กระบวนการพัฒนารูปแบบเป็น Sketch Design เพื่อทำการประเมินกับผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้าน เพื่อให้ได้รูปแบบที่เหมาะสมมากที่สุด

ภาพที่ 4 ภาพ Sketch design รูปแบบที่ 1

ภาพที่ 5 ภาพ Sketch design รูปแบบที่ 2

ภาพที่ 6 ภาพ Sketch design รูปแบบที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตารางที่ 3 แสดงค่าความเหมาะสมในการพิจารณาเลือกแบบของผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย

เกณฑ์การพิจารณา						
	รูปแบบที่ 1		รูปแบบที่ 2		รูปแบบที่ 3	
	N = 6		N = 6		N = 6	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านประโยชน์ใช้สอย						
1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพ	3.67	0.75	4.67	0.52	4.00	0.63
แก่ผู้สวมใส่						
1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะใน	4.17	0.52	5.00	0.00	4.83	0.41
การสวมใส่						
1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่	4.67	0.75	4.67	0.52	4.67	0.52
2. ด้านรูปแบบความงาม						
2.1 ด้านการออกแบบ						
2.1.1 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนา	4.67	0.52	4.67	0.52	4.67	0.52
อิสลาม						
2.1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับยุคสมัยแสดงความ	3.67	0.52	5.00	0.00	3.83	0.75
เป็นไทย						
2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้	4.17	0.75	4.83	0.41	4.83	0.41
2.2 ด้านลวดลาย						
2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น	4.67	0.52	4.67	0.52	4.67	0.52
ส่วนประกอบ						
2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม	4.00	0.71	4.67	0.52	4.00	0.71
2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็น	4.83	0.41	4.83	0.41	4.83	0.41
ไทยเฉพาะตน						
3. ด้านขั้นตอนการผลิต						
3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านครัวมา	5.00	0.00	5.00	0.00	5.00	0.00
ผลิตจริง						
3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก	4.17	0.75	4.83	0.41	4.67	0.52
3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์	4.67	0.52	4.83	0.41	4.67	0.52
ค่าเฉลี่ยรวม	4.36	0.72	4.81	0.40	4.56	0.60
ระดับความเหมาะสม	ดี		ดีมาก		ดีมาก	

จากตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์การออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม จากผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหมจำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายจำนวน 3 ท่าน พบว่า รูปแบบที่มีความเหมาะสมมากที่สุด ได้แก่ รูปแบบที่ 2 มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับดีมาก ($\bar{X} = 4.81, S.D. = 0.40$) รองลงมาคือ รูปแบบที่ 3 ($\bar{X} = 4.56, S.D. = 0.60$) และลำดับสุดท้ายคือ รูปแบบที่ 1 ($\bar{X} = 4.36, S.D. = 0.72$)

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

5. อภิปรายและสรุปผล

5.1 ผลการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยตลอดจนการลงพื้นที่สัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ชาวบ้านชุมชนบ้านครัว พบว่า ผ้าไหม เป็นวัฒนธรรมการทอผ้าดั้งเดิมของชาวเขมรจาม ที่อพยพเข้ามาอยู่ตามแนวคลองแสนแสบ เรียกว่า “บ้านครัว” ผ้าไหมบ้านครัวเริ่มทอใช้กันตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 1 เรื่อยมา จนถึงปัจจุบัน มากกว่า 200 ปี ช่วงแรกเป็นการทอใช้ในครัวเรือนและเริ่มทอจริงจังหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนถึงปัจจุบัน ผ้าไหมบ้านครัวได้นำภูมิปัญญาดั้งเดิมมาดัดแปลงทำให้มีลวดลายที่สวยงาม บ้านครัวมีรกรากทางวัฒนธรรมที่ฝังแน่นและมีอัตลักษณ์อันโดดเด่นเป็นของตัวเอง ด้านศิลปหัตถกรรมผู้หญิงชาวเขมรหรือผู้หญิงบ้านครัวมีความชำนาญในการทอผ้าไหม จนกลายเป็นอาชีพหลัก การทอผ้าไหมของบ้านครัวเส้นไหมหนึ่งเส้นเกิดจากการนำเส้นไหมเล็กๆ ควบเข้าไปถึงหกเส้น และใช้เส้นไหมที่มีคุณภาพดีที่สุดผ้าไหมจากบ้านครัวจึงมีคุณภาพและชื่อเสียง [5] จากการศึกษาพบว่าผ้าไหมที่ได้รับความนิยม คือ ผ้าไหมเกล็ดเต่า ที่โดดเด่นกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับผ้าไหมอื่นๆ ของไทย คือ ทัวไปที่อื่นจะทอลายเกล็ดเต่าใช้ 4 ตะกอ แต่ที่บ้านครัวใช้ 2 ตะกอในการทอ ให้ออกมาสวยงามและมีคุณค่า ลายเกล็ดเต่ามีการทอขัดไปมา มีลักษณะเป็นตารางสี่เหลี่ยมคล้ายกับลายตารางหมากรุกที่เป็นผ้าแบบฉบับดั้งเดิมของชาวชุมชนบ้านครัว ที่ใช้ทอใส่กันในชีวิตประจำวัน ผ้าลายเกล็ดเต่าแสดงอัตลักษณ์และเหมาะสมในการนำมาดัดเย็บเป็นเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

5.2 ผลการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิมการทอผ้าไหมของชาวชุมชนบ้านครัว

จากการศึกษาวิจัยได้วิเคราะห์ผลิตภัณฑ์เดิมตามหลักการทฤษฎี SWOT Analysis [3] ทำให้ทราบความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการออกแบบ ศาสนาอิสลามให้ความสำคัญกับการแต่งกายที่ถูกต้อง เข้าสู่การวิเคราะห์โดยใช้ทฤษฎีการกระจายหน้าที่เชิงคุณภาพ วิศวะกรรมย้อนรอย [4] โดยนำผ้าไหมจากบ้านครัวที่ได้ศึกษาผสมผสานกับแนวคิดและใช้หลักการออกแบบเครื่องแต่งกาย ให้มีความสวยงาม ตรงตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เน้นในเรื่องของความถูกต้องตามหลักการแต่งกายของศาสนาอิสลาม และนำอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวมาใช้เพื่อเพิ่มคุณค่าความสวยงามให้กับเครื่องแต่งกาย นำไปประเมินแบบโดยผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหม และผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย ซึ่งผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับที่ดีมาก คือ รูปแบบที่ 2 ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = 0.40) จากการประเมินจะเห็นได้ว่า ลายผ้าแสดงลักษณะเฉพาะของผ้าไหมบ้านครัว มีความเหมาะสมในการนำไปใช้ออกแบบเครื่องแต่งกาย มีความเป็นไปได้ในการผลิตจริง มีความเหมาะสมในการใช้งานในการสวมใส่ และมีความเหมาะสมกับยุคสมัยในปัจจุบัน

6 ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ สามารถนำไปใช้กับผู้ประกอบการด้านผ้าทอของประเทศไทยขนาดเล็ก โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ ของแต่ละจังหวัด ควรนำผ้าทอที่ผลิตมาพัฒนาตัดเย็บตามแนวทางที่วิจัยได้สร้างขึ้น เป็นการเปิดตลาดใหม่ และสร้างอาชีพเพื่อเป็นรายได้ให้กับคนในชุมชน

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรนำวิธีการวิเคราะห์และกำหนดกรอบแนวทางในการออกแบบของวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้กับการออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ ไม่เพียงแต่ออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิมเท่านั้น

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] เสาวนีย์ จิตต์หมวด. 2535. วัฒนธรรมอิสลาม. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ทางน้ำ.
- [2] นิสาริซด์ นิลสว่าง. 2556. รู้จักอาเซียน. กรมประชาสัมพันธ์. ค้นเมื่อ 23 มกราคม 2561, จาก http://pr.prd.go.th/nan/ewt_news.php?nid=1343&filename=index

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

- [3] ทรงวุฒิ เอกอุทัยวงศ์. 2557. หลักการคิดวิเคราะห์เพื่อการออกแบบผลิตภัณฑ์ พื้นฐานการคิดเชิงพัฒนาผลิตภัณฑ์. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: หจก. มิน เซอร์วิสเซ็พพลาย.
- [4] มณฑล ศาสนนันท์. 2550. เพื่อการสร้างสรรค์นวัตกรรมและวิศวกรรมยั่งยืน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- [5] อรุณวาส (นามแฝง). 2547. ชุมชนบ้านครัวเส้นทางสายแพรไหมริมคลองแสนแสบ. กรุงเทพฯ: ชวิญเรือน.
- [6] อุดม สมพร. 2540. ผ่าจากไท-ยวนราชบุรี. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- [7] สุวิธ สาดสังข์ ม.ป.ป. เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชา การจัดการสินค้าแฟชั่น. คณะศิลปกรรมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา (อัสสัมชัญ)
- [8] จารุพรรณ ทวีทรัพย์รุ่ง. 2543. การออกแบบเครื่องแต่งกาย. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว
เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
แบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (IOC)

แบบสอบถามความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา โดยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง ระหว่างข้อประเมิน กับวัตถุประสงค์ (Index of item Objective Congruence หรือ IOC) ชุดนี้เป็นแบบตรวจสอบแบบสอบถามเพื่อศึกษาหาแนวทางเรื่อง ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม เป็นการศึกษาใน ระดับปริญญาโท หลักสูตรปริญญาครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง โดยท่านผู้ทรงคุณวุฒิโปรดพิจารณาให้ระดับคะแนน ตามที่ท่านเห็นความสอดคล้อง ระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงในช่อง -1, 0, +1 โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ระดับคะแนนที่ให้ มีความหมายดังนี้	
+1	เมื่อแน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
0	เมื่อไม่แน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์
-1	เมื่อแน่ใจว่า ข้อประเมินนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านในการประเมินเพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาจึงขอขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้าไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว

เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องวัตถุประสงค์

(Item-Objective Congruence Index : IOC)

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาววิไลดา มิตรเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว
2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับ

สุภาพสตรีมุสลิม

วัตถุประสงค์ของการสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญนี้ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบ้านครัว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านครัว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โดยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณา และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องของระดับค่าความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุดในแต่ละข้อคำถาม

+1 หมายถึง แน่ใจในคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจในคำตอบนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

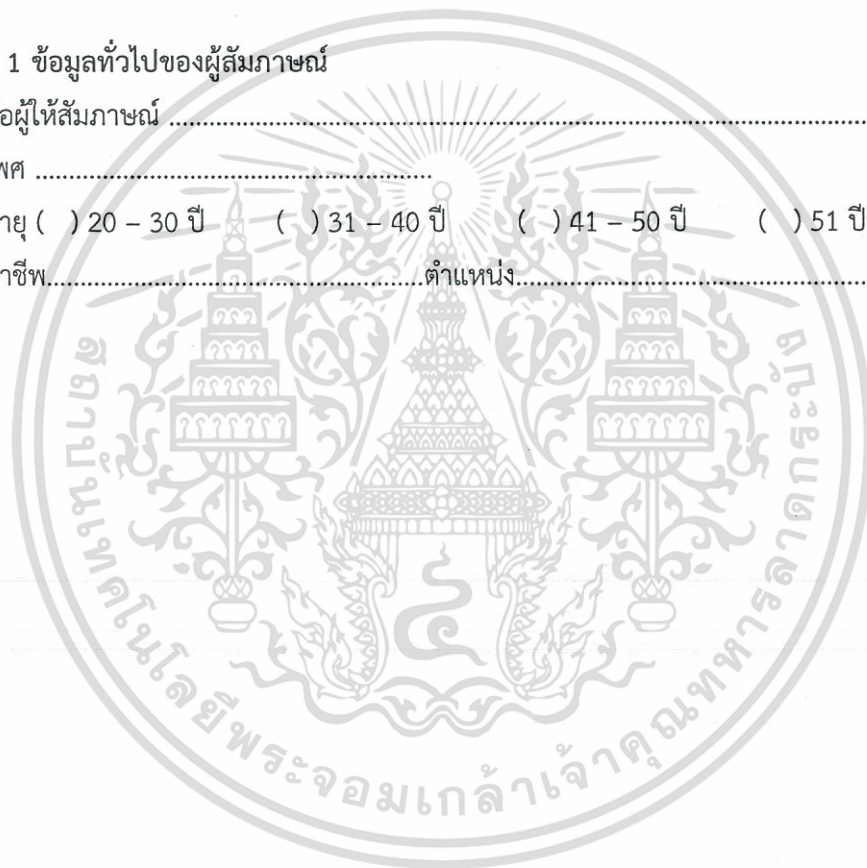
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....

1.2 เพศ .....

1.2 อายุ ( ) 20 – 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี ( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป

1.3 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านครัว

ลำดับ	เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความคิดเห็น		
		+1	0	-1
1	ชุมชนบ้านครัวมีประวัติความเป็นมาเป็นอย่างไร			
2	วิถีชีวิตโดยรวมของชาวชุมชนบ้านครัวเป็นอย่างไร			
3	ปัจจัยใดที่ทำให้ผ้าไหมบ้านครัวแพร่หลาย มีชื่อเสียง และเป็นอาชีพสำคัญของชุมชน			
4	ผ้าไหมของบ้านครัวมีความโดดเด่นและแตกต่างจากผ้าไหมของที่อื่นอย่างไร			
5	ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อผ้าไหมบ้านครัวเป็นอย่างไร			
6	ค่านิยมมีผลกระทบต่อและการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อผ้าไหมบ้านครัว			
7	ปัจจัยที่ทำให้การผลิตผ้าไหมของชุมชนลดน้อยลงคือ			
8	ความแตกต่างเรื่องสีและลวดลายในอดีตและปัจจุบันคือ			
9	ความเชื่อมีผลกระทบต่อในการสร้างงานออกแบบอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวมากน้อยแค่ไหน อย่างไร			

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

การหาค่าดัชนีความสอดคล้องวัตถุประสงค์

(Item-Objective Congruence Index : IOC)

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาววิไลดา มิตรเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว
2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับ

สุภาพสตรีมุสลิม

วัตถุประสงค์ของการสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว
สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โดยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณา และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องของระดับค่าความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุดในแต่ละข้อคำถาม

+1 หมายถึง แน่ใจในคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจในคำตอบนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม : โปรดกรอกข้อมูลของท่าน

1.1 ชื่อ ..... นามสกุล.....

1.2 ตำแหน่ง .....

1.3 สถานที่ทำงาน .....

1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ..... ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้วสำหรับ
สภาพสตรีมุสลิม

การออกแบบเครื่องแต่งกาย พร้อมคำอธิบายการออกแบบ				
ลำดับ	เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความ คิดเห็น		
		+1	0	-1
1.	ด้านประโยชน์ใช้สอย			
	1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่			
	1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่			
	1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่			
2.	ด้านรูปแบบความงาม			
	2.1 ด้านการออกแบบ			
	2.1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงามเหมาะกับยุคสมัยปัจจุบัน			
	2.1.2 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม			
	2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้			
	2.2 ด้านลวดลาย			
	2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ			
	2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม			
	2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน			
3.	ด้านขั้นตอนการผลิต			
	3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านคร้วมาผลิตจริง			
	3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก			
	3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามความพึงพอใจ
 ศึกษาลักษณะของผ้าไหมบ้านครัว
 เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
 การหาค่าดัชนีความสอดคล้องวัตถุประสงค์
 (Item-Objective Congruence Index : IOC)

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาลักษณะของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่อง
 แต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
 สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
 สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาววิไลندا มิตรเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของผ้าไหมบ้านครัว
2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับ

สุภาพสตรีมุสลิม

วัตถุประสงค์ของการสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกาย
 จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อรวบรวมความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่อง
 แต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจาก
ผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

โดยขอความกรุณาให้ท่านพิจารณา และโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องของระดับค่าความคิดเห็นที่ท่านคิดว่าเหมาะสมที่สุดในแต่ละข้อคำถาม

+1 หมายถึง แน่ใจในคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

0 หมายถึง ไม่แน่ใจในคำตอบนั้นสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

-1 หมายถึง แน่ใจในคำตอบนั้นไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ

20 – 24 ปี

25 – 29 ปี

30 – 34 ปี

35 ปีขึ้นไป

2. การศึกษา

ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี

ปริญญาโท

สูงกว่าปริญญาโท

3. อาชีพ

นักเรียน / นักศึกษา

รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

พนักงานบริษัทเอกชน

ประกอบธุรกิจส่วนตัว

อื่นๆ โปรดระบุ .....

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ต่ำกว่า 15,000 บาท

15,001 – 20,000 บาท

20,001 – 25,000 บาท

25,001 – 30,000 บาท

30,001 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม
บ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

การออกแบบเครื่องแต่งกาย พร้อมคำอธิบายการออกแบบ			
เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความคิดเห็น		
	+1	0	-1
1. รูปแบบของชุดมีความคิดสร้างสรรค์			
2. มีรูปแบบและสัดส่วนที่เหมาะสมกับการใช้งาน			
3. ตรงตามความต้องการของสังคมอิสลามในปัจจุบัน			
4. มีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของอิสลาม			
5. ตรงตามประโยชน์ใช้สอย สามารถสวมใส่ได้จริง			
6. องค์ประกอบโดยรวมของการออกแบบมีความสวยงาม			
7. ถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม			
8. ง่ายต่อการสวมใส่จริงในปัจจุบัน			
9. มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการออกแบบ			
10. มีความเหมาะสมในการเลือกวัสดุและวิธีการผลิต			
11. เลือกใช้วัสดุในการตัดเย็บได้อย่างเหมาะสมและมีคุณค่า			
12. มีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน			
13. มีราคาที่เหมาะสม			
14. มีความพึงพอใจกับผลงานการออกแบบ			

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสัมภาษณ์

สำหรับผู้ ผู้เชี่ยวชาญด้านอัตลักษณ์ชุมชนบ้านคร้ว

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่อง

แต่งกายสำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม

สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาววิไลดา มิตรเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว
2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านคร้ว สำหรับ

สุขภาพสตรีมุสลิม

วัตถุประสงค์ของการสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ผู้ ผู้เชี่ยวชาญนี้ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับบ้านคร้ว เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้ว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุขภาพสตรีมุสลิม โดยแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านคร้ว

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้สัมภาษณ์

- 1.1 ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์ .....
- 1.2 เพศ .....
- 1.2 อายุ ( ) 20 – 30 ปี ( ) 31 – 40 ปี ( ) 41 – 50 ปี ( ) 51 ปีขึ้นไป
- 1.3 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับชุมชนบ้านครัว

1. ชุมชนบ้านครัวมีประวัติความเป็นมาเป็นอย่างไร ?

.....

.....

2. วิถีชีวิตโดยรวมของชาวชุมชนบ้านครัวเป็นอย่างไร ?

.....

.....

3. ปัจจัยใดที่ทำให้ผ้าไหมบ้านครัวแพร่หลาย มีชื่อเสียง และเป็นอาชีพสำคัญของชุมชน ?

.....

.....

4. ผ้าไหมของบ้านครัวมีความโดดเด่นและแตกต่างจากผ้าไหมของที่ไหนอย่างไร ?

.....

.....

5. ความคิดเห็นของท่านที่มีต่อผ้าไหมบ้านครัวเป็นอย่างไร ?

.....

.....

6. ค่านิยมมีผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงอย่างไรต่อผ้าไหมบ้านครัว ?

.....

.....

7. ปัจจัยที่ทำให้การผลิตผ้าไหมของชุมชนลดน้อยลงคือ ?

.....

.....

8. ความแตกต่างเรื่องสีและลวดลายในอดีตและปัจจุบันคือ ?

.....

.....

9. ความเชื่อที่มีผลกระทบต่อในการสร้างงานออกแบบอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านคร้วมากน้อยแค่ไหน
อย่างไร ?

.....
 .....

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....
 .....

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถาม

สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม
สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาววิไลندا มิตรเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว
2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับ

สุภาพสตรีมุสลิม

วัตถุประสงค์ของการสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อออกแบบและพัฒนาเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อรวบรวมความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิด้านการออกแบบเครื่องแต่งกาย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว เพื่อใช้ในการออกแบบเครื่องแต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ฉะนั้นจึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน หรือเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน	5	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับน้อยที่สุด

โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านศรีว
สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม : โปรดกรอกข้อมูลของท่าน

- 1.1 ชื่อ ..... นามสกุล.....
- 1.2 ตำแหน่ง .....
- 1.3 สถานที่ทำงาน .....
- 1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน ..... ปี

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิด้านผ้าไหมและผู้เชี่ยวชาญด้านการออกแบบเครื่องแต่งกายที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

รูปแบบที่ 1						
						
ลำดับ	เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่					
	1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่					
	1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่					
2.	ด้านรูปแบบความงาม					
	2.1 ด้านการออกแบบ					
	2.1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงามเหมาะกับยุคสมัยปัจจุบัน					
	2.1.2 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม					
	2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้					
	2.2 ด้านลวดลาย					
	2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น ส่วนประกอบ					
	2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม					
	2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน					
3.	ด้านขั้นตอนการผลิต					
	3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านครัวมาผลิตจริง					
	3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก					
	3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบที่ 2						
						
ลำดับ	เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1.	ด้านประโยชน์ใช้สอย					
	1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่					
	1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่					
	1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่					
2.	ด้านรูปแบบความงาม					
	2.1 ด้านการออกแบบ					
	2.1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงามเหมาะกับยุคสมัยปัจจุบัน					
	2.1.2 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม					
	2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้					
	2.2 ด้านลวดลาย					
	2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็นส่วนประกอบ					
	2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม					
	2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน					
3.	ด้านขั้นตอนการผลิต					
	3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านครัวมาผลิตจริง					
	3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก					
	3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

รูปแบบที่ 3				ระดับความคิดเห็น				
				5	4	3	2	1
ลำดับ	เกณฑ์การพิจารณา							
1.	ด้านประโยชน์ใช้สอย							
	1.1 รูปแบบชุดเหมาะสมในการใช้งาน ส่งเสริมบุคลิกภาพแก่ผู้สวมใส่							
	1.2 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมกับโอกาสและกาลเทศะในการสวมใส่							
	1.3 รูปแบบชุดมีความสะดวกสบายในการสวมใส่							
2.	ด้านรูปแบบความงาม							
	2.1 ด้านการออกแบบ							
	2.1.1 รูปแบบชุดมีความสวยงามเหมาะกับยุคสมัยปัจจุบัน							
	2.1.2 รูปแบบชุดมีความถูกต้องตามหลักการทางศาสนาอิสลาม							
	2.1.3 รูปแบบชุดมีความเหมาะสมในการนำผ้าไหมไปใช้							
	2.2 ด้านลวดลาย							
	2.2.1 รูปแบบชุดมีลวดลายที่สวยงามในการนำมาใช้เป็น ส่วนประกอบ							
	2.2.2 รูปแบบชุดมีการจัดวางลวดลายได้อย่างเหมาะสม							
	2.2.3 รูปแบบชุดมีลวดลายที่แสดงลักษณะถึงความเป็นไทยเฉพาะตน							
3.	ด้านขั้นตอนการผลิต							
	3.1 รูปแบบชุดมีความเป็นไปได้ในการนำผ้าไหมบ้านครัวมาผลิตจริง							
	3.2 รูปแบบชุดมีการใช้ทักษะความชำนาญด้วยมือเป็นหลัก							
	3.3 รูปแบบชุดมีความละเอียด ยึดแน่น คงทนและสมบูรณ์							

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
 เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

แบบสอบถามความพึงพอใจ

สำหรับผู้บริโภคที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกาย

จากผ้าไหมบ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

วิทยานิพนธ์ระดับปริญญาโท : ศึกษาอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัวเพื่อใช้ในการออกแบบเครื่อง

แต่งกายสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

สาขาวิชาเทคโนโลยีออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม

สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

ชื่อนักศึกษา : นางสาววิไลนดา มิตรเจริญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับอัตลักษณ์ของผ้าไหมบ้านครัว
2. เพื่อออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม
3. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับ

สุภาพสตรีมุสลิม

วัตถุประสงค์ของการสอบถามในครั้งนี้

1. เพื่อสอบถามระดับความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้ใช้เพื่อรวบรวมความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกาย จากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ฉะนั้นจึงขอความกรุณาท่านได้ตอบแบบสอบถามนี้ตามความเป็นจริง และตอบให้ครบทุกข้อ โดยทำเครื่องหมาย (✓) ลงใน หรือเติมคำลงในช่องว่างที่กำหนดให้

เกณฑ์การให้คะแนน

คะแนน	5	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับมากที่สุด
คะแนน	4	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับมาก
คะแนน	3	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับปานกลาง
คะแนน	2	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับน้อย
คะแนน	1	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่เหมาะสมระดับน้อยที่สุด

โดยแบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ข้อมูลด้านประชากรศาสตร์

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภค ที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจาก
ผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

1. อายุ

 20 - 24 ปี

 25 - 29 ปี

 30 - 34 ปี

 35 ปีขึ้นไป

2. การศึกษา

 ต่ำกว่าปริญญาตรี

 ปริญญาตรี

 ปริญญาโท

 สูงกว่าปริญญาโท

3. อาชีพ

 นักเรียน / นักศึกษา

 รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ

 พนักงานบริษัทเอกชน

 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

 อื่นๆ โปรดระบุ .....

4. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน

 ต่ำกว่า 15,000 บาท

 15,001 - 20,000 บาท

 20,001 - 25,000 บาท

 25,001 - 30,000 บาท

 30,001 ขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้บริโภคที่มีต่อผลงานการออกแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหม
บ้านครัวสำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

เกณฑ์การพิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. รูปแบบของชุดมีความคิดสร้างสรรค์					
2. รูปแบบและสัดส่วนเหมาะกับการใช้งาน					
3. รูปแบบตรงตามความต้องการของสังคมอิสลามในปัจจุบัน					
4. รูปแบบมีความกลมกลืนตามหลักเกณฑ์ความงามของอิสลาม					
5. รูปแบบตรงตามประโยชน์ใช้สอย สามารถสวมใส่ได้จริง					
6. องค์ประกอบโดยรวมของการออกแบบมีความสวยงาม					
7. รูปแบบถูกต้องตามหลักการแต่งกายทางศาสนาอิสลาม					
8. รูปแบบง่ายต่อการสวมใส่จริงในปัจจุบัน					
9. รูปแบบมีเอกลักษณ์เฉพาะตัวในการออกแบบ					
10. รูปแบบมีความเหมาะสมในการเลือกวัสดุและวิธีการผลิต					
11. เลือกใช้วัสดุในการตัดเย็บได้อย่างเหมาะสมมีคุณค่า					
12. รูปแบบมีกระบวนการผลิตที่ไม่ยุ่งยากซับซ้อน					
13. รูปแบบมีราคาที่เหมาะสม					
14. รูปแบบมีความพึงพอใจกับผลงานการออกแบบ					

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

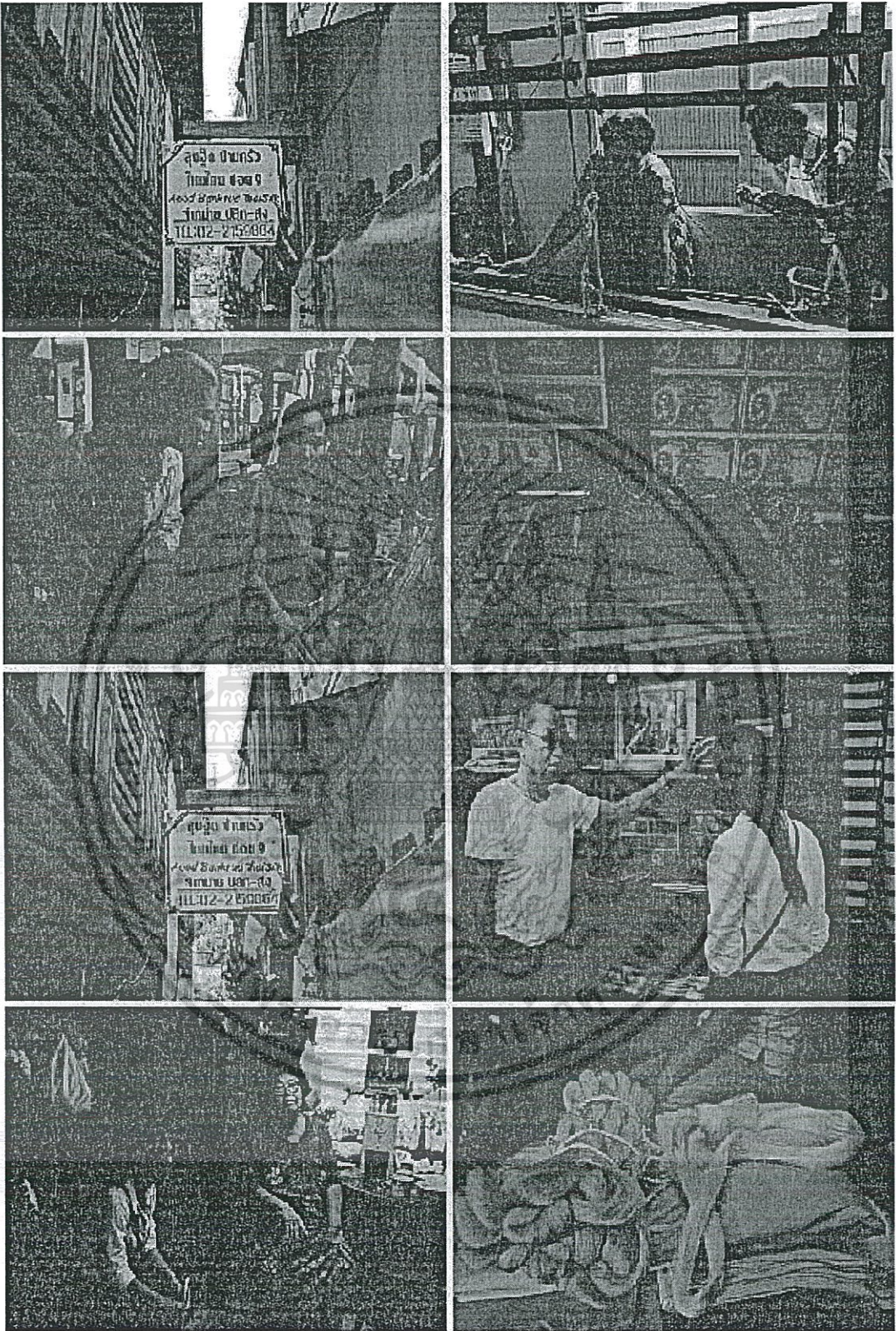

นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
 คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
 ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

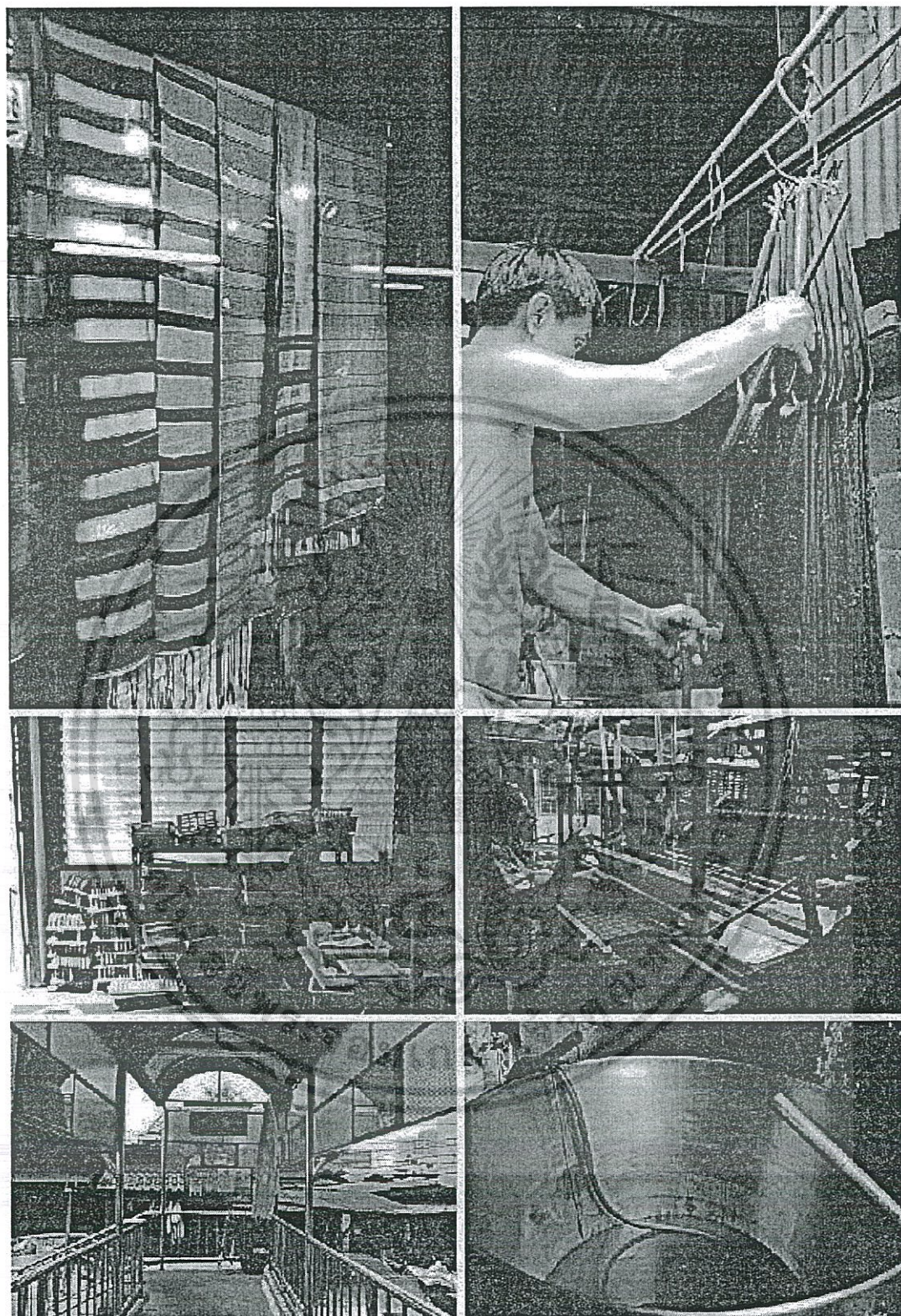

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

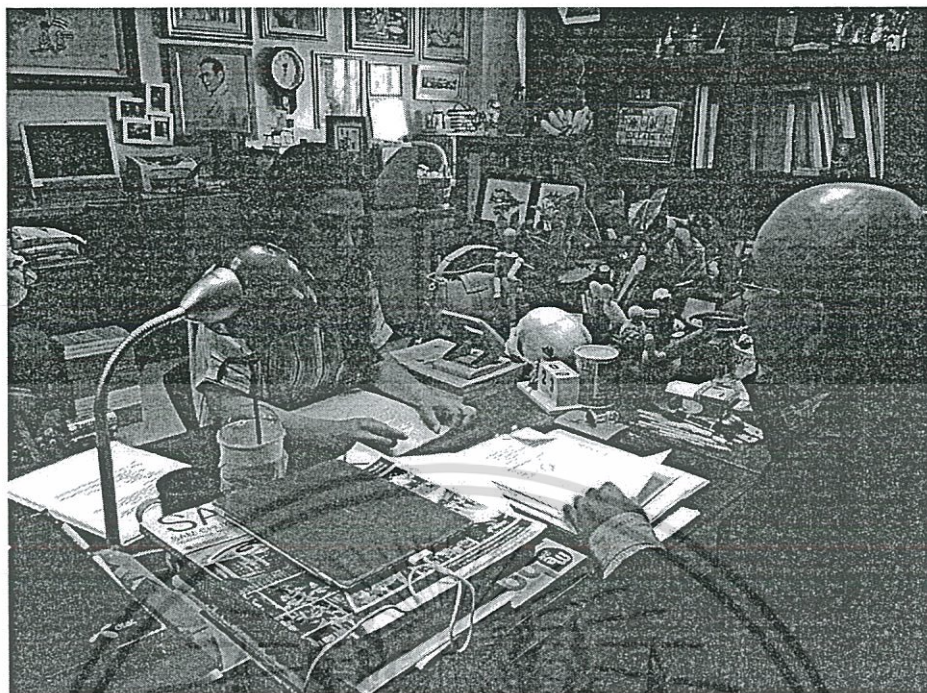
ภาพที่ ค. 1 การลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชนบ้านครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค. 2 การลงพื้นที่และสัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ชุมชนบ้านครัว

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค. 3 การตรวจสอบเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ภาพที่ ค. 4 การตรวจสอบเครื่องมือ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ค. 5 นำหุ่นจำลองและแบบร่างประเมินสอบถามความคิดเห็นกับผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

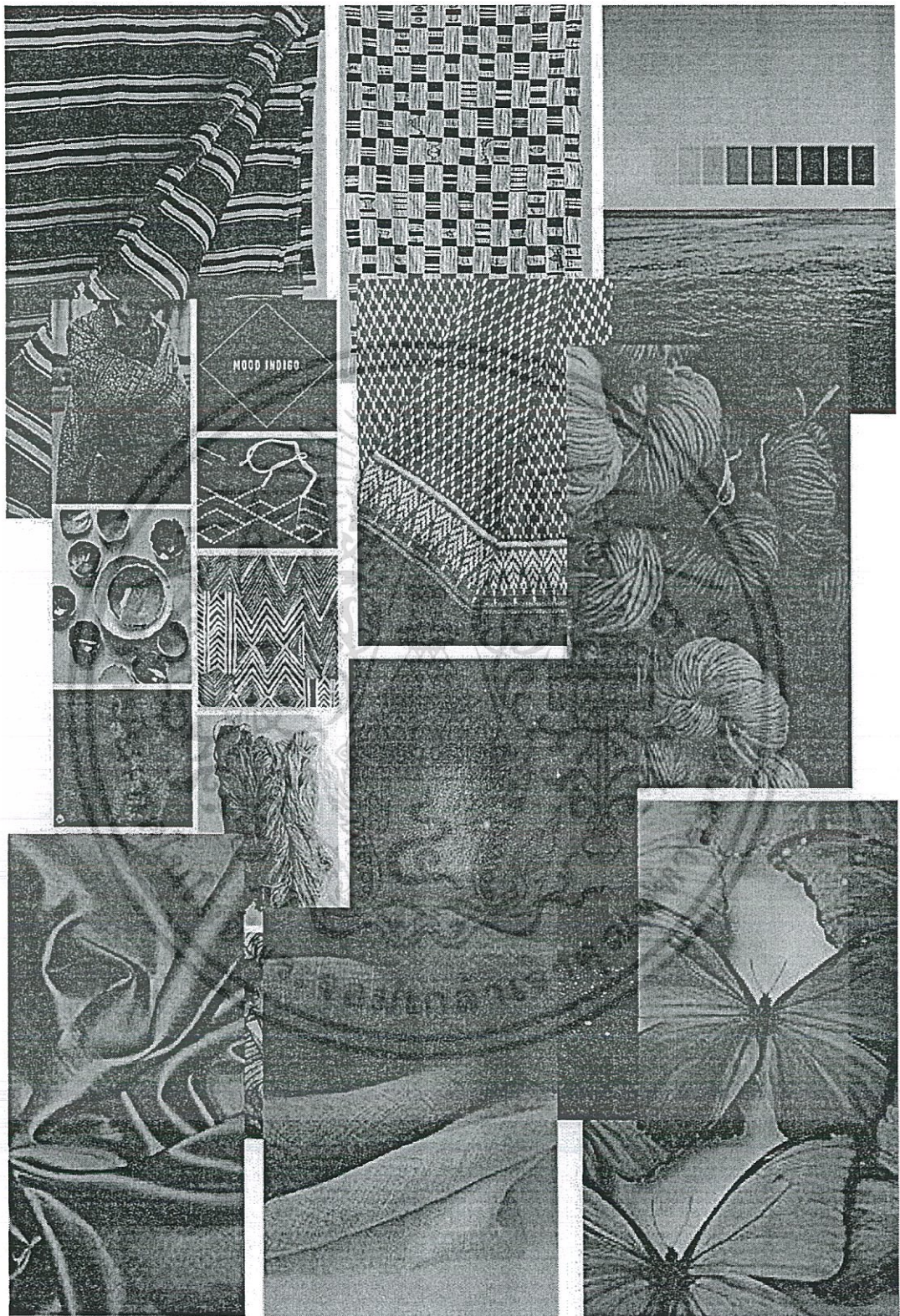
ภาพที่ ค. 6 ภาพการเก็บข้อมูล ความพึงพอใจจากกลุ่มผู้บริโภค

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

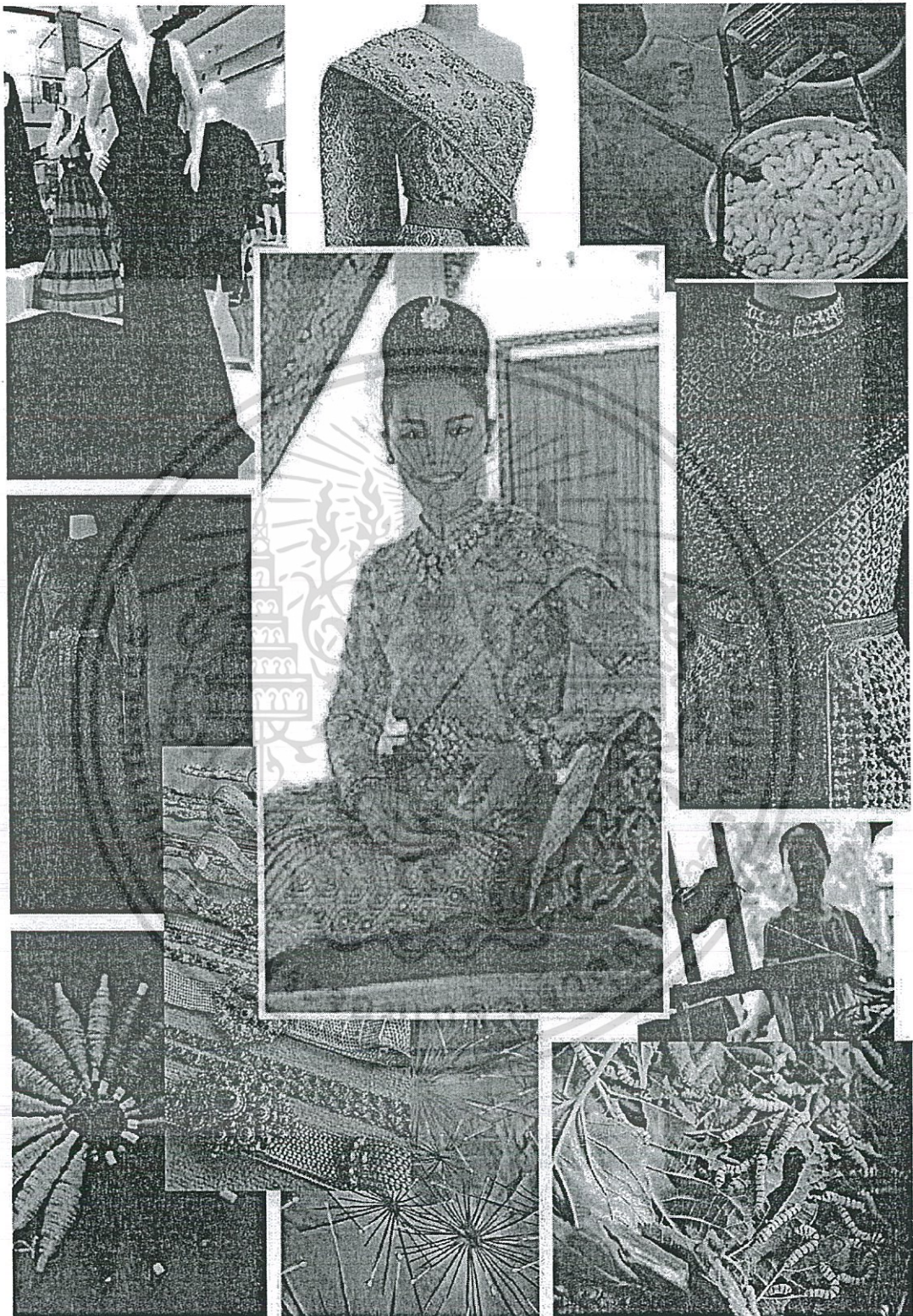
เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

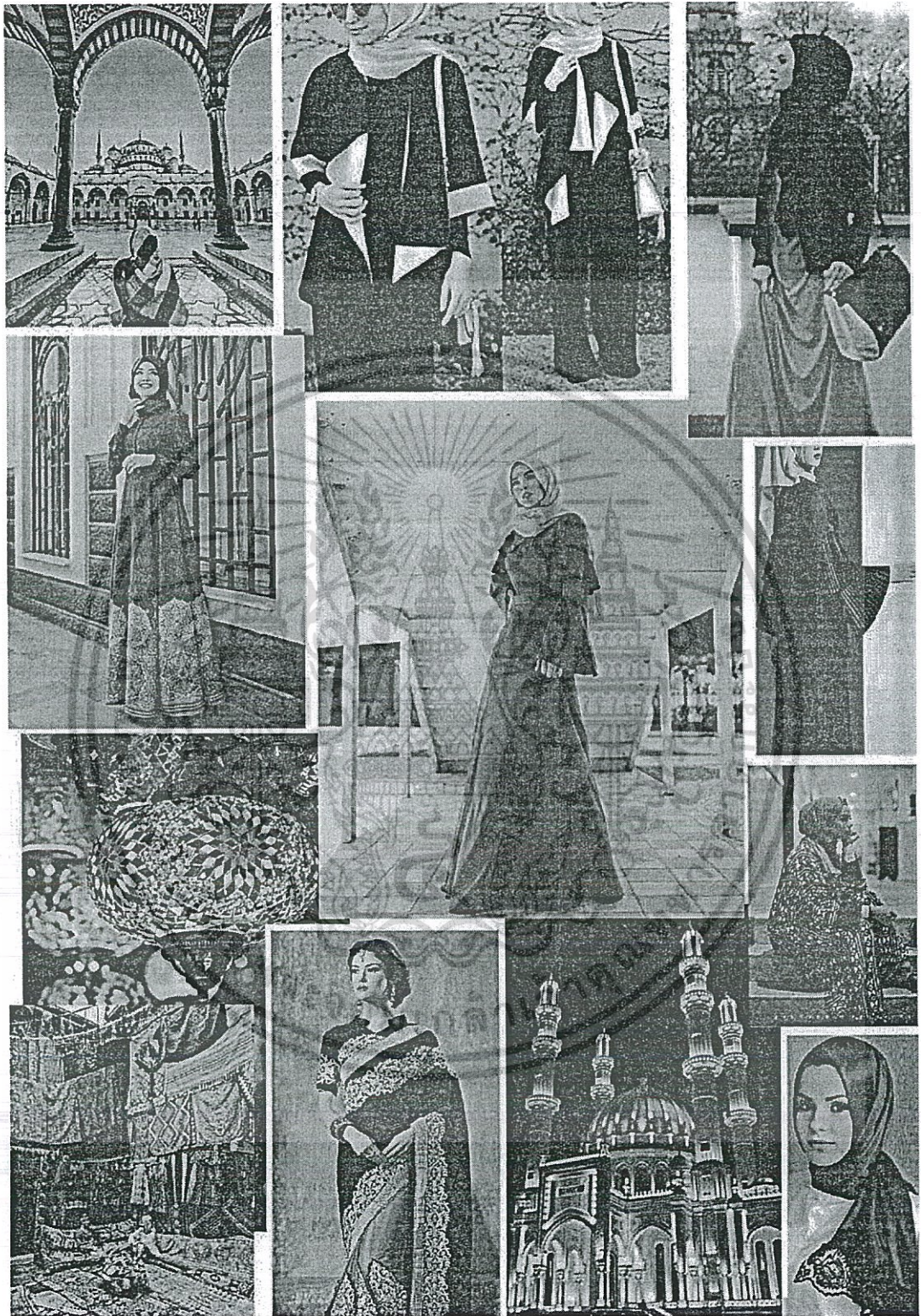
ภาพที่ ง. 2 แสดงแนวคิดหลักในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง. 3 แสดงแนวคิดหลักในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

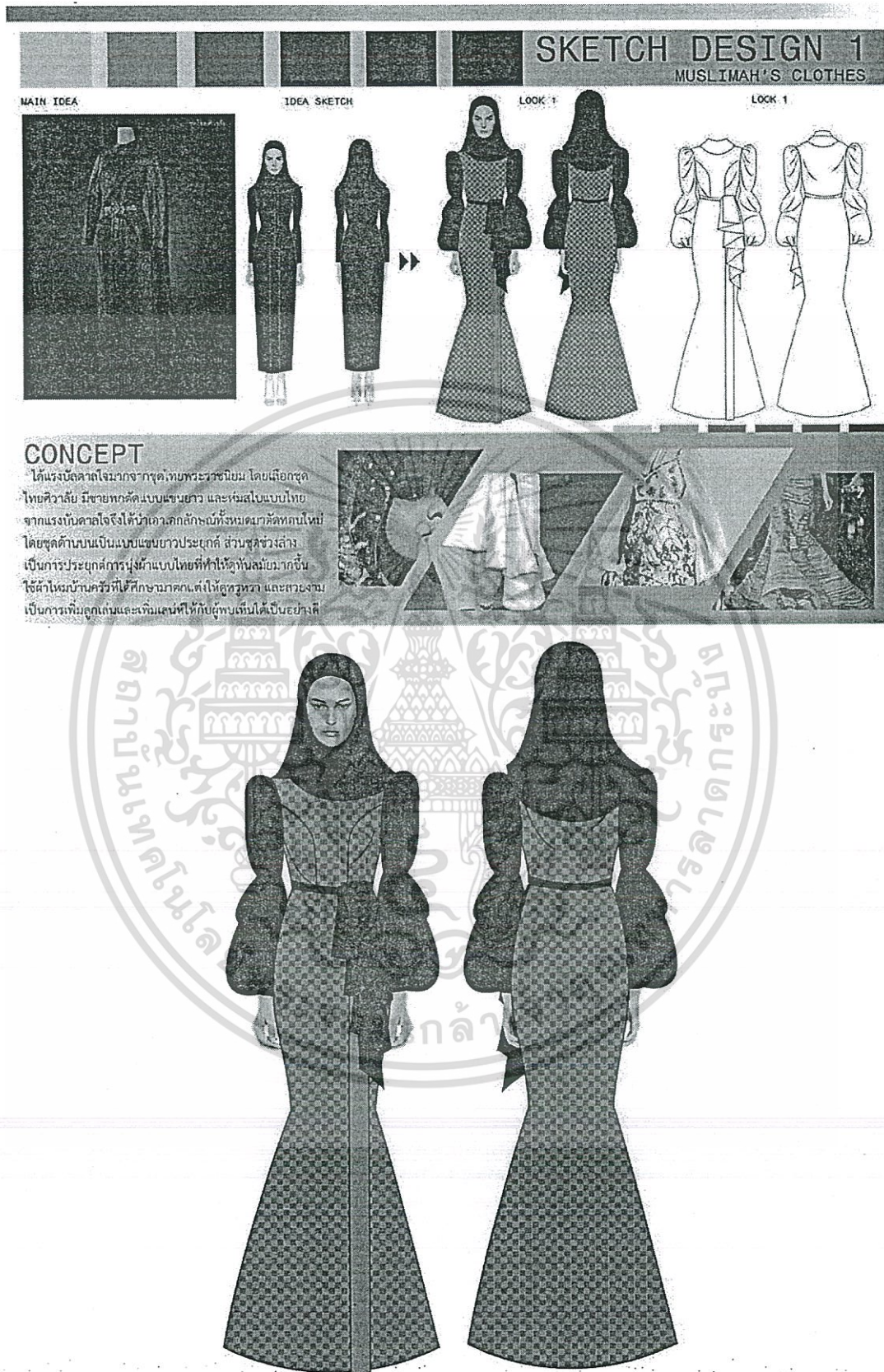
ภาพที่ ง. 4 แสดงแนวคิดหลักในการออกแบบ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง. 5 ภาพแบบร่างเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

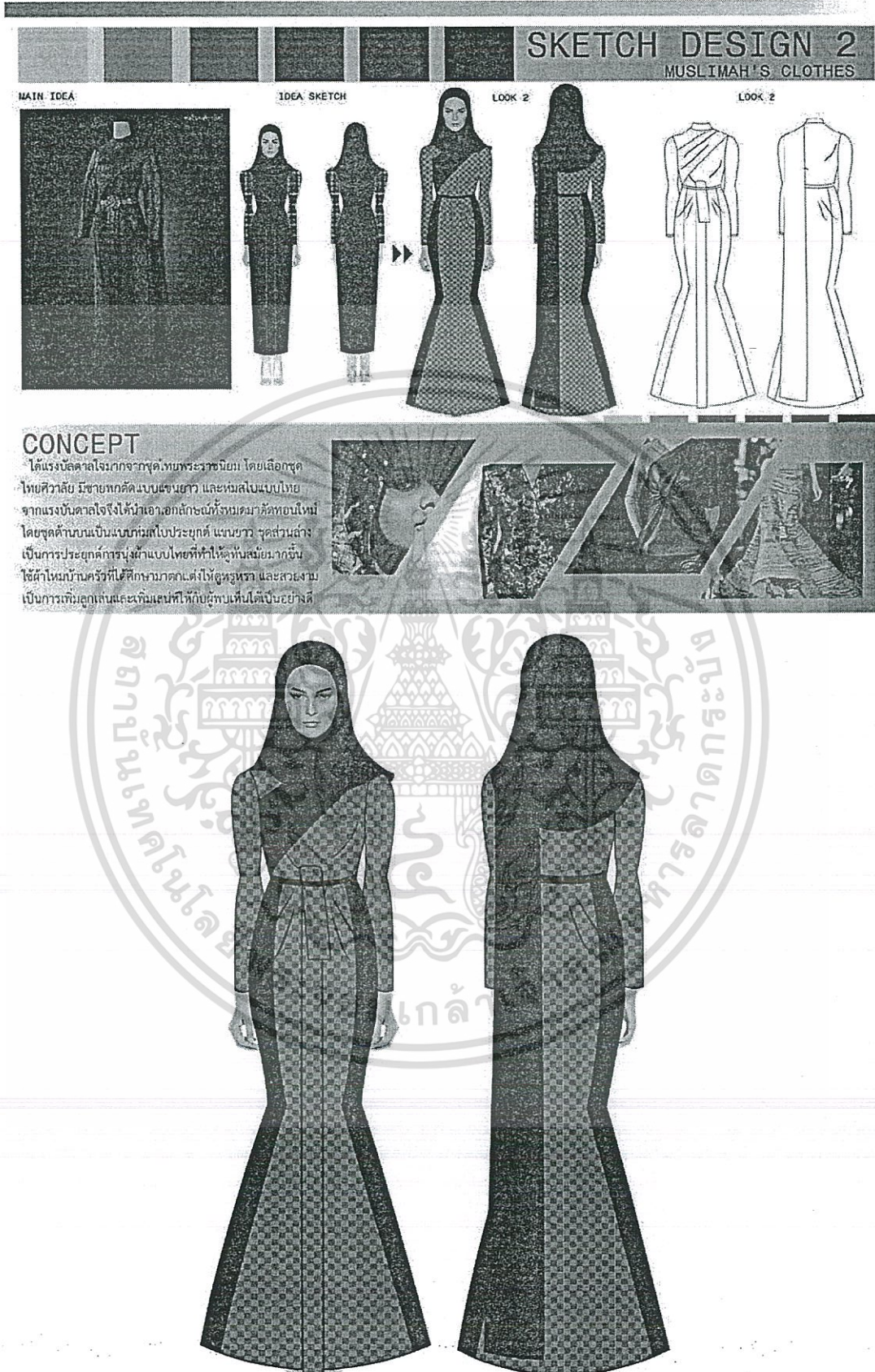
CONCEPT

ได้แรงบันดาลใจมาจากชุดทศพระราชนิยม โดยเลือกชุดไทยศิวาลัย มีชายทศดิศแบบแขนยาว และหมอลงแบบไทย จากแรงบันดาลใจจึงได้นำเอาเอกลักษณ์ที่รวมความดีทั้งหมดใหม่ โดยชุดด้านบนเป็นแบบแขนยาวประยุกต์ ส่วนชุดขั้วล่าง เป็นการประยุกต์การนุ่งผ้าแบบไทยที่หาได้ดูทันสมัยมากขึ้น ใช้ผ้าไหมบ้านควิวที่ไว้ศึกษาคุณค่าเพื่อให้อุตสาหกรรม และนางงาม เป็นการเพิ่มลูกเล่นและเพิ่มเติมให้กับผู้ที่พบเห็นได้เป็นอย่างดี

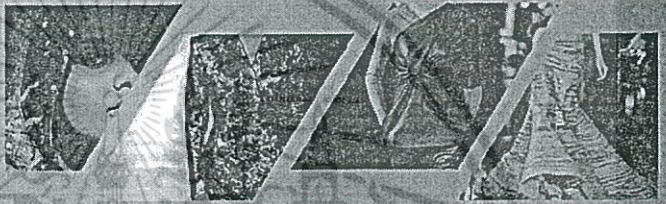
ภาพที่ ง. 6 ภาพ Sketch Design รูปแบบที่ 1

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

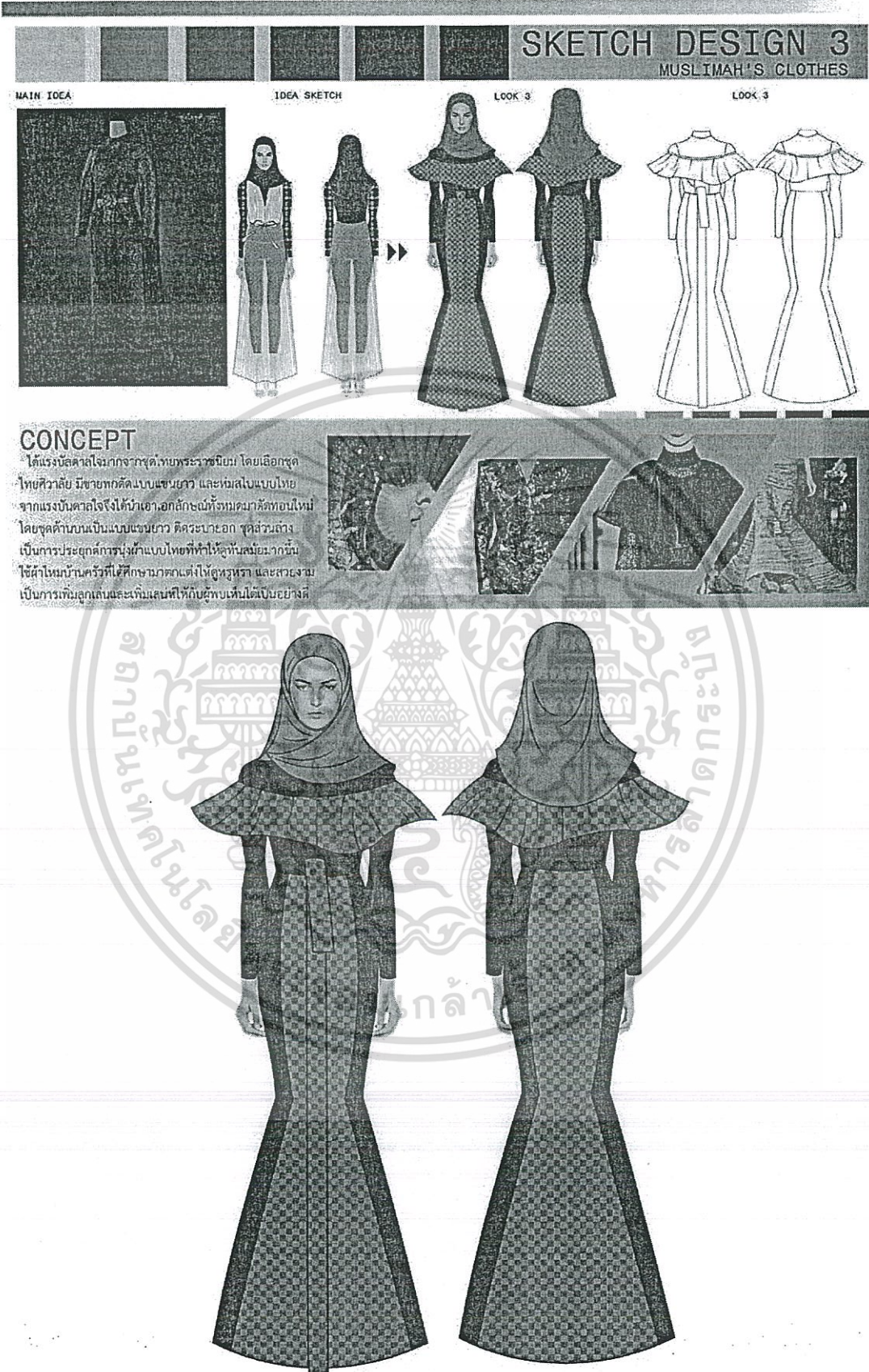
CONCEPT

ได้แรงบันดาลใจมาจากชุดเทพธิดาในนิทาน โดยเลือกชุดไทยสีขาว มีชายหัดคัมภีร์แบบยาว และหมอลงแบบไทย จากแรงบันดาลใจได้นำเอาเอกลักษณ์ที่เรียบง่ายมาตีความใหม่ โดยจุดคานาเป็นแบบหมอลงในประยุกค์ แนวขาว จุดส่วนล่าง เป็นการประยุกต์ทรงผ้าแบบไทยที่ให้ความสมัยมากขึ้น ใช้ผ้าไหมปักครี๊วที่ได้ศึกษามากแต่ไม่ดูหรูหรา และสวยงาม เป็นการเก็บเอกลักษณ์และทันสมัยให้กับผู้หญิงได้เป็นอย่างดี

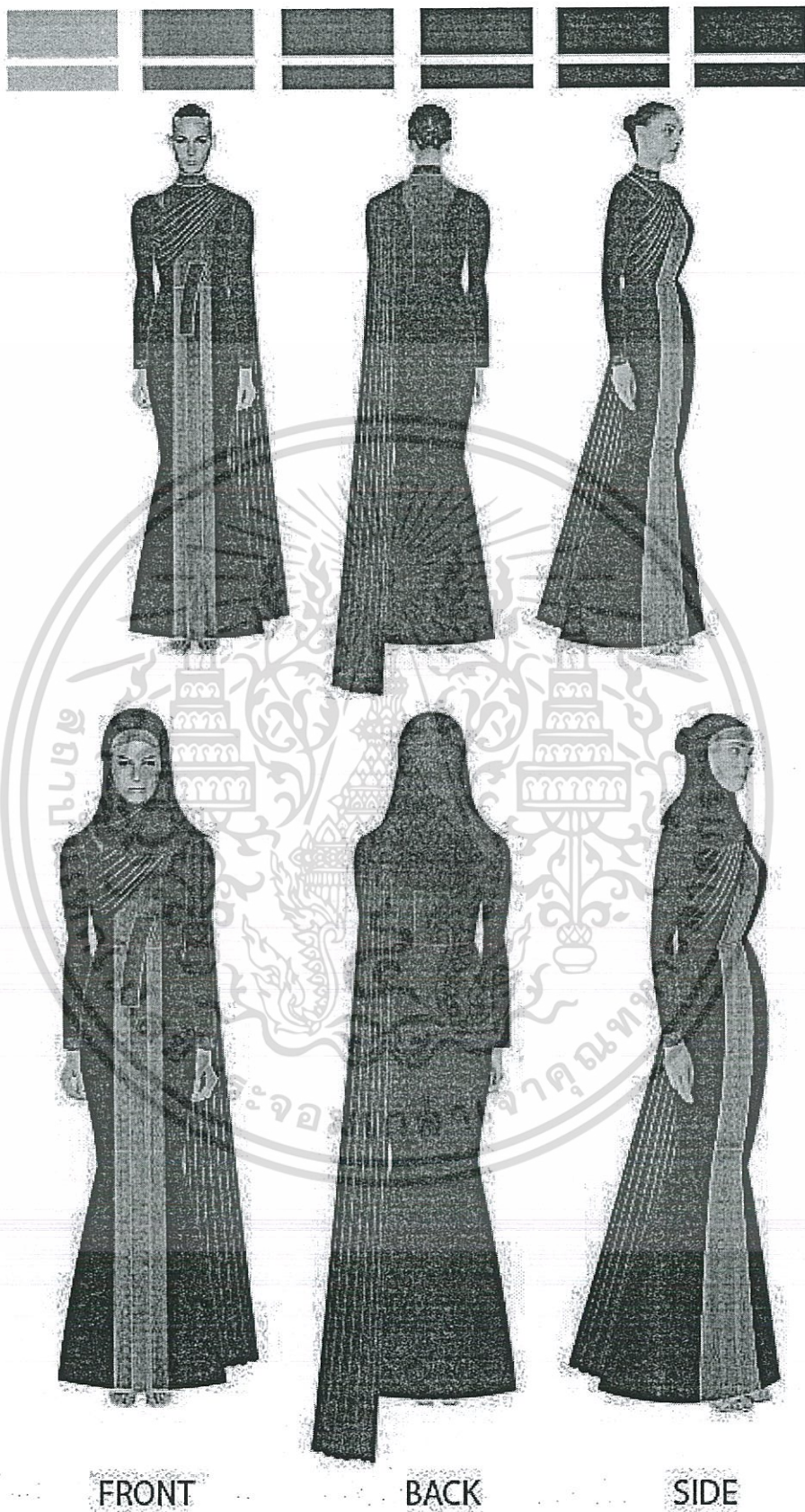
ภาพที่ ๗. ๗ ภาพ Sketch Design รูปแบบที่ ๒

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

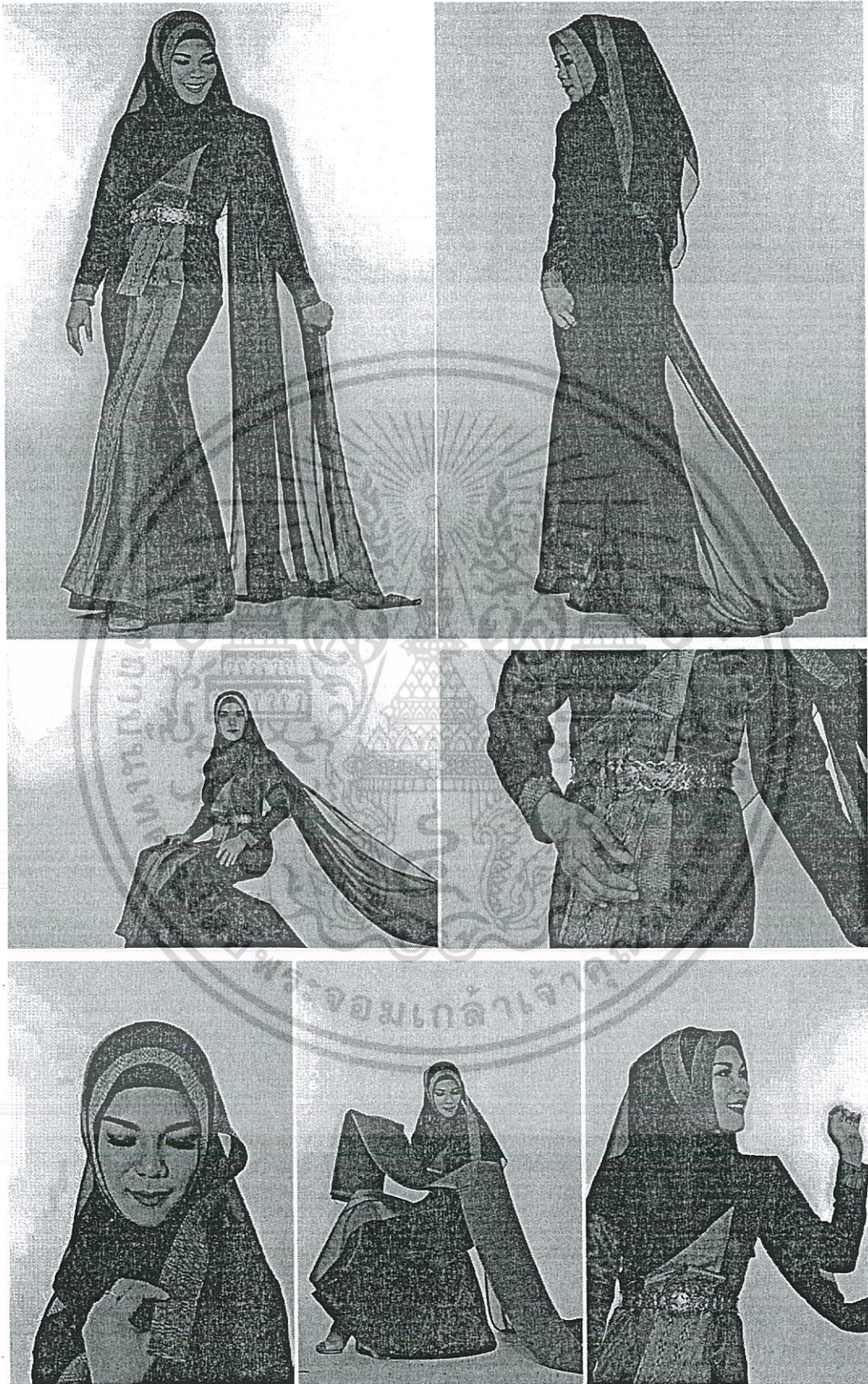
ภาพที่ ง. 8 ภาพ Sketch Design รูปแบบที่ 3

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

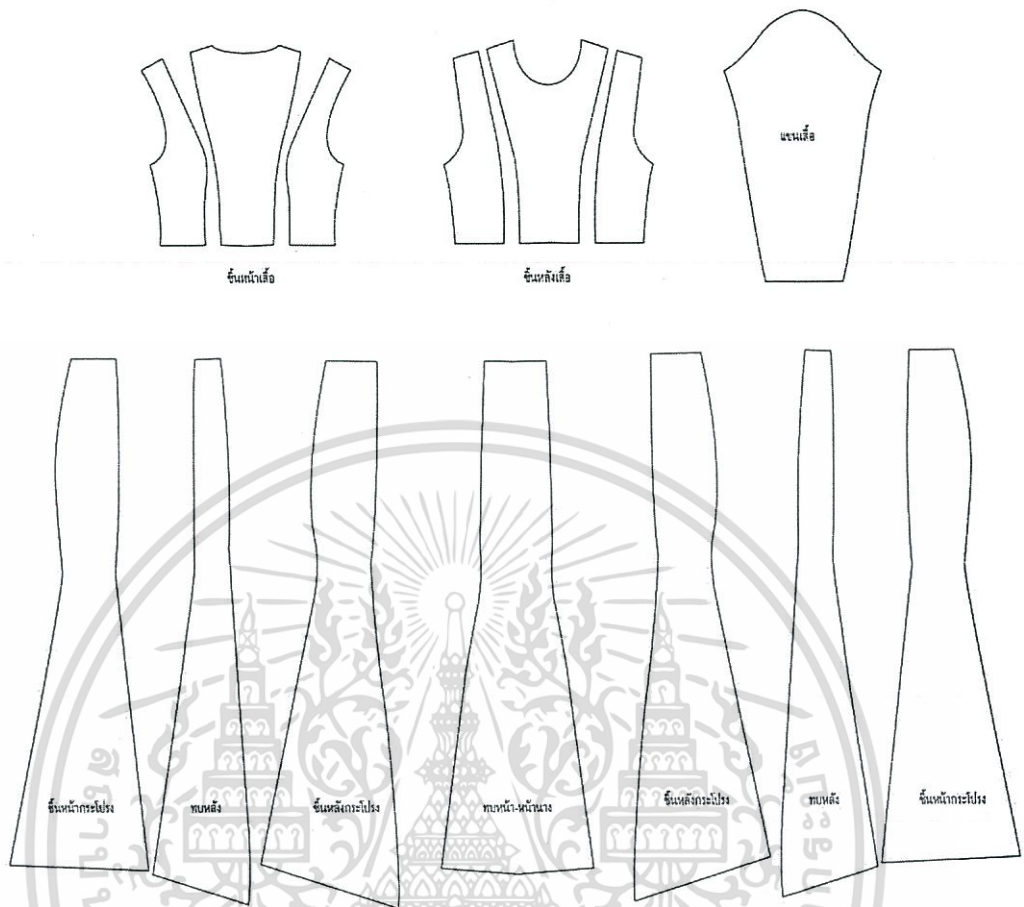

ภาพที่ ง. 9 ภาพร่างต้นแบบ โดยโปรแกรม 3 มิติ

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ภาพที่ ง. 10 ผลิตภัณฑ์ต้นแบบเครื่องแต่งกายจากผ้าไหมบ้านครัว สำหรับสุภาพสตรีมุสลิม เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่าจะกรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ตัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

Pattern 1 : 1

ภาพที่ ง. 11 ภาพเขียนเพื่อการผลิต

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ นามสกุล	วิไลดา มิตรเจริญ
วัน - เดือน - ปีเกิด	4 พฤศจิกายน 2531
ที่อยู่ปัจจุบัน	139 ซอนอนามัย ถนนศรีนครินทร์ แขวงสวนหลวง เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร 10250
ประวัติการศึกษา 2555	สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ครุศาสตร์อุตสาหกรรม บัณฑิต (ค.อ.บ.) สาขาวิชาสถาปัตยกรรมและการ ออกแบบ คณะครุศาสตร์อุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง
ประวัติการทำงาน 2555 – 2558 2558 – ปัจจุบัน	ครูพิเศษ สอนประจำวิชา ศิลปะศึกษา โรงเรียนมาเรียลัย บริษัท พบพรจันทร์ จำกัด

เอกสารนี้เป็นเอกสารที่สงวนไว้สำหรับการใช้งานเพื่อการศึกษาเท่านั้น ไม่อนุญาตให้นำไปใช้ประโยชน์ด้านการค้า
ไม่ว่ากรณีใดๆทั้งสิ้น อีกทั้งห้ามมิให้ดัดแปลงเนื้อหา และต้องอ้างอิงถึงเจ้าของเอกสารทุกครั้งที่มีการนำไปใช้